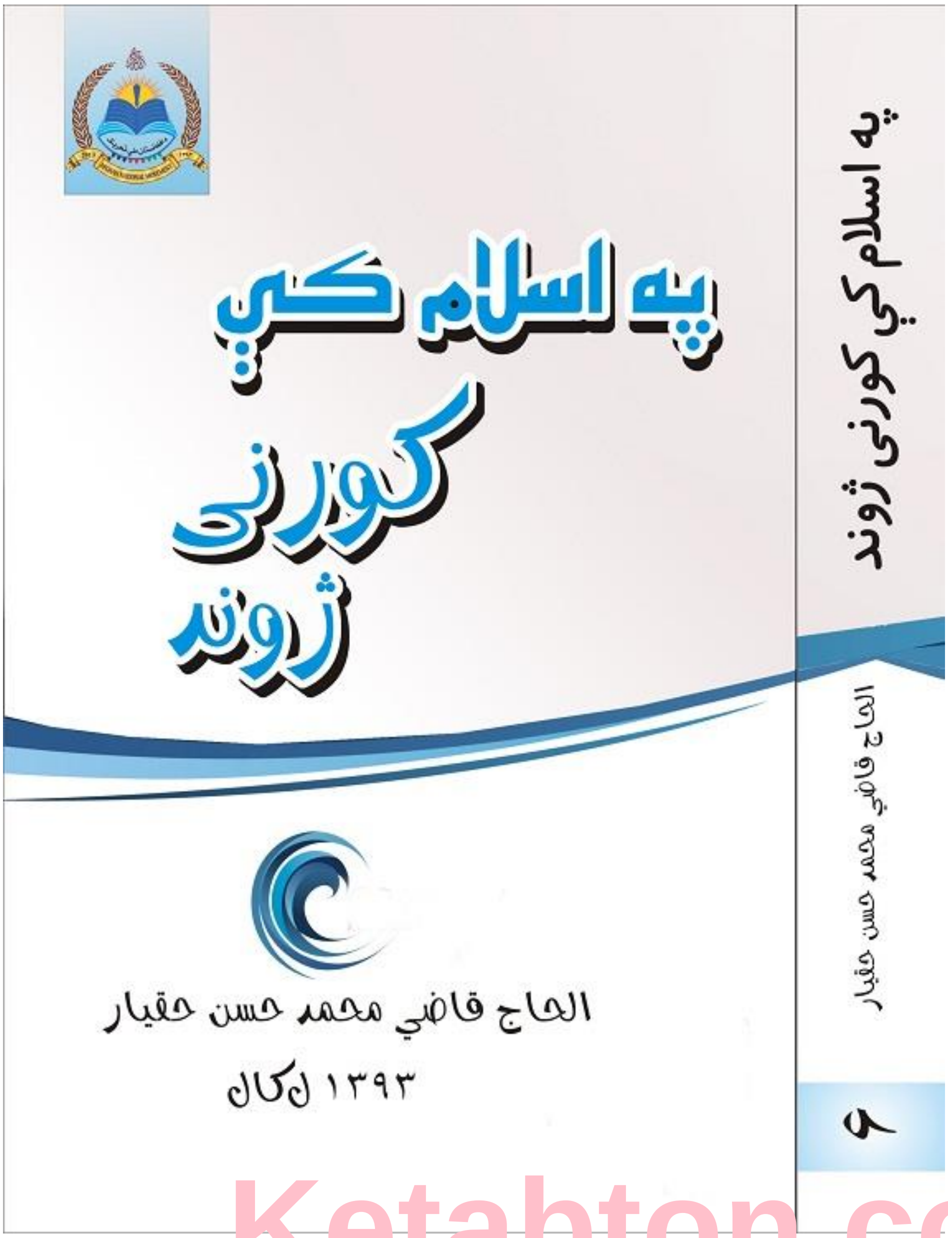

Ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

په اسلام کې کورنی ژوند

(څلورم چاپ)

www.melitahrik.com
0777 400 116

لیکوال : الحاج قاضي محمد حسن حقیار

کابل – افغانستان
۱۳۹۳ هـ لمریز

(c) ketabton.com: The Digital Library

د کتاب ځانګړتیاوې

د کتاب نوم : په اسلام کې کورنی ژوند
مؤلف : الحاج قاضي محمدحسن حقیار
کمپوز : رفیع الله روشن
ډیزاین : محمدافضل ذاکر
خپرندوی : د افغانستان ملي تحریک فرهنګي ځانګه
د خپرندوی شمېره: (۶)
چاپ نېټه : ۱۳۹۳ هـ ل
د چاپ وار : لومړی
شمېر : ۱۰۰۰

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

د تحریک یادښت

فرهنګي څانګه د افغانستان ملي تحریک له اساسي څانګو څخه یوه اساسي څانګه ده. د دې څانګې دنده داده چې هېوادوالو ته فرهنګي خدمات وړاندې او ګټور فرهنګي کارونه ترسره کړي. د تاریخي، ملي، کلتوري ورځو او تاریخي او ملي شخصیتونو نمانځل ددې څانګې نورې دندې دي.

د هېواد د لیکوالو د علمي، دیني، روزنیزو او معلوماتي اثارو چاپ هم ددې څانګې له اساسي دندو څخه ګڼل کېږي. له هغې ورځې راهیسې چې تحریک خپل عملي فعالیتونه پیل کړي دي، نو دې څانګې هم ورسره سم خپل فعالیتونه چټک کړي دي. تاریخي ورځې یې نمانځلي، تاریخي واقعو ته یې لوحې جوړې کړي. علمي سیمینارونه او ورکشاپونه یې جوړ کړي دي.

د تحریک دې څانګې د تحریک د عمومي هدفونو په رڼا کې وټاکله چې په یو ځایي ډول (شل عنوانه) کتابونه چاپ کړي. په دې اثارو کې اکثره دیني او علمي اثار شامل دي چې درنو هېوادوالو ته یې وړاندې کوي.

دا اثر (**په اسلام کې کورنی ژوند**) چې ستاسو په لاس کې دی، ښاغلي (**قاضي محمد حسن حقیار**) لیکلی او د همدغو شلو عنوانو اثارو له جملې څخه دی. هیله ده درانه لوستونکي ترې ښه ګټه پورته کړي. تحریک خپلو هېوادوالو ته ډاډ ورکوي چې په راتلونکي کې به هم خپلو دې ډول هڅو ته دوام ورکړي.

د هېواد د فرهنګ د بډاینې په هیله

په درناوي

د افغانستان ملي تحریک

فرهنګي څانګه

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

د پیل خبرې

محترمو او قدرمنو لوستونکو :

د دې کتاب د لیکلو او چاپ د انګېزې او موخې په اړه به ځکه څه ونه وایم چې فکر کوم دا لامل او غرض هر چاته روښانه دی ټول پوهېږو چې ولس او ملت مو لادمخه هم چندان له لیک او لوست سره اشنا نه و ، او د ټولنې ډېره کمه سلواله مو د لوست او لیک په ګاڼه پسوللي و ، خو په هېواد کې روانې دوه ویشت کلنې غمیزې له دې بدمرغۍ سره نوره هم مرسته وکړه ، د قلم او کتاب ځای توپ او ټوپک ونیو ، په لویانو او کوچنیانو ټولو مو جنګي او احساساتي کلتور وتپل شو .

قلم او کتاب مو له ګوتو و تروړل شو او کلاشینکوف او برچې په لاس کې راکړل شوې خو له نېکه مرغه چې ټولنه مو د داسې شاځلمیو له کاختۍ (قحطۍ) سره مخ نده چې تندی مو د نهیلۍ په دیوال ولګېږي او که و وایم چې دا د همداسې څو تنو روڼ اندو ،هڅاندو ، ویښو قلموالو ځوانانو د هاند او هڅو پایله ده چې زموږ د زمولیدلې ټولنې په کلتوري ادبي کالبد کې یې ساه پوه کړه او د همدوی مسیحایي چوف د دې لامل شو چې زموږ قلموال ، ادبیان او شاعران له یو څه لنډ مهالي نهیلۍ او رکود څخه وروسته خوځښت پیل کړي او د کلتوري ، عرفاني او پوهنیز اوښتون (انقلاب) شعور یې په روح کې غزونې وکړي .

زما دالیکنه (کورنی ژوند) هم زموږ د ټولنې د پوهنیز کچ او ټولنیز ځرنګوالي سره بې اړیکې نده او په حقیقت کې همدا د ټولنې او چاپېریال غږ و چې د دې کتاب لیکلو لامل شو .

(c) ketabton.com: The Digital Library

دا کتاب لومړی ځل ۲۰ وړاندې بیا ۱۴کاله وړاندې اوپه وروستي ځل اوه کاله وړاندې چاپ شو خوداچې دخلکو له ښه هرکلي سره مخ شو او اوس هم په بازار کې نه موندل کیږي له بلې خوا د مینه والو او لوستونکو تنده او غوښتنه هم ډېره وه نو ځکه مو د ډیرو نویو زیاتولو سره څلورم ځل چاپ ته زړه ښه کړ .

په کتاب مو ځکه «کورنئ ژوند» نوم کېښود چې ټول مسایل یې په کورني ژوند پورې اړه لري تر دې د مخه د «د کورني» مسایل په پرله پسې ډول په شریعت اوونیزه کې خپاره کړل او غواړم چې دا لومړی د کورني ژوند ترسرلیک لاندې هم همداسې روانه وساتم ، هیله ده چې د دې کتاب ترچاپ وروسته په شریعت اوونیزه کې خپاره شوي مضامین هم د یو کتاب په بڼه لوستونکو ته ورسیږي اوس به په دې کتاب کې په همدې موضوعاتو بسوالی وکړو .

په پای کې له محترم رفیع الله روښن اوروح الله احمدزي څخه دکتاب د کمپوز ، له محترم انجنیر محمد افضل ذاکر څخه یې دډیزاین اوله ویښ اوسترګوراوسیاست پوه استاد محمد اسمعیل یون څخه یې دمالي لګښت دستومانتیاد پر غاړه اخستلو له امله مننه کوم همدا راز له ټولو هغو ورونو او خویندو څخه هم مننه کوم چې په دې اړه یې ماته لارښوونې کړېدي.

په درښت

محمد حسن حقیار

۱۳۹۳ هـ لمریز دغبرګولي لسمه

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

لومړی څپرکی

نکاح

حکم او پېژندنه

الف : د نکاح تعریف (پېژندنه)

نکاح په لغت کې پیوستون او یوځای والي ته وایي.

په اختیار کې لیکي چې نکاح په لغت کې پیوستون او یوځای والي ته وایي ځکه چې ښځه او خاوند د کور والي په حالت کې یوله بل سره داسې پیوست شي لکه یو بدن[1]، او په اصطلاح کې فقهاوو د نکاح بېل بېل تعریفونه کړي دي چې څو یې د بېلګې په ډول یادوو.

د کمال ابن همام حنفي تعریف

[1] الاختیار فی تعلیل المختار او فتح القدیر : جلد ۲ ص :۱۸۳ .

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

نکاح په خوند باندې د ملکیت لپاره یو تړون دی چې له ښځې څخه د ګټې اخیستلو لپاره جایز شوې دی او له تړون څخه مراد ، د ایجاب او قبول مجموعه (ټولګه) ده چې د تړون کوونکو یا د هغوی د وکیلانو لخوا ترسره او اجرا کېږي.

د امام کاساني(رح) تعریف

نکاح مېږه ته د ښځې د فرج او نورو غړیو خاصوالی دی.[1]

١. د شوافعو(رح) تعریف

دنکاح په لفظ یو تړون دی چې د وطی د روا والي تضمین کوي.[2]

د حنابله وپه نزد

دا یو تړون دی چې د نکاح او یو ځای والي په الفاظو صحېح کېږي.

د نکاح غوره تعریف

د ښځې او نر تر منځ د همېشني ژوند تېرولو تړون دی چې له یوبل څخه ګټه په ځانګړو شرایطو روا کوي.

ب: د نکاح د لفظ اصل

فقها پدې کې دنظر اختلاف لري چې کله د نکاح د لفظ اطلاق وشي نو مراد ترې څه دی ؟ ایا د نکاح له لفظ څخه عقد مرادکېږي اوکه وطي ؟

د احنافو په وړاندې

---

[1] بدائع الصنايع

[2] حاشية الباجوري علي شرح ابن القاسم الغزي .

www.melitahrik.com
0777400116

(c) ketabton.com: The Digital Library

له احنافو څخه په يو روايت کې د نکاح د لفظ اصل وطي او عقد دواړو ته شامل دی مګر په قوي او معتمد روايت کې د دوی په نزد دنکاح لفظ په حقيقت کې په وطي او مجازا په عقد کې استعمالېږي يعني کله چې د نکاح د لفظ اطلاق وشي غرض ترې وطي ده.[1]

دلايل يې : (وَلاَ تَنكِحُواْ مَا نَكَحَ آبَاؤُكُم مِّنَ النِّسَاء إِلاَّ مَا قَدْ سَلَفَ إِنَّهُ كَانَ فَاحِشَةً وَمَقْتًا وَسَاء سَبِيلاً).النساء : ۲۲

يعنې : او په نکاح مه اخلئ هغه ښځې چې په نکاح اخېستې وي ستاسو پلرونو مګر هغه چې وړاندې شوي.

يعنې چې ستاسو پلرونو وطي کړې وي د هغوی نکاح تاسو ته روا نده.

دا ايت په ډاګه کوي چې د چا پلار له چا سره زنا وکړي نو په زوی يې حرامه ده.

(فَإِن طَلَّقَهَا فَلاَ تَحِلُّ لَهُ مِن بَعْدُ حَتَّىَ تَنكِحَ زَوْجًا غَيْرَهُ).البقره : ۲۳۰.

يعنې : (بيا که چېرې دا ښځه يې طلاقه کړله (دريم ځل) نو اوس روانده ده لره دا ښځه له هغې وروسته تر هغه چې نکاح وکړي له بل چا سره.)

يعنې تر هغه ورته روا نده تر څو چې له طلاق کوونکي څخه پرته يې بل مېړه وطي نکړي.

رسول الله(ص) فرمايي : (اصنعوا کل شیء الی النکاح).[2]

---

[1] المبسوط ، بدايع الصنايع ، کتاب الفقه علي المذهب الاربعه او الاختيار شرح المختار .

[2] صحاح الستة مګر بخاري نيل الاوطار او مشکوة.

www.meiltahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

یعنې : (وکوئ هرڅه مګر نکاح : یعني له حایضې ښځې سره هرڅه روا دي مګر وطي يې).

د مالکیه و په نزد

له امام مالک(رح) څخه يو روايت دی چې د نکاح لفظ اصل په حقيقت کې په عقد کې او په وطي کې مجازا استعمالېږي[۱].

مګر په دې مذهب کې معتمد دا دی چې دا لفظ عقد او وطي دواړو ته شاملېږي که څه هم ډېر استعمال يې په عقد کې دی همدا قول د قاضي ابويعلي له حنابله و څخه او يو روايت له شافعيانو څخه هم دی.[۲]

د شوافعو په نزد

له امام شافعي(رح) څخه کمزوری روايت د احنافو په څېر دی ، مګر د دوی په نزد د نکاح لفظ په اصل کې په عقد کې دی او په وطي کې مجازا استعمالېږي.[۳]

۴ : د حنابله و مذهب

د حنابله و مذهب هم همدا د شوافعو مذهب دی يعنې د نکاح لفظ په حقيقت کې په عقد او مجازا په وطي کې استعمالېږي.[۴]

---

[۱] کتاب الفقه على المذاهب الاربعة .
[۲] بدائع الصنايع ،مغني المحتاج ، المغني الابن قدامة .
[۳] مغنى المحتاج ، حاشية العلامة الباجوري شرح ابن القاسم الغزي.
[۴] المغني لابن قدامه او شرح الكبير على متن المقنع.

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

د جمهورو دلایل

جمهور وايي چې : (حتی تنکح زوجا غیره) د وطي معنی نه ورکوي د لته مراد عقد دی او وطي په حدیث کې راغلې ده : (حتی تذوقي عسیلته و یذوق عسیلتک).[۱]

یعنې : (تردې چې وڅکې ته خوند د هغه (سړي) او وڅکې هغه خوند ستا) او (لاتحل للاولی حتی تذوق عسیلة لاخر و یذوق عسیلتها).[۲]

یعنې : (نده روا لومړي ته تر دې چې وڅکې خوند د بل او وڅکې هغه خوند د دی (عسیله او عسال مجاز له لږې جماع څخه دی او دا خوند یې له شهدو سره تشبیه کړ.)

او له (مانکح اباء کم) څخه زنا نه، بلکې نکاح مراد ده چې په صحیح عقد سره شوی وي.

نو که د چا پلار له چا سره زنا وکړله په زوی یې نه حرامېږي او که له پلار سره یې صحیح عقد وشي او جماع شوې هم نه وي نو په زوی یې حرامه ده.

رسول الله(ص) فرمايي : (ولدت من نکاح لامن سفاح)

یعنې : (زه له صحیح نکاح څخه پیدا شوی یم له بد کارئ څخه پیدا شوی نه یم).

که د نکاح دلفظ د استعمال ځایونه وګورو نو جوتېږي چې دا لفظ عقد او وطي دواړو ته شامل دی.

---

[۱] متفق علیه.
[۲] ابوداود.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ج : نکاح د عربو په جاهلیت کې

په جاهلیت کې د ښځې او نر د جنسي اړیکو د ټینګښت مختلفې لارې وې چې حتی ځینې لارې یې د هغوی په عنعنو کې هم ښې نه ګڼل کېدلې خو ځینو نورو ته یې نکاح ویله چې څو ډولونه یې درلودل :

۱. استبضاع : یو سړي به خپله ښځه بل چا ته ورولېږله او بیا تر هغه به یې ورسره جماع نه کوله تر څو چې له هغه څخه به یې حمل ښکاره نه شو او دا به د اولاد د نجابت لپاره د هغوی ستره مینه وه.

۲. د لس نفرو څخه کمو به له یوې ښځې سره جماع کوله بیا به یې چې کوچنی وزېږېد نو دا ټول به یې راغونډ کړل او هر یو به چې د ښځې خوښ وو ورته به یې وویل چې ای فلانیه دا ستاېچی دی نو بیا هغه انکار کولی نشو.

۳. زنا کارو ښځو به چې له چا سره زنا وکړله او اولاد به یې وزېږېد نو بیا به ښځې خلک را غونډ کړل او قافیه پېژندونکي به چې هر څوک مناسب ولید هماغه ته به یې ورکاوه او هغه انکار نشو کولی.

۴.یوه د نن ورځ مروجه نکاح.[۱]

۵. یو سړي به بل ته وویل ته چې ته ماته له خپلې ښځې څخه تېر شه او زه به تا ته له خپلې ښځې تېر شم او دومره مال به ډېر درکړم.

۶. چې د پلار له مرګ څخه وروسته به یې د هغه ښځه په نکاح کړله په انصارو کې دا کار لازمي او په قریشو کې په خوښه و.

---

[۱] دارالقطني روایت له عایشې څخه ،حجة الله البالغة ، شاه ولي الله دهلوي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۷. چې لونډان به يې نيول.[۱]

۸. د شغار نکاح.

۹ : د متعې نکاح چې وروسته به يې وپېژنئ.

د: د نکاح ارزښت او د روا والي حکمت

ښکاره خبره ده چې نکاح د ژوند د پايښت يواځينۍ لاره ده او د نارينه او ښځې د فطري غوښتنو د سړولو خورا غوره او سپېڅلې ذريعه ده د نکاح په واسطه انسان ته سکون ، اطمينان او هوساينه ور په برخه کېږي او هره تولنه کې چې واده کول اسان وي او وکړي يې شرعي نکاح ته غاړه ږدي هغه له افتونو او رزائلو څخه سالمه او په امن وي نکاح د غنا (بډايئ) لامل ده او د مينې محبت پېژندګلوۍ حاصلولو ، تولد او تکثر لاره ده ، نه پرېږدي چې انسان دی خپل جنسي غرايض د نورو ژويو په څېر پرته له کوم قيد او شرطه ، هرچا سره چې خوښه يې وي پوره کړي د نکاح په اثر که الله(ج) نېک اولاد چا ته ورپر برخه کړي نود همېشني نيکمرغۍ لامل ورته جوړېږي رسول الله(ص) خپل امت نکاح ته هڅوي فرمايي : [يا معشر الشباب من استطاع منکم الباء فليتزوج فانه اغض للبصرواحصن للفرج، ومن لم يستطع فعليه بالصوم فانه له وجاء].[۲]

يعنې : (ای د ځوانانو ډلې څوک چې په تاسو کې نکاح کولی شي نو هغه دې واده وکړي ځکه چې نکاح د نظر او فرج ساتونکې(ده له بېځايه

---

[۱] الانکحة الفاسدة اعبدالرحمن بن عبدالرحمن شميلة لامدل.

[۲] متفق عليه

(c) ketabton.com: The Digital Library

استعمال څخه) او څوک چې نکاح نشي کولی نو روژه دې ونیسي ځکه چې روژه د هغه لپاره خصیتوب ده.)

همدا راز فرمایي : (النکاح من سنتی فمن لم یعمل بسنتی فلیس منی).[۱]

یعنې : (نکاح زما له سنتو څخه ده او څوک چې زما پر سنتو عمل نه کوي، نو زما له ډلې څخه نه دی.)

نکاح په دیني او دنیوي ښېګڼو مشتمله ده فقهاء لیکي : په حلاله نکاح کې له خپلې ښځې سره ځان مشغولول له نفل لمانځه څخه غوره دي.[۲]

رسول الله(ص) فرمایي : (تناکحوا وتوالدوا و تکاثروا فاني اباهي بکم الامم یوم القیامة).[۳]

یعنې : (نکاح وکړئ، تولد او تکثر وکړئ ، زه پر تاسو(ستاسو پر ډېروالي) د قیامت په ورځ په نورو امتونو ویاړم.)

همدا راز فرمایي: کله مو چې د یوې پردې ښځې ښکلا خوښه شي ، او ترې اغېزمن شئ ، نو له خپلې ښځې سره کوروالی وکړئ ، ځکه دا کوروالی هغه سوچونه له منځه وړي).[۴]

رسول الله(ص) له ښځو سره له اړیکو غوځولو څخه په کلکه منع کړې ده ،سعد ابن ابي وقاص رضي الله عنه فرمایي چې رسول الله(ص) عثمان بن مظعون رضي الله عنه له

---

[۱] ابن ماجه
[۲] فتح القدیر.
[۳] مسلم
[۴] الجامع الصغیر للسیوطي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ښځو سره د اړیکو له غوښتلو څخه منع کړ او که هغه ته یې اجازه ورکړې وای نو موږ به ځان خصي کړي و او ځان به مو عبادت ته اوزګار کړی و.[۱]

رسول الله(ص) فرمايي: (درې کسان دي چې مرسته یې په الله(ج) حق ده یو تري هغه نکاح کوونکی دی چې پاکي یې غرض وي).[۲]

همدارنګه نکاح د سکون او اطمینان سبب ګرځي الله(ج) فرمايي: (وَمِنْ آيَاتِهِ أَنْ خَلَقَ لَكُم مِّنْ أَنفُسِكُمْ أَزْوَاجًا لِّتَسْكُنُوا إِلَيْهَا) الروم: ۲۱

يعنې: (او له نښو د ده دا دي چې پيدا کړي يې دي تاسو ته له نفسونو ستاسو څخه ښځې لپاره د دې چې مايل شئ دوی ته.)

خاوند او ښځه یو له بل څخه ډېرې ستړتیاوې لېرې کوي، د ورځني ژوند د ببړئ په چلولو کې مرسته کوي یو د بل اسرار او رازونه ساتي: (هُنَّ لِبَاسٌ لَّكُمْ وَأَنتُمْ لِبَاسٌ لَّهُنَّ) البقره: ۱۸۷.

يعنې: (هغوی اغوستن دي ستاسو لپاره او تاسو اغوستن يئ د هغوی لپاره.)

ګورو چې له نکاح او واده سره انسان ته ستومانتیاوې پیدا کېږي لکه د اولاد نفقه لګښت، جامه... مګر هغه پدې ټولو خوښ وي، په نیویارک کې د ارواپي روغتون رئيس ډاکټر(هافلبرګ) وايي چې: دلته د ځان وژنې حادثې په مجردانو کې له واده والا څخه ډېرې دي.

---

[۱] متفق علیه.

[۲] بخاري، مسلم، ترمذي، ابن ماجه، نسايي المستدرک للحاکم او مسند احمد.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ـ لوی او مشهور صحابي عبدالله بن مسعودؓ وايي : ماته واده وکړئ ځکه چې زه دا بد ګڼم چې له الله(ج) سره مخ شم او مجرد و اوسم.

ـ امام احمد(رح) د خپلې ام ولدې د وفات په دوهمه ورځ واده وکړ او ويې ويل چې زه دا بد ګڼم چې مجرد ويده شم.[1]

ـ الله(ج) په خپله په نکاح کولو امر کړی دی په دې هکله له نصوصو څخه څرګندېږي چې نکاح او کورنی نظام په اسلام کې ځانګړی ارزښت لري او د ژوند د نورو مسائلو په څېر بايد يوې خواته وانه چول شي او خلک بايد دا مذهبي او ټولنيز دود تل ژوندی وساتي نکاح انسان له اخلاقي مفاسدو څخه ساتي او د ټولنې دنظم او اصلاح تضمين هم کوي ، ځکه که هر څوک خپل جنسي ضرورت ازاد له هر چا سره چې زړه يې وغواړي پوره کړي نو دلته انانيت ، ځان ځاني او خپل غوښتنې پيدا کېږي هر چا به پر ښکلې انجلۍ حملې کولې ، جنګ جګړې به پيدا کېږي همدا راز د راتلونکې کوچني وارث به معلوم نه وو ، نفقه ، جامه ، تربيه... به يې چا پر ذمه اخېستله ؟

نو اسلامي شريعت د دې هرې بې نظمۍ د له منځه وړلو لپاره د نکاح پاکه لاره پيدا کړله.

ه : د نکاح حکم

[1] تحفة العروس محمود مهدی استانبولی.

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

عبدالله بن شیخ بن محمد سلیمان وایي : که په زنا کې د واقع کېدلو وېره نه وي نو په دې حالت کې نکاح واجب ده او که د نفقې او مهر توان هم لري او په حرامو کې د واقع کېدلو وېره هم وي نو فرض ده.[۱]

د فقهي مشهور عالم عبدالله بن احمد محمود النسفی وایي چې نکاح په درې ډوله ده :

۱. سنت: د اعتدال په حال کې لکه رسول الله(ص) چې نه یې مال ډېر و او د شهواني قوې له غلبې څخه هم معصوم و.

۲. واجب: کله چې مال هم ولري او شهوت یې هم غالب وي.

۳. مکروه: چې د نفقې او جامې څخه د عاجز کېدلو وېره وي.[۲]

دکتور احمد الحصري د نکاح د حکم په هکله د بېلابېلو علماوو اقوال راخېستي دي چې ځینې یې دلته رانقلوو :

۱. چې جنسي قوه یې غالبه وي، د ښځو خواته میلان ډېر لري او په ګناه کې د واقع کېدلو وېره ورسره وي د جامې ، نفقې او مهر توان لري نو امام غزالي، کاساني او ځینې نور فقها وایي چې نکاح پرې فرض ده.[۳]

دلایل : (فَانكِحُواْ مَا طَابَ لَكُم مِّنَ النِّسَاء مَثْنَى وَثُلاَثَ وَرُبَاعَ) النساء :۳

یعنې (نو نکاح کوئ کومې چې نورې ستاسو خوښې شي دوه ، دوه ، درې ، درې او ، څلور ، څلور.)

---

[۱] مجمع الانهر شرح ملتقی الابحار.
[۲] الاختیار شرح المختار.
[۳] الوجیز للغزالی جلد: ۲ ، البدائع الصنائع ، المغنی او شرح الکبیر.

(c) ketabton.com: The Digital Library

(وَأَنكِحُوا الْأَيَامَى مِنكُمْ وَالصَّالِحِينَ مِنْ عِبَادِكُمْ وَإِمَائِكُمْ) النور: ۳۲

يعنې: (او نکاح وکړئ هغوی ته چې مېړه نه نلري له تاسو څخه او ستاسو له نېکو او صالحو مرئيانو او وينځو څخه.)

پدې ايتونو کې مطلق امر دی او مطلق امر ترڅو يې چې په خلاف دليل پيدا نشي د فرضيت لپاره وي او دلته هېڅ دليل نشته دی.

الله(ج) فرمايي: (وَلاَ تَقْرَبُواْ الزِّنَى إِنَّهُ كَانَ فَاحِشَةً وَسَاء سَبِيلاً) الاسرا: ۳۲

يعنې: (مه نژدې کېږئ زنا ته چې دا بې حيايي او بده لاره ده.)

نو ځان ساتل له زنا څخه فرض دي او د هر وخت دا پرته له نکاح څخه امکان نلري. ځينې وايي چې په نکاح امر په قران کې مندوبي امر دی خو سمه خبره دا ده چې دا امر وجوبي دی مګر داسې نه چې حکومت دې مجردان په زور په نکاح مجبور کړي.

۲. په داسې حال کې چې شهوت يې غالب وي، مال لري نفقه او مهر ورکولی شي او د زنا وېره ورسره نه وي نو دلته د فقهاوو ترمنځ اختلاف دی.

ـ حنفي فقهاء وايي: په دې حالت کې عملي واجب ده لکه د سلام ځواب ورکول.

ـ امام شافعي(رح) وايي: په دې حالت کې نکاح مستحب ده مګر عبادت ته ځان اوزګارول له نکاح څخه غوره دي.[1]

[1] المغني ،شرح الكبير ، الوجيز او حاشية العلامةالباجوري.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ـ د احنافو دلایل: من استطاع منکم الباءه فلیتزوج.

یعنې: څوک چې په تاسوکې نکاح کولی شي نو هغه دې واده وکړي.)

دا امر د وجوب لپاره دی خو د دی لپاره چې رسول الله(ص) د نکاح قائم مقام روژه ټاکلې ده او روژه په دې حالت کې واجب نده نو دا هم اعتقادي واجب نده رسول الله(ص) په نکاح همېشه والی کړی دی.

په عادي حالاتو کې نکاح سنت ده ځکه چې رسول الله(ص) فرمايي : (نکاح زما له سنتو څخه ده) او په حدیثو کې نکاح غوښتل شوې ده او له پرېښودو څخه یې منع شوې ده.

۱. د حنابله و او امام مالک(رح) په نزد نکاح مستحب ده.

دلایل یې : ابن مسعود رضي الله عنه وايي که زما د عمر لس ورځې پاتې وي او پوه شم چې په لسمه ورځ مړ کېږم او له ماسره د نکاح توان وي نو زه به دفتنې له وېرې نکاح وکړم.[1]

ابن عباس رضي الله عنه سعید بن جبیر رضي الله عنه ته وویل : واده وکړه یقینا غوره د دې امت د ډېرو ښځو خاوند دی.[2]

امام احمد(رح) وايي: جره توب په اسلام کې هېڅ ځای نلري، رسول الله(ص) فرمايي : زه روژه هم نیسم، افطار هم کوم ،لمونځ هم کوم او ویښ هم اوسېږم او له ښځو سره صحبت هم کوم څوک چې زما له سنتو څخه مخالفت کوي نو زما له ډلې څخه ندی ....بخاري.

---

[1] احیاء العلوم امام غزالي.
[2] المغني لابن قدامه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

حنابله وايي : په صحيح نکاح کې له ښځې سره بوختېدل او کورنی نظام ته ځان اوزګارول له نفل لمانځه څخه ډېر ثواب لري او نکاح واجب ځکه نده چې د رسول الله(ص) ډېر صحابه رضي الله عنه داسې وو چې د نکاح قدرت يې هم درلود مګر بيا هم واده يې نه وو کړی که نکاح واجب وای نو هغوی به حتما کړې وه.

په عادي حالاتو کې د امام شافعي په نزد نکاح مباح ده.[1]

دلايل يې : نکاح يوه دنيوي اړتيا ده او د جسم له غوښتنې سره سم صورت نيسي لکه خوراک ، څښاک او اغوستل ، بل دا چې خلک د جنسي غريزو له کبله هم نکاح کوي ځکه خو کافر او مسلمان ټول دا کار (نکاح) کوي او الله(ج) د محرماتو له بيان څخه وروسته وفرمايل : (وَأُحِلَّ لَكُم مَّا وَرَاءَ ذَٰلِكُمْ).

يعنې : (له دې څخه پرته نورې درته حلالې دي.)

او تحليل له اباحت څخه پرته کوم بل مفهوم نه لري الله(ج) د يحيى(ع) ستاينه کوي وايي چې : (سَيِّدًا وَحَصُورًا وَنَبِيًّا مِّنَ الصَّالِحِينَ) ال عمران : ۳۹.

يعنې : (سردار به وي او ښځو ته به نه راځي او نبي به وي له صالحانو څخه) او حصور هغه چاته ويل کېږي چې پر جماع له قدرت سره سره نکاح ونکړي بل ځای کښې د ښځو سره مينه محبت ښه نه ستايې : (زُيِّنَ لِلنَّاسِ حُبُّ الشَّهَوَاتِ مِنَ النِّسَاءِ وَالْبَنِينَ) ال عمران : ۱۴.

يعنې : (غولوي دا خلک د خوندناکو شيانو محبت لکه ښځې او زامن)

---

[1] البدائع الصنائع ، المغني لابن قدامه او شرح الکبير.

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

نو له دې ایتونو څخه ښکاري چې نکاح یو غیر ضروري او مباح عمل دی.

۵. مکروه : په داسې حال کې چې د نفقې او مهر وېره نه وي مګر دا وېره ورسره وي چې په ښځه به ظلم او تېری وکړي.

۶. حرامه : په داسې حالت کې چې د نفقې او مهر وېره هم وي او یقین یې وي چې په ښځه به ترې ظلم وشي.

۷. فرض عین : دظاهریه وه په نزد: داود بن علي اصفهاني ظاهري وایي : نکاح لکه لمونځ ، روژه ، زکوة فرض عین ده.[1]

دلایلو ته په کتنه د احنافو نظر پیاوړی ښکاري ، په هر حال ټول فقهاء نکاح یو ضروري او لازمي عمل بولي او څوک چې د نکاح توان ولري او نکاح نه کوي او د خپل شهوت لپاره نورې لارې لټوي هغه د الله(ج) او د ټولنې دښمنان دي.

سید ابوالاعلی مودودي(رح) وایي : څوک چې له قدرت سره نکاح نه کوي هغه دټولنې تیار خواره ټګان او غداران دي.

نه یوازې دا چې نکاح په اسلام کې ارزښت لري بلکې په نورو مذهبونو کې هم ځانګړی اهمیت ورکړل شوی دی.

نکاح د عبرانیانو په نزد دیني فریضه ده همدارنګه د مانو (ماني بن فاتک د مانویه دین بنسټګر) په نزد نکاح تر هر څه ډېره ارزښتمنه وه.

په زردشتي دین کې د یوې ښځې له خاوند څخه د دوه وښځو خاوند غوره دی او له مجرد څخه د یوې ښځې خاوند غوره دی.

په یونانیانو کې د نکاح مسئله ډېره مهمه ګڼلی شوه.

هندوان مجرد ته بې مېوې ونه وایي.[2]

---

[1] فتح القدیر ، بدایع الصنائع او المحلی لابن حزم.

[2] قضیة تحدید النسل فی الشریعة الاسلامیه ، ام کلثوم یحیی مصطفی خطیب.

(c) ketabton.com: The Digital Library

و: د نکاح سیاسي هدف

لکه مخکې موچې وویل نکاح ډېرې ګټې لري لکه د ټولنې نظم او اصلاح ، هغه بی نظمي ، ګډوډي جنګ او جګړې چې د زنا په نتیجه کې را منځته کېږي د نکاح سپېڅلې لاره یې مخنیوی کوي همدا راز هره ټولنه ، ټاټوبی او مذهب په وګړو اباد وي او د هر هیواد پرمختګ او تمدن په وګړو پورې اړه لري ، همدارنګه له هیواد او مذهب څخه د دفاع لپاره وګړو ته اړتیا ده هر مذهب او هیواد چې ډېر پوځ او لښکر ولري هېڅوک پرې حمله نشي کولی ، خو په مقابل کې کوم هیواد چې لښکر او پوځ ونلري هغه به تل د بل تر اسارت لاندې وي نو د دې موخو ترلاسه کولو لپاره هم نکاح ضروري ده ، رسول الله(ص) فرمایي : (نکاح وکړئ تولد او تکثر وکړئ ـ اولاد وزېږوئ- ځکه چې زه د قیامت په ورځ ستاسو پرډېرښت ویاړم).[۱]

(په نکاح کړئ زېږوونکې او محبت کوونکې ښځې ،یقینا زه ستاسو په ډېروالي پر نورو امتونو ویاړم).[۲]

نفوس په اسلام کې هم ځانګړی ارزښت لري د یو زوی له پلار څخه د دوه زامنو پلار غوره دی او الله(ج) د ډېر اولاد پلار خوښوي رسول الله(ص) فرمایي: (ان الله یحب الفقیر العفیف اباالعیال)[۳]

یعني : (الله(ج) خوښوي فقیر (ناداره، نېستمن) چې پاک وي او د ډېر اولاد پلار وي).

---

[۱] الجامع الصغیر امام السیوطي.
[۲] ابوداود.
[۳] ابن ماجه ، امام غزالي په احیاءالعلوم کې رانقل کړېده.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دویم څپرکی

خطبه (د نکاح غوښتنه)

الف : خطبه له اسلام څخه د مخه

www.melitahrik.com 0777 400 116

په جاهلیت کې په عربو کې ډول ډول ښه او بد دودونه او عنعنې وې هرې قبیلې او هرې ډلې ځانته بېل بېل دستور او عنعنات درلودل چې د اسلام په راتګ سره ځینې ښه دودونه پاتې شول اکثره یې چې ناوړه دودونه وو له منځه ولاړل همدارنګه د نکاح په اړوند هم ډول ، ډول دودونه ، سوچونه او مختلف فکرونه وو ځینو به ښځو ته د مېره د ټاکلو حق ورکاوه، د هغوی د فکر احترام او درناوی به یې کاوه او ځینو به زمونږ د نني جاهلیت په څېر چې چاته د ولي (مشر) خوښه وه ، د هغې د خوښې او غوښتنو پر خلاف ورکوله ، همدا راز عربو دا نه خوښوله چې ځلمی دې مستقیما له ښځې سره د نکاح غوښتنه وکړي ، او مور او پلار یې په خطبه کې ضرور ګډل کېدل او که په مرکه کې به د هلک پلار نه و نو د جاهلي غیرت او ننګ په اساس به

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې سبایې لور یا خور ته ځوک پېغور ورنکړي نه ورکوله او خلکو به په هېڅ ترتیب له خپل قوم څخه پرته بهر بل چاته خور، لور یا. . . نه ورکوله.

ب : خطبه په اسلام کې

الله ج فرمایي: ﴿وَلاَ جُنَاحَ عَلَيْكُمْ فِيمَا عَرَّضْتُم بِهِ مِنْ خِطْبَةِ النِّسَاء أَوْ أَكْنَنتُمْ فِي أَنفُسِكُمْ﴾ البقرة.۲۳۵

یعنې : او هېڅ ګناه نشته پرتاسو که په اشاره کې وو ایئ خطبه (د نکاح پیغام)د دې ښځو او که ویې ساتئ په خپلو زړو کې

د نکاح په غرض د یوې نجلئ غوښتلو او د هغې خبرولو ته (پدې قصد باندې) خطبه وایي.

په جاهلیت کې چې کوم ، ناوړه دودونه وو اسلام هغه یو مخیزه رد کړل ښځې ته یې د مېړه د انتخاب پوره حق ورکړ په جاهلیت کې به د ښځې غوښتنه په خپله د زلمي په واسطه (مستقیما بی له کومې واسطې) بده ګڼل کېدله خو حضرت عليﷺ له رسول الله(ص) څخه فاطمهﷺ بې له کومې واسطې په خپله وغوښتله.[۱]

د نجلۍ کورته به خلک د مرکې لپاره ورتلل ،منت او زاری به یې کوله لکه د نن سبا تعامل ،مګر حضرت عمرﷺ د خپلې لور حفصيﷺ د نکاح وړاندیزحضرت ابوبکر صدیقﷺ او حضرت عثمانﷺ ته پخپله کوي ، هغوی به له خپل قوم څخه پرته بل چا ته نه ورکوله ، مګر اسلام دا تمیز

---

[۱] المستدرک للحاکم.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ورک کړ او رسول الله(ص) د خپلې ترور لور زينبې (رضي الله عنها) نکاح له ازاد شوي مريي زيد سره وکړله.[۱]

ځوک چې د چا خور ، لور يا . . . وغواړي او د نکاح پيغام ورولېږي ، نو نه بايد نجلۍ او نه يې ولي د دوی دا اقدام بد ومني ، دا چې دوی موافقه کوي او که نه دا جلا خبره ده خو که موافقه هم نه کوي ، نو په کار ده چې په نرمه لهجه د وروری او صميميت په فضا کې هغوی ته ځواب ورکړي او د هغوی دا اقدام (د نکاح پيغام) بايد د هغوی له خوا ښخه د ځان احترام وګڼي داسې و انګېري چې ګويا هغه ده ته په درنه سترګه ګوري دا ورته شريف ، ابرومن او قدرمن ښکاري او پر دې بايد خوښ شي او فخر وکړي.

عبدالله ابن ابي وداعه (رح) وايي چې زه به له لوی فقيه او مشهور عالم سعيد بن مسيب(رح) سره هر وخت کښېناستلم خو ورځې ورته ورنه غللم هغه زما د نه ورتګ لامل و پوښت ، ما ورته وويل چې ، مېرمن مې وفات شوه د هغې په فاتحه او..... کې بوخت وم هغه راته وويل چې موږ به دې هم خبر کړي وو ، چې فاتحې ته درغلي وای او په تعزيت کې موګډون کړی وای بيا ما غوښتل چې ترې پاځېږم هغه راځيني وپوښتل چې ايا د کومې ښځې سره دې د نکاح لپاره خبرې کړې دي ؟ ما ورته وويل چې قربان !ماته به ځوک خپله خور يا لور څه راکړي ، زه خو دوه درهمه هم نه لرم ؟ هغه راته وويل زه به يې درکړم ، ما وويل ډېره ښه ده هغه سمدستي خطبه پيل کړه ، زه له ډېرې خوښۍ نه په جامو کې نه ځايېدم ، ماښام چې کور ته لاړم ، روژه وم ، روژه مې ماته کړه ، لمونځ مې وکړ ، د ډوډۍ لپاره مې ځان برابر کړ چې دروازه و ټکېدله زه دروازې ته ورغلم او غږ مې وکړ چې ځوک يې ؟ هغه

---

[۱] بخاري.

(c) ketabton.com: The Digital Library

وويل سعيد يم ما خپل خيال او خاطر ته څو سعيد نومي راوستل او سعيد بن مسيب(رح) مې په فکر کې هم نه ګرځېده ، چې ګوندې هغه به زما دروازې ته راځي ، ځکه چې هغه په څلوېښتو کالو کې له کور او جومات څخه پرته په بله لاره نه و تللی ، ورووتم او ومې ليد ، فکر مې کاوه چې له خپلې وينا څخه به اوښتی وي ، ورته ومې ويل چې قربان زه به درغوښتی وم ، هغه راته وويل چې ته ډېر مستحق وې ، چې زه درته راشم ، ما ورته وويل چې امر کوئ هغه را ته وويل چې ته مجرد وې او ما درته کور ودان کړ ، نو دا مې مناسب ونه ګڼله چې ته شپه يوازې سبا کړې ، ګورم چې شاته يې څوک ولاړه ده ، هغه يې دروازې ته ننوېستله او خپله بېرته ستون شو ، بيا کله چې زه ددې ناوې خوا ته ورغلم ګورم چې د ښکلا مثال او ثاني يې نشته له ټولو خلکو څخه د قران پاک ښه حافظه، په سنتو عالمه اود حق پېژندونکې ده دا پاکه او سپېڅلې پېغله د سعيد بن مسيب(رح) خپله لور وه ، کومه چې خليفه عبدالملک بن مروان خپل زوی وليعهد ته د ولي عهدۍ له ټاکلو څخه وروسته څو څو ځلې غوښتې وه ، خو هغه نه وه ورکړې.[1]

ج : د خطبې الفاظ

مخکې مو وويل چې دنکاح په غرض ديوې نجلۍ غوښتلو اد دهغې خبرولو ته خطبه وايي نو که چېرې نجلۍ موافقه وکړله نو خطبه بشپړه او د نکاح ژمنه وشوله خو دوی لا يو بل ځينې بېل دي.

[1] تحفة العروس : محمود مهدي استانبولي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

کله خطبه تصریح وي او کله د تعریض په ډول :

۱. تصریح : له چا سره واده ه غوښتل او هغه ته خپل رغبت او میل ښکارول لکه چې څوک چا ته ووايي: زه له تاسره واده کول غواړم ،اوټول فقهاء وايي: د دې لپاره چې د جماع الفاظ ناوړه اوفحش دي نو په خطبه کې يې مستقيما استعمالول حرام دي.

۲. تعریض: په يو خبره کې ديو مطلب دلالتاً وړاندیزچې ظاهرا په کې یاد نه شي ،یعنې ديو شي غوښتل چې هغه هدف مستقیما نه يادوي لکه يو محتاج چې چا ته ووايي ،زه ستا د سلام او احترام لپاره راغلی يم،ددې لپاره راغلم چې ستا مبارک مخ ووينم ،ته مې يادېدلې او داسې نور.

بېلګې

۱. رسول الله(ص) فاطمې(رض) دقيس لورته وفرمايل : (اذا حللت فاذ نيني)

یعنې : کله چې حلاله شوې (نکاح درته رواشوه) ماته خبرراکړه.

او ورته يې وفرمايل (لا تفوتينا بنفسک).

یعنې : دځان په هکله دي موږ مه هېروه.

۲. کله چې ام سلمة(رض) دابو سلمة ښځه کونډه شوله رسول الله(ص) ورته وفرمايل :ته خبره یې چې زه د خدای(ج) رسول يم ، دخلکو غوره او بهترشخصیت یم ، زما ځای او مقام زما په قوم کې ته ښه وينې.[1]

۳. ته ډېره ښايسته يې د هرچا خوښه يې.

[1] دارالقطني او نيل الاوطار

(c) ketabton.com: The Digital Library

۴. زه له یو صالحې ښځې سره واده کول غواړم.

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

د: د نکاح په غرض نجلۍ ته کتل

همدارنګه فرمايي :(اذا خطب احدکم المراة فان استطاع ان ينظره منها فليفعل)[1]

يعنې : کله چې له تاسو څخه چاکومه ښځه وغوښتله نو که چېرې کولی شي، چې له هغې څخه(د مخ او بدن) ځينې برخې وګوري نو دا کار دې وکړي.

ددې لپاره چې دلته دکورنۍ دجوړښت ، دټول ژوند د تېرولو او هوساينې خبره ده نوپه همدې بنا شريعت دا اجازه ورکړله چې که څوک له کومې ښځې سره واده کول غواړي ،هغې ته وګوري که خوښه يې شوله نوښه ده اوکه خوښه يې نه شوله نوبله دې و ګوري.

همدارنګه ښځې ته رواه ده ،چې نارينه ته وګوري داسې نه شي چې ښځه له واده څخه مخکې يا نارينه له واده څخه د مخه يوله بل سره ليدلي نه وي ،اوله واده څخه وروسته يې خوښ نه شي، په دې کې د شارع لوي حکمت دی نن سباداسې ډېر ليدل شوي دي چې هلک اونجلۍ هېڅکله هم سره ليدلي نه وي، او مشران يې په پټوسترګويوبل ته واده کړي ،چې وروسته يې يوبل خوښه شوي نه وي اوطبيعت يې سره نه لګېږي اود مينې اومحبت ژوند يې په کرکه ،نفرت اوناخوالوبدل شي اوتل د کشمکشونوسره لاس اوګريوان وي ،خواسلامي شريعت دواړوته اجازه ورکړله چې ښه ډېر بل ته وګوري ،دهغه له اخلاقوڅخه ځان خبر کړي نه يوازې اجازه بلکې، رسول الله(ص) حضرت مغيره بن شعبهﷺ ته امر وکړ: (ارجع وانظراليها)

---

[1] ابوداود ،او مسند احمد.

(c) ketabton.com: The Digital Library

یعنې : وګرځه او هغې ته وګوره.

همدا راز رسول الله(ص) فرمايي (اذا خطب احدکم المراة.فلاجناح عليه ان ينظره منها اذاکان ينظره اليهالخطبة وان کانت لا تعلم)[1]

یعنې : کله چې له تاسوڅخه چا یوه کومه انجلۍ وغوښتله نوهېڅ ګناه پرې نه شته چې هغې ته وګوري ،کله چې هغې ته د غوښتنې په غرض ګورئ که څه هم هغه پوهه نه وي.

(اذا خطب احدکم المراة فان استطاع ان ينظره منها فليفعل).[2]

یعنې : کله که څوک له تاسو کومه نجلۍ د نکاح له لپاره غواړي اوکولی شي، چې هغه وګوري ،نودا کار دې وکړي.

نوله دې او داسې نورو رواياتوڅخه جوتيږي ،چې دنکاح په نيت نجلۍ ته کتل جائزدي اود نجلۍ کورنۍ هم بايد په دې څه ننګ ونه کړي ځکه دا شرعي او مباح عذر دی.

د امام ابوحنيفه(رح) په نزد يوازې د هغه مخ ،لاسونو او قدمونو ته کتلی شي.

امام مالک (رح) وايي: که نجلۍ اجازه وکړله. کتل ورته روا ده ،اوکه نجلۍ اجازه ونه کړله ،نوکتل ورته روا نه دي.

داود ظاهري وايي: په خطبه کې دنجلۍ ټول بدن که هغه خبره وي او که نا خبره کتلی شي.[3]

شيعه وايي : دنکاح په نيت نجلۍ ته کتل روادي.

---

[1] مسند احمد ،نيل الاوطاراوالفقه الا سلامي وادلته.
[2] ابوداود اومسند احمد
[3] المحلي جلد :۹

(c) ketabton.com: The Digital Library

قاضي عیاض وايي : داکتل مکروه دي.

ه: د خطبې له پاسه خطبه

که څوک کومه نجلۍ وغواړي ،نوترڅوهغه ځواب ورکړي ،یایې غوښتونکې پرېږدي ،بل چاته یې غو ښتل حرام دي خونن سباډېر داسې لیدل شوي ،چې دیونجلۍ په سرغټې غټې دښمنۍ پیداشوې وي.ډېر له ضده هم دا کار کوي ،اوډېر داسې هم شوي دي چې څوک د کومې نجلۍ د غوښتلو لپاره چاکره ورشي نودوی لا ناست وي چې نور راشي او ځینې خولا د نجلۍ کورته ګوابن هم کوي ،چې که له ما څخه پرته دې بل چا ته ور کړه نو. . .داپه اسلام کې حرام او سخته ګناه لري.

رسول الله(ص) فرمايي : (لايبيع احدکم علي بيع اخيه ولا يخطب على خطبة اخيه)

ىعنې : بیه دې نه کوي یو له تاسو هم دخپل مسلمان وروربه بیه اوخطبه (غوښتنه)دې نه کوي د خپل وروربر خطبې.

مطلب داچې، دپېرلو او پلورلو په معامله کې او د خطبې په معامله کې د خپل مسلمان ورور د غوښتنې له پاسه غوښتنه مه کوه ؛ترهغه چې یایې غوښتونکی پرېږدي اوىا نجلۍ موافقه ونه کړي.

همدارنګه نور مختلف روایتونه شته چې نه یوائې د خطبې پر جواز دلالت کوي، بلکې دا جوتوي چې خطبه سنت هم ده، رسول الله(ص) په خپله خطبه کړې ده.

رسول الله ص فرمايي چې ىومسلمان ورور دې دبل مسلمان ورور د غوښتنې له پاسه غوښتنه نه کوي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

اوکه ځوک دا کاروکړي نو د رسول الله ص د وینا مخالفت به یې کړی وي، او که د چا کومه نجلۍ ډېره خوښه وي ، نو کوښښ دې وکړي چې د هرچا ځخه یې مخکې وغواړي. اوپه کار ده چې دنجلۍ کورنۍ ته دفکرکولوشوری او...وخت ورکړل شي ، تر ځوښه جوته شي ، چې یا یې موافقه راغلله یانه او دخطبې فسخه که دهلک له خواځخه وي او که دنجلۍ لخوا ،هېڅ اغېزه نه لري او که په خطبه کې موافقه راغلله نوترڅوچې شرعي ایجاب او قبول نه وي شوي نودا نکاح نه ده او هلک اونجلۍ لاتر اوسه پردي دي اودادنکاح لپاره یوه ژمنه ده ،دخطبې له پاسه خطبه هغه وخت روا ده چې لمړی غوښتونکې ،فاسق ،فاجر ،نااهله اوددې نجلۍ ورړ نه وي.

و:پر یوه جاهلیت نیوکه

یوبل جاهلیت دادی ،چې کله په خطبه کې موافقه راشي نو ددستمال په نامه یوه ټوټه یا ګل ورکړي ،بیا پرته لدې چې شرعي ایجاب اوقبول وشي ،هلک اونجلۍ لکه ښځه اوخاوند یوځای کېږي دادستمال هېڅ مانا نلري اونه حرام حلالولی شي ،اوترڅوچې شرعي عقد نه وي شوی ،دوی دواړه پردي دي.یوازې دنکاح موافقه نکاح کېدلای نشي ،دنکاح لپاره ځه نور هم ضرور دي چې مخکې به راشي.دنکاح په قصد نجلۍ ته دکتلو له جواز ځخه ځینو عیاشانو نورې ګټې پورته کړلې اوپه دې کار کې یې له افراط ځخه کار واخست ،کتل په خلوت صحیحه بدل شول.اودوی چې کومه نجلۍ خوښه کړي ،نودنکاح په پلمه له هغوی سره خلوت کوي ،په یوازیتوب کې ورسره یوځای کېږي ،او داکار په ځو اسلامي پرمختګ خوښو!!هیوادونو کې له ځوکالو راهیسې راپیل شوی دی.ځوکله که ددواړو موافقه رانشي

(c) ketabton.com: The Digital Library

،اوپه هوټل ،سرای یا. . .کې یې ورسره خلوت هم کړی وي اودریم ملګري (شیطان) یې هم خپله دنده پوره اجراکړې وي ،نوبیا به څه کېږي ؟ لکه چې ډېر داسې ولیدل شول ،پېغلو انجونو او زلمیانو اوس هلته هم دا پلمه پیداکړې ده او خپل جنسي غرایز اوس له همدې لارې سړوي ،ځکه چې دټولنې له خبرو او دتندي له تروشولو څخه هم خلاص دي او قانون او دستور هم ورته اجازه ورکړې ده !!.

د نکاح ارکان

الف: ایجاب او قبول

ټول علماء په دې متفق دي چې ایجاب او قبول دنکاح رکن دی ،هغه څه چې په مجلس کې لومړی صادرېږي ،هغه ایجاب دی ،دنارینه له خوا وي او که دښځې له خوا (اوکه ددوی داولیاوو لخوا). ایجاب او قبول په اتفاق سره دنکاح اوزوجیت په الفاظو صحیح کېږي لکه په نکاح مې درکړله،اودملکیت، هبې (بخښنې) او صدقې په الفاظو امام ابو حنیفه(رح) په نزد صحیح کېږي لکه چې درسول الله(ص) نکاح دهبې په الفاظو شوې ده:

(وَامْرَأَةً مُّؤْمِنَةً إِن وَهَبَتْ نَفْسَهَا لِلنَّبِيِّ) الاحزاب: ۵

یعنې : (او هغه مومنه ښځه که بخښي خپل نفس نبي (ص)ته)

او بل دا چې که دادنکاح صریح الفاظ نه دي ،نو کنایه خو دي..[1]

امام شافعي(رح) وایي چې دنکاح او تزویج له کلمو څخه پرته نکاح په نورو کلمو نه صحیح کېږي.[1]

---

[1] الاختیار لتعلیل المختار.

(c) ketabton.com: The Digital Library

اصل په ایجاب اوقبول کې په خولې خبرې دي که څوک په خولې خبرې نه شي کولی نو په لیکلو هم صحبح ده او کله که عاقدان (تړون کوونکي) حاضر وي او خبرې هم کولی شي ،بیا ورته لیک روا نه دی ځکه اصل په خولې خبري دي او که څوک لیک هم نه شي لیکلی نو په اشاره هم روا ده په دې شرط چې له اشارې څخه غرض ، مطلب او مقصد ښکاره وي.

دایجاب او قبول ارکان په لاندې ډول دي.

۱. دمجلس یووالی: ایجاب او قبول باید په یو مجلس کې وشي که چېرې ایجاب په یو ځای کې اوقبول پر بل ځای کې وشي ،نه صحبح کېږي.

۲. هر طرف باید د بل طرف خبرې بشپړې واوري او پرې پوه شي او که چېرې خبرې نه اورېدل کېدې اویا ژبه بدله وه اونه پوهېدل چې بل طرف څه وایي نه صحبح کېږي.

۳. دایجاب او قبول لپاره عربي ضروري نه ده او نه دعقد لپاره دیني عالم ضرور دی ښځه او خاوند یا یې وکیلان هم دا کار کولی شي اولکه عیسویانو په کاهن پورې اړنه لري او نه خطبه ضروري ده ، بې خطبې هم نکاح رواده اونه پرې نړیوال خبرول ضروري دي لکه راډیو ،تلویزیون ،اخبارونوکې خبرتیالکه عیسویان چې په نکاح نړیوال خبرنه شي ، صحبح یې نه ګڼي ،اونه په کوم ځانګړي وخت پورې اړه لري لکه یهودیان چې دشنبې(خالي) اود اخترونوپه ورځوکې نکاح حرامه بولي ،اونه یې په رسمي دفترونوکې ثبتول ضروري دي.

ب: ولي

---

[1] بدایع الصنایع

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

دجمهـورو علماووشـافعي، مالک،احمـد بـن حنبـل اوشـاه ولـي والله دهلوي(رح) په نزد ولي د نکاح له ارکانوڅخه.[۱]

شاه ولـي والله دهلـوي وايـي ښـځې تـه روانـه دي چې لـه ولـي څخـه پرتـه دخپلي نکاح تړون وکړي ،ځکه هغه خپله ګټه اوښېګڼې نه پېژني ښايي لـه خپل سيال څخه پرته لـه بـل چاسـره نکاح وکړي او قـوم تـه يـې شرم او ننګ جوړشي ، نولکه چې وروسته به راشي کله چې نجلۍ له کم سيال سره واده وکړي ،نوبياخود احنافوپه نزد هم ولي د اعتراض حق لري.

د جمهورو دلايل

(وَإِذَا طَلَّقْـتُمُ النِّسَـاء فَـبَلَغْنَ أَجَلَهُـنَّ فَـلاَ تَعْضُـلُوهُنَّ أَن يَـنكِحْنَ أَزْوَاجَهُنَّ) البقرة۲۳۲

يعنې: اوهغه وخت چې طلاقې کړلې تاسې ښځې او دوی ورسېږي اخرد مودې خپلې تـه پس مـه منع کوئ تاسودوی لـه دې څخه چې پـه نکاح بـه واخلي دوې مېړونه خپل.

(وَأَنكِحُوا الْأَيَامَى مِنكُمْ) النور۳۲

يعنې : اوپه نکاح ورکوئ بې واده والاله تاسې نه

(أَوْ يَعْفُوَ الَّذِي بِيَدِهِ عُقْدَةُ النِّكَاحِ) البقرة۲۳۷

اويـاعفوه وکـړي ،هغـه څوک چـې پـه لاس کـې يـې غوټـه دنکـاح ده.امـام قرطبي(رح) ووايي :چې داولي دي.[۲]

---

[۱] النهاية لرملي

[۲] احكام القران قرطبي

(c) ketabton.com: The Digital Library

په دې تولوایتونوکې ولي دنکاح لپاره ضروري ګڼل شوی دی.
رسول الله(ص) فرمايي :لا نکاح بغير ولي. دارقطني
یعني:له ولي پرته نکاح نه ده صحيح.
(ايماامراة نکحت بغيراذاوليها فنکاحها باطل قالهاثلاثا)[١]
یعني : هرښځه چې دولي له اجازې پرته په نکاح شوه نودهغه نکاح باطله ده دايې درې ځله وويل.

خودامام اعظم (ابوحنيفه)(رح) په نزد ولي دنکاح رکن نه دی،نوعاقله او بالغه ښځه کولی شي ،چې له خپل سيال سره د ولي له اجازې پرته هم نکاح وکړي اوځان ته يې خاوندوټاکي.

د احنافو دلايل

(فَلاَ جُنَاحَ عَلَيْكُمْ فِي مَا فَعَلْنَ فِيَ أَنفُسِهِنَّ مِن مَّعْرُوفٍ) البقرة: ۲۴۰

یعني :اوپه تاسوګناه نه شته پدې خبره چې وکړي هغوی په خپل حق کې دشريعت مطابق.

(فَلاَ تَعْضُلُوهُنَّ أَن يَنكِحْنَ أَزْوَاجَهُنَّ إِذَا تَرَاضَوْاْ بَيْنَهُم بِالْمَعْرُوفِ)

یعني :نومه بندوئ هغوی لدې چې نکاح وکړي دوی خپلوخاوندانوسره کله چې راضي شي دوی خپل منځ کې د شريعت مطابق.

---

[١] بخاري، مسلم، ابوداود ، او ابن ماجه

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسول الله(ص) فرمايلي (الايم احق بنفسها من وليها والبکر تستاء ذن في نفسها واذنها صماتها).[۱]

یعني :بې خاونده ښځه ډېره حقداره ده دځان په حق کې له خپل ولي ځنې او پېغله به اجازه کوي دځان په حق کې او اجازه يې چپ کېدل دي

(لاتنکح الثيب حتى تستامرولاتنکح البکرحتي تستاء ذن واذنهاالصموت).[۲]

یعني : نه دې په نکاح کېږي کونډه تردې چې امر وکړي او نه دي په نکاح کېږي پېغله تردې چې اجازه وکړي او دهغه اجازه چپ والی دی.

(ليس للولي مع الثيب امر).[۳]

یعني :ولي د کونډې ښځې سره هېڅ کاراوغرض نه لري درسول للّه(ص) په وخت کې يوصحابي يوځل همداسې وغوښتل چې خپل لور د هغه له خوښې پرته خپل وراره ته ورکړي خودې مبارزې پېغلې صحابيې نه غوښتل چې دا رواج دې همداسې پاتې وي او خلک دې لورګانې اوخويندې د هغوی دارادې اوخوښې پرخلاف واده وکړي. اودادې حتی پوښتل کېږي هم نه.نورسول للّه(ص) ته يې له پلار څخه شکايت وکړه اوڅرګنده يې کړه چې زه داډول واده نه غواړم رسول الله(ص) ورته توصيه وکړه چې خيردی اوس دې د پلارخبره ومنه. خوهغه په خپل دريځ ټينګه ولاړه وه.اورسول الله(ص) ورته بياوفرمايل خير نو هرڅوک چې دې خوښ وي ورسره واده وکړه. دې انجلي د رسوالله(ص) له دې وينا سره وويل اوس به مې د پلارخبره ومنم ماغوښتل

[۱] مسلم اوترمذي
[۲] دارالقطني
[۳] ابوداود

www.meli-tahrik.com 0777400116

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې دا ناروا او د جبر ریکارډ مات کړم او مسلمانانې خویندې په دې وپوهوم چې پلرونه یې د لور ګانو په ورکولو کې څه واک نه لري.[۱]

نو دامام ابو حنیفه(رح) له مذهب سره سم ښځه ځان ته د خاوند د انتخاب حق لري ،کله چې هغه بالغه وي او د ښو او بدو تمیز وکولی شي خپله ګټه او تاوان وپېژني نو شریعت هغه ته د خپل مېړه د انتخاب بشپړ حق ورکړیدی ،او هېڅوک یې د خپلې خوښې (مرضئ) خلاف په نکاح نشي مجبورولی.

یو له هغو جاهلي او ناوړه دود څخه چې زموږ په ټولنه کې عام شوي دا دی چې ولي ښځه چې چاته یې خوښه وي په نکاح ورکوي ،هغه لکه د مال یا څاروي خپل شخصي ملکیت ګڼې ، انجلۍ بېچاره هېڅ نه پوښتل کېږي او د برداسې کېږي چې هغه مېړه ته له خپل ورکولو څخه له سره خبره هم نه وي ،کونډه خود خُسر د کور شخصي ملکیت او شتمني بلل کېږي بل چاته ورکول یې د هغه د ژلو څخه هم سخت تمامېږي که د هغې د خُسر په کور کې ځلمی وجود و نلري نو په کلونو کلونو به انتظار کوي ترڅو کوم کوچنی بالغ شي او هغه ورته په نکاح کړي او که طفل هم نه وي نو بیا ناچاره ده چې ټول عمره بې واده وي او د خُسر په کور کې د وینځې په څېره په خدمت ژوند تېر کړي.

دې ناوړه عنعنو ډېرې ناکارې ډالۍ ټولنې ته راوړلې د بېر مولیدلي چې ښځه د خپلې ارادې او طبیعت پر خلاف په نکاح مجبوره شوې وي چې هغې یا ځان وژلی یا یې تېښته او فرار کړی او یا یې نور اخلاقي مفاسد رامنځ ته کړي وي.

---

[۱] الاختیار لتعلیل المختار

(c) ketabton.com: The Digital Library

که زموږ په جاهلیت کې ښځه ځانته خاوند اختیارکړي نو دهغې مرګ مباح نه، بلکې لازم ګڼل کېږي چې بیاهلک او انجلۍ دواړه یاد تبغ دخولې اویا دټوپک د شپېلۍ ښکارشي د انجلۍ ولي دپیسو لپاره دانجلۍ ګانده ‹‹راتلونکې›› ژوند ته هېڅ پام نه کوي هر څوک چې ډېر مال ورکړي انجلۍ هماغې ته ورکوي ،داچې په انجلۍ څه تېرېږي اودهغې راتلونکي ژوند ته یې څه ډالۍ ورکړله دهغه پرې څه پروانشته د انجلۍ په زوره په نکاح مجبورول، د هغه دارادې او طبیعت پرخلاف دهغې ورکول ،دکورنۍ نظام دجوړښت اودنکاح داصلي مقصد خلاف کار دی نکاح خودسکون ،هوساینې، اطمنان، مینې او محبت لپاره ده :((ومن ایته ان خلق لکم من انفسکم ازواجاًوجعل بینکم مودة ورحمة))[1]

یعنې: او له نښو ده دادي چې پیداکړې یې دي تاسو ته له نفسونو ستاسې نه ښځې لپاره ددې چې مایل شئ دوی ته او ګرځولې یې ده په منځ ستاسو کې دوستي اومهرباني.))

اوکله چې څوک په نکاح مجبوره شي اودهغه دخوښې اومرضۍ په خلاف چاته واده شي نونه خوتسکین اواطمنان راځي اونه خومینه ،محبت اودوستي اونه دکورني نظام دجوړښت هدف تحقق ومومي د دې له پاسه هره ورځ دمېړه اوښځې ترمنځ اوبه خړې وي تردې چې یوله بل څخه توبه ګارشي نوهرڅوک چې داکارکوي نومهرباني دې وکړي خپلې دې کړنې ته دې د اسلام او مسلمانۍ رنګ نه ورکوي.

ځکه دا تحمیلي او تپل شوې نکاحګانې په اسلام کې ځای نلري داخودنفس غوښتنې اویا جاهلي ننګ اوغیرت دی چې اسلام ورڅخه پنا

---

[1] الروم ۱۲

(c) ketabton.com: The Digital Library

غواړي ،له اسلام څخه دمخه هم ښځې همداسې بې ارادې اوپه زوره په نکاح ورکول کېدلې مګر اسلام د ازادې بالغې اوعاقلې ښځې احساس اوطبیعت ته ارزښت ورکړی رسول الله(ص) فرمايي چې په نکاح کولوکې به کونډه امرکوي چې هغې د پېغلې په اندول د واده خواږه اوترخه ليدلي وي اوپېغلې ته که حياورځي اوامرهم نه کوي نوچپوالی يې هم کافي دی اوکه هغه په چيغوچيغوژاړي اويا صفا انکارکوي نودا نکاح نه شي صحېح کېدلی چې راتلونکی ژوندبه يې هم ناخوالو ،تاوتریخوالي اوزړه بداوي څخه ډک وي.

ج: شاهدان

دجمهورفقهاوو ،شافعي احمدبن حنبل اواحنافو(رح) په نزد په نکاح کې دايجاب اوقبول په وخت کې شاهدان ضروري دي ،

رسول الله(ص) وفرمايلي: لانکاح الابولي وشاهدی عدل.[۱]

یعني :نه ده صحېح نکاح مګرد ولي اودوه عادلوشاهدانوپه حضورکې.

او مالکيان وايي چې اصل په نکاح کې اعلان دی چې خلک په ترون خبر شي.[۲]

ددوی په نزد له شاهدانوڅخه پرته نکاح فاسده ده اوشاهدان په نکاح کې واجب دي خودعقدپه وخت کې دشاهدانوحضورضروري نه، بلکې مستحب دی اوکه دعقد په وخت کې شاهدان حاضر نه شول نود دخول په وخت کې به حاضرېږي اوکه د خول په وخت کې حاضرنه شول نودانکاح فاسده ده.[۳]

---

۱ دارلقطني.

۲ بدانع الصنائع،فتح القدير،تحفةالمحتاج ،المهذب اوالمغني.

۳ الانکحةالفاسدة عبدالرحمن بن عبدالرحمن شميلة الامدل.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د : مهر

داحنافو په نزد له مهرڅخه پرته نکاح نه صحیح کیږي لکه چې الله(ج) فرمايي: (وَأُحِلَّ لَكُم مَّا وَرَاءَ ذَٰلِكُمْ أَن تَبْتَغُوا بِأَمْوَالِكُم) النساء :۲۴

يعنې :اوحلالې کړی شوې تاسې لره هغه ښځې چې غیرله دې څخه دي چې طلب به کوئ تاسود هغوی په مالونوخپلوسره.

دامام شافعي(رح) اوحنابله وپه نزد مهرمستحب دی نوکه چېرې يې د مهر په نشتوالي موافقه وکړه هم رواده.

اومالکيان وايي چې مهرد نکاح دصحت له شرطونوڅخه ده اوپرېښودل يې روانه دي (وَآتُوا النِّسَاءَ صَدُقَاتِهِنَّ نِحْلَةً) النساء ۳

يعنې:ورکوئ ښځوته مهرونه د دوی په خوشالۍ سره

(فَآتُوهُنَّ أُجُورَهُنَّ فَرِيضَةً) النساء:۲۴

يعنې :نودوی لره ورکړئ ددوی حق کوم چې مقرر شويدی

دمهرکمه اندازه فقهاوو لس شرعي روپۍ ښاکلې ده اوزياته اندازه يې ښاکلې نه ده په هرڅوچې دواړه راضي شول سيي ده، دمهرپه هکله به کافي تفصيل وروسته راشي.

د نکاح شرطونه او د عقد(تړون) ډولونه

الف: د نکاح شرطونه

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

دنکاح ځینې شرطونه په هلک ، ځینې په انجلۍ او ځینې دنکاح په صېغې پورې اړه لري :

۱. تړون کوونکي شرطونه

الف :عقدکوونکی باید اهلیت ولري ،عاقل ،بالغ وي. دلیوني اوکوچني عقد نه صحیح کېږي.

ب: چې عقد کوونکي دواړه خواوې یودبل خبرې واوري اوپرې پوه شي.

ج: که ښځه مسلمانه وي، خاوند دې یې هم مسلمان وي.

۲. د ښځې شرطونه

الف: چې خالصه (سوچه) ښځه وي ،خنثی نه وي.

ب: چې د ښځې په نکاح کې شرعي مانع نه وي یعنې (محرم نه وي).

ج: چې ښځه معلومه وي ، چې فلانۍ نومې ده اونامعلومه نه وي لکه دچاچې ډېرې لورګانې وي اوورته وایې چې یوه مې په نکاح درکړله اومعلومه یې نه کړي چې کومه یوه یې په نکاح ورکړله.

۳. دنکاح په صېغې (الفاظو) کې شرطونه

دنکاح په صېغه کې چې څه شرطونه دي څه یې په ایجاب او قبول کې یاد شول بل دا چې دنکاح لفظ به راتلونکي ته نه منسوبوي او نه به یې څه داسې شرط پورې چې د نکاح دتړون په وخت کې موجود نه وي اړوندوي ، بل داچې نکاح به نه موقتي وي اونه به متعه وي او باید دتل لپاره وي.

ب: د عقد ډولونه

(c) ketabton.com: The Digital Library

۱. صحيح او نافذ عقد

پر صحيح او نافذ عقد مرتبه اثار

الف: پر خاوند حقوق

۱. په مجرد عقد سره مهر لازمېږي که مهر د نکاح د عقد په وخت کې ټاکل شوی و ، خو هماغه دی او که ټاکل شوی نه و نو مهر مثل لازمېږي.

۲. په مجرد عقد سره د ښځې نفقه ، جامه او د اوسېدلو ځای لازمېږي.

۳. که بله ښځه يې وي نو د دوی ترمنځ به له مساوات ، عدل او انصاف څخه کار اخلي .

۴. پر خاوند لازم ده چې ښځې ته هېڅ ډول زيان نه په ژبه او نه په لاس ور ورسوي مګر کله چې شريعت ورته مباح کړی وي .

ب: پر ښځه حقوق

۱. پر ښځه واجب دي چې د خاوند اطاعت وکړي او کوم کورېي چې ورته ټاکلی دی هلته واوسېږي.

۲. د خاوند له کور څخه به بې له اجازې او بې له شرعي جواز څخه نه وځي.

۳. تر څو چې شريعت اجازه کوي نو د خاوند پر خبره به عمل کوي.

۴. د خاوند تاديب ته به غاړه ږدي ، تر څو چې خاوند د شريعت حدود مراعات کړي.

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

ج: په ښځه او خاوند ګډ اثار

۱. د نسب ثبوت چې له دې دواړو څخه زیږیږي .

۲. ترڅو چې په دین کې سره جدا نه وي (لکه یهودي یا عیسوي) نو یو له بل څخه میراث وړي.

۳. حرمت مصاهرت ثابتیږي .

۴. هریو ته رواده چې له بل څخه خوند او مزه واخلي لکه څنګه چې شریعت ورته رواکړي دي او مانع (لکه حیض او نفاس) وجود ونلري.

۵. په هریو لازم دي چې له بل سره دژوند دچارو په سنبالولو کې له خپل قدرت او توان سره سمه مرسته وکړي .

www.melitahrik.com 0777 400 116

۲. صحیح موقوف عقد

هغه عقد دی چې دنفاذ یو شرط یې کم وي یعني که دا یو شرط پکې پوره شي نو عقد صحیح او نافذ دی لکه مریی یا وینځه چې دخپلې نکاح عقد پخپله (دبادار له اجازې پرته) وکړي یا عقد کوونکې کوچنۍ او یا معتوه وي یا دازادې ، اصیلې ، عاقلې او بالغې ښځې نکاح څوک دهغې له اجازې پرته وکړي یا دنژدې ولي په شتوالي کې لیرې ولي دنکاح عقد وکړي او نژدې ولي اجازه هم ورته نه وي کړي.داعقد له دخول څخه وړاندې دنژدې ولي په اجاز ې پورې اړوند (مربوط)دی او که له اجازې څخه وړاندې یې دخول وکړنو داعقد د فاسدې نکاح حکم اخلي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ج: ټول فقها پدې متفق دي چې په نارينه باندې کوم شرط ندی اينبودل شوی له هر چا سره چې نکاح يې ورسره رواوي ،نکاح کولی شي او که ښځه د خپلې نکاح عقد پخپله کوي نو دې دوه شرطونو ته به پام کوي :

١. داچې خاوند يې سيال وي.

٢. چې مهر به يې له مثل څخه کم نه وي.

نوکه لدې شرطونو څخه يو هم کم وي ، ولي د اعتراض حق لري.

د: فاسده نکاح

فاسده نکاح هغه ده چې دنفاذ ټول شرطونه يې پوره وي خو دصحت له شروطو څخه يو شرط پکې کم وي ،لکه چې دشاهدانو شمېر پوره نه وي يا په بائن طلاق کې ديوې خور نکاح د بلې په عدت کې شوې وي.يا دپنځمې نکاح د څلورمې په عدت کې شوې وي ،يا د وينځې نکاح په اصيلې باندې شوې وي ،يا دا چې نکاح کېدونکې ښځه دبل چا د طلاق په عدت کې وي ،پدې شرط چې دوی دعقد په وخت کې پدې پوه نه وي او که پوه وي نو دا عقد باطل دی.

په فاسده نکاح کې هر کله چې ښځه او خاوند پوه شي نو بايد ځانونه بېل کړي او که خپله بېل نشول نو په هر مسلمان لازم دي چې قاضي پرې خبر کړي ،تر څو دوی جدا کړي ،که قاضي له دخول څخه وړاندې بېل کړل ،نو هېڅ اغېزه پدې عقد نه مرتبېږي او که له دخول څخه وروسته يې بېل کړل نو دا څلو ر اثرات پرې مرتبېږي او پدې نکاح کې حد نشته :

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

۱. د بېلتون له لومړۍ ورځې څخه به د خپل عدت ورځې شمېري.

۲. حرمت مصاهرت ثابتېږي يعني پر سړي د ښځې ټول اصول او فروع او پر ښځې د سړي ټول اصول او فروع حرامېږي.

۳. که د عقد په وخت کې يې مهر ټاکلی و نو له ټاکلي اندازې څخه کم مهر لازمېږي او که مهر يې ټاکلی نه و، نو له مهرمثل څخه هم کم لازمېږي ځکه چې د ښځې په وطی به يا مهر لازم وي او يا حد او حد د شبهې لپاره رفع شو نو مهر پاتې شو.

۴. ثبوت د نسب د هغه حمل چې له دې خاوند څخه يې زېږوي.

هـ: باطله نکاح

چې په صيغه کې يې نقصان (کمښت) يا څه عيب پيدا شي، يا د انعقاد له شرطونو څخه يو شرط کم وي، نو دا نکاح باطله ده لکه موقتي نکاح يا چې عقد کوونکي دواړه ليوني وي، يا يې يو ليونی وي، يا دا چې ښځه د نکاح جوګه نه وي لکه نکاح له محرماتو سره، نو پدې نکاح هېڅ اثرات نه مرتبېږي. ددې وجود لکه عدم (نشت) دا سې دی نه پر ښځه عدت شته دی نه نسب ثابتېږي، نه ميراث شته نه مهر او نه نفقه او نه د خاوند اطاعت شته او حد هم د شبهې لپاره نشته او که چا داسې نکاح وکړله سمدستي دې خپله بېل شي او که بېل نشي او خلک پرې خبرشي، نو قاضي دې پرې خبر کړي، چې بېل يې کړي.

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

دريم څپرکی

د نکاح مانع

هغه ښځې چې نکاح ورسره حرامه ده:

له کوموښځوسره چې نکاح حرامه ده دوه ډوله دي ، يوه هغه چې نکاح ورسره دتل لپاره حرامه ده ، بله هغه چې موقتا ورسره نکاح حرامه ده.

الف: هغه ښځې چې نکاح ورسره دتل لپاره حرامه ده

کومې ښځې چې دتل لپاره حرامې دي ، نودحرمت لاملونه (اسباب) يې څلور دي.

۱. محرمات دنسب په سبب

کومې ښځې چې د نسب په سبب حرامې دي ، څلورډلې دي

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

الف: د سړي اصول: لکه مورد پلار مور، د پلارنیا که څه هم پورته وي الله(ج) فرمایي: (حُرِّمَتْ عَلَيْكُمْ أُمَّهَاتُكُمْ) النساء۲۳

یعنې: حرامې کړی شوي پر تاسو مورګانې ستاسو.

او د نیاګانو نکاح په اجماع د امت سره حرامه ده.

ب: د سړي فروع (اولاده) لکه لور،دزوی لور،دلورلور، نمسیانې، او کړوسیانې که څه هم ښکته وي : (حُرِّمَتْ عَلَيْكُمْ أُمَّهَاتُكُمْ وَبَنَاتُكُمْ) النساء۲۳

یعنې: حرامې شوې پر تاسې مورګانې ستاسې اولورګانې ستاسې.

ج: د مور او پلار فروع

لکه خور، وریره ،خورزه، د ورورلور او د خور لور او د هغوی اولاد، برابر خبرده که خوریاورورسکه وي او که ناسکه.

د نیکه اولاده

لکه ترورګانې، خاله ګانې، خودا حرمت یوازې تر دوی پورې ځانګړی دی ، د دوی اولاده حرامه نه ده فقهاء وایي [یحرمه جمیع نساء القرابة غیرولدالعمومة والخؤ له].[1]

یعنې: ، دعمه توب او خاله توب له اولاد څخه پرته دخپلولۍ ټولې ښځې حرامې دي.

او یاد تره او ماما څخه.

[1] الانکحة الفاسدة نقل له حاشیة الشرقاوي څخه

(c) ketabton.com: The Digital Library

الله(ج) فرمايي : (حُرِّمَتْ عَلَيْكُمْ أُمَّهَاتُكُمْ وَبَنَاتُكُمْ وَأَخَوَاتُكُمْ وَعَمَّاتُكُمْ وَخَالاَتُكُمْ وَبَنَاتُ الأَخِ وَبَنَاتُ الأُخْتِ) النساء۲۳

يعنې : حرامې شوې په تاسو مورګانې ستاسو اولورګانې ستاسو اوخورګانې ستاسو اوترورګانې ستاسو اوخاله ګانې ستاسو اود رورلورګانې اودخورلورګانې.

۲. محرمات درضاع (دتي رودلو) په سبب

رضاع په زوراوزيرسره دښځې اونوروژويو(اوحيواناتو) له تيوڅخه د شيدوڅښلوته وايي.[۱]

او شرعاپه په ځانګړې موده کې دانسان له تيو څخه دشيدو رودل دي ،چې دحرمت سبب ګرځي .

الله(ج) فرمايي :(وَأُمَّهَاتُكُمُ اللاَّتِي أَرْضَعْنَكُمْ وَأَخَوَاتُكُم مِّنَ الرَّضَاعَةِ) النساء:۲۳.

يعنی :او حرامې دي پر تاسو هغه مورګانې چې شيدې يې درکړېدي تاسې ته اوستاسې هغه خوېندې چې تاسې ورسره شيدې رودلې دي.

رسول الله(ص) فرمايي :[يحرم من الرضاع ما يحرم من النسب].[۲]

يعنې :ټول هغه په رضاع (تي رودلو)سره حرام دي څوک چې په نسب سره حرام دي.(يحرم من الرضاع ما يحرم من الولادة).[۱]

---

[۱] الميزان للشعراني

[۲] بخاري مسلم ،اين ماجه اونصب الرايه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

يعنې حرام دي په تې رودلو سره کوم چې حرامېږي له زېږېدلو څخه.

(حرموا من الرضاعة ما يحرم من النسب).[۲]

يعنې: حرام کړئ په رضاع سره هغه څوک چې حرام دي په نسب سره.

(الرضاع تحرم ماتحرم الولادة).[۳]

يعنې: رضاع حراموي څوک چې له زېږېدلو څخه حرامېږي.

نوچې کومه مور کوم ماشوم ته تی ورکوي ، دجمهورو امامانو په نزد یې دا ښځه مور وګرځېدله ،که څه هم مړه وي (غیر له امام شافعي څخه)

او ددې ښځې ورونه یې ماماګان ، خویندې یې خاله ګانې اودهغه خاوند یې پلار وګرځېد د پلارلورګانې یې خویندې ،او زامن یې ورونه ، ورونه یې ترونه،خورګانې یې خورګانې او دادښځې او سړي دنمسيانو ترور اوخاله ګرځي ،که انجلۍ وي او که هلک وي ،نو ماما اوتره یې ګرځي.خو ځینې صورتونه شته چې هغه له دې قاعدې څخه مستثنی دي هغه یو درضاعي ورور خپله مورده یعنې که یوه ښځه زوی ولري اوبله ښځه هم زوی ولري او دا دواړه کوچنیان دیوې دریمې ښځې تی وروي نو دا دواړه سره رضاعي ورونه دي ځکه چې د یوې ښځې له تیو څخه یې شیدې رودلې دي ،خو بیا هم دیو بل له اصلي مور سره ددې نکاح حرامه نده.[۴]

---

[۱] متفق عليه.
[۲] بخاري.
[۳] بخاري.
[۴] تخفة المحتاج ،حاشية ابن عابدين ،درمختار

(c) ketabton.com: The Digital Library

او یو له هغو صورتونو چې هغه لدې څخه بهر دی د رضاعي زوی خور ده مثلا یو سړی یو زوی لري ،او بل سړی یوه لور لري ،او ددې انجلۍ مور دې لومړي هلک ته تی ورکړی نو دا هلک او انجلۍ خور او ورور دي خو دا انجلۍ د دې هلک په پلار حرامه نه ده.[1]

په لنډ ډول دې ته یوه داسې قاعده ږدو: د تي ورکوونکې ښځې اودهغې داولادې او دمور او پلار حرمت خاص په تي رودونکي کوچني پورې اړوند دي ،یعنې دا ښځه او دهغې اصول او فروع یوازې په همدې کوچني حرام دي اوددې کوچني په مور اوپلار نه حرامېږي ،لکه څنګه چې د تي ورکوونکې ښځې د مېړه اودهغې د اصولو او فروعو حرمت یوازې په همدې کوچني پورې اړوند دی.

د ماشوم دمور او پلار او ورونو او... سره ددې سړي او دهغې داولادې او مور او پلار نکاح جایز ده ،یعنې دکوچني پلار ته روا دي چې شیدې ورکوونکې ښځې سره او دهغې دلورګانو سره نکاح وکړي او دماشوم مورته روا دي چې له دوی څخه یوه سره واده وکړي.

په شیدو د تحریم علت

دا چې ولې په رضاع باندې حرمت ثابتېږي ډاکټران وایي چې په دې موده کې د کوچني بدن له همدې شیدو څخه وده کوي ،غوښه له همدې شیدو څخه ډېرېږي هډوکي غښتلي کېږي ،نو دماشوم وده اونمو او دهډوکي کلکوالی دهغې شیدو څخه حاصلېږي چې ماشوم یې په لمړیو دو و کالوکې

---

[1] تحفة المحتاج.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ثبني ، .نو ماشوم ددې ښځې جز (برخه) وګرځېده نو همدا يې د تحريم علت دی.

د ماشوم عمر د تي رودولو په وخت کې

دا چې دڅوکالوکوچنی دیوې ښځې شيدې وروي نو رضاع ثابتېږي په دې هکله فقهاء دنظر اختلاف لري.امام (ابوحنيفه(رح)) وايي داموده دکوچني د عمر لومړنی دېرش مياشتې دي.[1]

دليل يې دا ايت دی : (وحَمْلُهُ وَفِصَالُهُ ثَلَاثُونَ شَهْرًا) الاحقاف: ۱۵.

يعنې: حمل او بېلتون يې له تي څخه دېرش مياشتې دي)

.امام زفر(رح) وايي : دا موده د کوچني د عمر لومړني دوه کاله ده جمهورو فقهاءوو لکه امام شافعي ،امام احمد بن حنبل ،امام محمد ،او امام ابويوسف اود ډېرو صحابه و او تابعينو (رح)په نزد دا موده دوه کاله ده.[2]

دلايل يې : (وَالْوَالِدَاتُ يُرْضِعْنَ أَوْلَادَهُنَّ حَوْلَيْنِ كَامِلَيْنِ لِمَنْ أَرَادَ أَن يُتِمَّ الرَّضَاعَةَ) البقرة ۲۳۳

يعنې: د کوچنيانو مورګانې دې تر دوو کالو خپلو کوچنيانو ته تی ورکوي، کومې چې غواړي چې دتي ورکولو موده پوره کړي.

بل داچې : (وحَمْلُهُ وَفِصَالُهُ ثَلَاثُونَ شَهْرًا)الاحقاف :۱۵.

يعنې : حمل او بېلول يې له تي څخه دېرش مياشتې دي.

---

[1] بدائع الصنائع ،درمختاراو حاشية ابن عابدين

[2] درمختار ابن عابدين او رحمة الامة.

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې شپږمیاشتې په حدیث کې دولادت لومړی نېټه تاکل شوې ده

بل ځای فرمايي : [لايحرم من الرضاع الاماكان فی الحولين].[۱]

يعنې :نه حرامېږي په رضاع ،مګر هغه څه چې په دووکالو کې وي.

نوشپږمیاشتې دحمل موده ټاکل شوې ده او دوه کاله موده د تي رودلو.

(وَفِصَالُهُ فِي عَامَيْنِ) اللقمان :۱۴.

او جلاکېدل د دوی دي په دوه کالو کې.

نو دا شپږ میاشتې دولادت او دوه کاله د تي ورکولو چې سره جمع شي ،نو هماغه دوه نيم کاله ترې جوړېږي ،چې قران ورته اشاره کړې ده.

د تي رودلو هغه موده چې حرمت پرې ثابتېږي.

دا چې کوچنی څومره شيدې وروي ،نو حرمت ثابتېږي ،په دې هکله هم فقهاء دنظر اختلاف لري.

حنفي اومالکي فقهاء(رح) وايي چې داکومه ځانګړې اندازه نلري اوپه يوه ځاځکې سره هم حرمت ثابتېږي ، ځکه چې ايت مطلق راغلی دی.[۲]

اماشافعي اوامام احمد(رح) وايي چې : پنځه ځله تی رودل حرمت ثابتوي يعنې چې ماشوم تی وروي اوموړشي اومخ واړوي نوچې پنځه ځله يې په دې ډول سره وروي نوحرمت ثابتېږي.[۳]

---

[۱] دارالقطني شرح الكبير اوكشاف القناع.

[۲] بدائع الصنائع ، درمختار، ابن عابدين او بداية المجتهد.

[۳] المغني لابن قدامه اوالمنهاج للنووی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دلیل یې د عایشې(رض) حدیث دی چې: په هغه څه کې چې قران کې نازلېدل لس ځله ښکاره او معلوم دتي رودل وچې حرمت یې ثابتاوه بیا هغه په پنځه ښکاره او معلوم باندې منسوخ شول.[١]

او هغه حدیث چې دعباس رضي الله عنه ښځې ام الفضل یې روایت کړی دی چې یوکش اودوه کشه (تی رودل) حرمت نه ثابتوي.[٢]

اودسالم په هکله دسهله په حدیث چې پنځه ځله شیدې ورکړه.[٣] دحنابله وپه یوقول اودابې ثوراوځینوصحابه ودا اندازه درې ځله تي رودل دي اودلیل یې دام الفضل یعنې دعباس رضي الله عنه د مېرمن هغه حدیث دی چې یوکش اودوه کشه حرمت نه ثابتوي)

نومعلومېږي چې درې ځله یې ثابتوي، اویوځل دادی چې کوچنی تی خولې کې کش کړي، اوبیا یې پرېږدي، نوکه داعمل یې درې ځله تکرارکړ،نوحرمت ثابتېږي.[۴]

احناف وایي چې په ایت اوحدیث کې اندازه تاکل شوې نه ده اومطلق ذکرشوی دی مثلا [وامهاتکم اللتي ارضعنکم] یعنې اوستاسې هغه مورګانې چې شیدې یې درکړې وي.

دلته شیدې مطلقې یادې شوي.

(یحرم من الرضاع مایحرم من النسب).[۵]

---

[١] مسلم اوابوداود.
[٢] مسلم.
[٣] موطا امام مالک.
[۴] المحلی، المغني معالم السنن للخطابي.
[۵] بخاري مسلم ،ابن ماجه اونصب الراية.

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

یعنې حرامېږي په رضاع سره څوک چې په نسب سره حرامېږي.

په دې حدیث کې لړاوه برنه دي یاد شوي.

ابن مسعود ،ابن عباس او حضرت علي رضي الله عنه وايي: (قلیل الرضاع و کثیره سواء).[۱]

یعنې: درضاع لړاوه بر برابر دي.

حضرت عمر رضي الله عنه فرمايي چې یوکش رودل هم حرمت ثابتوي.[۲]

www.melitahrik.com
0777 400 116

---

[۱] ترمذي جلد: ۳.

[۲] دارالقطنی اوبدائع الصنایع

(c) ketabton.com: The Digital Library

کله چې له شیدو سره نور څه ګډ شي.

که چېرې شیدې له کوم بهېدونکې شي سره ګډې شي ، لکه دوا ، دغوا یامیښې شیدې او... نو که د ښځې شیدې ډېرې وي نو د احنافو په نزد حرمت ثابتېږي ، او که د ښځې شیدې کمې وي او بل بهېدونکي شی ډېرو ،نو حرمت نه ثابتیږي، او که د بلې ښځې شیدې ورسره یوځای شي ، نو که دهرې یوې شیدې زیاتې وې ، حرمت په همغې پورې اړوند شو ، او که برابرې وي او په اندازه کې یوشی وي ،نو حرمت په دواړو پورې اړوند شو ، او امام محمد (رحمة الله علیه) وایي چې :په دواړو صوروتونو کې حرمت دواړو ته اړوند دی.

او که چېری شیدې له بهېدونکې شي څخه پرته له بل شي سره ګډې شي او په اور پوخ شي.نو بیا حرمت نه ثابتیږي ،لرې وي او که ډېرې امام مالک(رح) وايي که شیدې له اوبو سره ګډې شي او شیدې پکې ورکې شي ،نو حرمت نه ثابتېږي او که له دوا یا بل شي سره ګډې شي او شیدې پکې ورکې نه شي نو د امام مالک څخه په دې هکله کوم روایت نشته دی او ملګري یې وایي چې دا حرمت نه ثابتېږي.

امام احمد او امام شافعي(رح) وایي که له شیدو سره هر څه ګډ شي او کوچنی یې پنځه ځله وڅښي نو د احرمت ثابتېږي یوه خبره ده که شیدې له بهېدونکې شي سره وي او که له بل شي سره. لږوي او که ډېر

(c) ketabton.com: The Digital Library

د کوچني تغذیه پر مور او پلار واجب ده.

په هغه صورت کې چې کوچنی له خپلې مور څخه پرته د بل چا شیدې نه روي یا بله ښځه پیدا نه شوه چې ماشوم ته شیدې ورکړي، یا پیدا شوه او ماشوم یې هم شیدې رودلې ،خو دې ښځې اجوره غوښتله ،نو پدې صورت کې په مور او پلار واجب دي چې کوچني تغذیه کړي ،ځکه چې په شیدو نه ورکولو کې کوچني ته خطر دی.

الله(ج) فرمایي: (وَالْوَالِدَاتُ يُرْضِعْنَ أَوْلَادَهُنَّ حَوْلَيْنِ كَامِلَيْنِ) البقرة ۲۳۳.

یعنې: او مور ګانې دې شیدې ورکوي خپلو کوچنیانو ته دوه کاله پوره.

معنی دا چه په مور او پلار واجب دي چې ماشومانو ته شیدې ورکړي اوکه دادرې صورتونه نه و اومور یې غوښتل چې خپل ماشوم ته شیدې ورکړي اواجوره یې هم نه غوښتله نو د کوچني تسلیمول هغې ته واجب دي ،ځکه چې خپله مور د نوروپه اندول ډېره مهربانه وي اوداولاد په تربیه کې ښه کوښښ کوي ،مګر دکوم شرعي عذر له کبله ،اوکه مور ماشوم ته شیدې ورکولې خو اجوره یې غوښتله نو که بلې ښځې ورته وړیا ورکولې نو پلار یې کولی شي چې دې بلې ښځې ته یې ورکړي اوکه بلې هم اجوره غوښتله او مور یې هم نو پلار به یې دکوچني مور ته حواله کوي ،مګر دکوم شرعي عذر له کبله .

مثلاکه مور بدکاره اوبد اخلاقه وي یا مسلمانه نه وي ،که کوچني ورته تسلیم کړل شي ؛ نو تربیه یې خرابېږي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د مور د شیدو ګټې

د (۱۹۷۸م) کال په پسرلي کې په موناتو کې د کوچنیانو د روغتیا لپاره دریم کانفرانس جوړ شو او نوم یې پرې موناتو (۳) کېښود. په دې غونډه کې له (۳۰۰) څخه زیاتو ډاکترانو ګډون کړی و دوی د مور شیدې د طفل لپاره تر ټولو غوره غذا وګڼله خصوصاً د زېږېدنې په پنځو لمړیو ورځو کې، او د کانفرانس په پای کې یې هرې مورته پنځه توصیې وکړلې.

۱. د مور طبعي شیدې د کوچني لپاره اساسي خواړه دي، سربېره کورنی نظام هم ټینګوي او ماشوم له ډېرو ناروغیو څخه ژغوري.

۲. څومره چې ژر کولای شئ کوچني ته شیدې ورکړئ بیا هم څومره چې کولای شئ ژر ژر دا کار وکړئ او ژر یې پېل کړئ.

۳. د ښځو لویه سهوه داده چې ماشوم ونه ژاړي مور ورته تې نه ورکوي او داد کوچني په هاضمه کې تو پیر راولي.

۴. هره مور باید له هر ډول نشې څخه ځان وژغوري او د ډاکتر له مشورې څخه پرته باید دوا او درمل ونه خوري ځکه دا کار د ښځې شیدې وچوي.

۵. د مور شیدې بشپړه غذا ده او لازمه ده چې کوچني ته تر څلور میاشتو پورې نوره غذا ورنکړل شي او په کار ده چې کوچني ته تر څلورویشت (۲۴) ساعتو پورې په اوبو کې ویلې شوې بوره هم ورنکړل شي ځکه چې:

الف: ماشوم د مور په شیدو ژر ژر عادت شي.

www.meltahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

ب : کوچنی دمور د شیدو له لومړیو اوګټورو موادو یعنې ورګو څخه بې برخې کوي چې د مور شیدو کې له ولادت څخه وروسته پیدا کیږي او دا ماده د ډېرو ناروغیو مخنیوی کوي.

ج: د مور شیدې تر ځلور میاشتو پورې د ماشوم لپاره بشپړه غذا ده چې په کې پروتین ، شحمیات ،ویتامین او مالګې شته دي.دغه شیدې د ماشوم لپاره دهغه د عمر مطابق جوړې شوي دي نو دهغه په هضمي سېستم کومه بده اغېزه نه کوي بل هر وخت تیار وي ،نه خوټېدو ته حاجت لري او نه په کې د میکروب وېره شته اونه په کې د ګرموالي اویخوالي ډاکټر(هنري ستیراد) وایي چې دمورپه شیدوکې د روغتیا په سلګونو شیان چې د مور په شیدو کې شته دي ،د نورو ژویو په شیدو کې نشته دی.

www.melitahrik.com 0777400116

پر شیدو اجوره یا مزدوري کله لازمېږي ؟

کله که تی ورکوونکې ښځه د کوچني مور وه اود کوچني له پلار سره یې زوجیت برحاله وه ، اویا درجعي طلاق په عدت کې وي نو دحنفي علماوو په نزد دې ته هېڅ ډول اجوره نه شته ځکه چې نفقه یې د کوچني په پلار واجب ده اوکه دبائن طلاق په عدت کې وي ځینې علماء وایي ځرنګه چې نفقه یې په خاوند نشته نو اجوره یې حق ده اوځینې یې په رجعي طلاق قیاسوي او وایي چې اجوره یې نشته ده .لومړۍ ډله وایي چې ددې د زوجیت اونکاح لړئ له دې سرې سره ختمه ده اود هغې د رضا ، خوښې ،نوي مهراونوي عقد څخه پرته یې نه شي په نکاح کولی اوکه د کوچني سره یې د زوجیت لړۍ بالکل ختمه وه نودې کې هېڅ اختلاف نشته چې کوچني ته دتي

(c) ketabton.com: The Digital Library

ورکولو په بدل کې اجوره لازمه ده الله(ج) فرمايي : (فَــإِنْ أَرْضَــعْنَ لَكُــمْ فَآتُوهُنَّ أُجُورَهُنَّ) الطلاق:٦

يعنې: او که چېرې يې شيدې ورکولې ستاسې لپاره ،نو ورکوئ دوی لره مزدوري ددوی.

او که ښځه پردۍ وه ،نو په هرحال د اجورې مستحقه ده.

۳. محرمات د مصاهرت (خسر ګنۍ) په سبب

دا هم په څلورډوله دي.

۱ دښځې اصول : لکه دخپلې مېرمن مور ،نیاګانې ، که څه هم پورته وي.

دمېرمن مور په ایت سره حرامه ده [وامهات نسائکم] او مورګانې د مېرمنو ستاسې .

او نیاګانې په اجماع د امت سره حرامې دي

له ښځې سره یوازې د نکاح تړون که څه هم کوروالی نه وي شوی دښځې اصول حراموي رسول الله(ص) فرمايي : (هرچاچې له کومې ښځې سره نکاح وکړله، نو که له هغه سره يې کوروالی وکړ ،او که ويې نه کړ نو دهغه د مورنکاح ورته حرامه ده.[1]

۲. دښځې فروع (اولاده): له کومې ښځې سره چې کوروالی شوی وي ، دهغه اولاد لکه پرکتې (دښځې لورله بل مېړه څخه) اود هغې لورګانې اونمسیانې ټولې پرې حرامې دي الله(ج) فرمايي: (وَرَبَائِبُكُمُ اللاَّتِي فِي

[1] ترمذي

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

حُجُورِكُم مِّن نِّسَآئِكُمُ اللاَّتِي دَخَلْتُم بِهِنَّ فَإِن لَّمْ تَكُونُوا دَخَلْتُم بِهِنَّ فَلاَ جُنَاحَ عَلَيْكُمْ) النساء۲۳

یعنې :او ستاسو پرکتۍانې چې ستاسو پالنه کې وي ، کومې چې ستاسو له هغو ښځو پیدا وي چې تاسو ورسره کوروالی کړی دی

او که تاسو ورسره کوروالی نه وي کړی نو بیا په تاسو څه ګناه نشته .

او د څلور واړو امامانو په نزد د (في حجورکم) قید ته هیڅ اعتبار نشته، یعنې که پرکتۍ له ده سره ونه اوسېږي نو بیا هم حرامه ده.

۳. دزوی ښځه که څه هم ښکته وي : (وحلائل ابناءکم الذین من اصلابکم) او ښځې د زامنو ستاسو هغه زامن چې ستاسو له شاګانو څخه وي.

د زوی دخول یا له ښځې سره یې دزوی کوروالی هم شرط نه دی او د رضاعي زوی ښځه هم حرامه ده خو ابن تیمه او ابن قیم جوزي درضاعي زوی له ښځې سره د مېړه له بېلتون څخه وروسته نکاح روا بولي.[1]

۴. د پلار ښځې (میرې) ،د نیکونو ښځې که څه هم پورته وي (وَلاَ تَنكِحُواْ مَا نَكَحَ آبَاؤُكُم مِّنَ النِّسَاء) النساء ۲۲.

یعنې او په نکاح مه اخلئ هغه ښځې چې په نکاح اخیستي ستاسې پلرونو او له نکاح څخه غرض د ټولو فقهاء په نزد عقد دی.

۵. حرمت مصاهرت په زنا سره : په زنا سره د حرمت مصاهرت (د خسرګنۍ د حرمت) په هکله فقهاء مختلفي نظريې لري :

---

[1] زادالمعاد

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

امام احمداوامام ابوحنيفه(رح) وايي : زنادواده په څېرده نوچاچې له کومې ښځې سره زناوکړله دهغې مور، نياګانې، اودهغې لوراولمسيانې ټولې پرې حرامې دي اودزناکارپه پلار،نيکونو، زامنواونمسيانوټولوداښځه حرامه ده ٢. همدانظرپه صحابه وکې دعمر،ابن مسعود، ابن عباس، جابر،عايشې،عمربن حصين (رضى الله عنهم اجمعين) اوپه تابعينوکې دحسن بصرى ، شعبي ، نخعي، اوزاعي ، طاؤس، عطا،مجاهد، سعيدبن مسيب ، سليمان بن يسار، ثورى، اسحاق بن راهويه(رح) هم دى اوله امام مالک څخه هم يوروايت همدادى ،اودمام شافعي(رح) په نزداودامام څخه په صحيح روايت زنا حرمت مصاحرت نه ثابتوي.[1] ځکه چې حرمت په صحيح عقد سره ثابت واقع کېږي او دامام شافعي(رح) په نزد او له امام مالک(رح)څخه صحيح روايت زنا حرمت نه ثابتوي[2]

اوامام ابوحنيفة(رح) وايي:حرمت په زنا، مسه کولو اودشهوت په نظر فرج ته په کتلو سره ثابتېږي او دشهوت په نظر فرج ته دکتلو اندازه د ذکر خوزېدل دي.

۴. حرمت په سبب د لعان سره

لعان له لعن څخه اخيستل شوى دى ،چې لېږې والى اوشړلو ته يې وايي، او دلته ترې مراد داده چې مېړه خپله ښځه په زنا تورنه کړي اوشاهدان ونه لري نو قاضي به دواړو ته لوړه(سوګند)ورکوي چې لعنت اوغضب ورسره

---

١ المبسوط، بدايع الصنائع نيل الاوطار، تحفة المحتاج،الخرشي على مختصرخليل،شرح الكبيراوالمعني لابن قدامة(رح)

[1] الخرشي على مختصر خليل اوشرح الكبير

[2] المنهاج موطا امام مالک اوشرح الكبير

(c) ketabton.com: The Digital Library

استعمال کړي او پدې ترتیب صورت نیسي :قاضي به دښځې له مېړه څخه وغواړي،چې څلور ځله ووايي : شاهدي ورکوم په الله(ج) سره چې ما دا ښځه په زنا ولیدله اویا دا حمل یې له ما څخه نه دی او زه پخپله دې وینا کې له رښتونو څخه یم اوپه پنځم ځل دې وایي چې پر ما دې دالله(ج) لعنت وي که زه به له دروغجنو څخه یم اوکه ښځې ونه منله ،نو قاضي به له هغې څخه وغواړي ،چې څلورځله دهغه شهادت ردکړي او وبه وايي شهادت ورکوم په الله(ج) چې دا زما خاوند له دروغجنو څخه دی او په پنځم ځل به وایي چې پرما دې دالله(ج) غضب وي که چېرې دا له رښتینو څخه وي الله(ج) فرمايي :

(وَالَّذِينَ يَرْمُونَ أَزْوَاجَهُمْ وَلَمْ يَكُن لَّهُمْ شُهَدَاء إِلَّا أَنفُسُهُمْ فَشَهَادَةُ أَحَدِهِمْ أَرْبَعُ شَهَادَاتٍ بِاللَّهِ إِنَّهُ لَمِنَ الصَّادِقِينَ {٦} وَالْخَامِسَةُ أَنَّ لَعْنَتَ اللَّهِ عَلَيْهِ إِن كَانَ مِنَ الْكَاذِبِينَ{٧} وَيَدْرَأُ عَنْهَا الْعَذَابَ أَنْ تَشْهَدَ أَرْبَعَ شَهَادَاتٍ بِاللَّهِ إِنَّهُ لَمِنَ الْكَاذِبِينَ {٨} وَالْخَامِسَةَ أَنَّ غَضَبَ اللَّهِ عَلَيْهَا إِن كَانَ مِنَ الصَّادِقِينَ) النور٦- ٩

یعنې :او هغه کسان چې تورنوي ښځې خپلې (په زنا سره)حال دا چې نه وي دوی ته شاهدان ،مګر نفسونه ددوی (پس واجبه ده په دوی کې)شاهدي دیوه ددوی څلور شهادته په نامه د الله(ج) سره چې ببشکه خامخا له رښتیا ویونکو دی او پنځم (شهادت داسې ده چې) ببشکه لعنت د الله(ج) دې وي پرده که وي (دی)له دروغ ویونکو څخه او دفع کوئ له دې ښځې څخه عذاب داچې ولولي دابنځه څلور ځله شهادت په نامه د الله(ج) چې ببشکه دا (مېړه زما خامخا له دروغ ویونکو څخه دی اوپنځم شهادت (داسې ده چې) ببشکه غضب د الله(ج) دې وي پر ما که چېرې وي (دامېړه زما) له رښتیا ویونکو څخه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

او قاضي ته مستحب دي چې له څلورځله شهادت وروسته هر يو ته وعظ او نصيحت وکړي او له الله(ج) يې ووېروي د اخرت دردوونکی عذاب ورته ياد کړي او په دې يې وپوهوي چې د اخرت عذاب سخت او ددنيا اسانه دی.

دلعان سببونه دوه دي.لمړی داچې خاوند پر ښځه د زنا تهمت ولګوي او ښځه منونکې نه وي (منکره وي)دويم چې خاوند حمل له ځان څخه ونه ګڼي او له حمل څخه منکر وي.

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

دلعان شرطونه

۱. دښځې او خاوند تر منځ د سیي نکاح وجود که څه هم دخول صورت نیولي نه وي.

۲. چې خاوند خپله ښځه پر زنا تورنه (تهمتي)کړي.

۳. چې ښځه خپل خاوند دروغجن کړي او دلعان تر پایه پر خپله خبره ولاړ وي.

۴. چې دښځې په زنا شاهدان نه وي.

۵. خاوند به لومړی لعان پیلوي.

۶. خاوند او ښځه به دواړه یو بل ته نغوته (اشاره)کوي که حاضر وي او که غایب وي ،نوم به یې اخلي

د لعان اغېزې (اثرات)

۱. پر خاوند د قذف (تور)حد نشته.

۲. په ښځه که لعان وکړي دزنا حد نشته دی او که لعان ونکړي نو دزنا حد پرې شته دی.

۳. د بلاربښت (حمل)نسبت خاوند ته نه کېږي (نسب نه ثابتېږي).

۴. دلعان په واقع کېدلو سره سمدستي یو له بل څخه جلا کېږي.

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

۵. دا بېلتون به دتل لپاره وي او يو پر بل دتل لپاره حرام شول.کله چې رسول الله(ص) د عويمر عجلاني رضي الله عنه او دهغه د ښځې تر منځ دلعان په واسطه بېلتون راوست بيا يې وفرمايل : (لاتجتمعان ابدا).[1]

يعني :دوی هېڅ کله بيا يوځای کېدلی نه شي.

او په لعان کې که يو له دوی څخه ځان دروغژن کړي او قاضي يې په حد کړي نو بيا يې يو له بل سره نکاح روا ده).[2]

کومې ښځې چې موقتي (لنډمهالې)حرامې دي

دا هغه ښځې دي چې نکاح ورسره روا ده ،خو يو علت او لامل پيدا شوی وي ،چې دوی يې يو پر بل حرام کړې وي، اوددې علت دله منځه تللو په صورت کې دوی يوبل ته حلال دي ، دايې هم يو څو ډولونه :

۱. د پنځمې نکاح د څلورو په شته والي کې

کله چې ديو سړي په نکاح کې په يو وخت کې څلور ازادې ښځې پوره شي نو پنځمه ورته حرامه ده ،خو په هغه صورت کې چې له دوی څخه يو طلاقه کړي ،يعنې په يووخت کې له څلورو ښځوڅخه ډېرې په يوه نکاح کې رايو ځای کولی نه شي الله(ج) فرمايي : (فَانكِحُوا مَا طَابَ لَكُم مِّنَ النِّسَاء مَثْنَى وَثُلاَثَ وَرُبَاعَ) النساء :۳.

---

[1] متفق عليه.
[2] فتح القدير.

(c) ketabton.com: The Digital Library

يعنې:نونکاح کوئ کومې چې نورې ستاسې خوښې شي دوه ، دوه ،درې ،درې.څلور ،څلور.

د چا پـه نکـاح کـې بـه چـې لـه څلـورو ښـځو ځخـه ډېرې وې نـو رسـول الله(ص) به ورته فرمايل چې څلورپرېږده او نورې طلاقې کړه.

د عبدا لله ابن عمر(رضي الله تعالی عنهما) څخه روايت ده چې غيلان بن ثقفي (رضي الله عنهما) اسلام ومانه او په جاهليت کې د هغه لس ښځې وې او ټولو له هغه سره ايمان راوړ.رسول الله(ص) ورته امر وکړ چې څلورپرېږده او نورې طلاقې کړه.[1]

حارث بن قيس رضي الله عنه روايت کوي چې کله ما اسلام ومانه نو زما اته ښځې وی ما رسـول الله تـه ددې يادونـه وکړلـه هغـوی(ص) راتـه وفرمايـل چـې څلورترې خوښې کړه اونورې طلاقې ۲.

، . . . صفوان بن امينه رضي الله عنه اسلام ومانه اواته ښځې يې وې رسول الله(ص) ورته امروکړ

چې څلورترې خوښې کړه اونورې طلاقې کړه.[3]

همدارازکه له څلوروښځوڅخه يې يوه طلاقه کړله خوهغه لاتراوسه د ده په عدت کې وه نودپنځمې نکاح ورته روانه ده که څه هم عدت دحضرت علي رضي الله عنه حضـرت ابـن مسـعود رضي الله عنه او ابـن عبـاس رضي الله عنه امـام ابوحنيفـه اوامـام احمـد بـن حنبل(رح) په نزدبائن طلاق وي.[2]

---

[1] ترمذي اودارالقطني.

۲ ابوداود او دارالقطني.

۳بدائع الصنائع اوالمغني

(c) ketabton.com: The Digital Library

اوامام شافعي(رح) وايي که عدت رجعي طلاق وي نوپنځمه ورته روانه ده اوکه عدت دبائن طلاق ونو بیاورته له پنځمې سره نکاح روا ده.[1]

د ظاهریان په نزد له نهو(۹) ښځواودځینوپه نزدیې له اتو ښځوسره نکاح روا ده).[1]

[1] مغني المحتاج اوالخرشي على مختصر خليل

[2] المحلي ،بدائع الصنائع اومغني المحتاج.

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

له یوې څخه د ښځو د پروالی

ژوره کتنه

ځینې خلک په اسلام تورلګوي چې نارینه ووته یې له څلورو ښځوسره نکاح روا کړې ده ، خو ښځوته یې له یو سړي څخه له ډېرو سره نکاح حرامه ګرځولې ده. ددوی پروینا داخولوی ظلم او بې انصافي ده. که څه هم دا پوښتنه ښه اوږدځواب غواړي خود موضوع داوږدوالي له وېرې په لنډه ډول وایو چې:

اوس ډېرو احصایوروښانه کړې ده چې په ډېرو هیوادونو کې د ښځو شمېره له نارینه وو څخه ډېره ده ، اوکه اسلام نارینه هم د ښځې په څېر له یوې څخه له زیاتو ښځو سره له نکاح څخه منع کړی وای ، نو ډېرې ښځې بې مېړه پاتې کېدلې. داهم په هغه صورت کې چې ټول نارینه نکاح ته اړ با سل شي اوکه په نارینه وکې هم داسې څوک پیدا شي چې هغه نکاح نه کوي اونورنارینه هم له یوې څخه له ډېرو ښځوسره له نکاح څخه منع کړلی شي ، نو دا د ښځو لپاره لوی زیان دی اولوی فسادترې جوړیږي.

په نړۍ کې په ډېرو جګړو کې نارینه وژل کیږي ،ښځې کونډې کیږي ، دنارینه وو شمېره کمیږي او دښځو شمېره ډېریږي ،ددوی په هکله هم باید څه سوچ وشي او فکر وکړلی شي چې اوسنی افغانستان یې ښېلګه ګڼلی شو.

د ښځو د ډېروالي له هدفونو څخه عمده هدف د نسل ډېروالی دی ،نارینه هر وخت د نسل ډېروالي ته چمتو وي او ښځه چې کله حامله شي ،نو بیا څه له پاسه نهه میاشتې او څلوېښت ورځې له بل حمل څخه بنده وي ،او دتې

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

ورکولو په موده کې هم ډېرې لږې ښځې حمل اخلي ،چې دا موده ډېره اوږده وي.نو یوه ښځه ولې څو نارینه بې ځایه مصرف کړي.

همدا راز که یو نارینه له څلورو ښځو سره واده وکړي نو کېدلای شي چې په یوه کال کې څلور بچي وزېږوي او که یوه ښځه له څلور نارینه وو سره واده وکړي نو په همدې کال کې به یوکس دنیا ته راشي.او که همدا څلورکسان هر یو له څلور –څلورو ښځو سره واده وکړي نو په همدې کال کې به شپاړلس کسه دنیا ته راشي اوس جوته شوی ده چې په لوېدیځ او اروپایي ټولنوکې د ښځو شمېره له نارینه وو څخه ډېره ده، په انګلستان کې د لومړۍ سر شمېرنې څخه ښکارېږي چې دولس لکه نهه شپیته زره درې سوه او پنځوس ښځې له نارینه و نه ډېرې دي.

په (۱۹۰۰م)کال کې په فرانسه کې څلورلکه دروېشت زره اوه سوه نهه ښځې له نارینه و څخه ډېرې وی.

له دویمې نړیوالې جګړې وروسته په جرمني کې ښځو مظاهرې وکړې چې قانون دې نارینه وو ته د ښځو دزیاتوالي اجازه وکړي ،ځکه چې ډېرې ښځې له مېړه څخه بې برخې وي.[1]

پادري نکسن، جان ملتن، ایزک ټیلر په ډېر اصرار سره د ښځو د زیاتوالي پلوي کړې ده.

مستر دیون پور وایي :دښځو زیاتوالی یوازې غوره نه، بلکې په دې کې ډېر برکت هم دی.

[1] الاسلام بلامذاهب دکتورمصطفی الشکعه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

داکار یوائې په اسلام کې نه، بلکې د نړی په ټولو مذهبونو کې هم شته دی، عربو به له اسلام څخه وړاندې ډېرې ښځې کولې که څه هم سلو ته به ورسېدلې.

- حضرت ابراهیم(ع) د مصر له هاجرې(رض) او دخپل دتره لور ساریې(رض) سره واده وکړ.

- دحضرت یعقوب(ع) په شریعت کې ددوه خویندونکاح رواوه او هغوی(ع)خپله هم دوه خویندې په نکاح کړې وې.

لامک (نوح(ع)) دوه ښځې درلودې چې یو یې عاده اوبله صله نومیدله.[1]

په حد یث کې راځي چې سلیمان(ع) سل (۱۰۰)ښځې کړې وې په یهودیت کې د ډېرو ښځو نکاح روا ده.[2]

په انجیل کې د ډېرو ښځو حرمت نشته دی

مزامنه د نصاراواوبوه ډله عقیده لري چې دښځوزیاتوالی روادی.دعیسایانو ډېرو مشرانو ډېر ډېر ودونه کړي دي او کوم عیسایي یا یهودي مشران چې د ښځوزیاتوالی حرام ګڼي اکثره خپل ژوند په زنا تېروي.

یونانیانو بې شمېره ښځې کولې

[1] الاسلام بلامذهب\دکتورمصطفی الشکعه.

[2] حقوق المراءة فی الاسلام عبدالقادرشبیة الحمد.

(c) ketabton.com: The Digital Library

کلیسا شارلمان ته دغیرشرعي اولاد د پیدا کېدلو په رواوالي اعتراف کړی دی. استاد محمد محي الدین عبدلحمید دمصري ورځپاڼو په حواله لیکي.

په بریتانیه کې دعیسایانو مشران د دکتورفیشري په مشرۍ راغونډ شول او پرېکړه یې وکړه چې د ښځوزیاتوالي ته اجازه ورکړي ځکه دا ټول انسانیت ته ټولنیزي ګټې وربخښي او د ښځو زیاتوالی دهغې ناروغۍ یوازینی علاج دی چې نن سبا غربیان اوارو پایان پرې اخته دي ، اوټولنیز ه بدامني لکه یارانه،بې ځایه اړیکې ،دنسب ګډوډي د ماشوم بې کفالته پرېښودل یې منځ ته راوړي [1] که څه هم په اسلام کې خود ښځوزیاتوالي روادی ،خوددې ترمنځ عدل لازمي بلل شوي دي، ابوهریره﷜ روایت کوي ،چې رسول الله(ص) فرمایي (څوک چې دوه ښځې لري ،یوې ته ډېر میلان کوي اود دواړترمنځ عدل نه کوي، نود قیامت په ورځ به راشي اوپه یواړخ به کوږ وي. [2]

مرتضی مطهري لیکنې

له یوې ښځې څخه د ښځوډېروالي پر ښځوظلم نه، بلکې دا دښځوحق دی، او که داسې ونه شي نوډېري انجوني بې مېړه پاتې کېږي ځکه چې واده ته د چمتوښځوشمېره تل واده ته چمتو نارینه وو څخه ډېروي اوښځوته د مېړه نه موندلوبحران یا کړکېچ تربل هربحران څخه ډېرسخت دي اوښځه یې تحمل نه لري .تجربو ثابته کړېده چې په کوم ځای کې نارینه ووته دیوې ښځې

[1] الاحول الشخصیه في الشریعة الا سلامیة \ محمدمحي الدین عبد الحمید
[2] ابوداود

(c) ketabton.com: The Digital Library

ښځه له ډېروسره د نکاح اجازه نه وي نو دا خلا (تشه)بيا وفانه، بلکې زنااو بداخلاقۍ ډکه کړېده.[1]

بل داچې ښځوته د مياشتنۍ ناروغي (حيض) حمل ،نفاس او. . . داولاد زېږولويا د نسل د تکثر دوره ډېره محدود کړې ده په داسې حال کې چې نارينه هروخت د نسل تکثرته چمتودي.

www.melitahrik.com
0777 400 116

[1] نظام حقوق زن دراسلام

(c) ketabton.com: The Digital Library

د ښځو ترمنځ عدل

که چېري دچا له يوې څخه ښځې ډېرې وي، نودا يې د ښځوحق دی چې ددوی تر منځ له عدل څخه کار واخلي(الله(ج)) فرمايي : (فَإِنْ خِفْتُمْ أَلاَّ تَعْدِلُواْ فَوَاحِدَةً) النساء:۳

ىعني:پس که وېرېدئ چې انصاف به ونه کړلی شئ، نو يوه کوئ.

د ښځو ترمنځ به په وېش ،نفقه ،جامه ،او. . . کې له انصاف څخه کار اخلئ څومره شپې چې له يوې سره کوئ له بلې سره يې هم کوئ ، دزړه مينه چې دده په واک کې نه ده الله(ج) يې پرې نه نيسي حضرت عايشه(رض) روايت کوي چې رسول الله(ص) به د ښځوترمنځ وېش کې عدل کاوه اوويل به يې (يا الله(ج)) دازماوېش دی په هغه څه کې چې زما په واک کې دي اوپه هغه څه مې مه نيسه چې ستا په واک کې دي ، او زما په واک کې نه دي.[1]

حضرت عمر رضي الله عنه رسول الله(ص) ته وويل که ماته اجازه راکړې چې حفصې(رض) ته ووايم چې دادې تاته زورنه درکوي ، چې ستا ګاونډې (عايشه) رسول الله(ص) ته ډېرګرانه ده ، رسول الله موسکی شو.[2]

د شپو اندازه په شريعت کې ټاکل شوې نه ده اونه دا واجب ده چې لومړۍ شپه له چاسره سبا کوې له کونډې سره که له پېغلې سره له ځوانې سره اوکه له زړې سره اوکه څوک د شپې کارکوي نودا نوبت به د ورځې مرعاتوي ، اوله يوې سره به له بلې څخه ډېر شپې نه کوي ، خوکله يې چې بنه يې په دې

---

[1] بخاري ، مسلم ،ترمذي، فتح الباري، اوبيهقي
[2] بخاري

(c) ketabton.com: The Digital Library

خوښه وي حضرت سودې(رض) خپل نوبت حضرت عايشې(رض) ته بخښلی و.[۱]

الله(ج) فرمايي : (وَلَن تَسْتَطِيعُوا أَن تَعْدِلُوا بَيْنَ النِّسَاءِ وَلَوْ حَرَصْتُمْ فَلَا تَمِيلُوا كُلَّ الْمَيْلِ فَتَذَرُوهَا كَالْمُعَلَّقَةِ) النساء۱۲۹

یعنې: اودښځوپه منځ کې په ټوله معنا عدالت ستاسې په وس کې نشته دی که تاسې وغواړئ هم نه يې شئ کولی له دې امله د يوې ښځې لور ته دومره ميلان مه کوئ چې هغه بله بې سرنوشته پريږدئ.

الله ج په خپله فرمايي چې انسان په ټولوحالاتوکې د ښځوترمنځ په هراړخيزډول عدالت نشي کولی ځکه چې کېدای شي يوه يې ښکلې وي بله بدرنګه يوروغه وي بله ناروغه يونېکه وي اوبله بداخلاقه چې يوې ته په طبعي ډول دانسان تمايل اومينه ډېره وي اوبلې ته کمه نوالله ج داهرو مرو لازمي نه ونه ګرځوله چې په مينه او محبت اوجسمي اړيکوکې دي له ټولوسره مساوات وشي . يولورته ميلان فطري خبره ده خوداسې هم نه چې هغه بله دې بې سرنوشته پرېښودل شي اوداسې وي لکه ښخې چې مېړه ونلري.رسول الله(ص) به حتی د مرګ په شپو کې هم عدالت کاوه او دهرې ښځې به چې نوبت و هماغه کره به ورته،که دی به د ناروغۍ له امله نشو ورتللی نونوروته به يې امر کاوه چې ورکره يې بوځي حضرت عايشه(رض) فرمايي چې رسول الله(ص) به د شپو په وېش کې موږ يو پر بلې غوره نه بللو او له ټولو سره به يې برابر چلند کاوه داسې به ډېره کمه پېښېدله چې دی مبارک دې په يوه ورځ کې په ټولو بيبيانو ونه ګرځي او له هغوې سره دې مينه ،تفقد اومهرباني ونه کړي خو د شپې به هاغې بي بي کره چې نوبت به

[۱] بخاري، مسلم، ترمذي، ابن ماجه

(c) ketabton.com: The Digital Library

يې و ورتلل او که بلې کومې يوې کره به ورتلل نو له نوبت ولا څخه به يې رسمي اجازه غوښتله او که اجازه به يې ورنه کړه نو نه به ورتلل زه په خپله داسې وم چې هېڅکله مې هم اجازه نه ورکوله چې زما نوبت کې بلې بې بې کره ورشي حضرت علي کرم الله وجهه به ان اودس هم د هغې مېرمن کره کاوه ،د چا به چې نوبت و. د ښځو تر منځ د عدل په مسئله کې يوه خبره ده ،که ښځې ټولې مسلمانې وي او که ځينې يې د کتاب لرونکو نورو پرګنو څخه وي او د احنافو په نزد د نوې واده شوې او پخوانۍ ښځې تو پير نشته دی او شافعي ،مالکې او احمد بن حنبل(رح) په نزد نوې واده شوې که پېغله وي نو اوه (۷) ورځې او شپې او که کونډه وي نو درې ورځې او شپې به ورته ځانګړې (خاصې) کړې او که غوښتل يې چې يوه يې له ځان سره سفر ته بوزي، نو هره يوه چې يې خوښه وي بېولی يې شي ،ځکه چې سفر تکليف دی، مرستې او همکارۍ ته اړه لري اوښايي يوه له بلې څخه ډېر توان او طاقت ولري ،خو داحنافو په نزد غوره داده چې پچه (قرعه)واچوي او شافعي او احمد(رح) وايي چې يا به پچه اچوي اويا به د بلې رضا اخلي.[1]

او دامام مالک (رح) دوه قوله دي يو د احنافو په څېر اوبل د شافعي او احمد(رح) په څېر دی اوځومره يې چې توان رسېږي ، ټولې به خوشحاله ساتي ،ان دزړه په ميل او مينه کې به د مساواتو کوښښ کوي او يوه به د بلې د خوشحالولو لپاره نه وهي. ابوهريره ﷺ روايت کوي چې رسول الله(ص) فرمايي (څوک چې دوه ښځې لري او عدل نه کوي اويوې ته ډېر ميلان کوي ،نو د قيامت په ورځ به راشي او په يو اړخ به کوږ وي).[2]

---

[1] الميزان للشعراني.

[2] ابوداود.

(c) ketabton.com: The Digital Library

یوه ښځه خپل وار بلې ښځې (بنې) ته بخښلی شي ،اوبېرته یې اخستلای هم شي ،لکه څنګه چې حضرت سودې(رض) خپل وار حضرت عایشې(رض) ته بخښلی و.[1]

اوکه خاوند د ښځې پوره حقوق نه اداکول او عدل یې نه کاوه.نو ښځه قاضي ته هم مراجعه کولای شي ،چې خاوند ته تعزیر ورکړي او کله که قاضي ته د خاوند ظلم جوت شي.نو هغه دې ورته او تعزیر دې ورکړې ،خو د احنافو په نزد ددواړو بېلتون راوستلای نشي او امام مالک(رح) وایي : که ښځې دعوه وکړه ،چې خاوند یې تکلیفوي او زیان ورته رسوي او قاضي ته جوته شي او دا زیان او ناخوالې داسې وي چې د هغوی ترمنځ اوسېدنه اویوځای ژوند یې له خطره سره مخ کړی و ،او قاضي خورا له اصلاح څخه عاجز شوا و ښځې هم طلاق وغوښت ،قاضي یې طلاقولی شي .

۱. ددوه خویندو په یوه نکاح کې راوستل

ددوو خویندو په یوه نکاح کې راوستل حرام دي ،خو کله چې یوه جلاشي : (وَأَن تَجْمَعُوا بَيْنَ الْأُخْتَيْنِ) النساء۲۳.

یعنې: او(حرام ده) دا چې ددوه خویندو تر منځ یوځای والی راولئ.

همدا راز په یوه نکاح کې ددوه وهغو ښځو تر منځ یوځای والی روانه دی ،چې که یوه یې نارینه فرض کړو ،د بلې نکاح ورسره حرامه ده لکه ښځه او دهغې خاله چې که هریوه یې نر فرض کړو ،نو دبلې نکاح ورسره حرامه ده .

---

[1] بخاري ،مسلم ،ترمذی اوابن ماجه

(c) ketabton.com: The Digital Library

همدا را ز د ښځې او دهغې د ترور يو ځای والی روا نه دی ،ځکه چې که ترور يې نارينه فرض کړو ،نو دانجلۍ يې وربره شوله او دا ددې انجلۍ تره شو چې ددوی نکاح يوله بل سره حرامه ده نو ددوی يو ځای والی هم په يوه نکاح کې حرام دی).[1]

د هغو ښځويو ځای والی روانه دی چې خپل منځ کې يې نکاح حرامه ده نو اياد نکاح داحرمت به ددوی تر منځ له دواړو خواوو ثخه وي او که له يوې خوا ثخه مثلا :موړوليدل چې دخورزې او خاله تر منځ يوځای والی حرام دی ځکه چې که خاله نر فرض کړو نو ددې انجلۍ ماما شو ،نو دخور لور پرې حرامه ده او که د خور لور يې نر فرض کړو نو خاله پرې حرامه ده ،نو دا حرمت ددواړو خواوو ثخه دی او که حرمت له يوې خوا ثخه وي پدې معنی چې که يوه نر فرض کړونو د بلې نکاح ورسره حرامه ده ،او که دا بله بيا نر فرض کړو نو ددې لمړنۍ نکاح ورسره حرامه نه ده مثلا :يوه انجلۍ او دهغې د پلار ښځه (ميره يې)نو که چېرې دا انجلۍ نر فرض کړو ،نو د پلار دښځې (ميرې)سره يې نکاح حرامه ده او که د پلار ښځه يې نر فرض کړو نو د خپل ميړه لور (پرکتۍ)پرې حرامه نه ده چې له همدې ښځې ثخه نه وي او د ميړه له بلې ښځې ثخه يې وي ،نو ايا ددوی يو ځای والی روا دی ؟

امام زفر(رح) وايي چې دا يوځای والی روانه دی.[2]

او پاتې علماء وايي چې د يوځای والی روادی ، ځکه چې هغه يوځای والی روا نه دی چې حرمت د نکاح يو له بل سره له دواړو خواوو ثخه ثابت وي.[1]

---

[1] بدائع الصنائع ،المغني ،نيل الاوطار،المجموع شرح المهذب اوشرح مسلم للنووي.
[2] بدائع الصنائع.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د محرماتو د یوځای والي په هکله رسول الله(ص) فرمايي (لاتنکح المراة علی عمتها ولاالعمة علی بنت اخيها ولا المراة علی خالتها ولا الخالة علی بنت اختها).[۲]

يعنې: نه دې شي په نکاح کولی ښځه په ترور د هغې او نه ترور په وربرې د هغې او نه ښځه په خاله د هغې اونه خاله په خورزې د هغې.

همدارا ز(نهی رسول الله(ص)) :ان تنکح المراة علی عمتها اوخا لتها).[۳]

يعنې :منع کړې ده رسول الله(ص) له دې نه چې په نکاح شي ،ښځه په خپله ترورا ويا په خپلې خاله.

خوارج وايي چې يوځايوالی يوازې دووخويندواودموراودلورحرام دی دنورو خپلوانو ترمنځ يوځای والی لکه دتره دلورګانو يا دماما دلورګانو يا دترور د لورګانو ،د ټولوفقهاءو په نزد روادی ،خو مکروه دی. اودتحريم او کراهت لامل دادی چې ددوه بنو ترمنځ هر وخت جنګ ،جګړې ،تاوتريخوالی، ناخوالې ،کشمکش او جنجال وي[۴]

اوهره يوه د بلې سره رخه (حسد) او کينه ساتي نو که ددوی تر منځ په نکاح کې روا والی وشي يا دواړه د يو سړي په نکاح وي نو د دوستانو تر منځ الفت ،مينه او محبت به په کرکې، حسد ، کينې او نفرت بدل شي ،نو هغه غرض چې د هغه لپاره نکاح روا شوې ده له منځه ځي رسول الله(ص)

---

[۱] المبسوط ،المغني اوالمجموع شرح المهذب.
[۲] متفق عليه.
[۳] بخاري.
[۴] الاحوال الشحصيه في الشريعة السلامية \محمدمحی الدين عبدالحميد.

www.meltahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

فرمايي:(فانکم اذافعلتم ذلک قطعتم ارحامکم)يعنې :که دا کار مو وکړ،نو ستاسو ترمنځ به صله رحمي غوڅه شي.

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

۲. هغه چې مېړوخې دي

کومې ښځې چې مېړونه لري او طلاقې کړې يې نه وي نو بل ته يې نکاح حرامه ده او که مېړونه يې مړه شول او يا يې طلاقې کړلې او عدت يې پوره شو بيا يې نکاح روا ده الله(ج) فرمايي : (وَالْمُحْصَنَاتُ مِنَ النِّسَاءِ إِلاَّ مَا مَلَكَتْ أَيْمَانُكُمْ) النساء ۲۴.

يعني :حرامې دي(پرتاسو) مېړوخې ښځې مګر د کومو چې مالکان شئ ستاسو ښي لاسونه.

نو دلته يې وينځې مستثنى کړلې ځکه چې هغه کله په جنګ کې ونيول شي، نوله مېړه سره يې اړيکې غوڅې شي ،او بېلتون راشي ،او د مېړوخو ښځو په حرمت کې حکمت د نسب ساتنه ده او بل دا چې ددوی په نکاح کې جنجال، کشمکش او تولنيزه بې نظمي رامنځ ته کېږي.

www.melitahrik.com 0777 400 116

۳. هغه ښځې چې په عدت کې وي

په هغه ښځوچې له مېړه څخه جلا شي (خاوند يې مړشي يا يې طلاقه کړي) عدت تېرول لازم دي ىعني يوڅه موده دې بې له واده څخه انتظاروکړي ،چې د انتظار په دغه موده کې ددوی نکاح کول حرام دي الله(ج) فرمايي (وَلاَ تَعْزِمُواْ عُقْدَةَ النِّكَاحِ حَتَّى يَبْلُغَ الْكِتَابُ أَجَلَهُ) البقره ۲۳۵

ىعني : اوقصد مه کوئ تاسوعقد دنکاح ترهغه پورې چې ورسېږي هغه نېټه مقرره دخداى(ج) اخرخپل ته.

(c) ketabton.com: The Digital Library

داد هغه چاپه هکله چې مېړونه يې مړه شوي وي اود طلاقې شوې ښځې په هکله فرمايي : (وَالْمُطَلَّقَاتُ يَتَرَبَّصْنَ بِأَنفُسِهِنَّ ثَلاَثَةَ قُرُوَءٍ) البقره ۲۲۸

یعنې :اوطلاقې شوې ښځې دې په انتظار کې لري ،خپل ځانونه تردرې حيضوپورې.

اود معتدې (هغه ښځې چې په عدت کې وي) دنکاح حرمت په اتفاق سره ثابت دی.).[۱]

اوکه چاله کومې ښځې سره په عدت کې نکاح وکړله نود جمهوروعلماوو(حنفي ،شافعي ، حنابله اوظاهريه و) په نزد پرې نه حرامېږي دوی به جدا کولی شي اوکله چې عدت يې پوره شي نونکاح ورسره کولی شي ،دوی يې قياس په زناکاربانديې کوي.[۲]

او دامام مالک ، اوزاعي اوليث په نزد اوپه يوروايت کې له امام احمد(رح) څخه داپرې د تل لپاره حرامه ده اوداسې فيصله حضرت عمرﷺ هم کړې ده.[۳]

حضرت عمرﷺ وويل : لاتجتمعان ابداً.[۴]

یعنې : دوی نه شي يوځای کېدلای دتل له لپاره .

يا په بل عبارت دوی هېڅ وخت نه شي يوځای کېدلای.

---

[۱] بدائع الصنايع
[۲] المغني او المحلي
[۳] بداية المجتهد اوالخرشي علي مختصرخليل
[۴] موطاامام مالک

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغه ښځه چې مېړه يې درې طلاقه ورکړي ، نودا پرې حرامه شوله نه ورته رجوع کولی شي اونه د نکاح تجديد ، خوهغه وخت چې بل مېړه وکړي اوهغه ورسره صحيح خلوت وکړي لکه عادي نکاحګاني بې قيد شرطه اوبيا يې هغه مېړه مړشي اويايې په خپله خوښه طلاقه کړي نوبيا دا ته روا ده چې په نوي عقد او نوي مهر يې نکاح کړي.الله(ج) فرمايي: (فَإِن طَلَّقَهَا فَلاَ تَحِلُّ لَهُ مِن بَعْدُ حَتَّىَ تَنكِحَ زَوْجًا غَيْرَهُ فَإِن طَلَّقَهَا فَلاَ جُنَاحَ عَلَيْهِمَا أَن يَتَرَاجَعَا إِن ظَنَّا أَن يُقِيمَا حُدُودَ اللّهِ وَتِلْكَ حُدُودُ اللّهِ) البقرة: ۲۳۰

يعنې.بيا که چېرې دا ښځه يې طلاقه کړله (دريم ځل)نواوس روا نده ده لره (دغه ښځه) د هغې څخه پس تر څو پورې چې نکاح وکړي له بل خاوند سره بيا که طلاق ورکړ دويم خاوند نو څه ګناه نشته پدې داوړو چې يوتر بله يوځای شي که خيال يې لرلو چې ټينګ به وساتي حکم د الله(ج).

له کونډو سره نکاح ته هڅونه

که څه هم اسلام نارينه له پېغلو سره نکاح ته هڅوي خو له کونډو سره نکاح له اجر او ثواب څخه خالي نه ده الله(ج) خپل رسول ته د (ثيبت وابکارا)يعنې کونډو او پېغلو دواړه يادونه کړېده.[1]

اوکه څوک پدې غرض له کونډو سره نکاح کوي چې د هغې او دهغې د اولاد پالنه وکړي نو دا عيناً عبادت دی.يوبل ناوړه دود چې زموږ په ټولنه کې يې ځای موندلی دی هغه دادی چې زموږ اکثره ځوانان له کونډو سره که څه هم ځوانه وي واده ته زړه نه ښه کوي همدا راز زموږ د ټولنې اکثره

[1] تحريم ۵.

(c) ketabton.com: The Digital Library

کونډې هم د رواج ،دود ،.دستوراو پښتني پېغور له مخې دوهم واده ته زړه نه ښه کوي ،که څه هم ژوند يې ډېر تريخ وي.د اکثرو ظاهري پلمه داوي چې دوهم واده ځکه نه کوي چې له لومړي مرحوم مېړه سره وفا وکړي. بايد وويل شي چې کونډې ته چې له لمړي مېړه سره د وفا کومه موده الله(ج) ټاکلې ده هماغه بس ده.الله(ج) له بنده ځخه ډېر غيرتي ،وفادار ،حکيم او پوه ذات دی دا موده څلور مياشتې او لس ورځې ده الله(ج) په دې هکله فرمايي :

(وَالَّذِينَ يُتَوَفَّوْنَ مِنكُمْ وَيَذَرُونَ أَزْوَاجًا يَتَرَبَّصْنَ بِأَنفُسِهِنَّ أَرْبَعَةَ أَشْهُرٍ وَعَشْرًا) البقرة۲۳۴ .

يعني :او هغه کسان چې مړه شي له تاسو څخه او پرېږدي دوی ښځې. انتظار دې کوي دا ښځې [له نکاح کولو څخه] په ځانو خپلو څلورمياشتې اولس[ورځې] .

په صدراسلام کې به داسې ښځې ډېرې کمې وموموچې کونډې شوي وي او بيا يې حتی دويم او دريم واده هم نه وي کړی د رسول الله(ص) د خپلې کورنۍ غړي هم همداسې و په هغوي کې زموږ څخه غيرت هم ډېر و او د اسلام په روح او مفهوم هم ښې پوهېدلې علماء وايي چې :هغه ښځه وفاداره نده چې د لومړي مېړه له مړينې څخه وروسته له بل سره واده ونه کړي بلکې هغه ښځه وفاداره ده چې دمېړه په ژوند کې يې د زړه مارغه د بل چا په دام کې نه وي نښتی.

په خپله د رسول الله(ص) بيبياني له حضرت عايشې(رض) څخه پرته نورې ټولې کونډې وې حتی ځينو يې له رسول الله(ص) څخه مخکې دوه ودونه هم کړي وو.تاسې وګورئ په خپله د رسول الله(ص) دکورنۍ غړو نارينه او ښځينه دواړو له کونډو نارينه او کونډو ښځوسره ودونه کړي دي.حضرت

(c) ketabton.com: The Digital Library

اسماء لـومړی لـه جعفر طیار رضي الله عنه بیـا لـه حضـرت ابـوبکر صـدیق رض او بیـا له(حضرت علي) سره واده وکړ،درسول الله(ص) نمسۍ د حضرت حسـین لـور د حسن له مړینې وروسته له عبدالله ابن عمر او بیـا لـه ابـن عثمـان سـره واده وکړ.د حضرت علي رضً لور فاطمې درې مېړونه کړي و.لبابه د عبیدالله ابـن عباس لور لومړی له ابوالفضل بن عباس او دهغه له مړینې وروسـته لـه زیـد بـن حسـن بـن علـي سـره واده وکـړ.د علـي کـرم الله وجهـه لـور میمـونې پـه کربلاکې د خپل مېړه عبد الله ابن عقیل بن ابي طالب له شهادت وروسته لـه عبـد الله ابـن شـمامه ابـن عبـاس سـره واده وکـړ.دا پـه خپلـه د نبـوي ډیـوې پتنګان او د سپېڅلي کـورنۍ غـړي دي نـو ویـلای شـو چـې لـه کونـډې سـره نکـاح یـا کونـډې تـه دوهـم واده نـه شـرعا بـد کـار دی او نـه عرفـا اونـه دا پـه ځوانۍ ،مروت او وفاکې شمېرل کېږي.

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

څلورم څپرکی

د نکاح ځو ډولونه او احکام يې

الف: له کافر سره نکاح

اسلامي شريعت نارينه وو ته اجازه کړې ده چې د اسماني دين له منونکو سره نکاح وکړي په دې موجوده عصر کې درې اسماني شريعته (اسلام ،يهوديت او نصرانيت) موجود دي ،اونارينه وو لپاره روا دي چې په دې درې ډلوکې له هرې يوې سره چې وغواړي واده وکړي او هغه چې اسماني دين نه لري ،لکه مجوس ،بت پرست او داسې نور له هغو سره نکاح حرامه ده.

او د مسلمانې ښځې لپاره له مسلمان ځخه پرته له بل چا سره نکاح روا نه ده، که څه هم د کتاب خاوند وي د مشرکو ښځو سره د نکاح په هکله الله(ج) فرمايي : (وَلاَ تَنكِحُواْ الْمُشْرِكَاتِ) البقره ۲۲۱

يعنیً: او په نکاح مه اخلئ مشرکې ښځې.

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

او مشرکانو ته د مسلمانې ښځې د نکاح ورکولو په هکله فرمايي : (وَلاَ تُنكِحُوا ْ الْمُشِرِكِينَ) البقرة۲۲۱.

يعنې اوپه نکاح مه ورکوئ مشرکانو ته (لورګانې اوخويندې خپلې.

(لَا هُنَّ حِلٌّ لَّهُمْ وَلَا هُمْ يَحِلُّونَ لَهُنَّ) الممتحنة : ۱۰.

يعنې : نه هغه مسلمانې ښځې هغه کافرو سړيو ته حلالې دي اونه هغه کافر سړي مسلمانو ښځو لره حلال دي.

(وَلَا تُمْسِكُوا بِعِصَمِ الْكَوَافِرِ) الممتحنة: ۱۰.

يعنی :اومه ساتئ پخپله قبضه کې ناموس دکافروښځو .

اوله مسلمانو سره د کتابيې دنکاح په هکله فرمايي :(وَالْمُحْصَنَاتُ مِنَ الَّذِينَ أُوتُوا ْ الْكِتَابَ مِن قَبْلِكُمْ) المائده :۵

يعنی:اوپاکې ښځې له هغو کسانو سره چې ورکړل شوي دوی ته کتاب مخکې له تاسو څخه.

اوله کتابيې سره نکاح جايز ده ،ځکه چې ښځه کمزورې وي ژر د اغيزې لاندې راځي ،اونارينه د تاثير خاوند وي ،کېدلای شي ،ښځه دهغه له ويرې ياله هغه سره د محبت له کبله ايمان راوړي لکه چې ډېر ځله داسې شوي هم دي او دښځې نکاح هم له کافر سره له همدې امله حرامه شوه.الله(ج) فرمايي :(أُوْلَـئِكَ يَدْعُونَ إِلَى النَّارِ) البقره ۲۲۱.

یعنې: دوی اورته بلنه کوي:

او: ((ولن یجعل الله للکفرین علی المؤمنین سبیلاً))

(c) ketabton.com: The Digital Library

يعنې: اوله سره نده ګرځولې الله تعالى لپاره د کافرانو پر مومنانو کومه بالادستې.

ځينې علماء وايي چې له اهل کتابو ښځوسره نکاح مکروه ده او عبد الله بن عمرؓ وايي چې دانکاح حرامه ده اود : (وَالْمُحْصَنَاتُ مِنَ الَّذِينَ أُوتُواْ الْكِتَابَ) څخه مراد هغه ښځه اخلي چې ايمان يې راوړی وي له دوی ځنې.

اوله يهودو اونصاراوو څخه پرته له نوروا هل کتابو سره لکه هغه چې ايمان پر زبور ياپر صحيفو د ابراهيم ،شيث(ع) او داسې نورو لري د نکاح په هکله دوه قوله دي امام ابو حنيفه(رح) اويوروايت کې له امام احمد(رح) څخه دانکاح صحيح ده.[1]

امام شافعي ،صاحبان(رح) اوپه بل روايت کې له امام احمد(رح) څخه دانکاح صحيح نه ده.[2]

اوله صابيې سره نکاح دامام ابوحنيفه(رح) په نزد رواده ځکه دوی اهل کتاب دي، اسماني دين مني اودستورو عبادت اوبندګي نه ،بلکې احترام يې کوي.

امام شافعي اوصاحبان(رح) وايي :چې له صابيې سره نکاح روانه ده.[3] ځکه دوی د ستورو عبادت کوي اوصحيح قول هغه دی چې ابن قدامه وايي: که دوی له يهودو اونصاراوو سره ددين په اصولو کې لکه تصديق درسولانو اوايمان په کتابونو موافق وو ،نودا اهل کتاب دي ،اوکه له دوی سره ددين

---

[1] بدائع الصنائع اوالمغني.
[2] بدائع الصنائع ،المغني اوالمجموع شرح المهذب.
[3] بدائع الصنائع اوتحفةالمحتاج.

(c) ketabton.com: The Digital Library

په اصولو کې برابرنه وو نوددوی نکاح روا نه ده.[۱] او که له مور او پلار څخه يې يو اهل کتاب او بل مجوسي و نو د هغې نکاح هم روا ده.[۲]

هغه وينځه چې کتابيه وي د امام شافعي او حنابله و(رح) په نزد نکاح ورسره صحيح نه ده.[۳] او بادار ته يې روا ده او امام ابو حنيفه(رح) وايي چې د کتابيې وينځې نکاح روا ده.[۴]

ب: متعه او موقتي (لنډ مهالې)نکاح

متعه

متعه فايدې اخستلو ته وايي ،او داسې صورت نيسي چې سړی کومې انجلۍ ته ووايي چې مثلاً څوورځې له تاڅخه په سل روپۍ ګټه اخلم يا ترڅو چې زه په دې ښار کې او سېږم له تاڅخه په زرروپۍ جنسي فايده اخلم او هغه يې ومني.

موقته نکاح

هغه ده چې څوک کومې انجلۍ ته ووايي چې ته له ماسره د يوې مياشتې لپاره واده وکړه او دومره مهر به درکړم او هغه يې ومني.په دې نکاح کې به دنکاح ټول شرطونه لکه شاهدان ،مهر،ايجاب او قبول پوره وي او د مودې ټاکل ضروري دي.

---

[۱] المغني لابن القدامه.
[۲] الاشباه والنظائر،ابن نجيم.
[۳] رحمة الامة ،المغني او المجموع شرح المهذب.
[۴] بدائع الصنائع او فتح القدير.

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

د متعي اولنډ مهالي نکاح توپير

۱. په متعه کې شاهدان ضروري نه دي اوپه موقتي نکاح کې ضروري دي.

۲. متعه به دتمتع (فايده) په لفظ وي په نوروبه نه وي اوموقتي نکاح په زواج ،نکاح اونوروالفاظوچې همدا مفهوم لري هم صحيح کېږي.

۳. دوخت اومودي ټاکل په متعه کې شرط نه اوپه موقتي نکاح کې شرط دي.

د متعې او لنډې مهال نکاح حکم

متعه په ابتدا د اسلام کې روا وه بياوروسته منع اوحرامه کړل شوه اوټول فقهاء يې په حرمت متفق دي اوله روافضو اوشيعه اماميه و څخه پرته هېڅوک يې هم روانه ګڼي.[1]

دوی وايي چې ډېرو صحابه و لکه علي ،عبدالله بن عباس ،ابن مسعود ،ابی بن کعب ،عمران بن حصينؓ دې ته روا ويلي دي ،خوعليؓ خپله وايي : ان حل المتعةقد نسخ.[2]

يعنی :يقينا دمتعې حلالول منسوخ شوي دي.

ابن رشدوايي،چې د متعې حرمت له رسول الله(ص) څخه په تواتر سره ثابت دی.[3]

---

[1] الاعتبارفي ناسخ والمنسوخ من الاثار\محمدبن موسى الهمداني ،کاشف الغطا،کشف الاسرار،ايه الله خميني اين است ائين ما\فقيد محمد حسين اومختصرالنافع.

[2] نحفةالمحتاج ،المهذب ،الخرشي اونيل الاوطار.

[3] بد اية المجتهد.

(c) ketabton.com: The Digital Library

حضرت عمرؓ وايي : رسول الله(ص) د متعې اجازه مونږ ته درې ځله کړې وه ،بيايې حرامه کړله په خدای(ج) سوگند نه پوهېږم چې بيا به چا متعه کړې وي او هغه واده والا وي ،مګر په تېګو ويشتل شوی دی.[۱]

د سبرة الجهنيؓ څخه روايت دی چې رسول الله(ص) فرمايي :(ياايها الناس انی کنت قد اذنت لکم فی الاستمتاع من النساء وقدحرم الله ذلک الی يوم القيمة).[۲]

يعنیً: ای خلکو يقينا زه وم چې تاسو ته مې اجازه کړې وه په فايده اخستلو له ښځو څخه (په متعې) اوبېشکه حرام کړالله(ج) دا کار د قيامت ترورځې پورې.

له حضرت عليؓ څخه روايت دی چې رسول الله(ص) د خيبر په غزا کې له متعې څخه او د کورنيو خرولـه غوښـو څخه منع کـړې ده.. بخاري اومسند احمد، امام بيهقي په سنن الکبری کې له ابن عباسؓ څخه نقلوي چې (المتعة هی حرام کالميتة والدم ولحم الخنزير)

يعنې متعه حرامه ده لکه مړه او وينه او د خنزير غوښه.

الله(ج) فرمايي : (وَالَّذِينَ هُمْ لِفُرُوجِهِمْ حَافِظُونَ) المومنون : ۵.

يعنې : او هغه کسان چې د خپلو شرمګاهو ساتونکي دي همدارازفرمايي : (وَلْيَسْتَعْفِفِ الَّذِينَ لَا يَجِدُونَ نِكَاحًا) النور: ۳۳.

يعنې:او ښايي چې ځان وساتي هغه کسان چې نه مومي (توان)د نکاح.

[۱] ابن ماجه.
[۲] مسلم او مسند احمد.

(c) ketabton.com: The Digital Library

﴿وَمَن لَّمْ يَسْتَطِعْ مِنكُمْ طَوْلاً أَن يَنكِحَ الْمُحْصَنَاتِ الْمُؤْمِنَاتِ فَمِن مِّا مَلَكَتْ أَيْمَانُكُم﴾ النساء:۲۵.

يعنې: او څوک چې په تاسو کې نه لري توان د دې چې نکاح وکړي له بيبيانو مسلمانانو سره نو نکاح دې وکړي له هغه ښځو سره چې چې ستاسو دلاس مال دی.

نو څوک چې په صحيح عقد او نکاح کې ښځه نه لري، نو په پاکۍ او ځان ساتنې حتی له وينځو سره په نکاح مامورشوي دی. که متعه روا وای الله(ج) به ورته د متعې امر کړی و.

او موقتي نکاح هم د متعې په څېر باطله ده او له امام ابو حنيفه (رحمة الله عليه) څخه يو روايت شوی دی که چېری په موقتي نکاح کې دومره وخت وټاکل شي چې غالبا انسان پکې مړ کېږي لکه سل کاله نو دا عقد صحيح دی، ځکه چې دا معناً ابدي او د تل لپاره عقد دی، خو دا روايت کمزوری دی.

د همېشنۍ نکاح ګټې

اسلام يو رينښتونی دين دی او د هرچا مصالح (ښېګڼې) په نظر کې نيسي، که چېرې په موقتي ډول نکاح روا شوې وای او وروسته ښځه او خاوند سره بېل شي او يا خاوند ښځه وشړي، نو په دې کې د ښځې او کورني نظام دواړو لپاره ډېر ډېر زيانونه ليدل کېدل، مثلاً:

(c) ketabton.com: The Digital Library

۱. که اولاد پلار واخلي ،نود مور له ترحم او شفقت ،روزنې او تربيې څخه بې برخې پاتې کېږي اود مور روزنه د کوچني لپاره حتمي ده ،اوکه اولاد مور واخلي نو د پلار له ترحم ،شفقت اومينې څخه محرومېږي.

۲. داکوچنی به په تولنه بوج وي ځکه دهغه د لګښت ،خوراک ،جامو اوروزنې لپاره څوک تيار نه وي.

۳. کله چې په ځوانۍ کې ښځه ښکلې وي د هر چا رغبت ورته کېږي ،چې هغه خپلې غېږې ته راولي اودهغې د ښکلا له خوږو څخه خوند اومزې واخلي ، خوکله چې زوړ اوښکلا يې ختمه شي نوبيا هېڅوک دې ته غاړه نه ږدي چې دا پنډ دې پورته کړي اودتل لپاره دې د هغې خدمت ،نفقه ،دارو اودرمل پر غاړه واخلي.اومور،پلاراو ورونه هم ورسره تنګ شي،نو اسلام نکاح د تل لپاره وګرځوله چې که څوک د کومې ښځې دځوانۍ ،دښکلا اوخوږو څخه خوند اخلي نو هغه دې په زوړوالي کې هم ساتي اوهمدا د سليم فطرت تقاضا هم ده.نن صبا موږ وينو چې په لوېديځ، اونورو اروپايي اونورو تش په نامه پرمختللو هيوادونوکې په ځوانۍ کې له ښځې څخه خوند اومزې اخستل کېږي ،اودخپلو غوښتنو قرباني کوي يې اوبيايې په زوړ والي کې داسې پرېږدي لکه چې دوه څاروي د خپلو جنسي غرايزو د اشباع لپاره يوځای شي اوبيا د خپلو غوښتنو له پوره کولو وروسته بېل شي اوبيا هر يو پخپله مخه ځي او دا ښځو ته لوی زيان اوهغوی پورې ملنډې وهل دي ،نو له همدې امله هلته هرکال په زرګونو ښځې ځانونه وژني.

ج: د شغار (بدل) نکاح

(c) ketabton.com: The Digital Library

شغار دشین په زیر سره خالي ځای ته وایي لکه چې عرب وایي :شغرت البلد ،یعني ښار له اوسېدونکو څخه خالي شو

هذاعمل شاغریعني :داکار خالي دی.کله چې هېڅوک هغه کار نه قبلوي اودې نکاح ته شغارځکه وویل شوچې له مهر څخه خالي وي.[1]

ځینې وایي چې شغار په لغت کې پورته کولوته وایي ،کله چې سپی پښه د حاجت لپاره پورته کړي،نو وایي (شغرت الکلب) اوددې نکاح د سپکوالي او غندنې لپاره په دې نوم ونومول شوه.[2]

په جاهلیت کې یوډول نکاح وه چې شغار به یې ورته ویلې،پدې ترتیب چې یو سړی به خپله لور یاخوربل تن ته په دې شرط ورکړله چې هغې به هم خپله خور یالور ده ته په نکاح ورکوي اوهر یوبه دخپلې ښځې د مهر بدل ورکړل شوي انجلۍ وګرځوله.

مګر اسلام دامنع کړل حضرت عمر(ص) روایت کوي چې ان رسول الله(ص) نهی عن الشغارً.[3]

یعنیً: یقیناًرسول الله(ص) فرمایي :(لاشغارفي الاسلام)[4]

یعني:نشته شغارپه اسلام کې.

مګر کوم بدل چې نن سبا زموږ په ټولنه کې رواج دی.داشغارنه بلکې سیبې نکاح ده اوکه چېرې داسې وشي چې یوه د بل مهر و ګرځول شي نو

---

[1] ترمذي اونيل الاوطار.
[2] القاموس المحيط اولمغني لابن قدامه
[3] صحاح الستة اونيل الاوطار.
[4] مسلم اومسنداحمد.

(c) ketabton.com: The Digital Library

امام شافعي(رح) وايي : دا نکاح باطله ده او په مسلمانانو واجب دي چې دوی سره بېل کړي که دخول یې شوی وي او که نه شوی.[۱]

او همدا سې یو روایت له امام حنبلﷺ څخه هم دی دلیل یې دادی چې عبدالرحمن بن هرمزالاعرج روایت کړی دی چې عباس بن عبدالله بن عباسﷺ خپله لورعبدالرحمن بن الحکم ته په نکاح ورکړله اوعبدالرحمن خپله لورعباس ته په نکاح ورکړله اودواړو خپلې لورګانې یو دبل مهر وګرځولې نومعاویه ابن ابي سفیان(رح) مروان بن الحکم ته ولیکل چې دوی یوله بل نه بېل کړئ.[۲]

امام مالک(رح) وايي، چې په دې نکاح کې له دخول څخه وړاندې جدایې راوستلی شي، خوله دخول څخه وروسته یې نه شي راوستلی.[۳]

امام ابوحنیفه(رح) اوملګري یې وایي دا هغه نکاح ده چې باطل شرط ورسره یوځای شوی وي ،یعنې عقد اونکاح سیې دی مګرشرط باطل دی او دواړو ښځوته مهر لازمېږي ،ځکه چې په دې نکاح کې هغه څه مهر شول چې مهر کېدلای نشي ،چې هغه انسانان دي اومهر باید متقوم (ارزښتمن)مال وي.[۴]

---

۱ مغني المحتاج اوالمغني.
۲ ابوداوداومسنداحمد.
۳ الخرشي على مختصرخلیل.
۴ بدائع الصنائع.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د حنابله و مشهورقول دادی چې که پدې شرط یې ورکړله چې هغه به هم خپله لوریاخور ده ته په نکاح ورکوی نو داصحبح نه ده ځکه چې په فاسد شرط پورې یې اړوند کړله چې هغه ده ته دبلې ورکول دي.[1]

د: وینځې سره نکاح

لکه چې مخکې مو وویل ،کومه ښځه چې په جنګ کې ونیول شي اومېړوښه وي نوله مېړه سره یې اړیکې غوڅې شي اومسلمانانوته روادي چې له داسې ښځوسره نکاح وکړي.الله(ج) فرمایي: (فَمِن مِّا مَلَكَتْ أَيْمَانُكُم مِّن فَتَيَاتِكُمُ الْمُؤْمِنَاتِ) النساء :**۲۵**.

یعنې: نو نکاح دې وکړي د هغوسره چې ستاسې د لاس مال وي چې ستاسې وینځې دي مسلمانانې.

اودهمدې ایت په پای کې فرمایي :(ذَلِكَ لِمَنْ خَشِيَ الْعَنَتَ مِنْكُمْ) النساء :**۲۵**.

یعنې :داپه دې وجه چې څوک په تاسوکې وېرېږي له تکلیف وریېښېدلو څخه.

فقهاء په دې ایت کې د (طول) په تفصیل کې ډېراختلاف لري چې په لنډ ډول یې دلته یادونه کوو:

۱.د امام ابوحنیفه(رح) په نزد هراصیل اومریې سړي ته روادي چې اصیله ښځه یې نه وي نوله وینځې سره نکاح وکړي که دا وینځه مسلمانه وي اوکه کتابیه وي اوهر اصیل او مریې ته روا نه دي چې اصیله ښځه ولري او له

[1] المغني اولمختصرفي الفقه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

وینځې سره نکاح وکړي،نود احنافو په نزد هر چاته روا ده چي له وینځې سره نکاح وکړي خو چې اصیله ښځه ونلري ،یعنې د وینځې نکاح په اصیلی روا نه ګڼي.[1]

اوکه څوک اصیله ښځه ونلري که څه هم داصیلې سره نکاح توان ولري له وینځې سره نکاح ورته روا ده.

رسول الله(ص) فرمايي :(وینځه دې پر اصیلې ښځې نشي په نکاح کولای.

الله(ج) فرمايي :وَمَن لَّمْ يَسْتَطِعْ مِنكُمْ طَوْلاً أَن يَنكِحَ الْمُحْصَنَاتِ الْمُؤْمِنَاتِ فَمِن مِّا مَلَكَتْ أَيْمَانُكُم مِّن فَتَيَاتِكُمُ الْمُؤْمِنَاتِ) النساء۲۵.

يعني: اوڅوک چې نه لري په تاسوکې طاقت ددې چې نکاح وکړي له بیبیانومسلمانانو سره نو نکاح دې وکړي له هغو ښځو سره چې ستاسو دلاس مال دي چې مسلمانې وینځې دي.

اوله(طول) څنې مراد په ایت کې دده په نزد داصیلې ښځې شتوالی دی یعنې چې همدا اوس دده په نکاح کې وي ځکه چې داداصیلې ښځې سپکاوی اوبې احترامي ده.

۲. امام شافعي (رح) وايي چې هر مسلمان ته چې ازاد وي اوکه مریې ،په دوه شرطونودوینځې نکاح روا ده.[2]

[1] روائع البيان في تفسيرايات الاحكام ۱محمدعلى الصابوني اوجامع احكام القران.

[2] المهذب اومحمد محي الدين عبدالحميدي له تحفه ابن حجرڅخه نقل کوي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

الف :چې د زناوېره ورسره وي.

ب: چې له اصیلی ښځې سره د نکاح مالي توان اوطاقت ونلري که څه هم اصیله ښځه له اهل کتابو څخه وي اوله طول ځنې مرادمالي توان اوطاقت دی.

اوهرمسلمان ته چې که اصیل وي اوکه مریی دا حرام ده چې له کتابیې وینځې سره نکاح وکړي ځکه چې الله(ج) فرمایي : (فَتَيَاتِكُمُ الْمُؤْمِنَات).

یعني:چې ستاسو وینځې دي مسلمانانې.

اودده په اندمریي ته رواده چې له وینځې سره نکاح وکړي او اصیله ښځه ولري.

عجیبه خولاداده چې له وینځې سره نکاح روا نه ګڼي مګرهغه چاته چې له اصیلې ښځې سره د نکاح طاقت ونه لري اومریي ته اجازه ورکوي چې د اصیلي له پاسه وینځه هم په نکاح کړي ،سره له دې چې : (وَمَن لَّمْ يَسْتَطِعْ مِنكُمْ) عام دی اوهېڅوک ترېنه خاص نه دي.

۳. امام مالک(رح) وایي:هراصیل مسلمان ته روادي چې له وینځې سره که څه هم کتابیه وي په هغه دوه شرطونونکاح وکړي چې امام شافعي(رح) شرط کړي دي.

برابره خبره ده چې له دې سره نکاح یې لومړنۍ وي اوکه له دې څخه پرته بله ښځه هم ولري اوبرابره ده که لدې څخه مخکینۍ ښځه یې اصیله وي اوکه وینځه خو په دې شرط چې اصیله ښځه یې زوجي حقوق ادانکړي.

په مالکیانو کې ځینې علماوو د وینځې نکاح پر اصیلې په دې مشروطه کړې ده چې اصیله ښځه په دې واده خوښه وي ،اوکه اصیله ښځه دځان له پاسه د وینځې په نکاح ناراضه وي نو روا نه ده.اود خپلې ښځې له وینځې سره هم نکاح روانه ده.[1]

[1] درمختار.فقه السنه اوشرح الوقایه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

. لکه وړاندې موچې وویل ،ټول فقهاء په دې متفق دي چې په نکاح کې په هلک باندې کوم شرط نه دی ایښودل شوی له هر چا سره یې چې خوښه وي نکاح کولی شي ،که هغه یې سیال وي اوکنه خو که انجلۍ د خپلې نکاح تړون په خپله کوي ،نوسیالداري به په نظر کې نیسي، داچې کله یووګړی د بل سیال ګرځي ،اوواده ورسره کولی شي، اوپه سیالۍ کې معتبر صفتونه کوم دي ؟فقهاء په دې هکله د نظر اختلاف لري :

۱. عبد الله ابن مسعودﷺ امام مالک، ،سفیان ثوري ،کرخي ،محمد ابن سیرین،حسن بصري ،اوعمر ابن عبدالعزیز(رح) وایي چې : سیالي یواځې په دین کې شرط ده او په نورو صفاتو کې سیالي ضرورنه ده ځکه چې په صدر داسلام کې ډېرو معتبرو صحابیوﷺ له مرئیانو سره ودونه کړي دي لکه دقیس لورفاطمه(رض) چې قریشه اوډېره جلیل القدره صحابیه وه اود رسول الله(ص) له مریې اسامه سره ورته رسول الله(ص) په نکاح امر وکړاو هغې ور سره نکاح وکړله.[1]

۲. امام احمد(رح) وایي چې سیالي یې په دین او کارکسب کې ضروري ده یعنې دا اوچت کسب کوونکي لوردټیټ کسب کوونکې دزوی سیاله نه ده.

۳- دامام شافعي(رح) په نزد سیالي په دین، کار، کسب، اصیلوالي، (ازادي) او له عیبونوڅخه خالي والي کې ده اود ځینومعاصروشافعي مذهبو علماوو په نزد په عمرکې مساوي والی ضروري دی یعنې زوړاوبوډا دځوانې ښځې سیال نه دی.

که دا صفت د سیالۍ د صفتونو په معتبروشرطونو کې دصفت اوشرط په توګه ونه منو او ونه وایوچې د بوډا اود ځوانې پېغلې نکاح دې حتماونه

[1] فتح القدیر،بدائع الصنائع اونیل الاوطار.

www.melitahrik.com 0777400116

(c) ketabton.com: The Digital Library

شي ، خودا باید ضروري وګڼو چې ځوانه نجلۍ باید سپین ږیري او کمزوري ته په نکاح ورنه کړل شي ، ځکه داد ټولنې نظم ته زیان رسوي ، ټولنه فاسد وي ، ځوانه ښځه بوډانه خوښوي او نه سپین ږیری د ځوانې ښځې حقوق ورپوره کولی شي ، ډېر داسې شوي دي چې سپین ږیري ته یې ځوانه په نکاح کړې وي او بوډاد هماغې شپې په سبا مړ وي نو په دې هکله ډېر احتیاط په کار دی ، داد ښځې لپاره یو همېشنی رنځ دی چې روحا هم ناارامه وي.

۴- دامام ابوحنیفه او د هغه د ملګرو (رح) په نزد د سیالۍ صفتونه اسلام، دینداري ،نسب ،اصیلوالی ، شتمني ،کسب او کړنه ده نو که له کومه ښځه له چاسره واده وکړي او دا صفتونه په کې کم وي او ولي ورځنې تېر شي نو نکاح صحیح ده .

همدارازکه صغیره یې په نکاح ورکړې وي او په هلک (خاوند) کې داصفتونه کم وي او له بلوغ نه وروسته ترې جینۍ تېره شي ، نو نکاح صحیح ده او که دادواړه هریو ورځنې تېر نه شي ، نو د نکاح د فسخ کولو حق لري له اسلام څخه مراد د پلرونو او نیکونو اسلام دی،نو د چاچې پواځې پلار مسلمان وي ،د هغه چا کفوه او سیال نه دی چې پنځه یا شپږ پېړۍ یې په اسلام کې تېرې شوي وي (دا په غیرد عربو کې).

او د کسب او کار په لوړتیا او غوره والي کې د هغې ټولنې دود او رواج ته اعتبار دي ی‌عنې هر کسب چې په یو ټولنه کې ارزښت او درناوی لري ،هماغه لوړدی نو دا وچت کسب کوونکي د لور نکاح د ټیټ کسب کوونکي له زوی سره د انجلۍ دولي له موافقې پرته صحیح نه ده لکه په افغانستان کې چې سپک کسب ډمتوب او نای‌یتوب او په مصر کې اهنګري ګڼل کېږي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

اوله مال څخه مراد دادی ،چې خاوند د ښځې نفقه ،مهر،جامه ،اوداسې نورې اړتیاوې پوره کولی وشي او که دایې پوره کولی وشو ،نودا دغني(بډای) دلورسیال دی اوغوره والي په نسب اوقوم کې یوازې په عربو کې دی اوعجم ټول یودبل سیالان دي.اوعرب هم ټول یودبل سیالان نه دي اوعجمي دعربي سیال نه دی.[1]

www.melitahrik.com
0777 400 116

[1] شرح الوقایه ،الاحوال الشخصیة في الشریعة الاسلامیة \محمد محي الدین عبدالحمید.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ولي او په نکاح کې ولايت

په نکاح کې ولايت (واکمني)په دوه ډوله ده:

جبري ولايت يا (غيراختياري واکمني) او هغه ولايت چې مستحب دی ،چې دواړوته به لنډه کتنه وکړو :

الف: جبري ولايت

دجبري ولايت اسباب درې دي :

۱. کوچنيوالی که کونډه وي او که پېغله.

۲. ليونتوب چې پيدايشي وي او که وروسته ليونی شي.

۳. معتوه يا احمق (پاګل اوډېرکم عقل)[1]

ټول اوليا په خپل وارد ولايت حق لري ،لومړی پلار ،بيانيکه بيا... لکه څنګه چې د نکاح په موانعوکې موږ ورته نغوته وکړه ،په هماغه ترتيب سره لومړی له دويم څخه د نکاح دولايت حق لومړی لري.

امام شافعي(رح) وايي چې پر کونډې داجبارولايت نشته دی اوپه بالغې پېغلې هم شته دی او په کوچنۍ باندې پلاراونيکه د اجبارولايت حق لري ،بل څوک يې نه لري ، اوکه دادواړه نه و.نوبيادې بی واده پرېښودلای شي ،ترهغه چې بالغه شي اواجازه وکړي.

---

[1] بدائع الصنائع ،تحفة المحتاج،المغني اوالخرشي على مختصر خليل.

(c) ketabton.com: The Digital Library

امام مالک(رح) وايي چې جبري ولايت پر کوچني له پلار څخه پرته بل چاته نشته دی او که پلار يې نه وي نو په نکاح دې يې څوک نه ورکوي، ترهغې چې پيغله شي او دځان لپاره وکېل وټاکي.[۱]

له امام احمد(رح) څخه په دې هکله دوه روايته دي چې يو دامام شافعي(رح) په څېر دی.

اودپاګلې ليونی ښځې د زوی يا لمسي ولايت په مور له هر چالومړی دی ،که کومه پاګله ياليونی ښځه يې زوی يالمسی په نکاح ورکړي ،نوعقدفسخ کولی نه شي.

دامام ابوحنيفه(رح) په نزد اوپه يوروايت کې کې له شافعي،مالک اواحمد(رح) څخه په ولي کې عدالت شرط نه دی.اوپه قوي روايت کې له امام شافعي،مالک اواحمد(رح) څخه په ولي کې عدالت شرط دی.

که چېرې پلار يانيکه صغېره په نکاح ورکړله ،نوداعقد لازم اونافذ دی له بلوغ څخه وروسته د فسخې حق نه لري ،په هغه صورت کې چې پلار يا نيکه له عقد څخه د مخه په بد اختياری ونه پېژندلی شي ،اوکه د عقد څخه د مخه اويادعقد په وخت کې هغه صغيرته بد نيت درلوديا فاسق ياليونی و ،يايې سپک خويونه درلودل،لنډ فکری و ،دکارونوپه پای (انجام) يې فکر نه کاوه يا يې پر صغير له اندازې څخه ډېر مهرټاکلی و ،اوياد صغيرې مهرله اندازې څخه کم و ،يا يې سيال ته نه وه ورکړې ،نوځينې وايي چې دانکاح

---

[۱] الخرشي على مختصرخليل.

(c) ketabton.com: The Digital Library

صحیح نه ده ،اوځینې وایي چې دانکاح موقوفه ده ،اوصغیراوصغیرې دواړوته له بلوغ څخه وروسته اختیاردی.[۱]

اوکه له پلاریا نیکه څخه پرته بل ولي په نکاح ورکړله ، که څه هم خاوند یې سیال وي اومهرهم له مثل څخه هم کم نه وي ، نودانکاح صحیح اولازمه ده ، خو نافذه نه ده، اوهریودبالغېدلوپه صورت کې اختیارلري ، یعنې دانکاح منلی هم شي او ردولی یې هم شي ، که څه هم دخول شوی وي اودامام ابویوسف(رح) په نزداختیاردبالغېدونښته دی اودنکاح فسخ هغه وخت صحیح کېږي کله چې له عقد څخه خبرشي ، یعنې که کوم څوک بالغ هم شي او له نکاح څخه خبرنه وي نوهرکله چې خبرشي ، نودقبلواوردولوحق لري.

ب : یوې عاقلې، بالغې اواصیلې ښځې ته چې دامام ابوحنیفه(رح) په نزددخپلې نکاح دکولوحق هم لري ، مستحب دی ، چې ولي ته اجازه ورکړي ، چې د دې دنکاح عقدوکړي اوکه ولي ورڅخه اجازه وغوښتله اوداچپ شوه ، نودا د دې له خوا اجازه ده ، اوکونډه به په ډاګه (صراحت) سره امرکوي اوولي باید اصیل، عاقل اوبالغ وي،اوله هغه چاسره چې دایې ولي دی ، په دین کې مساوي وي.

پر مسلمان دکافر، ذمي، یهودي، نصراني اوداسې نورو ولایت نشته دی :

(وَلَن يَجْعَلَ اللّهُ لِلْكَافِرِينَ عَلَى الْمُؤْمِنِينَ سَبِيلاً) النساء: ۱۴۱

یعنې : اوله سره نه دي ګرځولي الله(ج) دکافرانولپاره په مسلمانانوکوم حاکمیت.

د امام شافعي(رح)په نزد زوی پر موردولایت حق نه لري.[۲]

---

[۱] المجموع شرح المهذب ،المغني اوالخرشي على مختصر خليل.

[۲] المهذب للشيرازي.

۲المهذب للشيرازي.

www.meltahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

اوکـه عصـبه نـه وي نودولايـت حـق دامـام ابوحنيفـه(رح) پـه نـزدذوي الارحاموته لېږدول کېږي.
امام شافعي اوصاحبين(رح) وايي که عصبه نه وي نودولايت حق خليفه ته دی.۲
اوڅوک چې وينځه ازاده کړي اودوينځې عصبه يې نه وي ، نوباداريې دهغې ولي دی.

اوکه نژدې ولي لېرې وي او خاطب (غوښتونکې) دهغه انتظارنه کوي ، نوشريعت يې لېرې ولي ته اجازه کړې ده ، چې دنکاح ولايت وکړي اودنژدې ولي په راتګ سره نکاح نه باطلېږي.

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

پنځم څپرکی

نفقه

پېژندنه او د استحقاق شرطونه یې

۱. ثبوت او پېژندنه

الف: نفقه په لغت کې

نفقه له نفوق څخه اخستل شوې چې هلاک او له منځه تللو ته یې وايي یا له نفاق څخه اخستل شوي ، چې رواج (دود) ته یې وايي.
او فقهاد نفقې کلمه هغه مال ته استعمالوي چې انسان یې په خپل عیال لګوي ، ځینې علماء نفقه خوړو او جامې ته وایي ، او ځینې نورې یې خوړو ، جامې او استوګنځي (د او سېدلو ځای) ته وایي.

ب: ثبوت

د ښځو نفقه په ایت، حدیث، اجماع او قیاس ټولو جوته شوې ده.

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

۱. (وَعلَى الْمَولُودِ لَهُ رِزْقُهُنّ وكِسوَتُهُنّ بِالْمَعْرُوفِ) البقرة ۲۳۳
یعنې :اودکوچنیانوپه پلار لازم دي خوراکه اوجامې د دغوښځود دستور(شریعت) مطابق.

۲. (أَسْكِنُوهُنّ مِنْ حَيْثُ سَكَنتُم مِّن وُجْدِكُمْ وَلَا تُضَارُّوهُنّ لِتُضَيِّقُوا عَلَيْهِنّ) الطلاق : ۶

یعنې : واوسوئ دا ښځې چېرته چې اوسېږئ تاسې ، له خپل طاقت سره اوضررمه رسوئ دوی ته چې تنګي به روالئ تاسې په دوی باندې .

۳. (لِيُنفِقْ ذُو سَعَةٍ مِّن سَعَتِهِ وَمَن قُدِرَ عَلَيْهِ رِزْقُهُ فَلْيُنفِقْ مِمَّا آتَاهُ اللَّهُ) الطلاق : ۷

یعني: نفقه دې ورکوي ښتن دطاقت له طاقته خپله څوک چې راتنګه کړلی شوه پرهغه روزي د ده پس خرځ دې کوي دی له هغه څخه چې الله(ج) ورکړې دې.

۴. رسول الله(ج) دحجه الوداع په خطبه کې وفرمایل : (ولهن علیکم کسوتهن ورزقهن بالمعروف).[۱]

یعني ً: اوهغوی لره په تاسې جامه اوروزي ده په نیکې طریقې سره.

۵. په نیل الاوطارکې وایي چې هند دابي سفیان مېرمن درسول الله حضورته راغلله اوویې ویل چې ابي سفیان ډېربخیل سړی دی اومورته دومره څه نه راکوي ،چې مااوزمازوی لپاره بس شي ، خوهغه څه چې زه یې ورڅخه واخلم اوهغه پوه نه شي رسول الله(ج) ورته وفرمایل : (خذي من مال

[۱] مسلم.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ابي سفيان مای‌کفی‌ک وولدک بالمعروف) ی‌عني : دابوسفی‌ان له مال څخه دومره څه چې ستااوستا بچي ته بس کېږي په نېک (منل شوي) ډول اخله.[۱]

۲. بل دمعاويـة القشـريﷺ حديث چې رسول الله(ص) ورتـه وفرمايل: ((هغې ته خواړه ورکړه کله چې خواړه خورې،په جامه يې پټه کړه کله چې ځان په جامه پټوې.....))[۲]

ټول علماء پردې متفق دي چې دښځې نفقه پر خاوند واجب ده .

داچې مېړمن دکوراو خاوند خدمت کوي، دهغه په کورکې اوسېږي ،بهر ته نه وځي کاراوکسب نه کوي نودعقل غوښتنه هم داده چې دهغې جامه او نفقه پرخاوندلازمه وي .

کومه ښځه دنفقې مستحقه ده؟

هره ښځه د نفقې مستحقه نه ده.د نفقې د استحقاق لپاره څوشرطونه شته دي چې دلته يې په لنډ ډول يادوو.

الف: چې د نکاح عقديې صحيح وي ، په فاسده نکاح کې نفقه نه شته اوکومه ښځه چې په اشتباه کې ورسره کوروالی شوی وي ،هم دنفقه مستحقه نه ده.[۳]

ب: داچې د خاوند دکټې اخستلولپاره برابره اومناسبه وي اوکه چېرې کوچنۍ وي لکه له اوه کلوڅخه وړه ، نوپه نفقه يې اختلاف دي امام

---

[۱] متفق علی‌ه

[۲] ابوداود ،ابن ماجه،مسنداحمد اومشکوة.

[۳]بدائع الصنايع

(c) ketabton.com: The Digital Library

ابو حنيفه او امام محمد رحمة الله عليه وايي چې ددې نفقه يې په خاوند نه شته ده ، که څه هم خاوند کورته راوستې وي اود خاوند په کور کې اوسېږي امام ابويوسف(رح) وايي که خاوند يې خپل کورته راوستې وي اود خاوند په کورکې اوسېدله ، نونفقه يې په خاوند شته ده دلته فتوى په دې مذهب کې د امام ابويوسف په وينا ده.

کومه ښځه چې ناروغه وي اود خاوند مباشرت ورسره نه کېږي امام ابوحنيفه ،او امام محمد (رح) وايي چې نفقه يې په خاوند حق ده خوپه هغه صورت کې چې ناروغي ورته دپلار په کورکې پيدا شوي وي اود خاوند کورته له تللو څخه انکاروکړي نونفقه يې په خاوند نه شته ده.

امام ابويوسف(رح) وايي چې که ناروغي ورته دپلار په کورکې پيداشوي وي نود نفقې مستحقه نه ده که څه هم د مېړه کور ته له تللو څخه انکار ونه کړي.

اوکه په خپل کور کې يې وساتله نونفقه يې حق ده دلته فتوي د امام ابوحنيفه او امام احمد (رح) په وينا ده.[1]

ج: چې له عذر څخه پرته يې په کورکې ونه اوسېږي ىعنې: ښځه هيڅ شرعي عذرنه لري خوبياهم د خاوند په کورکې نه اوسېږي سره له دې چې خاونديې غواړي چې خپل کورته يې بوزي .

د: همدارازبدګذرانه ښځه چې د خاوند اطاعت اومننه په روا کارکې نه کوي اوبد اخلاقي کوي نودا د نفقې مستحقه نه ده.

ح: چې خاونديې په دومره مسافه کې سفرته بېول غواړي چې هلته په لمانځه کې قصرنه کېږي اود هغې عاجل مهريې ورکړی وي خوبياهم له

---

[1] بدائع الصنائع

(c) ketabton.com: The Digital Library

تللو څخه انکار کوي نو دا ښځه بد ګذرانه ده او نفقه یې په خاوند شته خو په دې شرط چې خاوند د ښځې امن د سفرپه اوږدو کې وساتلی شي.

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

۲. د نفقې اندازه

امام مالک او امام احمد بن حنبل(رح) وایي چې نفقه به د ښځې او خاوند د مالي وس او حال مطابق وي که ښځه او خاوند دواړه شتمن وي نو نفقه د شتمنو به ورکوي او که دواړه نیستمن وو نو نفقه د نیستمنو به ورکوي او که ښځه شتمنه وه او خاوند یې نیستمن او بیوزله وو، نو نفقه به د نیستمنو او شتمنو ترمنځه وي او که خاوند شتمن و او ښځه نیستمنه وه نو هم نفقه به دواړه ترمنځ وي همدارایه دځینې حنفي علماوو هم ده او د احنافو په مذهب کې فتوي هم په همدي ویناده.[1]

امام شافعي(رح) وایي چې په نفقه کې به یوازي دخاوند حال ته کتلی شي.[2]

که خاوند نیستمن وي نو نفقه دنیستمنو به ورکوي که څه هم ښځه شتمنه وي او که خاوند شتمن وي نو نفقه د شتمنو به ورکوي که څه هم ښځه نیستمنه وي او له حنفي علماوو څخه امام کرخي(رح) هم همدارایه غوره کړي ده.[3]

اوهم دا رایه قوي او پیاوړي هم ده. الله تعالی فرمایي:(لِيُنفِقْ ذُو سَعَةٍ مِّن سَعَتِهِ وَمَن قُدِرَ عَلَيْهِ رِزْقُهُ فَلْيُنفِقْ مِمَّا آتَاهُ اللَّهُ)... الطلاق: ۷

یعنې: لګښت دې کوي څښتن دطاقت له طاقته خپل څخه او هغه څوک چې تنګه کړلی شوه په هغه روزي د هغه پس لګښت دې کوي له هغه څه چې ورکړي وي هغه لره الله(ج) تکلیف نه کوي الله(ج) په هیڅ نفس مګر په هغه اندازه چې ورکړي یې دي ده لره.

www.meltahrik.com 0777400116

[1] نیل الاوطار، حاشیه ابن عابدین، المهذب او بدائع الصنائع

[2] فتح القدیر او رحمة الامة

[3] فتح القدیر

(c) ketabton.com: The Digital Library

د متعې په هکله فرمايي:او هغوی ته څه خرڅ ورکړئ د وس او مال خاوند باندي د هغه موافق او تنګې والا (بې وسه او بې وزله) باندې د هغه مطابق.

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

نفقه او قاضي

کله چې خاوند ښځې ته نفقه نه ورکوي او يا غايب وي او ښځه يې بې نفقې پرېښې وي ،نو ښځه کولی شي ، چې قضاته مراجعه وکړي ،نو په همدې بناء دا فصل په دوه برخو وېشو :يو هغه چې خاوند حاضر وي خو ښځې ته نفقه نه ورکوي او بل هغه چې خاوند غايب وي او ښځه يې بې نفقې پرېښې وي.

۳. ښځې ته د نفقې له ورکولو څخه انکار

که چېرې خاوند شتمن و ،او ښځې ته يې نفقه نه ورکوله نو قاضي به يې دوه ځلې قضاته راوبولي او هر ځل به ورته په وېره تهديد اوګواښ سره خبر ورکړي او که بيا هم ونشو او ښځې غوښتل نو بندي کولی يې هم شي او له ضروري سامان څخه پرته به د خاوند ټول سامان د ښځې د نفقې لپاره وپلوري[1]

او که خاوند بې وزله و ،نو د امام ابو حنيفه(رح) په نزد به د فقر او بې وسۍ له کبله ښځه ورڅخه نه شي بېلولی.بلکې قاضي به ورته د نفقې اندازه وټاکي.او ښځې ته به امر وکړي ،چې ځان ته تاکل شوې اندازه پوره کړي.[2]

او هر کله چې خاوند شتمن شو ،نو ورڅخه به يې واخلي او که چاپور نه ورکاوه ،نو قاضي به د ښځې هغه دوستان چې ددې نفقه پرې واجب ده

---

[1] رحمة الامه ،فتح القدير.

[2] رحمة الامة ،فتح القدير

(c) ketabton.com: The Digital Library

اړباسي ،چې دې ته پوروركړي اودانكارپه صورت كې يې بندي كولى هم شي.[۱]

(وَإِن كَانَ ذُو عُسْرَةٍ فَنَظِرَةٌ إِلَى مَيْسَرَةٍ) البقرة۲۸۰.

يعنې اوكه خاوندنېستمن و ،نوپرتاسودى انتظارتروختـه دپراخې.

(لَا يُكَلِّفُ اللَّهُ نَفْسًا إِلَّا مَا آتَاهَا سَيَجْعَلُ اللَّهُ بَعْدَ عُسْرٍ يُسْرًا) الطلاق:۷.

يعنې تكليف نه وركوي الله(ج) هيڅ نفس ته مګرپه هغه اندازه چې وركړې يې وي ده لره ،ژر ده چې وبه ګرځوي الله(ج) پس له سختى څخه اساني.

اوهمداسې روايت له احمد او شافعي(رح) څخه هم دى ،اوامام شافعي(رح) څخه بل روايت دى ،چې ښځه كولى شي چې په قضا كې د نكاح د فسخې غوښتنه وكړي اوكه سړى شتمن وي اوښځه دكوركارنه شي كولى ،نوخدمتګاربه ورته ونيسي كه خدمتګاريې مريې وي ،نونفقه يې پرخاوند لازمه ده اوكه اصيل و ،نونفقه يې پر خاوند نشته دى اوځينې علماءوايي ،چې دهرخادم نفقه اصيل وي كه غلام پرخاوندلازمه ده.[۲]

۴. د غايب د ښځې نفقه

[۱] الاحوال الشخصية فى الشريعة الاسلامية :محمدمحي الدين عبدالحميدنقل له زيلعى اوشارح المختارڅخه.

[۲] المبسوط.

(c) ketabton.com: The Digital Library

غايب هغه څوک دی چې قضاءته يې په اسانۍ سره حاضرول شونې نه وي ،نود احنافو په نزد که شتمني يې له ښځې سره وه نوقاضي به ورته د نفقې اندازه وټاکي اوکه شتمني يې له ښځې څخه پرته له بل چاسره وه لکه امانت ،پوريا......نوله چاسره چې دامال دی،نوکه هغه دامنله چې داښځه د همدې غايب ښځه ده اوله ده سره يې شتمني هم شته ،نوقاضي دې ورته امر وکړي ،چې له همدې مال څخه يې ښځې ته نفقه ورکړي اوکه هغه سړي دانه منله چې دادهغه غايب ښځه ده اووايي له ده سره مال شته دی اوقاضي پرې خبر و ،چې دادغائب ښځه ده اومال يې هم له دې سړي سره شته دی ،نوبيا به هم ورته امر کوي اوکه دې سړي هم نه منله اوقاضي هم پرې خبر نه و ،نوامام زفر(رح) وايي چې په دې سړي به دښځې دعوه اورېدل کېږي.

امام ابوحنيفه اوصاحبان ابويوسف اومحمد(رح) وايي چې:قاضي به په دې سړي دښځې دعوه نه اوري ،ځکه چې دښځې دعوه خوله خپل مېړه سره ده اوکه دغايب سړي پټی ،بڼ يا...وي نوله اجارې څخه به يې د نفقې رقم اخلي،خو پلورلی يې نشي ،اوکه هېڅ يې نه وي پرېښي ،نوقاضي به ورته نفقه وټاکي اوورته به اجازه وکړي ،چې پور يې کړي.

اوداامام شافعي(رح) په نزد که غايب خاوند شتمن و ،اوځای يې معلوم وي،نوقاضي به ښځې ته نفقه وټاکي اودهغه ښار قاضي ته به خبر ورکړي، چې خاوند دنفقې ورکولو ته اړباسي ،اوښځه په دې حالت کې بېلتون نه شي غوښتلی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

اوکه شتمن وي اوځای یې معلوم نه وي نو ددې مذهب علماء دوه ډلې دي ،یوه ډله وایي چې ښځه د فسخې غوښتلو حق نه لري ،اوبله ډله وایي ،چې ښځه دا حق لري.[۱]

اوکه خاوند نېستمن اونادا ره هم وي اوځای یې معلوم هم نه وي نو ددې مذهب د ټولو علماوو په اتفاق ښځه د فسخې حق لري[۲] امام مالک وایي: که خاوند غایب شو او شتمني یې هم په هغه ښارکې چې ښځه اوسېږي ،نه وه یا یې شتمني هم وه خو ښځې ته له زحمت او ستونزو پرته په لاس نه شو ورتللی، نو له قاضي څخه بېلتون غوښتلی شي ،اوکه شتمني یې هم وه او په لاس ته راتلو کې یې له څه ستونزه سره نه مخ کېدله ،نو طلاق نشي غوښتلی.

که خاوند غایب وا وکه حاضر، خوښځې ته یې نفقه نه ورکوله او ښځه پرته له دې چې قاضي ورته په نفقه پرېکړه وکړي ،او یا مخکې له دې چې له خاوند سره د نفقې په اندازه راضي شي او په خپل ځان یې مال ولګوه ،نو دا نفقه د خاوند په ذمه پوره نه ده.[۳]

اوکه له خاوند سره د نفقې په اندازه له راضي کېدلو یا دقاضي له پرېکړې پوره کولو امر وکړي ،نو دا نفقه په دې وخت کې په خاوند غیر صحیح پوره ده اوله دې پنځوصورتونو څخه په یو ساقطېږي :

۱. چې خاوند یې ورته ورکړي.

۲. چې ښځه یې خاوند ته معاف کړي.

---

[۱] مغني المحتاج ،نهایة المحتاج اوالمهذب للشیرازي.
[۲] کتاب الام ،المهذب اوالاحوال الشخصیةنقل له کافي اوشرح الروض څخه.
[۳] فتح القدیر.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۳. دښځې اوخاوند څخه دیوه پرمړینه.

۴. دښځې په بدګذرانۍ (بې موجبه دخاونداطاعت نه کول).

۵د ښځې په طلاقولو کې چې سبب یې ښځه وي.

دځینو علماءوپه نزد په طلاق سره مطلق ساقطېږي اود ځینو په نزد مطلق نه ساقطېږي اوکه له خاوند سره د نفقې په اندازه راضي شوه اویا قاضي ورته فیصله وکړي اویوله دې دواړوڅه ورته په پورکولواجازه وکړي اودې پوروکړ،نوداپورپه خاوند صحیح پوردی اوپه دې دوه صورتونه ساقطېږي :

۱. چې خاوند یې ورته اداکړي.

۲. داچې ښځه یې خاوندته معاف کړي.

له طلاق څخه وروسته یې غوښتلی شي اوکه خاوند مړشونودخاوندله ورثه وڅخه یې هم غوښتلی شي اوکه ښځه مړه شوه نود ښځې ورثه یې هم غوښتلی شي.

امام مالک اوامام شافعي(رح) وايي چې که ښځې قاضي ته وویل چې خاوندبې نفقې پرېښې یم ،سره له دې چې زما نفقه پرې واجب ده اوقاضي ته دا جوته شي ،نوښځې ته به د نفقې امر کوي اودپورولو لپاره د قاضي یامېړه اجازه ضرورنه ده اوپه هغه دوه صورتونوساقطېږي ،چې پورته موورته ګوته ونیوله اوله امام احمد څخه هم یوروایت همدادی.[1]

---

[1] رحمة الامة اوالمهذب للشیرازي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

امام احمد (رح) وايي ، چې: کله خاوند غايب شو او شتمني يې هم نه وه پرېښې يا يې دغه له شتمنۍ څخه اخستل سخت شول، او پور کول هم ورته سخت شول نو ښځه کولی شي ، چې له قاضي څخه فسخ وغواړي.[1]

[1] زادالمستنع شرف الدين موسی ابن احمد المقدسي.

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

شپږم څپرکی

مهر

عمومي معلومات

الف: پېژندنه

مهرهغه مال ته ويل کېږي ،چې د مېړه له خوايې ښځې ته د نکاح د صحيح تړون اوياد وطې په سبب ورکول واجب دي (دوطې سبب لکه په فاسده نکاح کې له ښځې سره کوروالی اوکه په فاسده نکاح کې کوروالی نه وي شو نومهرنه واجبېږي).

مهريوځانګړی امتيازدی چې ښځوته په نړيواله سطحه اسلام ورکړی دی ،که څه هم په يهوديت کې مهرشته دی.خوچې څومره ارزښت په اسلام کې ورکړل شوی دی ،په يهوديت کې يې نه لري ،يهوديان مهرد ښځې له وفات

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

ښځه وروسته د هغې ورثه وو ته ورکوي او په یهودیت کې د کونډو مهرد پېغلې په نیمه اندازه وي.[۱]

ب: د مهر د فرض کېدلو حکمت

د مهر په لزوم کې د الله(ج) حکمت دی چې تر چا پټ نه دی مثلا :که بې مهره نکاح روا شوې وای نو دا به د ښځو له پاره سپکاوی او په عزت کې کمښت و ،په سپکه سترګه به ورته کتل کېدل له هغې سره به یې ښه ګذران نه کاوه ،اودا به د نکاح د رسۍ په سستولو کې لویه مرسته وه ځکه چې د هغې په لاس ته راوړلو کې یې کومه ستونزه نه ده ګاللې اودبېلولو واک هم لري نوځینو به ښځې کولې او بې له کوم سبب ځخه به یې پرېښودلی نو مهر یوداسې شعارشوچې ښيي د ښځې کول څه اسان کار ندی ،دا خوارۍ اوشتمنۍ ته اړه لري چې له واده ځخه وروسته هغې ته په درنه سترګه وکتل شي او دهغه بشپړ درناوی وشي.

ج: د مهر دفرض کېدلو دلایل

مهرپه ایت،حدیث او اجماع ثبوت لو ثابت دی الله(ج) فرمایي : (وَآتُوا النِّسَاء صَدُقَاتِهِنَّ نِحْلَةً) النساء ۴.

یعنی :او ورکوئ ښځوته مهرونه ددوی په خوشحالۍ سره.

---

[۱] الاسلام بلامذاهب\دکتورمصطفی الشکعه.

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

(وَأُحِلَّ لَكُم مَّا وَرَاءَ ذَٰلِكُمْ أَن تَبْتَغُوا بِأَمْوَالِكُم مُّحْصِنِينَ غَيْرَ مُسَافِحِينَ فَمَا اسْتَمْتَعْتُم بِهِ مِنْهُنَّ فَآتُوهُنَّ أُجُورَهُنَّ فَرِيضَةً) النساء۲۴.

یعنې:اوحلالې دې تاسې لره ټولې ښځې له دې څخه پرته پدې شرط چې طلب کوئ دوی لره- دخپل مال په بدل کې په قید کې راوړولره نه مستې ویستولره اوبیا کومې ښځې چې فایده مووا خستله له دوی څخه نو دوی لره ورکړئ د دوی حق کوم چې مقرر شوی دی.

رسول الله(ص) یوه نکاح هم بې مهره نه ده کړې نوکه فرض نه وای نو رسول الله(ص) به حتماً یو ځل پرېښې و چې په نه فرضیت دلالت وکړي.

د: هغه څه چې مهر کېدلای شي

هرڅه چې اسلام کې ارزښت ولري لکه سره اوسپین زر،څمکه ،کور،جامه ،ورېښم،جوار،غنم،وربشې ... ټول مهر کېدلای شي ځکه چې الله(ج) مسلمانان مخاطب کړل: (ان تبتغوا باموالکم) چې طلب کوئ دوی لره د خپل مال په بدله کې :یعنې چې هغوی ته خپل مالونه ورکړئ هغه چې تاسو سره ارزښت لري اوڅه چې په اسلام کې ارزښت نه لري لکه شراب،وینه او.......مهرکېدلی نشي اوکه دا په مهر کې یاد شول نوداسې شول لکه هېڅ چې یادشوي نه وي اود نکاح تړون صحیح اومهرفاسد دی.

مهر د نکاح له ارکانوڅخه ندی اویادول یې په تړون کې شرط ندی اوکه مهریادشي اوکه یاد نشي نکاح صحیح ده الله(ج) فرمایي : (لاَّ جُنَاحَ

(c) ketabton.com: The Digital Library

عَلَيْكُمْ إِن طَلَّقْتُمُ النِّسَاء مَا لَمْ تَمَسُّوهُنُّ أَوْ تَفْرِضُوا لَهُنَّ فَرِيضَةً) البقرة۲۳۶

یعني :هېڅ ګناه نشته په تاسو که چېرې طلاق ورکړئ تاسو ښځوته هغه وخت پورې چې تاسې ورپورې لاس نه وي لګولی او نه موورته څه مهر ټاکلی وي.

د استدلال وجه داده چې الله(ج) هغه طلاق هم صحیح کړ چې خاوند ښځه د مهر له ټاکلو او مسه کولو څخه وړاندې طلاقه کړي او طلاق خوله نکاح څخه وړاندې نه صحیح کېږي نو معلومېږي چې یادول یې په تړون کې شرط نه دی.

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

هـ: د مهر لږه او ډېره اندازه

دمهر په اندازه کې فقهاء ځان ځانته نظرلري.

دامام ابوحنیفه(رح) په نزد له لس درهمو څخه چې اوه (۷) مثقاله کېږي لږمهر نه صحیح کېږي ،یودرهم دري نیم ګرامه چې لس درهمه (۳۵) ګرامه سپین زریایې معادل کېږي.[۱]

رسول الله(ص) فرمایي: خبر اوسئ له ولي څخه پرته دي بل څوک ښځه په نکاح نه ورکوي اونه دی یې ورکوي مګرسیال ته اونشته مهر کم له لسو روپیو څخه.[۲]

له حضرت علي رضي الله عنه څخه روایت شوی دی چې له لسو روپیو څخه کم مهرنشته دی.[۳]

رسول الله(ص) فرمایي چې نه دي شي پرېکولی لاس (په غلا) په کم له لسوروپیو اونه شي صحیح کېدلی مهر کم له لسوروپیو.[۴]

امام مالک وایي چې: سره زر ددینارله څلورمی برخې څخه اوسپین زرله دری درهمو څخه کم مهر صحیح ندی اوددینارڅلورمه برخه باید خالصه سوچه سره وي اودرهم هم باید سوچه سپین زروي اوکه له له دې اندازې څخه لږ وي،کل شي نو خاوند له دخول څخه وړاندې دوه اختیاره لري.

۱. چې اندازه پوره کړي.

---

[۱] فتح القدیر.
[۲] دارالقطني.
[۳] دارالقطني
[۴] دارالقطني اوسنن الکبری.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۲. چې نکاح په طلاق سره فسخه کړي.

امام شافعي(رح) او امام احمد(رح) وايي چې د مهر کمه اندازه نه شته اود ليل يې هغه حديث دی چې جابر رضي الله عنه روايت کړی دی چې رسول الله(ص) فرمايي: چاچې په مهر کې ډک ورغوی ستوان يا خرما ورکړلې هغه ورته حلاله ده.[1]

له سهل بن سعد رضي الله عنه څخه روايت دی چې رسول اکرم ص يو سړي ته يوه ښځه داوسپنې ګوتې (هغه څه چې ښځه يې دزينت لپاره په ګوته کوي)په بدل کې په نکاح ورکړله.[2]

حنفي علماء ځواب ورکوي چې موږ دا حديث منو مګردا خوزموږ له دلايلو سره تعارض (ټکر) نلري او دا جمع (غونډه د حديثو) په اسانه سره کېدلی شي هغه دا چې لس درهمه خو د مهر کمه اندازه په وړاندينيو حديثو کې وټاکل شوه او رسول الله(ص) چې په ګوته او ډک ورغوي ستوانو او خرماو هغه حلاله معرفي کړله دا دهغې معجل مهرشوا و نوريې د خاوند په ذمه پاتې دی او هغه حديثونه چې د احنافو دلايل دي معجل او مؤجل مهر دواړه ښيي او د مهر وروستۍ اندازه په اتفاق د ټولو سره نده ټاکل شوی او په هره اندازه چې ښځه او خاوند راضي(خوښ) شول نو صحيح ده.

حضرت عمر رضي الله عنه غوښتل چې خلک د مهر له هغې اندازې څخه له ډېر اخستلو څخه ايسار کړي چې رسول الله(ص) خپلې لورګانې په نکاح ورکړې وې او يا يې خپلو بيبيانو ته ورکړې ونود مسجد له وروستۍ برخې

---

[1] ابوداود.

[2] مسلم ،ابوداود او المستدرک للحاکم.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ښځه یوه ښځه را پاڅېده او حضرت عمرؓ ته یې وویل : ته چې په څه مورد ته امر کوې مورږ ته الله(ج) له هغې پرته نور څه هم روا کړیدي.

حضرت عمرؓ ورڅخه وپوښتل چې هغه څه دي ؟ هغې ځواب ورکړ چې الله(ج) فرمايي : (وَإِنْ أَرَدتُّمُ اسْتِبْدَالَ زَوْجٍ مَّكَانَ زَوْجٍ وَآتَيْتُمْ إِحْدَاهُنَّ قِنطَارًا فَلَا تَأْخُذُوا مِنْهُ شَيْئًا).

يعنې :اوکه اراده وکړئ تاسې بدل اخستل ديوې ښځې په ځای دبلې ښځې اوورکړی وي تاسوله دوی نه يوې ته مال ډېر پس مه اخلئ تاسو بېرته له هغې مال څخه هېڅ شی.

حضرت عمرؓ له خپلې وینا او قصد څخه واوښت.[1]

هو سنت دادی چې په مهر کې ډېربښت ونکړل شي.رسول الله(ص) فرمايي: له ټولو څخه برکت په هغې نکاح کې دی چې اسانه وي.[2]

حضرت عمرؓ به اصرار کاوه چې ښځوته ډېرمال ورنکړل شي اودا جوته ده چې د رسول الله(ص) د بيبيانو مهر له پنځه سوه (۵۰۰) درهمو څخه ډېرنه و ،مګردام حبيبيؓ چې نجاشي رسول الله(ص) ته په نکاح کړله اوڅلورزره درهمه مهر يې ورته له ځانه ورکړ.[3]

په مهرکې ډېربښت له نکاح څخه خلک بې برخي کوي اواوس چې د ولورپه نامه د انجلۍ پلار،ورور،.....څه اخلي داد انسان پلورل اوحرام

---

[1] نيل الاوطاراوفقه السنه.

[2] مسند احمد

[3] ابوداود

(c) ketabton.com: The Digital Library

دي، او څوک چې اصيل اوازاد انسان پلوري هغه دالله(ج) دښمن دی اود الله(ج) دښمني څه کوچنۍ خبره نه ده.

سنت خودادي چې له ناوې سره د پلارکورچې څومره يې وس رسېږي کومک وکړي رسول الله(ص) زينب رضي الله عنه ته هار او فاطمي(رض) ته څادر، مشک (داوبوځی) مېچن اونورسامان ورکړي و.

ام سلمه(رض) فرمايي چې رسول الله(ص) موږته وفرمايل چې عايشې(رض) ته جهېز برابرکړئ.[1]

مهرد ښځې خپل حق دی اوخاوند ته يې معافولی هم شي او هرجايزتصرف پکې کولی شي ،نه ولي نه دښځې خاوند اونه دبل چا څه کار غرض اواعتراض پرې شته دی اونه دهلک ولي اونه دانجلۍ ولي اونه يې بل څوک ساقطولی شي .خوکه مهرله مثل څخه کم و او انجلۍ دخپلې نکاح تړون پخپله کړی ونودانجلۍ ،ولي داعتراض حق لري .

ګړندی (معجل) او ځنډينی (مؤجل) مهر :

دا رواده چې ښځې ته ټول مهر سمد ستي ورکړلی شي اوداهم رواده چې ټول مهر وځنډول شي اوداهم رواده چې مهر په قسطونوورکړل شي اوکه يواځی مهر يې يادکړاو وخت يې ونه ټاکه نواعتبار دهغه ځای دوداورواج ته دی اوځينی علماء دا واجب ګڼي.[2]

صحيح او فاسد مهر

[1] ابن ماجه
[2] بداية المجتهد

(c) ketabton.com: The Digital Library

مهربه یا مال وي او یا ګټه اومنفعت نوکه مال ونوضرورده چې دا به په اسلام کې ارزښت ولري. اومعلوم به وي پداسې ډول سره چې بیا د دواړو جګړه راپیدا نشي او که چېرې مهر ګټه اومنفعت ولکه مزدوري نوپکارده چې هغه داسې ګټه وي چې دهغې دکولوپه بدله کې اجوره لازمه وي ، لکه دشیخ کبیر(شعیب(ع)) او (موسی(ع))په قصه کې چې یاد شوي دي الله(ج) د(شعیب(ع)) له خولې څخه حکایت کوي فرمايي: (إِنِّي أُرِيدُ أَنْ أُنكِحَكَ إِحْدَى ابْنَتَيَّ هَاتَيْنِ عَلَى أَن تَأْجُرَنِي ثَمَانِيَ حِجَجٍ) القصص۲۷

یعنې :وویل (شعیب(ع)) چې بېشکه زه اراده لرم ددې چې په نکاح درکړم یوه ددوه لوڼوڅخه چې دادي پدې چې ته مزدورواوسې زما سره اته کاله.

شپونتوب یا مېړی څرول شعیب(ع) دخپلې لورمهر وټاکه ځکه چې د شپونتوب په بدله کې مزدوري ورکول کېږي.

دا ځلورځایه مهرفاسد دی درې ځایه په مال کې اویویې په ګټه اومنفعت کې.

په مال کې

الف: داسې مال چې هیڅ ارزښت ونلري لکه څوداني غنم یا لږ اوبه یا.
ب: چې ارزښت ولري مګرپه اسلام کې نه لکه شراب ، خنزیر
ج:چې نا معلوم وي پدې ډول چې جګړه ترې جوړېږي لکه درې جوړه جامې ځکه په جامه کې خوورېښم ،کتان،مالوچ اوورئ ټول داخل دي یا لکه دوه حیوانات چې په حیواناتوکې خو اس ،خر، غوا ،پسه ټول شامل دي نود داسې شي مهرنومول فاسد دي.

په ګټه کې

(c) ketabton.com: The Digital Library

په ګټه کې هغه صورت کې مهر فاسد دی چې داسې ګټه ورته وټاکي چې په بدل کې یې اجوره روانه وي لکه د قران یا یو سورت ښوونه او د امام شافعي(رح) په نزد د قران ښوونه مهر کېدلی شي ځکه چې د هغوی په نظر په قران ښوونه اجوره اخیستل روا دي.[1]

د مهر ډولونه او حالتونه

په خاوند واجب مهر به لدې څو حالاتو څخه خالي نه وي.

مهر مسمی یا ټاکل شوی مهر

مهر مسمی پر یو حالت کې واجبږي چې خاوند لس شرعي روپۍ چې اوه مثقاله کېږي او یا له د ېنه زیات وټاکي چې نامعلوم نه وي او ښځه او ولي یې پرې راضي وي او په صحیح تړون کې په دې درې صورتونو کې پوره مهر لازمېږي:

الف : چې خاوند له ښځې سره صحیح کوروالی وکړي، الله(ج) فرمايي : (فَمَا اسْتَمْتَعْتُم بِهِ مِنْهُنَّ فَآتُوهُنَّ أُجُورَهُنَّ فَرِيضَةً) النساء ۲۴

یعنې : بیا کومې ښځې چې تاسې پکار راوستې (فایده موترې و اخیستله) نو دوی لره ورکړئ د دوی حق کوم چې مقرر شوي دي.

ب : چې له هغې سره صحیح خلوت وکړي ځکه چې ښځې خپل ټول بدن خاوند ته سپارلی و او د یو ځای والي هېڅ مانع نه وي.

ج : چې له خاوند او ښځې څخه یو مړ شي که څه هم دخول او صحیح خلوت نه وي شوی چې لږو روسته به صحیح خلوت وپېژنو.

[1] المهذ ب للشیرازی

(c) ketabton.com: The Digital Library

لږ مهر

الف: له مهرمثل او ټاکلي مهر څخه په یو حالت کې کم واجبیږي هغه داچې د نکاح تړون فاسد وي او ښځې ته صحیح مهر وټاکل شي او کوروالی ورسره وکړي نو که خاوند مهر سل روپۍ وټاکه او مهر مثل دوه سوه روپۍ وه نو سل روپۍ یې حق کیږي او که خاوند ورته سل روپۍ مهر وټاکه او مهر مثل پنځوس ونو پنځوس روپۍ یې حق کیږي.

ب: دمهرکمه اندازه په یوه حالت کې واجبیږي هغه دا چې کله له لس روپیو څخه کم مهر وټاکل شي او یا یې ارزښت وټاکل شي نو دامام ابوحنیفه اوصاحبانو په نزد لس روپۍ لازمیږي او دامام زفر(رح) په نزد مهرمثل لازمیږي.

www.melitahrik.com 0777 400 116

مهر مثل

مهرمثل د نجلۍ د پلار له پلوه د دوستانو مهر دی لکه خورګانې، ترورګانې، دتره لورګانې پدې شرط چې له هغې سره په عمر ،ښکلا، اوښایست ،شتمني ،وخت ،عقل ،پوهه ،پاکي،علم ،پیغلتوب اویا کونډتوب کې برابره اومساوي وي اوکه د پلار په دوستانو کې ددې مثل نه ونو د موریه دوستانو کې به یې مثل ته وګوري اودهغې مهر به ورته ټاکي.

مهر مثل په لاندې حالاتو کې واجبیږي.

الف: چې نه د ښځې خاوند اونه یې ولي دتړون په وخت کې مهر وټاکي لکه چې تړون مطلق وي اومهر یاد نشي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ب: چې د تړون په وخت کې مهر ونه ټاکل شي او ښځه له کوروالی څخه وړاندې وغواړي چې مهر ورته وټاکل شي او خاوند یې نه مني او ښځه قاضي ته ورشي او قاضي له خاوند څخه د مهر د ټاکلو غوښتنه وکړي او هغه انکار وکړي نو مهر مثل لازمېږي.

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

ج: چې خاوند یاولي مهر بالکل پرېږدي

چې مهریاد کړي مګر فاسدمهر وي لکه هغه څلورصورتونه چې مخکې موږوويل.

د: چې ښځه عاقله اوبالغه وي اود ولي له اجازې څخه پرته خپله نکاح وکړي اومهر يې له مثل څخه کم وي.

ه: چې خاوند ورته له لسو روپيو څخه کم مهر وټاکي نود امام زفر(رح) په نزد مهر مثل لازمېږي.

و: په شغار نکاح کې.[1]

نیم مهر

کله چې خاوند له ښځې سره د نکاح صحيح تړون وکړي اومهر ورته وټاکي خو مخکې له دې چې له هغې سره کوروالی وکړي اويا صحيح خلوت واقع شي نو ښځه جدا کړي اودخاوند له خوا د نکاح رسۍ وشلېږي نو نيم مهر لازم دی الله(ج) فرمايي: (وَإِن طَلَّقْتُمُوهُنَّ مِن قَبْلِ أَن تَمَسُّوهُنَّ وَقَدْ فَرَضْتُمْ لَهُنَّ فَرِيضَةً فَنِصْفُ مَا فَرَضْتُمْ) البقرة ۲۳۷.

يعنې:که چېرې مو طلاقې کړې دوی مخکې له لاس وررړولو څخه اوټاکلی مو وي هغوی ته مهرنولازم شونيم مهرد هغه کوم چې مو ټاکلی وي.

متعه

[1] الاشباءوالنظائر

(c) ketabton.com: The Digital Library

کله چې ښځه له خاوند سره له کوروالي اوصحیح خلوت څخه مخکې بېله شي نو په خاوند متعه واجب ده الله(ج) فرمايي: (لاَّ جُنَاحَ عَلَيْكُمْ إِن طَلَّقْتُمُ النِّسَاء مَا لَمْ تَمَسُّوهُنُّ أَوْ تَفْرِضُواْ لَهُنَّ فَرِيضَةً وَمَتِّعُوهُنَّ عَلَى الْمُوسِعِ قَدَرُهُ وَعَلَى الْمُقْتِرِ قَدْرُهُ) لبقرة ۲۳۶.

يعنې: هېڅ ګناه نشته پر تاسو که چېرې طلاق ورکړئ ښځو ته هغه وخت پورې چې تاسې ورسره لاس هم نه وي لګولی اونه مودوی ته څه مهرټاکلی وي اوهغوی ته څه خرچه ورکړئ ،د وسې خاوندان له خپل وسې سره سم اوبې وسه له خپل وسې سره سم .

دمتعې په اندازه کې دنظر اختلاف دی ځينې وايي چې دخاوند حالت (شتمني اونيستئ)ته اعتباردی اوځينې وايي چې دښځې حالت ته اعتبار دی اوځينې وايي چې ددواړوحالت ته به کتلی شي خو په هر حال د مهر مثل له نيم څخه به زيات نه وي او له پنځو درهموڅخه به کم نه وي امام شافعي(رح) طلاقې شوې ښځې ته متعه واجب ګڼي که ښځه عاقله اوبالغه وي نو خپل مهر به خپله قبضوي (تسليموي) اوکه صغيره ليونۍ ياپاګله وي نو مهر به يې ولي قبضوي.

صحيح خلوت

کله که ښځه اونارينه پداسې ځای کې سره يوځای شي چې د بل له کتلواو د دوی له اجازې پرته ددوی په حال له خبرېدلوڅخه په امن وي اوله دوی څخه په يوه کې څه علت هم نه وي چې د وطې ممانعت وکړي نو دادحقيقي وطی معنی ورکوي.

د وطې مانع په درې ډوله ده

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

۱. طبعي مانع لکه چې مېړه کوچنی وي او په دوی کې یو د جماع قدرت ونلري او یا ښځه نفاسه او یا حایضه وي.

۲. جنسي مانع لکه چې خاوند یا ښځه ناروغه وي.

۳. شرعي مانع لکه چې له دوی څخه یو د حج په احرام کې وي یا یې فرض روژه نیولې وي او نفلي روژه مانع نده.

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

اووم څپرکی

طلاق او بېلتون

حکم او پېژندنه

پېژندنه او روا والی

الف: پېژندنه

ځينې علماء وايي چې طلاق بېلتون ته وايي او ځينې وايي چې طلاق دقيد (ولکې)لرې کولو ته وايي، او په اصطلاح کې د سړي له خوا فی الحال ياوروسته د صحيحې نکاح له منځه وړلو ته طلاق وايي.

دطلاق روا والی په ايت حديث ،اجماع اوعقل ثابت دی الله(ج) فرمايي: (الطَّلاَقُ مَرَّتَانِ فَإِمْسَاكٌ بِمَعْرُوفٍ أَوْ تَسْرِيحٌ بِإِحْسَانٍ) البقرة ۲۲۹.

يعنې : طلاق (رجعي) دی دوه کرتو پورې له دې څخه پس ساتل دي د ستورپه طور (شريعت مطابق) يا پرېښودل دي په ښه ډول.

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

(لاَّ جُنَاحَ عَلَيْكُمْ إِن طَلَّقْتُمُ النِّسَاء مَا لَمْ تَمَسُّوهُنُّ) البقرة ۲۳۶.

یعني: هیڅ ګناه نشته په تاسو کې که چیرې ورکړې تاسو ښځوته طلاق تر هغه وخته پورې چې تاسو لاورپورې لاس نه وي لګولی

(يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ إِذَا طَلَّقْتُمُ النِّسَاء فَطَلِّقُوهُنَّ لِعِدَّتِهِنَّ) لطلاق۱.

یعني: ای پیغمبره په هغه وخت کې چې طلاقولې تاسو ښځې پس طلاقوی هغوی په وخت د عدت د هغوی کې.

له حضرت عمر رضي الله عنه څخه روایت دی چې رسول الله(ص) فرمایي ام الموئمنین بی بی حفص(رض) طلاقه کړله اوبېرته یې ورته رجوع وکړله ابوداود.[1]

له عبدالله ابن عمر رضي الله عنه څخه روایت دی چې زما یوه ښځه وه چې ماته ډېره ګرانه وه خو زما د پلارنه خوښېدله هغه ماته امروکړ چې طلاقه یې کړه خوما انکاروکړهغه دایادونه رسول الله(ص) ته وکړله هغه وفرمایل ای د عمر رضي الله عنه زویه طلاقه یې کړه.[2]

ټول فقها د طلاق په ورا والي متفق دي اوداسې واقعې ډېرې شوي هم دي مګرهېچامنع کړي نه دي،اوعقل هم دامني داسې چې خاوند د ښځې په اخلاقو کې داسې څه پیداکړي چې تحمل یې نلري ګوذاره ورته سخته شي اوژوند له ناخوالو سره مخ شي نو اخر څه وکړي؟

نو اسلام دا روا کړي چې په دغسې یو لړ حالاتو کې دو ی سره بېل شي خاوند ته یې د طلاق اجازه ورکړله اوښځې ته یې هم دا اجازه ورکړه چې له

[1] نسائی اوابن ماجه.
[2] بخاري ،مسلم ،ترمذی اوابن ماجه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

مېړه څخه طلاق وغواړي ان د ځان د جدايۍ په بدل کې خاوند ته خورا څه مال هم ورکړي ،اوکه خاند نو غوښتل نو ښځه موضوع قاضي ته وړاندې کولی شي تر څو هوسا اوسوکاله ژوند وکړي.

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

ج: د طلاق د رواوالي حکمت

له نکاح څخه عرض د خاوند اوښځې تر منځ دوستي ، مينه محبت اويو پر بل رحم دي ښځه اوخاوند بايد يوپربل رحم وکړي اويود بل اسانتيا اوسهوليت اوخوښۍ لپاره خپل ټول کوښښونه وکړي اود دوستۍ فضا قايمه کړي مګرکله داسې هم کيږي چې دا مينه محبت په کرکه او نفرت او ناخوالوبدل شي د دوی اړيکې خرابې شي څکه د ژوندون د سفرلکه بېړۍ تل په يوحال کې نه وي کېدا شي چې هغوی ته يوپر بل بد ګوماني اوبد فهمي پيداشي د ژوند په تېرولوکې ستونزه رامنځ ته شي اوډېرسخت وي چې دا خړه فضا اوتاوتريخوالی ببرته سم کړلی شي اودواړه يوځای کړلی شي اوزوړونه يې ولګېږي اوپه اسانه يود بل حقوق ادا کړي اوڅه تدبير هم کارونکړي نوپه دط وخت کې اسلام طلاق رواه کړی ترڅوهريوځان ته نوی ژوند پيل کړي کېداشي چې د تېر ژوندپه انډول به يې ګانده(راتلونکې) په اطمنان اوسوکالۍ کې تېرشي اوطلاق ددې ناروغتيا لپاره ورستی علاج دی اسلام وايي چې انسان بايدپه طلاق کې بې صبري اوبېړه ونه کړي اول بايد په پاکوالي کې ته يوطلاق ورکړي څکه کېدلي شي چې د عدد په دې موده کې دمېړه په خاطروکې د ژوندون تېرې خوږې شېې رايادې شي په خپلوکړوپښېمان شي اوښځې ته رجوع وکړي اودا هم کېدای شي چې ښځه د خپل خاوند د وزرې د ساتلولپاره په خپل نظرکې تجد يد وکړي نوځکه بېړه ښه ونه ګڼل شوه.

طلاق په يهوديت کې هم شته دی خوکله چې يهودي دطلاق قصدوکړي نوپه دې مذهب کې ښځه پرې حرامه شوله اودنيت تنفيد پرې واجب دی.[1]

[1] حقوق المراة فی الاسلام

www.melitahrik.com 0777400116

(c) ketabton.com: The Digital Library

خو که کله کومه بله ښکلې ښځه وګوري او دهغې د نکاح کولو په غرض یې طلاقوي نو دا دهغوی په نظر هم صحیح نه ده.

د: په عام ډول د طلاق حکم

د طلاق د عام حکم په هکله علما دوه نظره لري.

اکثره فقها وایي چې طلاق بې له کوم شرعي سبب څخه رواه نه دی او اصل په طلاق کې منع ده الله(ج) فرمایي: (فَإِنْ أَطَعْنَكُمْ فَلاَ تَبْغُوا عَلَيْهِنَّ سَبِيلاً) النساء ۳۴

یعني: پس که فرمانبرداری وکړله دوی ستاسو پس مه لټوئ تا سو په دوی باندې څه لاره رسول الله(ص) فرمایي: (ابغض الحلال ال الله الطلاق)[۱].

یعنې ډېر ناخوښ په حلالو کې د الله(ج) په نزد طلاق دی.

همدا راز فرمایي طلاق مه ورکوئ ځکه هیبت د الله(ج) عرش خوزوی.

اوځینی فقها وایي چې اصل په طلاق کې اباحت دی که څه هم هېڅ اړتیا ورته نه وي ځکه چې الله(ج) فرمایي: (لاَّ جُنَاحَ عَلَيْكُمْ إِن طَلَّقْتُمُ النِّسَاء مَا لَمْ تَمَسُّوهُنُّ أَوْ تَفْرِضُوا لَهُنَّ فَرِيضَةً) البقرة ۲۳۲

یعنې: هېڅ ګناه نشته په تاسو که چېرې طلاق ورکړی تاسو ښځوته هغه وخت پورې چې تاسو ورپوری لاس هم نه وی لګولی. مګرکه دنکاح اصلي

[۱] ابوداود ،ابن ماجه او المستدرک للحاکم.

(c) ketabton.com: The Digital Library

حد ته ځیر شونولومړی وینا صحیح ښکاري اوپدې ایت کې ګناه نشتوالی په هغه چا دی چې طلاق یې د څه لامل لپاره وي.

حضرت ثوبان رضي الله عنه روایت کوي چې رسول الله(ص) فرمایي هرې ښځې چې بې له کوم شرعي لامل څخه طلاق وغوښت نود جنت بوی پرې حرام دی.[۱]

الف : دطلاق حکم دښځې او خاوند حالت ته په کتني سره

۱. واجب طلاق: کله چې دښځې اوخاوند مشران ًحکمین ًدانظریه ورکړي چې نور د دوی د یوځای ژوندون ناممکن دی یا دا چې ښځه ناپاکه (زناکاره)وي.

۲. مستحب طلاق : په هغه صورت کې چې ښځې د الله(ج) حکم نه پرځای کوي لکه لمونځ ،روژه ،اونوراوخاوند یې له اړیاسلو څخه عاجزشي.

۳. مباح طلاق :په هغه صورت کې چې ښځه بداخلاقه وي خو دومره نه چې خاوند حوصله تنګه کړي اونورصبر نکړلی شي.

۴. مکروه طلاق:چې دطلاق لپاره کوم پیاوړی لامل نه وي اوښځه بداخلاقه وي خو دومره نه چې د خاوند حوصله تنګه کړي اوصبریې تمام شي.

۵. حرام طلاق: چې هیڅ شرعي سبب نه وي مثلا :دبلې ښځې ښکلا یې خوښه شي اوداورته طلاقه کړي الله(ج) فرمایي : (فَإِنْ أَطَعْنَكُمْ فَلاَ تَبْغُواْ عَلَيْهِنَّ سَبِيلاً) النساء ۳۴.

یعنيً: پس که فرمانبرداروي وکړله دوی ستاسو پشان مه لټوئ په دوی لاره.

[۱] متفق علیه

(c) ketabton.com: The Digital Library

په یهودیت کې د طلاق لپاره شپږ اسبابه دي:

۱. چې ښځه زنا کاره وي.

۲. چې ښځه شنډه وي.

۳. چې ښځه بداخلاقه وي.

۴. چې د هغه په خلقت یاغړو کې عیب وي.

۵. چې اوازه خپره شي چې دې ښځې زنا کړېده که څه هم دا جوته نشي.

اوکله چې څوک له یوې ښځې سره لس کاله تېر کړي اواولاد یې ونشي نو په دې حالت کې طلاق واجب ګڼي.

ب: طلاق د سړیو په واک کې دی

ټول فقها پدې متفق دي چې طلاق د سړي په اختیار کې دی اوښځه نشي کولی چې خاوند ته طلاق ورکړي ،داځکه چې نارینه په هرکار کې فکرکوي د هغه عواقب (پای) سنجوي پدې هکله مو په تېرو مخونو کې لنډه یادونه کړېده وګورئ شبهه به طلاق کې.

الله(ج) فرمایي: (يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ إِذَا طَلَّقْتُمُ) الطلاق۱

یعنې: ای نبي کله چې طلاقې کړلې تاسې ښځې.

(لاَّ جُنَاحَ عَلَيْكُمْ إِن طَلَّقْتُمُ) البقرة۲۳۶.

یعنې:نشته په تاسې څه ګناه که طلاقې موکړې ښځې.

(c) ketabton.com: The Digital Library

(وَإِنْ أَرَدتُّمُ اسْتِبْدَالَ زَوْجٍ مَّكَانَ زَوْجٍ) النساء ۲۰

یعني: اوکه اراده وکړله تاسې په بدل کې اخیستل د یوې ښځې په ځای د بلې ښځې،نو پدې ایاتونو کې خطاب نارینه و ته دی.

ددې معنی دانده چې ښځه هېڅکله هم طلاق نشي غوښتلی ،که چېرې رښتیا هم د طلاق اړتیاوي نو ښځه قاضي ته مراجعه کولی شي قاضي به حالات څېړي که چېري ضرورت و نو قاضي ښځه طلاقولی شي خو د خاوند ورکړې شتمني به بېرته ورکوي.

www.melitahrik.com 0777 400 116

ج: طلاق او قاضي

طلاق د قاضي په واک کې نده اوداځکه چې دخاوند اوښځې ډېر رازونه اواسرار دي چې له هغوې داوړو څخه پرته دبل چا خبرول پرې نامناسب دي اونه یې چاته ښکاروي اوکېدلی شي چې دخاوند اوښځې زړه بداوی هم په داسې یو څه پیدا شوي وي چې دهغه ښکارول قاضي ته څه چې نژدې دوست حتی موراوپلارته هم پکارندي نو ځکه اختیارخاوند ته ورکړل شوترڅو قاضي دښځې اوخاوند له اسرارو څخه خبر نشي.

د: دطلاق شرطونه:دطلاق عمده اومهم شرط دادی چې ښځه اوخاوند د الله(ج) داینبودل شوي حدودو په ساتنې سره خپل یوځای ژوند تېرولو ته دوام ورنکړلی شي الله(ج) فرمايي: (فَإِنْ خِفْتُمْ أَلاَّ يُقِيمَا حُدُودَ اللّهِ فَلاَ جُنَاحَ عَلَيْهِمَا فِيمَا افْتَدَتْ بِهِ) البقرة:۲۲۹

(c) ketabton.com: The Digital Library

یعنې:اوکه وېرېږئ تاسې چې وبه نشي ساتلي دادواړه احکام دخدای پس نشته هېڅ ګناه پدې دواړو په هغه څیزکې چې فدیه ورکړي دا ښځه په هغه څېزسره.

خوددې برسېره ځینې شرطونه په خاوند ځینې په ښځه اوځینې د طلاق په لفظ پورې اړه لري چې ددې هریولنډه یادونه به وکړو.

الف: د طلاق ورکوونکي شرطونه

طلاق ورکوونکی باید عاقل، بالغ وي بشپړ اهلیت ولري پدې ډول سره چې دهغه طلاق ورکول دسوچ اوفکر څخه وروسته وي اراده،اختیارارضاولري، خودابايد په یاد ولروچې یوانسان ښځې ته دطلاق لفظ استعمال کړي که، د طلاق قصدولري اوکه ټوکه یې مطلب ونو دده طلاق واقع کېږي ، الله(ج) فرمايي: (وَلاَ تَتَّخِذُوَاْ آيَاتِ اللّهِ هُزُواً) البقرة ۲۳۱.

یعنې : اومه نیسئ دالله(ج) ایتونه په ټوکوسره.

رسول الله(ص) فرمایي: (ثلاث جدهن جد وهزلهن جدالنکاح والطلاق والرجعة).

یعنې: درې شیان دي چې رښتیا یې هم صحیح ده اوټوکه یې هم رښتیا ده (واقع کېږي) هغه نکاح،طلاق اورجعت دی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

په جاهلیت کې به ځینو خلکو ښځې طلاقې کړلې یا به یې مرئیان ازاد کړل بیا به یې ویل چې ماټوکې کړیدي نو الله(ج) فرمایل چې د ټوکو طلاق هم صحیح دی.[۱]

امام احمد وایي چې د ټوکه کوونکي طلاق صحیح دی.[۲]

دلته باید د مکروه او بې هوښ طلاق ته هم اشاره وکړو.

www.melitahrik.com
0777 400 116

[۱] معارف القران.
[۲] نیل الاوطار

(c) ketabton.com: The Digital Library

د مکره طلاق

مکره یا اړوتی هغه دی چې څوک یې د ښځې طلاقولو ته اړباسي اودزوراندازه به داوي چې په وژلویا دکوم غړي په له منځه وړلو تهدید کړلې شي ،لدې څخه کم لکه څو څپېړې وهل ،بندي کول اکراه نه شمېرل کېږي.

نوکه چاڅوک دښځې طلاقولو ته اړباسه اوهغه هم دطلاق لفظ استعمال کړنو ایادا طلاق صحیح دی ؟ د جمهور فقهاوولکه ابن عباسرضي الله عنه امام شافعي ،امام مالک،امام احمد(رح) په نزد دا طلاق نه واقع کېږي.[1]

دلیل یې هغه حدیث دی چې ابن عباس روایت کړی دی (رفع عن امتی الخطاوالنسیان وما استکرهوا علیه).[2]

یعنې: پورته شوی دی زما له امت څخه خطا ،هېره،اوهغه څوک چې په دوی دبل په زور کېږي.

همدا راز رسول الله(ص) فرمایي: لا طلاق فی اغلاق.

یعنې : نشته طلاق په سخته کې.

امام شافعي(رح) دطلاق لپاره څوشرطونه ایښي چې په لاندې ډول خلاصه کېږي.

۱. چې په ده زور کوونکی قوت اوځواک ولری اودا دفاع ونشي کړلی.

[1] بدایه المجتهد،المهذب اونیل االاوطار.

[2] ابن ماجه دارقطني ،طبراني اونیل االاوطار.

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

۲. چې ښه یقین ولري چې خپل هوډ عملي کوي یعنې پر ما دا ښځه طلاقوي.

۳. که ښځه طلاقه نکړي نو وژني یې یا یې کوم غړي غوڅوي یا یې ډېره موده بندي کوي یا یې ډېر سخت وهي.

۴. چې د تلفظ په وخت کې په زړه کې د طلاق هوډ ونه کړي او که د طلاق هوډ او نیت یې هم وکړ نو پرې طلاقه ده.

۵. چې هماغه الفاظ استعمال کړي چې پرې مجبورېږي مثلاً که هغه ورته وویل چې یوه طلاقه کړه او ده دواړه طلاقې کړلې او یا هغه ورته وویل چې خپل ښځه عایشه طلاقه کړه او ده فاطمه طلاقه کړه نو دا طلاق یې صحیح دی.

۶. چې زورکوونکی د طلاق صلاحیت ونلري مثلاً: د یوې ښځې خاوند یو څوک خپل وکیل وټاکه چې دده ښځه دده له پلوه طلاقه کړي او هغه دا کار ونه کړ او ده مجبوره کړه نو دا طلاق واقع کېږي.

نو که دا شرطونه پوره وو نو اکراه صحیح ده او که پوره نه و طلاق واقع کېږي د احنافو په نزد صحت او اختیار (روغتیا او واک) د طلاق لپاره شرط ندي د ناروغ، مکره، بېهوښ، او کم عقل، ټولو طلاق صحیح ده امام ابوحنیفه په(رح) وایي مکره په خپل اختیار د ښځې طلاق غوره کړ ځکه چې زورکوونکي ده ته د طلاق او عذاب ترمنځه واک ورکړ پدي ترتیب چې (یا دي ښځه طلاقه کړه او یا دې وژنم)نو ده په خپله خوښه طلاق غوره کړ او بل

(c) ketabton.com: The Digital Library

دالکه دټوکي که څه هم د طلاق اراده نه لري مګرپه خوله يې د طلاق لفظ استعمال کړ.[۱]

مګرپر ټوکي دده قياس کمزوری دی ځکه چې ټوکي لوبې کوي اوپه خپله خوښه اواراده غږېږي اوداخود طلاق هوډ نه ده ،بلکې له ځان څخه دضرر ددفاع هوډ لري ، بل دا چې که څوک په کفرمجبورشي اوچا پرې په زوردکفرکلمه وويله نوهغه نه کافر کېږي سره له دې چې ايمان اساس اوبنسټ دی الله(ج) فرمايي : (إِلاَّ مَنْ أُكْرِهَ وَقَلْبُهُ مُطْمَئِنٌّ بِالإِيمَانِ) النحل : ۱۰٦

يعنی مګرهغه څوک چې زورپری وکړلی شي حال داچې د ده زړه ارام نيوونکی وی په ايمان سره؛ نوطلاق به يې څنګه صحيح شي چې يوه فرعی خبره ده ؟

د: بېهوښ طلاق

علما پدې متفق دي چې که بېهوښ په مباح څيزبېهوښ شوی وي اوپه قصد يې ځان بېهوښ کړی نه وي (لکه په زوريا په هېره بېهوښ شوی وي) نود ده طلاق نه واقع کېږي خوڅوک چې په حرام څيز بېهوښ شي نودحنابله ووپه قوي روايت اوله حنفيانو څخه کرخي، طحاوي، زفربن هزيل اوليث بن سعد ، اسحاق بن راهويه ،محمد بن سلمه ،ابوثور(رح) له شافعي مذهب څخه او اکثره مالکيان وايي چې دا طلاق نه صحيح کېږي ځکه چې داهوډاواراده نلري.[۲]

---

[۱] حاشيه فتح القدير .
[۲] فتح القدير ،شرح الهدايه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

امام شافعي، اکثره حنفيان اوځينې مالکيان وايي چې طلاق يې واقع کېږي ځکه چې ده شراب پخپله خوښه څښلي او په دې هم پوهېږي چې ناوړه اغېزه لري.[1]

امام مالک(رح) امام شا فعي او داحنافو يوه ډله وايي چې هرڅوک په خطايي سره (نورې خبرې کوي ناڅاپه غيراختياري دطلاق لفظ استعمال کړي) ښځې ته طلاق استعمال کړي نوطلاق يې نه صحيح کېږي.[2]

www.melitahrik.com
0777 400 116

[1] بدايه المجتهد نيل الاوطار
[2] فتح القدير اوالمهذب

(c) ketabton.com: The Digital Library

ب : شرطونه په ښځه کې :

مهم اوعمده شرط دادی چې داښځه دخاوند حقیقي یا حکمي ښځه وي داسې چې له خاوند سره یې دنکاح قید پوره شوی نه وي اوپه لاندې صورتونوکې ښځه د خاوندحکمي ښځه وي.

۱. درجعي طلاق په عدت کې.

۲. چې خاوند دوه طلاقه ورکړې وي.

۳. هغه چې دفسخې دبېلتون له لامله په عدت کې وي.

ج: دطلاق په لفظ کې شرطونه

هرلفظ چې دنکاح د صحیح ترون دقېد په پورته کولو سمدستي وروسته دلالت کوي اوله داسې چا څخه صادر شي چې دطلاق ورکولوحق ولري اوښځه یې حقیقي یاحکمي ښځه وي نوپدې لفظ سره ښځه طلاقېږي ، که په لفظ سره وي ، که په لیکنې سره اوکه په نغوتې سره .دطلاق په لفظ کې داڅوشرطونه حتمي دي.

۱. چې دطلاق په معنی اوپردې پوه وي چې زه څه وایم او که په معنی یې نه پوهېده نوطلاق نه صحیح کېږي.

۲. چې طلاق د الله(ج) په رضا اوخوښې پورې اړوندنه وي ځکه چې دالله(ج) خوښه په طلاق کې نشته ده.

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

۳. طلاق به په داسې الفاظو سره وي چې ښځې ته يې حقيقي نسبت شوی وي لکه ته طلاقه يې، ښځه مې طلاقه ده يا حکمي نسبت لکه که داکار مې وکړ ښځه مې دې طلاقه وي او که ښځې ته پکې نسبت نه وي شوی نو نه صحيح کېږي.

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

د طلاق ډولونه او وېش

۱. د طلاق د لفظ ډولونه

د طلاق لفظ به یا صریح وي یا به کنایه (غیرصریح) وي

الف: صریح طلاق

هغه دی چې له طلاق څخه پر ته بل مفهوم په لغت اودود او دستورکې ونلري لکه ته طلاقه یې ته پرما حرامه یې دا طلاق واقع کېږي او د طلاق ورکوونکي په نیت پورې هېڅ اړه نلري ځکه نیت ته په مبهمو او نامعلومو مسائلوکې اعتبار دی او پدې کې هېڅ ابهام نشته دی.

ب: طلاق په کنایاتو

دا هغه لفظ دی چې ډاګیزه په طلاق دلالت نه کوي اودود او دستورهم دطلاق لپاره نه وي تاکلی خو دطلاق احتمال لري، لکه ستاکار ستا په لاس کې شو، پلارکره لاړه شه، ورځې دې و شمېره نو پدې الفاظوکې علماء دنظر اختلاف لري.

۱. حنفیان او حنابله وایي که چېرې خاوند دطلاق هوډ درلود اویا هغه وخت او حالاتو په طلاق دلالت کاوه نو طلاق واقع کېږي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

شوافع اومالکیان وايي که خاوند دطلاق هوډ درلود نوطلاق واقع کېږي اوکه د طلاق نیت یې نه درلود نوطلاق نه واقع کېږي اودوخت اوحالاتو دلالت ته هېڅ اعتبارنشته دی.[۱]

www.melitahrik.com
0777 400 116

[۱] المهذب

(c) ketabton.com: The Digital Library

د طلاق وېش

الف: د طلاق وېش د مودې له لحاظه

طلاق دزماني دوېش له لحاظه درې ډوله دی :

۱. طلاق په حاضر وخت کې :

هغه چې د طلاق لفظ له هر شرط او نښتې څخه خالي وي لکه ته طلاقه یې ،طلاقه مې کړلې نو دلفظ په استعمال سره سمدستي طلاق واقع شو.

۲ : چې د طلاق د الفاظو نسبت راتلونکي زماني ته وشي لکه ته سبا طلاقه یې یادراتلونکې میاشتې په لومړۍ ورځ طلاقه یې نود جمهورو فقهاوو (ابوحنیفه ،شافعي او احمد) په نزد دا طلاق هغه وخت واقع کېږي چې نسبت یې ورته شوی وي.

خو امام مالک(رح) وایي چې : دا طلاق سمدستي واقع کېږي.

۳معلق طلاق: هغه دی چې د طلاق الفاظ په یوراتلونکي کار پورې اړوند شي لکه که زه فلاني ځای ته لاړم نو ته طلاقه یې نو دا طلاق یې دهمدې کار په حاصلېدلو سره واقع کېږي ،دصحابه وو په عصرکې هم دا سې ډېر شوي دي ،یو سړي خپلې ښځې ته وویل که چېرې ته بهروو تلې نو طلاقه یې ،عبدالله ابن عمر رضی الله عنه ورته وویل که بهروو تله نو طلاقه ده او که ونه وتله نو هېڅ نشته.

ظاهریان وایي چې دا طلاق لغوه دی او هېڅ اغېزه نه لري.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ب : د طلاق وېش د شرعي صفت له لحاظه :

ددې لپاره چې د ښځې دعدت موده اوږده نشي ځکه دا د ښځې لپاره لوی زیان دی او ددې لپاره چې خاوند او یا حمل ته زیان ونه رسېږي نو شارع امر وکړ چې که تاسې ښځې طلاقول غواړئ نو له حیض او نفاس څخه په پاکوالي کې یې طلاقې کړئ او په یو ځل له یو څخه ډېر طلاق مه ورکوئ او په داسې پاکئ کې طلاق ورکړئ چې کوروالی موورسره پکې نه وي کړي نو که دا احکام مراعات شول نو دیته سني یا د سنتو مطابق طلاق وایي او که نه نو دا د سنتو مخالف او یا "بدعی" طلاق دی الله(ج) فرمایي: (الطَّلاَقُ مَرَّتَانِ فَإِمْسَاكٌ بِمَعْرُوفٍ أَوْ تَسْرِيحٌ بِإِحْسَانٍ) البقرة ۲۲۹.

یعنې :رجعي طلاق دوه ځلې وري دی لدې څخه وروسته ساتل دي دد ستور مطابق(د شریعت موافق)یا پرېښودل دي په ښه شان سره.

مطلب دا چې دطلاق ښه طریقه داده چې یو په بل پسې وي پداسې شان سره چې خاوند وکولای شي چې ښځې ته پکې رجوع وکړي او یا یې پرېږدي نو معلومېږي چې سني طلاق رجعي طلاق دی او الله(ج) فرمایي: (يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ إِذَا طَلَّقْتُمُ النِّسَاء فَطَلِّقُوهُنَّ لِعِدَّتِهِنَّ) الطلاق۱

یعنې: ای پیغمبره هغه وخت چې طلاقوئ تاسې ښځې نو طلاقوئ یې په وخت دعدت د هغوی کې.

مطلب دا چې داسې وخت کې طلاق ورکړئ چې هغوی له طهر(پاکوالي)سره مخ کېږي ځکه چې که دحیض په وخت کې طلاق ورکړئ نو هغه همداسې پاتې کېږي تر هغه یې چې دا حیض خلاص شي او دا طهر یې هم خلاص شي او بیا حایضه شي او دنوي حیض له پیل څخه دهغې عدت پیل

(c) ketabton.com: The Digital Library

کېږي نو دا به ښځې تکلیف اوهغې ته زیان دی اوکه په طهرکې یې طلاقه کړي چې په همدې طهرکې یې ورسره جماع کړې وي نو انسان نه پوهېږي چې ایا داحامله ده اوکه نه ؟کېدلی شي چې هغه حامله وي اوبیا انسان ته پښېماني ورشي.

ابن اعباس رضي الله عنه ددې ایات په معنی کې فرمایي: (چې له کوروالي څخه پاکه وي).

بدعي طلاق حکم

څلورواړه امامان متفق دي چې بدعي طلاق واقع کېږي مګرطلاق ورکوونکی ګناهګارشولکه دجمعې په ورځ له اذان وروسته پېرل اوپلورل.[1]

دلیل یې دادی چې یوکس خپلې ښځې ته په حیض کې درې طلاقه ورکړل عبدالله ابن عمر رضي الله عنه ورته وویل :دالله(ج) نافرماني دې هم وکړله اوښځه دې هم جدا کړله.[2]

عبدالله ابن عمر رضي الله عنه خپلې ښځې ته په حیض کې طلاق ورکړحضرت عمر رضي الله عنه د رسول الله(ص) په حضورکې ددې یادونه وکړله، رسول الله(ص) ورته وفرمایل:هغه ته امر وکړه چې ښځې ته رجوع وکړي اوبیا دې یې په طهر کې طلاقه کړي.[3]

د استدلال وجه یې دا ده چې رسول الله(ص) هغه ته امر وکړ چې ښځې ته رجوع وکړي اورجوع خو له طلاق څخه وروسته وی نو جوته شوه چې

---

[1] فتح القدیراونیل الاوطار.
[2] مسلم
[3] بخاري.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دا*بدعي *طلاق واقع کېږي. یوه ډله له شیعه معتزله وو، ځینې فقها، ابن حزم ظاهري، ابن تیمیه، او ابن قیم جوزي وایي چې دا طلاق نه واقع کېږي. دلیل یې هغه حدیث دی چې رسول الله(ص) فرمایي: کل عمل لیس علیه امرنا فهورد.[۱]

یعنې: هر کار او عمل چې زموږ له وینا سره موافق نه وي هغه رد دی.

مګر دا حدیث عام دی او دلومړۍ ډلې د دلایلو په وړاندې تاب نشي راوړلی.

درې طلاقه

څوک چې درې طلاقه په یوه لفظ کې را جمع کړي لکه درې طلاقه مې درکړل یا یې درې ځله یاد کړي چې تاکید یې ورڅخه غرض نه وي، لکه ته طلاقه یې، ته طلاقه یې، ته طلاقه یې، نو څلور واړه امامان(رح) سیدنا عمر، ابن عمر، عایشه(رض)، علي رضي الله عنه او اکثره تابعین وایي چې دا درې طلاقه واقع کېږي، او حسن بصری، عطاء طاوس، عبیدالله ابن جبیر(رح) وایي: که کوروالی ورسره شوی وي نو درې طلاقه واقع کېږي او که کوروالی ورسره نه وي شوی نو یو واقع کېږي.[۲]

---

[۱] متفق علیه.

[۲] نیل الاوطار او حاشیه ابن عابدین.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۳. د طلاق ډولونه

الف:رجعي طلاق

هغه طلاق دی چې مېړه کولای شي ښځې ته پکې دهغې د عدت له تېریدلو څه د مخه رجوع وکړي.

کوم طلاق رجعي دی؟

د امام ابوحنیفه(رح) په نزد هر طلاق رجعي دی ،مګر له کوروالي څخه دمخه ،طلاق دمال په بدل کې (خلع) ،کنایه طلاق، هغه چې هدف ورڅخه تاکید وي ،بائن طلاق اوهغه چې دریم پوره کوي.

د امام مالک(رح) په نزد :هرطلاق رجعي دی مګر طلاق له کوروالي څخه دمخه ،طلاق دمال په بدل کې ،هغه چې دریم پوره کوي اوهغه چې خاوند ښځې ته د ځان واک ورکړی وي اوهغه ځان بېل کړي.

دامام شافعي(رح) او امام احمد په نزد :هرطلاق رجعي دی مګرطلاق له کوروالي څخه دمخه اوطلاق دمال په بدل کې اوهغه چې دری‌یم بشپړوي.

د رجعي طلاق اغېزې

۱. دنکاح رابطه (لړی) پرې نه غوڅېږي مګر دطلاق په شمېره کې حسابېږي یعنې خاوند له دې وروسته ددوه طلاقو واک لري.

۲. خاوند کولای شي چې دعدت له بشپړېدلو څخه دمخه ښځې ته رجوع وکړي.

۳. یوله بل څخه د مړینې په صورت کې میراث وړي.

۴. ترڅویې چې عدت پوره نشي ښځه ځنډینی (مؤجل) مهر غوښتلای نشي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۵. نفقه يې پر خاوند واجبه ده.

۶. که چېرې عدت بشپړشو اوخاوند ښځې ته رجوع ونکړله نو دابائن طلاق ګرځي.

په رجوع کې د ښځې خوښه شرط نه ده اونه دګواهانو حاضرول ضرور دي اودرجعي طلاق په عدت کې ورته رجوع کولی شي الله(ج) فرمايي: (وَبُعُولَتُهُنَّ أَحَقُّ بِرَدِّهِنَّ فِي ذَلِكَ) البقرة ۲۲۸.

يعني اودهغوی خاوندان حق لري دهغه په راګرځولو په دغه موده کې اودامام شافعي(رح) په نزد رجوع يوازې په وينا ده اودګواهانو حاضرولوکې له هغه څخه دوه روايته دي.[۱]

د نکاح اورجعت توپير

۱. نکاح له ګواهانوڅخه پرته نه صحيح کېږي اوپه رجوع کې د ګواهانو حاضرول ضرورندي.

۲. په نکاح کې دښځې خوښه اورضا ضروره ده او په رجعت کې ضرورنده.

۳. په نکاح کې مهر حتمي دی اوپه رجعت کې نشته.

۴. نکاح هروخت روا ده اورجوع يوازې په عدت کې ده دعدت له تېرېدلو څخه وروسته رجوع صحيح نده.[۲]

ب: دوه طلاقه يابينونه صغرى

---

[۱] المهذب
[۲] الاشباه والنظائر\شيخ زين العابدين محمد بن ابراهيم پن نجيم

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

دا هغه طلاق دی چې له نوي مهر او نوي تړون څخه پرته پکې خاوند ښځې ته رجوع نشي کولی.

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

احکام یې

۱. د ښځې واک او اختیار په ښځه له منځه وړي خو پرې حرامه نده او په نوی تړون او مهر ورسره نکاح کولی شي.

۲. د طلاق په شمېره کې حسابېږي یعنې خاوند لدې څخه وروسته یوازې د یو طلاق واک لري.

۳. د طلاق په واقع کېدلو سره به خاوند ښځې ته ځنډنی یا مؤجل مهر ورسپاري.

۴. که د طلاق په عدت کې هر یو مړشونو بل میراث نشي وړلی.

ج: درې طلاقه یا بینونه کبری

پدې طلاق کې هم خاوند نه ښځې ته رجوع کولی شي او نه ورسره نکاح کولی شي مګر کله چې ښځه له بل کس سره نکاح وکړي او له سرې سره یې حقیقي دخول (کوروالی) صورت ومومي بیا یې پخپله طلاقه کړي او یا ورڅخه په فسخې جدا شي او یا خاوند مړ شي.

کله چې خاوند ښځې ته درې طلاقه ورکړي او یا د بینونه صغری عدت پوره شي نو بینونه کبری واقع کېږي، پدې طلاق کې د خاوند اختیار پر ښځه له منځه ځي او بیا ترڅو یې چې له بل چا سره نکاح نه وي کړې نو ده ته روانه ده ځکه چې پدې کې مېړه ته لوی تهدید او رسوایي ده چې څوک بېځا داسې کار ونکړي.

د قاضي طلاق

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

ټول علماء پدې متفق دي چې مېړه ته روا ندي چې ښځه ،دردوونکې ووهي اونه به يې حقوق کموي اوکه داکار يې وکړظالم دی ،خوکه داظلم جاري وساتي نو ايا ښځې ته روا دي چې له قاضي څخه وغواړي چې له خاوند سره يې بېلتون راولي ؟

- احناف وايي ښځه کولی شي چې قاضي ته شکايت وکړي چې خاوند له ظلم څخه منع کړي ،نصيحت ورته وکړي ،تعزير ورکړي اوکه ظلم يې تکرارکړ بيا دې يې ورتې مګر بندي کول يې روا نه دي اونه ښځه طلاقولی شي.[1]

دامام شافعي(رح) په نزد رجوع يوازې په وينا ده اود ګواهانو په حاضرولو کې له هغه څخه دوه روايته دي.[2]

د نکاح اورجعت توپير

۱. نکاح له ګواهانو څخه پرته نه صحيح کېږي اوپه رجوع کې دګواهانو حاضرول ضرور نه دي.

۲. په نکاح کې د ښځې خوښه اورضا ضرور ده اوپه رجوع کې ضرور نده.

۳. په نکاح کې مهرحتمي ده اوپه رجعت کې نشته.

۴. نکاح هر وخت روا ده اورجوع يوازې په عدت کې ده د عدت له تېرېدلو څخه وروسته رجوع صحيح نده.

---

[1] درالمختار اورسائل ابن عابدين.

[2] المهذب

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

ب- دوه طلاقه یا بینونه صغری:

داهغه طلاق دی چې د نوي مهراو نوي تړون څخه پرته پکې خاوند ښځې ته رجوع نشي کولی

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

احکام یې :

۱- د ښځې واک او اختیار پر ښځه له منځه وړي خوپرې حرامه نده او په نوي تړون او مهر ورسره نکاح کولی شي.

۲- د طلاق په شمېره کې حسابېږي یعنې لدې څخه وروسته خاوند یوازي دیو طلاق واک لري.

۳- د طلاق په واقع کېدو سره به خاوند ښځې ته ځنډنی یا مؤجل مهر ورسپاري

۴- که د طلاق په عدت کې هریو مړشو نو بل میراث نشي وړلی.

ج:درې طلاقه یا بینونه کبری

پدې طلاق کې هم خاوند نه ښځې ته رجوع کولی شي او نه ورسره نوې نکاح کولی شي مګر کله چې ښځه له بل کس سره نکاح وکړي او له هغې سړي سره یې حقیقي د خول (کوروالی) صورت ومومي بیا یې پخپله طلاقه کړي او یا ورڅخه په فسخې جدا شي او یا خاوند مړ شي .

کله چې خاوند ښځې ته درې طلاقه ورکړي او یا د بینونه صغری عدت پوره شي نو بینونه کبري واقع کېږي ، په دې طلاق کې د خاوند واک او اختیارپر ښځه له منځه ځي او بیا ترڅو چې له بل چا سره نکاح وکړي نوده ته روا نه ده ځکه پدې کې مېړه ته لوی تهدید اورسوایي ده چې څوک داسې کارونکړي.

د قاضي طلاق

ټول علما ء په دې متفق دي چې مېړه ته روا ندي چې ښځه ،دردوونکې ووهي او نه به یې حقوق کموي او که داکارېې وکړ ظلم دی ،خوکه داظلم

(c) ketabton.com: The Digital Library

جاري وساتي نوايا ښځې ته روا دي چې له قاضي څخه وغواړي چې له خاوند سره يې بېلتون راولي ؟ احناف وايي ښځه کولی شي چې قاضي ته شکايت وکړي چې خاوند له ظلم څخه منع کړي، اونصيحت ورته وکړي، تعريز ورکړي اوکه ظلم يې تکرارکړ بيادې يې ورتېې مګربندي کول يې روا نه دي اونه ښځه پرې طلاقولی شي.[۱]

امام شافعي(رح) وايي که د ښځې اوخاوند دبد حال دا لړۍ دښځې دبدګذرانۍ له امله وه نوخاوند د هغې دپه ادب کولوحق لري لومړی به ورته نصيحت وکړي که ونه شوه بيابه يې بستره ورته بېله کړي اوکه ونه شوه نو دتاديب لپاره به يې ووهي اوکه دابد حال دخاوند د بد ګذرانۍ له کبله و او ښځه قاضي ته شکايت وکړي قاضي به يې لومړی خاوندته نصيحت وکړي اوکه دا کاربيا تکرارشو او ښځې له قاضي څخه دمېږه تعريز وغوښت خاوند ته به تعزير ورکړي ،اوکه دا بد حال د دواړوله پلوه وو اودا لړۍ اوږده شوله نوقاضي به له دواړوخواووڅخه مشران وټاکي چې دا هرمشربايد اصيل ،دعدالت اوپوهې خاوند وي چې دهريوغرض اوهدف وپېژني اود دواړوترمنځ صلحه راولي. الله(ج) فرمايي : (وَإِنْ خِفْتُمْ شِقَاقَ بَيْنِهِمَا فَابْعَثُواْ حَكَمًا مِّنْ أَهْلِهِ وَحَكَمًا مِّنْ أَهْلِهَا إِن يُرِيدَا إِصْلاَحًا يُوَفِّقِ اللّهُ بَيْنَهُمَا) النساء۳۵

يعنې : اوکه تاسې وېرېدلئ چې دوی يوله بل سره ضد ساتي نوودروئ يومنصف دسړي له پلوه اوبل منصف د ښځې له پلوه که دا دواړه وغواړي چې اصلاح وکړي نوالله ج به موفقيت پيداکړي په دواړوکې.

[۱] درالمختاراورسائل ابن عابدين

(c) ketabton.com: The Digital Library

امام مالک رحمة الله علیه وایي که خاوند ښځې ته زیان رساوه او یا یې حرام کار ته اړباسله نو ښځه دي له قاضي څخه دمېږه تادیب او تعزیر وغواړي او له قاضي څخه طلاق هم غوښتلی شي

او که مشرانو اصلاح راوستله نو فیصله یې نافذه ده او که بېلتون یې راووست نو جمهورفقها امام ابوحنیفه، امام شافعي او امام احمد (رح) وایي چې بېلتون شي راوستلی مګر ددوي په موافقه او امام مالک رحمة الله علیه وایي چې ددوی فیصله په هرحال نافذه ده.

د بېلتون نوراړخونه

الف: د نفقې دنه ورکولو په صورت کې

وړاندې موولوستل وګورئ (دښځې ته د نفقې له ورکولو څخه د خاوند انکار)

ب: بېلتون د عیبونو له کبله

۱. ټول فقهاء پر دې متفق دي چې دعیبونو په سبب باید دخاوند او د ښځې بېلتون راشي مګراختلاف د نظریې په دې کې دی چې ایا دا بېلتون دیونفرحق دی او که دواړو، همداراز اختلاف دنظریې په نوعیت د عیبونو کې دی

۲. امام ابوحنیفه (رح) وایي چې دا بېلتون یوازې د ښځې حق دی ځکه خاوندښځه په طلاق هم بېلولی شي.[1]

[1] فتح القدیر

(c) ketabton.com: The Digital Library

۳. نورفقها ،وايي چې دابېلتون د مېړه اوښځې دواړو حق دی ځکه په طلاق کې پر مېړه مهرلازمېږي دا په هغه صورت کې چې عيبونه له واده څخه دمخه پيداشي اوکه له واده څخه وروسته پيداشي نود احنافوپه نزد ښځه د بېلتون حق نلري ځکه چې هغې خپل حق(وطی) اخستی که څه هم يوځل وي.

۴. امام مالک(رح) وايي که عيب په نارينه کې پيداشونوښځه د بېلتون حق لري اوکه په ښځه کې پيدا شو نوخاوند يې جلاکولی شي

۵. امام احمد او امام شافعی(رح) وايي چې د عيب پيدا ينښت که له واده څخه وړاندې وي اوکه وروسته هېڅ توپيرنلري

عيبونه : امام ابوحنيفه اوامام ابويوسف(رح) وايي خصيتوب (چې هګۍ يې وېستل شوې وي) يا خنثی مشکل وي چې تناسلي غړی يې غوځ وي اوبل هر سبب چې وي خوچې دکوروالي مانع ګرځي عيبونه ګڼل کېږي اولدې څخه پرته دنورو عيبونه له لامله بېلتون نشي غوښتلی.

دامام مالک اوامام شافعي(رح) په نزد هرعيب چې کوروالی منع کوي او يا انسان ورڅخه کرکه اونفرت ولري بېلتون ثابتوي.

دامام شافعي(رح) په نزدمعتبرعيبونه دادي چې تناسلي غړي يې غوځ وي اوهرسبب وي چې کوروالی منع کوي لکه ليونتوب ،پيس (داپه پوستکي کې سپينوالی دی چې لاندې وينه اوغوښه له منځه وړي) دفرج لويوالی اودفرج بدبويي له معتبروعيبونو څخه دي.[1]

ج: بېلتون دبد سلوک اوبد ګذرانی له لامله

[1] المهذب اونهايه المحتاج

(c) ketabton.com: The Digital Library

وګورئ (د قاضي طلاق)

د: ښځې د خاوند د غایبوالي له امله:

۱. امام ابو حنیفه او امام شافعي(رح) وايي ښځې ته روا نه دي چې د خاوند د غایبوالي له کبله بېلتون وغواړي که څه هم د غایبوالي موده اوږده شي

۲. امام مالک(رح) وايي که چېرې د غایبوالي موده یو کال یا زیات شي نو ښځه ته بېلتون غوښتل روا دي که د خاوند ځای یې معلوم نه وي نو قاضي سمدستي په بېلتون امر کولی شي او که ځای یې معلوم وي نو هغه دې را وبولي او نېټه دې ورته وټاکي.

۳. حنابله وايي که د بېلتون موده شپږمیاشتې یا زیات وي او هېڅ عذر ونلري نو ښځې ته بېلتون غوښتل روا دي کله که ښځه د اسې دعوه قاضي ته وړاندې کوي نو قاضي به سمدستي په بېلتون امر کوي.

هـ: بېلتون د بندیتوب له لامله

پدې صورت کې لکه چې تېر شو یوازې د امام مالک(رح) په نزد د بېلتون حق لري او بس.

ب: د بېلتون بل اړخ

د: محکمې په واسطه

و: بېلتون د ایلاله لامله

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

الف : پېژندنه : ایلا قسم یادول دي په الله(ج) سره او نذر منل (منبــته) دي اویا طلاق اړوندول دي لـه ښځې سره دکـوروالي پـه پرېښـودلوباندې پـه ځانګړې موده کې.

ایلا په هر لفظ سره چې دا معنی ورکوي که صریحه (ډاګیزه)وي لکه والله چې تا سره کوروالی ونکړم اوکه کنایه وي لکه والله چې تاته نژدې شم یا لتا غسل ونکړم صحیح ده.

ب: دایلا ارکان داحنافو په نزد

قسم یادول دي له ښځې سره دکوروالي په پرېښودلو.

له دې پرته نورېې شرطونه دي.

شرطونه د جمهورو په نزد

١. قسم کوونکی: قسـم کـوونکی د هغـه پـه نـزد هغـه خاونـد دی چـې د طلاق اهلیت ولري.

دمالکیانو په نزد داهرمسلمان خاوند دی.

دامام شافعي پـه نزدهغـه خاونـد چـې د وطـي ممانعـت ورتـه نـه وي کـه دا مانع ددې لخواوي اوکه دښځې له خوا.

اویا هغه خاوند چې طلاق يې صحیح کېږي .

د امام احمد په نزد : هغه خاوند چې د کوروالي ممانعت ورته نه وي.

٢. هغـه څـه چـې قسـم پـرې یـادوي : دټولوفقهاوو پـه اتفـاق سـره قسـم پـر الله(ج) اود هغه پر صفاتوصحیح کېږي اود امام احمد په نزدله دې څخه پرتـه

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

په هېڅ شي ایلا نه صحیح کېږي اود جمهورو علما وو په نزد ایلا په نذر (منخته) او اړوند طلاق صحیح کېږي.

۳. هغه څه چې قسم پرې یادوي :هغه کوروالی دی. صراحتاً وي او که کنایه

ج: د ایلاموده

داحنافو په نزد کم تر کمه څلورمیاشتې ده اود نوروفقهاوو په نزد له څلورومیاشتو څخه زیاته موده ده.

الله(ج) فرمايي: (لِّلَّذِينَ يُؤْلُونَ مِن نِّسَآئِهِمْ تَرَبُّصُ أَرْبَعَةِ أَشْهُرٍ فَإِنْ فَآؤُوا فَإِنَّ اللّهَ غَفُورٌ رَّحِيمٌ {۲۲٦} وَإِنْ عَزَمُواْ الطَّلاَقَ فَإِنَّ اللّهَ سَمِيعٌ عَلِيمٌ) البقرة ۲۲٦ ۲۲۷

یعنې :هغه کسانو لره چې قسمونه کوي له خپلو ښځو څخه انتظار دی څلور میاشتې خو بیا که رجوع وکړله دوی نو بېشکه چې الله(ج) بخښونکی او مهربانه دی او که قصد یې وکړ د طلاق نو بېشکه چې الله(ج) اورېدونکی او پوه دی.

او له رجوع څخه د ټولو فقهاوو په نزد مراد کوروالی دی.

که چېرې چا قسم یاد کړ چې زه به خپلې ښځې ته نږدې نه شم نو شریعت ددې لپاره چې دا زیان پر ښځه او ړد نه شي هغه ته یې موده ټاکلې ده چې که په دې موده کې یې ښځې ته رجوع وکړله خو ،ښه ده او که رجوع یې ونه کړله نو ایلا واقع کېږي. دا ددې لپاره چې څوک ښځې ته په سپکه سترګه ونه ګوري هغه بې قدره ونه ګڼي ،درناوی یې وکړي نود احنافو په نزد که د څلورو میاشتو دننه موده کې یې ښځې ته رجوع وکړله نود قسم سزا پرې

(c) ketabton.com: The Digital Library

لازمېږي که قسم يې په الله ج ونو کفاره به ورکوي او که په نذر ونو نذربه پوره کوي او که په شرط پورې اړوندو نو شرط به پوره کوي او که په څلورو مياشتو کې يې دننه رجوع ونه کړله نو ښځه يې د قاضي له اجازې پرته په بائن طلاق بېله شوله، او جمهورفقهاء وايي چې که په څلورومياشتوکې يې دننه رجوع وکړله نوحکم يې د احنافو په څېردی خپله سزا به تېروي او که له دي مودي څخه يې وروسته رجوع وکړله نوايلاختمه شوله او هېڅ نه لازمېږي او که دامووده تېره شوله اورجوع يې ونه کړله اوقاضي ته خبر ورسېده نو قاضي به خاوند ته اختياروركوي چې ياښځې ته رجوع وکړي اويا طلاق ورکړي اوکه رجوع يې ونکړله نورجعي طلاق واقع کېږي

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

ز. ببلتون دظهار له لامله

پېژندنه:

ظهارله ظهرنه اخستل شوی اوشاته یې وایي ظهارپه جاهلي پرګنوکې وګړوله ښځوسره د کوروالي د حراموالي په غرض استعمالوه اوورته ویل به یې : ته په مالکه زما دمورشاحرامه یې .

لکه څنګه چې ظهارد شاپه لفظ صحیح کېږي اولکه څنګه چې د مورپه یادولوصحیح کېږي دبدن د نورو برخواود نورو محارمولکه خور، ترور، اونور...په یادولوهم صحیح کېږي ظهاربه د سړي له خواوي دښځې ظهار نه صحیح کېږي اود امام احمد(رحمةالله علیه)څخه په روایت د قسم کفاره پرې لازمېږي.

د: اظهار اثرات (اغېزې)

که چېرې چا ظهار وکړ نوپه اتفاق سره دکفارې له ورکولوڅخه د مخه ورته له همدې ښځې سره کوروالی حرام دی اوښځه یې کولی شي چې له ده څخه د کوروالي غوښتنه وکړي ځکه دا د ښځې حق دی خوخاوند به ترهغه چې کفاره ورنکړي ځان ته نه را پرېږدي اوکه کفاره یې نه ورکوله نو قاضي به یې کفاره ورکولو ته اړباسي اوکه بیایې هم د کفارې له ورکولوځنې انکارکاوه نوقاضي به یې ښځه طلاقه کړي.

الله(ج) فرمایي: (الَّذِينَ يُظَاهِرُونَ مِنكُم مِّن نِّسَائِهِم مَّا هُنَّ أُمَّهَاتِهِمْ إِنْ أُمَّهَاتُهُمْ إِلَّا اللَّائِي وَلَدْنَهُمْ وَإِنَّهُمْ لَيَقُولُونَ مُنكَرًا مِّنَ الْقَوْلِ وَزُورًا وَإِنَّ اللَّهَ لَعَفُوٌّ غَفُورٌ {۲} وَالَّذِينَ يُظَاهِرُونَ مِن نِّسَائِهِمْ ثُمَّ

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

يَعُودُونَ لِمَا قَالُوا فَتَحْرِيرُ رَقَبَةٍ مِّن قَبْلِ أَن يَتَمَاسَّا ذَلِكُمْ تُوعَظُونَ بِهِ وَاللَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ خَبِيرٌ {۳} فَمَن لَّمْ يَجِدْ فَصِيَامُ شَهْرَيْنِ مُتَتَابِعَيْنِ مِن قَبْلِ أَن يَتَمَاسَّا فَمَن لَّمْ يَسْتَطِعْ فَإِطْعَامُ سِتِّينَ مِسْكِينًا) المجادله۲-۴

یعني : هغه کسان چې ظهارکوي له تاسې ښځه له خپلو ښځو ښځه نه دي هغوی میندې د دوی ،نه دي میندې ددوی مګرهغوی چې زېږولي یې دي دوی اوبېشکه چې دوی خامخا نااشنا خبرې او دروغ وايي اويقينا الله(ج) تېربدونکی اوبخښونکی دی اوهغه کسان چې ظهارکوي له خپلو ښځو ښځه بیا ګرځي هغه ته چې ویلي یې وي نو ازادول دمریي دي مخکې له دې ښځه چې يوپه بل باندې لاس ووهي ،پردې تاسوته وعظ (امر)کېږي او الله(ج) پر هغه چې تاسويې کوئ خبر او اګاه دی خو هغه کس چې پیدا يې نکړ(مریی)نوپه هغه روژه نیول دي پرلپسې دوه میاشتې. مخکې له دې چې يوپر بل لاس ووهي اوهغه څوک چې داوس (هم)نلري نوپرده شپېتومسکينانوته خواړه ورکول دي.

ح: بیلتون دخلعې په واسطه

الف پېژندنه

خلع په لغت کې وېستلوته وايي.[1]

اوپه اصطلاح کې د نکاح د تړون له منځه وړل دي دخلعې يالدې لفظ اومفهوم سره موفق لفظ باندې دهغه عوض به پدل کې چې ښځه يې

[1] حاشیه ابن عابدين

(c) ketabton.com: The Digital Library

خاوندته ورکوي .لکه چې ښځه خاوند ته وايي :ما د زر روپۍوپه بدل کې پرېږده اوخاونديې ومني کله چې ښځه اوخاوند يوبل ته د لباس بڼه لري لکه چې فرمايي: (هُنَّ لِبَاسٌ لَّكُمْ وَأَنتُمْ لِبَاسٌ لَّهُنَّ) البقره ۱۷۸

ی‌عنې: هغوی ستاسې جامه ده اوتاسې د هغوی جامه يئ. نوشريعت د دوی دابېلتون دجامو وېستلوپه څېرتعبيرکړي.

په خلع کې دا درې مسئلې حتمي دي.

۱. چې د خلعې يا ابراء اويالدې مفهوم سره برابرلفظ باندې وي.

۲. دبدل ذکرضروري دي.

۳. دښځې موافقه (مننه) ضروري ده اوکه ښځه يې ونه مني اويا چپه پاتې شي نوداخلع صحيح نده.

ب: د خلعې حکم

څرنګه چې شريعت نارينه ته حق ورکړی دی چې که کومه ښځه يې نه خوښېږي نوهغې ته طلاق ورکړي همداډول يې ښځې ته هم حق ورکړی چې که مېړه يې نه خوښېږي ،ژونديې له تاوتريخوالي اوستونزو سره مخ وي اود الله(ج) ټاکل شوي حدود نشي مرعاتولی له هغه څخه بېلتون و غواړي، ځکه کله چې ښځه اوخاوند يوله بل سره هېڅ ګډ ژوند کول نه غواړي ،نه يې ترمنځ جسمي او اروايي توافق وي اوژونديې هم پر دوزخ بدل شوی وي اومېړه چمتو نه وي چې ښځې ته طلاق ورکړي نو ښځه حق لري چې له هغه څخه بېلتون غواړي ،همداراز کله چې ښځه اوخاوند يوله بل سره هېڅ

(c) ketabton.com: The Digital Library

ګذاره نه کوي ، يوځايي ژوند يې ناممکن وي اويودبل په نسبت کرکه اونفرت لري اوکېدلی شي چې هر پلو دخپلې جنسي غريزې داشباع لپاره نامشروعې لارې ولټوي اوهره شېبه ىوبل ته ددښمن په ځېر په کمىن کې ناست وي نو په داسې حالت کې يو له بل څخه جدايي اوبېلتون پکار دی.مګرپه عام ډول څرنګه چې خلع دطلاق يو ځانګړې ډول دی داهم لکه طلاق مکروه اوښه نه ګڼل کېږي.خوکله چې شرايط انسان دې ته اړباسي نو بيا روا ده الله(ج) فرمايي: (وَلاَ يَحِلُّ لَكُمْ أَن تَأْخُذُواْ مِمَّا آتَيْتُمُوهُنَّ شَيْئًا إِلاَّ أَن يَخَافَا أَلاَّ يُقِيمَا حُدُودَ اللّهِ فَإِنْ خِفْتُمْ أَلاَّ يُقِيمَا حُدُودَ اللّهِ فَلاَ جُنَاحَ عَلَيْهِمَا فِيمَا افْتَدَتْ بِهِ) البقرة: ۲۲۹

يعنې :اوتاسې ته روا نه ده چې واخلئ خپل ورکړل شوی(څيز) ښځوته مګر کله چې ښځه اوخاوند دواړه وېرېدل په دې خبرې چې دا دواړه به ټينګ ونه شي ساتلی حدود(حکم) دالله (ج) نو که وېرېدلئ چې دالله (ج) لخوا اېښودل شوې پولې به ونه شئ ساتلی نو څه ګناه نشته پر دواړو چې ښځه بدله ورکړي.

ګڼو رواياتو کې راغلي دي چې جميله بنت سهيل[1]

دثابت بن قيس بن شماس ښځې رسول الله(ص) ته وويل چې : دهغه مال په بدل کې ورته له ثابت څخه طلاق واخلي چې خاوند يې ورکړی دی. رسول الله(ج) ثابت ته وفرمايل: چې باغچه دې واخله اوښځه طلاقه کړه.[2]

[1] په ځينو رواياتو کې دثابت بن قيس بن شماس دښځې نوم جميله بنت سهل اوځينو کی حبيبه بنت سهل اوپه ځينو کې جميله بنت عبدالله ابن ابی راغلی دی.
[2] بخاري،نسايي.ابن ماجه اومشکوة.

(c) ketabton.com: The Digital Library

کله که سړي ښځې ته وویل چې د دومره مال په بدل کې دې پرېږم نو هغه ته رواندہ چې بیا له خپلې وېنا څخه واوړي نه د ښځې له منلو څخه وړاندې اونه وروسته.[۱] اونه خپله ښځه د دې له منلو څخه ایسارولای شي اونه څه اختیار لري او نه په ښځه واجب دي چې په همدې مجلس کې ځواب ورکړي.اوکه ښځه مېړه ته ووایي چې ماته ددومره مال په بدل کې طلاق راکړه نو ترڅو چې خاوند منلې نه وي ښځه له خپلې وینا څخه درجوع حق لري اوکه هر پلو له منلو څخه د مخه پاڅېدنو داخلع باطله ده.

---

[۱] حاشیه ابن عابدین.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د خلعې بدله

هر هغه څه چې مهر کېدلای شي د خلعې بدل کېدلی هم شي او څه چې مهر کېدلای نه شي د خلعې بدل کېدلی هم نشي او له مهرسره يې توپير دادی چې دمهر لږه اندازه د امام ابو حنيفه(رح) په نزد لس روپۍ ده او دخلعې کمه اندازه ټاکل شوې نده اوخلع په دې هم صحېح ده لکه څوک ښځې ته ووايي چې زه تا پرېږدم خو په دې شرط چې ته زما کوچني ته ترشپږ کلنۍ نفقه ورکړې اوښځه يې ومني.

خلع په شرابو ،خنزير،وينې او.....صحېح نده اوکه داکار وشو اوښځې ومنله نو پر ښځې دخلعې بدل نشته اوبائن طلاق واقع شو مګر بايد په ياد مووي چې ديانتًادا حرامه ده چې څوک ښځه طلاقول غواړي اودهغې هېڅ ګناه هم نه وي.اوبيا ترې عوض اوبدل هم غواړي لږوي اوکه ډېرغوره داده چې له مال څخه يې پرته طلاقه کړي.الله(ج) فرمايي: (وَإِنْ أَرَدتُّمُ اسْتِبْدَالَ زَوْجٍ مَّكَانَ زَوْجٍ وَآتَيْتُمْ إِحْدَاهُنَّ قِنطَارًا فَلاَ تَأْخُذُواْ مِنْهُ شَيْئًا)النساء ۲۰

يعنې: اوکه بدلول غواړئ ديوې ښځې په ځای د بلې ښځې او ورکړی وي تاسويوې ته ډېر مال نو مه اخلئ له هغه څخه هېڅ شی.

سړي ته پکار دي چې که له ښځې سره خلع کوي نو لومړی خو دې له هغې څخه ببخي مال نه اخلي اوکه هرو مرو يې اخلي نو په هغه اندازه دې يې ورځنې واخلي چې ورکړی يې وي اولدېنه زيات اخستل مکروه دي رسول الله(ص) دثابت بن قيس ښځې ته وفرمايل چې:ايا دهغه باغچه ورکوې

(c) ketabton.com: The Digital Library

؟ هغې ورته ویل هو اوډ پرهم ورکوم رسول الله(ص) ورته وفرمایل چې زیات مه ورکوه خو باغچه یې ورکړه.[۱]

www.melitahrik.com
0777 400 116

[۱] بخاري،نسایي،ابن ماجه اومشکوة.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د خلعې اغېزې

۱. ددې لپاره چې خلع دمال په بدل کې طلاق ده نو بائن طلاق واقع کېږي.

۲. ښځه به هغه مال چې خاوند ته يې ورکړه پر ځان منلي خاوند ته سپاري

۳. ټول هغه حقوق چې خاوند اوښځه يې يو په بل لري ساقطېږي لکه دامام ابوحنيفه(رح) په نزد دښځې پاتې مهر اوکومه نفقه يې چې خاوند ښځې ته مخکې ترمخکې ورکړېده اووخت يې لا پاتې وي اوکوم حقوق چې په زوجيت اونکاح پورې اړه نلري لکه يو په بل پور، پلورل شوی مال او....... دانه ساقطېږي اوکه لدې واده وړاندې هم دواړو واده کړی واودهغه څه حقوق يوپر بل پاتې وي لکه وروستی مهرمثلا: دوی دواړو واده کړی و اوپنځوس روپۍ يې مهرتاکلی وچې شل يې معجل اودېرش مؤجل واوطلاقه يې کړله اوبيا يې په نکاح کړله بيا يې دخلعې په سبب پرېښودله نو ددې خلعې له کبله هغه مخکنۍ دېرش (۳۰) روپۍ نه ساقطېږي مګرکله يې چې په خلع کې شرط کړي.

د ښځې شرطونه

۱. چې بالغه وي

۲. چې عاقله وي.

۳. چې د مرګ په رنځ رنځوره نه وي.

۴. چې پخپل مال کې له تصرف څخه منع نه وي.

اودصغيرې غير مميزې خلع نه صحيح کېږي.اونه طلاق واقع کېږي اوکه مميزه وي اودخلعې الفاظ دطلاق الفاظ وي نو رجعي طلاق واقع شواوپه

www.meliahik.com 0777400116

(c) ketabton.com: The Digital Library

ښځې عوض نشته او که لفظ د خلعې و نو بائن طلاق واقع شو او په ښځې عوض نشته او که د مرګ په رنځ (مرض الموت) رنځوره وه نو خلع صحيح او بائن طلاق واقع شوېدې شرط چې د هغې د خلعې عوض د هغې د پاتې مال له دريمې برخې څخه ډېر نه وي او که په خپل مال کـه لـه تصرف (لاسوهنې) څخه منع وي لکه صغيراو . . . او خلع وکړي نو عوض پرې نشته کـه د خلعې الفاظ د طلاق الفاظ ورجعي طلاق واقع کېږي او کـه الفاظ د خلعې ونو بائن طلاق واقع کېږي ،حاشيه ابن عابدين ،امام مالک(رح) وايي چې خلعه بې عوضه هم روا ده.[1]

ط: بېلتون د نکاح د فسخې له امله

الف – پېژندنه

د نکاح د تړون د قيد له منځه تلل دي د داسې يو سبب له امله چې په تړون کې رامنځته شوی وي..دا سبب به ياد تړون په وخت کې موجود وي لکه د تړون په وخت کې د نکاح د صحت له شرطونو څخه د يو کموالی مثلا: ښځه د خاوند محرمه وي او يا د بل چا د طلاق په عدت کې وي يا ولي کومه کوچنۍ انجلۍ په نکاح ورکړي او يا کوچني هلک ته نکاح وکړي او له بالغېدلو څخه وروسته د نکاح فسخ وغواړي او يا بالغه ښځه خپله نکاح پخپله وکړي خومهريې له امثالو څخه کم وي او ولي د نکاح فسخه وغواړي کله چې خاوند پوره مهرمثل نه ورکوي ،يا بالغه ښځه د ولي له اجازې څخه پرته لـه کم سيالـه سره نکاح وکړي او ولي راضي نه وي او فسخ وغواړي او يا به دا سبب د نکاح له تړون څخه وروسته راپيدا شي يعنې د نکاح تړون به صحيح وي خو وروسته به داسې يو علت راپيدا شي چې د نکاح د قيد د لـه

[1] زاد المستنفع شرف الدين موسى بن احمد المقدسي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

منځـه وړلـو لامـل وګرځـي لکـه دخاونـداو ښـځې ثخـه (العياذبـاالله) ديومرتدوالي يا دا چې خاوند اسلام ومني او ښځه يې د اسماني کتاب منونکې (اهل کتاب) نه وي او اسلام او بل کوم اسماني دين ته يې راوبولي خو هغه انکاروکړي. ياخاونداويا ښځه د بل له اصولو يا فروع و سره داسې څه وکړي چې حرمت مصاهرت ثابتوي لکه ، زنانو په داسې صورتونوکې نکاح له منځه ځي نو ښځې اوخاوند ته پکاردي چې خپله ببل شي او که جدا نه شول نو هر څوک چې پرې خبرشول نو قضاء ته دې خبر ورکړي چې دوی جدا کړي که څه هم په زور وي.

ب: د فسخې او طلاق توپير

۱. طلاق به دنکاح تړون يا سمدستي له منځه وړي لکه درې طلاقه او يا به يې د عدت له تېرولو څخه وروسته له منځه وړي لکه رجعي طلاق ، مګرفسخ دنکاح تړون سمدستي له منځه وړي.

۲. دطلاق شمېر په سړي حسابېږي ، يعنې که يو طلاق يې ورکړنو دوه نور هم واک کې لري او که دوه يې ورکړل يو طلاق واک کې لري ځکه چې هر اصيل او ازاد مېړه درې طلاقه اختيارکې لري خو فسخ دطلاق شمېره کې نه حسابېږي يعنې که له دې فسخې څخه وروسته يې نکاح وکړله (لکه فسخ چې له مثل څخه دمهر دکموالي له لامله وي) او بيا يې په نکاح کړله نوخاوند د درې طلاقونو واکمن دی.

ج: هغه فسخه چې قاضي پورې اړه لري

هره فسخه چې هغې کې سوچ ، فکرکولو ، تدبيراوکتنې ته اړتياوي لکه فسخه دخاوند دکم سيالئ په سبب يا دمهرله مثل څخه دکمښت په سبب

(c) ketabton.com: The Digital Library

یادا چې ښځه نه ایمان راوړي او نه کوم بل دین منې یادبالغېدلوداختیار په صورت کې نودا ټول سوچ کتنې اوفکر کولو ته اړه لري نو په قاضي پورې اړوند شوه او کومه فسخه چې سوچ او فکر ته اړه نلري لکه چې ښځه دخاوند محرمه وخېڅي یا ښځه ددی جوګه نه وي چې نکاح ورسره وشي اویاښځه اویا خاوند دبل له اصولو یافروعو سره څه داسې کار وکړي چې حرمت مصاهرت ثابتوي ، نودا فسخه قاضي پوری اړه نلري حتمي ده چې خپله سره بېل شي .

د : بېلتون وپش دمودې له لحاظه

د مودې له لحاظه دښځې او مېړه بېلتون په دوه ډوله دی.یوهغه بېلتون چې دتل لپاره وي اوبل هغه چې لنډمهالی (موقتي) وي اوکوم بېلتون چې دتل لپاره وي هغه هم په دوه ډوله دی : یوهغه چې مطلق دتل لپاره وي لکه چې ښځه دسړي محرمه وخېڅي اویاښځه اویاخاوند دبل له اصولو اویافروعوسره دحرمت مصاهرت سبب یوکار وکړي نوداښځې دتل لپاره حرامې دي بل هغه بېلتون چې دتل لپاره وي مګر کله چې دخاوند اوښځې په صفت کې تغیراوبدلون راشي بیا یې نکاح ورسره روا ده لکه چې بېلتون دلعان په سبب وي نو ترڅو چې ښځه اومېړه پخپل دریځ ولاړوي نو یوپربل حرام دي خوکله که له دې دواړو څخه یوځان دروغژن کړي اوقاضي دقذف سزا ورکړي نو بیا ورته یو له بل سره نکاح روا ده.

یاورڅخه دګواهۍ اهلیت حذف شواو یا یې له بل چاسره زنا وکړله اوقاضي د زناحد پرې تطبیق کړاویا بل چا باندی تور ولګوي اوقاضي

(c) ketabton.com: The Digital Library

د قذف حد پرې تطبیق کړي نو بیا هم د احنافو په نزد یو له بل سره ورته نکاح روا ده.[۱]

او کله چې سړی ښځې ته درې طلاقه ورکړي نو دا پرې د تل لپاره حرامه ده ترڅو چې لده څخه عدت تېر کړي او بل چا سره نکاح وکړي او هغه مړشي او یا یې طلاقه کړي او له دوهم مېړه څخه عدت هم تېر کړي نو بیا ورته له لومړي مېړه سره نکاح روا ده.

خو هغه بېلتون چې د نکاح ولکه (قید) په لنډمهاله (موقتي) ډول له منځه وړي او بیا ورسره نکاح روا وي دوه ډوله دي یو فسخه او بل طلاق او دواړه تشریح شول.

څو مسئلې

۱. دیو سړي ځوښځې وي یوې ته یې وویل چې ته پرما پرڅلورکاڼو طلاقه یې هغې ورته ویل چې ماته درې بس دي مېړه ورته وویل چې نور دې دفلانۍ وي پر هغې بلې هیڅ اثر نه پرېوزي.

۲. که چېرې دیو کس یوه خپله ښځه او بله پردۍ ښځه ولاړه وي او ورته یې وویل چې یوه له تاسو څخه طلاقه یې نو خپله ښځه یې طلاقېږي.

۳. که چېرې په کومې یوې ښځې کې حلالوالی او حراموالی دواړه ګډ شي نو حرمت غالب دی او فکر او سوچ کول (تحری) ورته پکې روانده مثلا یو کس څو وینځې لري او یوه یې ورڅخه ازاده کړله خو بیا یې هېره کړله چې کومه یوه یې ازاده کړې ده نو هغه ته روانده چې فکر وکړي چې ایا ما به کومه ازاده کړې وي.؟او له فکر کولو وروسته ترې یوه وټاکي ،په دې

---

[۱] فتح القدیر.

(c) ketabton.com: The Digital Library

صورت کې له نورو سره کوروالی ورته ترهغې روانده تر څوچې ازاده شوې له نورو څخه په یقیني ډول بېله نکړي

۴. که چېرې یې په څلورو ښځوکې یوه په بائن طلاق طلاقه کړله بیایې هېره کړله نوترڅوچې جوته نه شي چې فلانۍ ده په وطې کولو کې ورته سوچ اوفکرروا ندی.

۵. که د چا ښځه له نورو ښځوسره ګډه شوله اونه پېژندل کېدله نوله فکرکولواوسنجش څخه وروسته ورته دیوې ټاکنه او دهغې وطی روا نده ترڅوچې یقیني نشي.

۶. دیوکس څوښځې وې په مبهم ډول یې له دوی څخه یوه طلاقه کړله (خوی‌وه یې هم ونه ټاکله) نو دیوې له ټاکلو څخه وړاندې ورته دیوې وطې هم روانده اوله یوې سره کوروالی دبلې ټاکل دي.[1]

ولیمه

په ولیمه کې سنت داده چې له واده څخه وروسته درې ورځې وي اونېکان راوبولي که غنیان وي اوکه بې وسه او ددنیاله هرګوټ څخه د دوستانو راغونډل ضرورندي ،رسول الله(ص) فرمايي: (لاتصاحب الامؤمن ولاياكل طعامك الاتقى).[2]

یعنې: ملګرتوب مه کوه مګر له مومن سره اوودې نه خوري طعام ستاموګر نېک.

همدا راز فرمايي:(شرالطعام طعام الوليمة يدعى لها الاغنياويترك الفقراء).[3]

---

[1] الاشباه والنظائر ۱شیخ زید العابدین محمدبن ابراهیم بن نجیم.

[2] ابوداوداوترمذي.

[3] بخاری.

(c) ketabton.com: The Digital Library

یعنې : ډېرناوړه مېلمستیا دولیمې هغه مېلمستیا ده چې غنیان اوشتمن ورته راوبلل شي اونېستمن پرېښودل شي .

عایشه(رض) فرمايي: رسول الله(ص) به چې دچانکاح وکړله یا به یې خپله نکاح وکړله نو خرما به یې وېشلې[1]

بل داچې که یې وس رسېده نو دولیمې په ډوډۍ کې خو دې کم ترکمه یو پسه پوخ کړل شي.

www.melitahrik.com
0777 400 116

[1] بیهقي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

اتم څپرکی

عدت

پېژندنه او ډولونه

پېژندنه :عدت په لغت کې دیوشي شمېرلو ته وايي اوپه اصطلاح کې دښځې اوخاوند لـه بېلتـون څخـه وروسـته دنکـاح د پـاتې اثارولـه منځـه وړلـو لپـاره د شريعت له پلوه د انتظارټاکل شوې موده ده .کـه دا جدايي د مـرګ پـه سبب وي که د طلاق اوکه دفسخې دا انتظار به کله پر سړي وي اوکله پر ښځې.

الف: پر سړي انتظار

په لاندې صورتونو کې پر سړي انتظارواجب دی.

۱ . کله چې څوک یوه ښځه بېله کړي اوبیا دهغـې لـه خـور یـاترور ،خالـه یـا وربرې یا خورزې سره واده کول غواړي نو ترڅوچې دهغې عـدت پـوره نشـي له دی سره واده نشي کولای.

۲ . که کوم خاوند ښځه بېلـه کـړي اودرې نـورې ولـري نـو ترڅـو چـې د جـدا شوې ښځې عـدت پـوره شـوی نـه وي لـه بلـې سـره نکـاح روا نـده.کـه چېـرې

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

طلاقه شوې ښځه په رجعي طلاق سره بېله شوې وي نو دټولو فقهاوو په اتفاق سر ورته خلورمه ښځه روانده اوکه په بائن طلاق یې بېله کړې وي نو دځینو صحابه و ،احنافو اوامام احمد(رح) په نزد ځلورمه ورته روا ده.

او کله چې اصیله ښځه بېله کړي اوبیا له وینځې سره واده کول غواړي نو داحنافو په نزد تر څو چې داصیلې ښځې عدت پوره شوی نه وي نو له وینځې سره واده ورته روا نه دی.[1]

ب: عدت (انتظار)پر ښځو

عدت پر ځلورښځوفرض دی

۱. چې له صحیح تړون څخه وروسته یې خاوند مړشي که څه هم کوروالی ورسره نه وي شوي الله(ج) فرمايي: (وَالَّذِينَ يُتَوَفَّوْنَ مِنكُمْ وَيَذَرُونَ أَزْوَاجًا يَتَرَبَّصْنَ بِأَنفُسِهِنَّ أَرْبَعَةَ أَشْهُرٍ وَعَشْرًا)البقرة۲۳۴.

یعني:اوکوم کسان چې مړه شي لتاسې څنې اوپرېږدي خپلې ښځې نوپکارده چې هغه ښځې په انتظار کې وساتي خپل ځانونه ځلورمیاشتې اولس ورځې .

دې انتظارته په فقهي اصطلاح عدت وفی هم ویلی شي.[2]

۲. کومه ښځه چې مېړه یې مړشي اود دوی د نکاح تړون غېر صحیح وي لکه فاسده نکاح مګرکوروالی یې ورسره شوی وي نو له حمل څخه د پاکۍ په غرض به عدت تېروي اوپر داسې ښځو وفی عدت نشته دی.

---

[1] درالمختاراوحاشیه ابن عابدین.
[2] بدائع الصنائع.

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

۳. هره ښځه چې مېړه يې ببله کړي او حقيقي دخول ورسره شوی وي که څه هم د نکاح تړون صحيح نه وي.

۴. هره ښځه چې مېړه يې طلاقه کړي او يا نکاح فسخه کړي مګر چې حقيقي يا حکمي کوروالی (لکه صحيح خلوت) شوی وي.

ج: عدت په درې وښځو نشته دی

۱. کومه ښځه چې مېړه يې مړشي اودنکاح تړون يې هم صحيح نه وي او وطي هم ورسره نه وي شوي.

۲. هره ښځه چې مېړه يې له مرګ څخه پرته په بل سبب ببله کړي او دنکاح تړون صحيح وي خو حقيقي يا حکمي کوروالی نه وي شوي الله(ج) فرمايي:

(يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِذَا نَكَحْتُمُ الْمُؤْمِنَاتِ ثُمَّ طَلَّقْتُمُوهُنَّ مِن قَبْلِ أَن تَمَسُّوهُنَّ فَمَا لَكُمْ عَلَيْهِنَّ مِنْ عِدَّةٍ تَعْتَدُّونَهَا) الاحزاب ۴۹

يعني: ای هغه کسانو چې ايمان يې راوړی دی هر کله چې په نکاح واخلئ مومنې ښځې بيا طلاقې کړلې تاسودوی مخکې له دی چې مسه کړئ دوی پس نشته تاسولره په دوی باندی شمارد ورځو چې پوره کوئ تاسو هغه.

۳. هره ښځه چې مېړه يې له حقيقي کوروالی څخه دمخه ببله کړي کله چې د نکاح تړون صحيح نه وي که څه هم صحيح خلوت شوی وي.[1]

د عدت ډولونه

[1] بداية المجتهد اوالمغني

(c) ketabton.com: The Digital Library

دښځې او خاوند بېلتون به یادخاوند دمېړنې له لامله وي او یابه له کوم لامله یابه ښځه دبېلتون په وخت کې حامله وي ، اویابه نه وي یابه پرې حیض راځي اوی‌ابه نه راځي نوددې ټکوپه نظرکې نیولوسره عدت په درې ډوله وېشو.

۱: عدت په حیض

په هره ښځه کې چې دا ځلورصفته پیدا شي نودهغې عدت په حیض حسابېږي.

الف: چې فی الحال پرې حیض راځي یعنې چې کوچنۍ نه وي اویایې عمردحیض له مودې (پنځه پنځوس کلو) ځخه اوښتی نه وي اوداسې هم نه چې ځوانه وي خو حیض پرې نه راځي.

ب: چې دبېلتون په وخت کې حامله نه وي.

ج: چې دبېلتون سبب دخاوند مرګ نه وي.

د: چې بېلتون له حقیقي یاحکمي دخول ځخه وروسته په صحیح تړون کې واقع شوی وي. اوکه ښځه یې په حیض کې جدا کړله نودا حیض (روان حیض) یې نه حسابېږي نو کله چې له دې حیض ځخه پاکه شي اوبیا پرې حیض راشي نودایې لومړی حیض حسابېږي اودوه به نورتېروي چې درې پوره شي اوکله چې له دریم حیض ځخه پاکه شي او دحیض وروستۍ موده پوره نه وي (له لسوورځوځخه وړاندې پاکه شي) نوبیابه یاغسل کوي چې له حیض ځخه پاکه شي اوعدت یې پوره شي اویابه دیولمانځه پوره وخت پرې پاک تېرشي ، نوکله چې ښه جوته شوه چې له حیض ځخه پاکه شوه نوبیا ورته له بل چاسره نکاح رواه ده ، الله(ج) فرمایي: (وَالْمُطَلَّقَاتُ يَتَرَبَّصْنَ

(c) ketabton.com: The Digital Library

بِأَنفُسِهِنَّ ثَلاَثَةَ قُرُوَءٍ وَلاَ يَحِلُّ لَهُنَّ أَن يَكْتُمْنَ مَا خَلَقَ اللّهُ فِي أَرْحَامِهِنَّ)البقرة ۲۲۸

یعنې: او طلاقې شوې ښځې دې انتظار کوي په ځانونو خپلو سره تر درې حیضو پورې او رواندي دې ښځو لره چې پټوي دوی هغه څه چې پیدا کړي دي خدای(ج) په رحمونو ددوی کې.

یعنې ښځوته حرام دي چې دهغه څخه خلاف دعوه وکړي چې اوس پکې ده لکه چې ووايي. زه حایضه یم او حایضه نه وي یا ددی سر چپه او یا حمل پټ کړي.

۲. عدت په میاشتو

ددوه ښځو عدت په میاشتو شمېرل کېږي.

الف: هره ښځه چې دادرې صفته ولري:

۱. چې في الحال پرې حیض نه راځي.

۲. چې دبېلتون سبب دخاوند مړینه نه وي.

۳. چې دبېلتون په وخت کې حامله نه وي.

نوددې ښځو عدت درې میاشتې دی الله(ج) فرمايي: (وَاللَّائِي يَئِسْنَ مِنَ الْمَحِيضِ مِن نِّسَائِكُمْ إِنِ ارْتَبْتُمْ فَعِدَّتُهُنَّ ثَلَاثَةُ أَشْهُرٍ وَاللَّائِي لَمْ يَحِضْنَ)الطلاق ۴

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

یعنې: او هغه ښځې چې نا هیلې (نا امیدې) شي له حیض څخه له ستاسو څخه که په شک کې یې تاسې پس عدت دهغوی درې میاشتې دی اوهمدا راز هغه ښځې چې نه حائضه کېږي.

ب: هره ښځه چې دادوه صفته ولري

۱. چې دبېلتون په وخت کې حامله نه وي برابره خبره ده چې که حیض پرې راځي او که نه.

۲. چې له خاوند سره یې دبېلتون لامل دخاوند مرګ وي خو چې دنکاح تړون یې صحیح وي اود داسې ښځودعدت دمیاشتوشمېرڅلورمیاشتې او لس ورځې دی الله(ج) فرمایي : (وَالَّذِينَ يُتَوَفَّوْنَ مِنكُمْ وَيَذَرُونَ أَزْوَاجًا يَتَرَبَّصْنَ بِأَنفُسِهِنَّ أَرْبَعَةَ أَشْهُرٍ وَعَشْرًا)البقرة ۲۳۴

یعنې: او کوم کسان چې مړه شي ، له تاسوځنې او پرېږدي خپلې ښځې نو په کارده چې هغه ښځې په انتظار وساتي خپل ځانونه ، څلورمیاشتې اولس ورځې .

۳. عدت د حمل په زېږېدلو

هره ښځه چې دبېلتون په وخت کې حامله وي، نو دهغې عدت دحمل زېږول دي، که څه هم حمل په کمه موده کې (لکه څوشپې) اویاډېره موده کې (لکه څومیاشتې) وزېږوي ، نوکله یې چې حمل وزېږاوه ، نو دهغې عدت بشپړشو ، که بېلتون د خاوند دمرګ له لامله وي ، که دطلاق ، که دفسخې اوکه دنکاح تړون صحیح وي اوکه نه الله(ج) فرمایي : (وَأُولَاتُ الْأَحْمَالِ أَجَلُهُنَّ أَن يَضَعْنَ حَمْلَهُنَّ) الطلاق : ۴.

یعنې. او حاملې ښځې نېټه دهغوی داده چې وزېږوي خپل حمل.

www.meltahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

او که لږه تږته یا لږه غوښه تري ولوېده او شکل یې نه معلومېده نو په دې عدت نه بشپړېږي ، ترڅو چې ښه جوته شي حمل یې زېږولی دی

۴. اوښتون د عدت له یو ډول څخه بل ډول ته

۱. که چېرې له چا څخه ښځه بېله شوله او دا ښځه د هغو ښځو له ډلې څخه وه چې درې میاشتې عدت به یې تېراوه او بیا د هغو ښځو له جملې څخه وګرځېدله چې درې حیضه عدت به تېروي ،یعنې د عدت په منځ کې پرې حیض راغی ، نو عدت دا څه موده چې پرې تېره شوې ده ، هغه به لغوه شي او په عدت کې نه شمېرل کېږي ، او د دې عدت به په حیض پیل شي ، او پوره درې حیضه به تېروي ځکه اصل د دې په عدت کې حیض دی او میاشتې دهغه په نشتوالي کې وي.

۲. که د کومې ښځې عدت په حیض شمېرل کېږي او حیض هم پرې راځي او بیا وینه پرې بنده شوله نو د احنافو په نزد به دا درې حیضه تېروي یعنې ترهغې به په عدت کې وي ،چې درې حیضه یې پوره راشي او عدت یې میاشتو ته نه اوړي، خو کله چې پنځه پنځوس کلنه شي ، چې دا له حیضه څخه د نهیلۍ (نا امیدی) نېټه ده.

یعنې که فرض کړو که ،چې یوه ښځه یې خاوند په شل کلنۍ کې طلاقه کړې او په هغې د حیض وینه راتله ،خو بیا دا وینه بنده شوله ،نو دا به پنځه دېرش کاله په عدت کې وي ،ترهغه چې له حیض څخه ناهیلې شي او پنځه پنځوس کالو ته ورسېږي ،بیا به یې عدت له درې میاشتو څخه شمېرل کېږي.

۳. که د کومې ښځې عدت په درې حیضو یا په درې میاشتو ،او بیا یې مېړه مړ شو او دالا په عدت کې وه ،نو که چېرې طلاق رجعي و نو د عدت تېرو

(c) ketabton.com: The Digital Library

ورځو ته اعتبارنشته دی ،او عدت به یې دمېړه د وفات له لومړۍ ورځې څخه پیل کېږي اوڅلورمیاشتې اولس ورځې به تېروي ځکه چې د رجعي طلاق په اثر د زوجیت لړۍ نه غوڅېږي.

که چېرې طلاق بائن و اومېړه یې د طلاق په وخت کې په مرګنۍ ناروغۍ (مرض الموت) اخته و ،نوعدت یې له هماغې ورځې څخه صحیح اوپیل کېږي ،کله یې چې مېړه طلاقه کړې ده (د طلاق عدت به تېروي.اودوفات عدت پرې نشته دی) اوکه چېرې یې مېړه د مرګ په رنځ اخته او دا یې طلاقه کړله په دې ډول چې میراث یې حق کېده. نو دې طلاق ته فار(له میراث څخه د تېښتې طلاق) وايي.نو امام ابویوسف(رح) وايي چې :دابه دطلاق عدت تېروي اود امام ابوحنیفه(رح) په مذهب کې فتوی به دې قول ده ،چې دابه هغه عدت تېروي چې موده یې لرې وي ،یعنې که طلاق دعدت موده لږه وي نو دوفات عدت به تېروي.

۵. له رجوع څخه وروسته بیا طلاق ورکول: که چېرې چا درجعي طلاق په عدت کې ښځې ته رجوع وکړله اوبیا یې دویم ځل طلاقه کړله ،نودابه له دویم طلاق څخه وروسته بیا عدت تکراروي، که څه هم کوروالي ورسره نه وي شوی اوکه چېرې یې د بائن طلاق په عدت کې ورته (په مهر اونوي تړون)رجوع وکړله ،اوبیا یې په دوهم ځل طلاقه کړله ،نوکه کوروالي یې ورسره کړې وي نوعدت به له سره تکراروي اوټول هغه مهر یې حق دی ،چې په دویمه نکاح کې ورته ټاکل شوی دی ،اوکه چېرې یې له کوروالي څخه د مخه په دویم ځل طلاقه کړله ،نودامام ابویوسف اومام ابوحنیفه(رح) په نزد به دا عدت تکراروي اوپوره مهریې هم حق دی اوامام محمد(رح) وايي:چې خپل پخوانې عدت به بشپړوي اودامام زفر(رح) په نزد په دې هېڅ عدت نشته دی (نه پخوانی اونه نوی).ځکه چې د دویمې نکاح څخه وروسته طلاق

(c) ketabton.com: The Digital Library

له کوروالی څخه مخکې طلاق دی اودا عدت نلري ،اولومړی عدت خویې له دویمې نکاح سره له منځه ولاړ اونیم مهریې حق دی.

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

د عدت په اړوند څو مسئلې

هغه وخت چې عدت ترې پیل کېږي:

الف: که د بېلتون لامل د مېړه مرګ وي نو له مړینې څخه وروسته سمدستي عدت پیل کېږي که نکاح صحېحه وي او که فاسده.

ب: که د بېلتون لامل مرګ نه وي نو نکاح که چېرې صحېحه وي نو د عدت وخت د مېړه او ښځې له جدایي څخه سمدستي وروسته پیل کېږي او که نکاح فاسده وی او یاد بېلتون لامل د نکاح فسخه وي نو د عدت نېټه له هغه وخت څخه پیل کېږي چې خپله یې د نکاح په پرېښودلو اتفاق کړي وي یا کله چې دوی قاضي بېل کړي.

ج: د عدت پیل د ښځې په خبرېدلو پورې هېڅ اړه نلري. مثلاً: که کومه ښځه له مېړه څخه بېله شي او هغه خبره نه وي او د عدت موده یې تېره شوله. نو له خبرېدلو څخه وروسته پرې د عدت تکرار نشته دی، هو د هغې ښځې چې مېړه یې په رجعي طلاق طلاقه کړې وي خبرول ځکه ښه دي چې د عدت د مودې په اوږدو کې له داسې حکمت څخه کار واخلي چې د خاوند مینه او پام ځان ته را واړوي او په زړه راښکون کې یې مرسته وکړي.

۲. کومه ښځه چې په عدت کې وي

کومه ښځه چې په عدت کې وي نو عدت به د خاوند په کور کې تېروي الله(ج) فرمايي: (لَا تُخْرِجُوهُنَّ مِن بُيُوتِهِنَّ وَلَا يَخْرُجْنَ إِلَّا أَن يَأْتِينَ بِفَاحِشَةٍ مُّبَيِّنَةٍ)الطلاق: ۱

(c) ketabton.com: The Digital Library

یعنې: مه باسی ء هغوی له کورونو د هغوی څخه اونه دی په خپله وځي مګرچې وکړي یو ناوړه کاربنکاره.

هرچېرته یې چې خاوند اوسېږي هملته به ورسره اوسېږي که مېړه یې بل کلي ته لاړشي نودابه هم ورسره ځي،مګردڅه عذرله کبله لکه دکور ورانېدل یا چې دلوېدلوخطره یې وي یاله همسایه ګانوڅخه لرې وي یا چې هلته امن نه وي اوکه بې له عذره له مېړه سره نه اوسېدله نودابدګذرانه ده که نفقه یې حق وي ساقطېږي.[1]

اوکه خاوندیې وفات شي اویا دبائن طلاق په عدت کې وي نو زینت به نه کوي،خوشبویې به نه لګوي ،ګاڼه به نه اچوي.دوربښمو جامې به نه استعمالوي سترګې به نه توروي مګردڅه عذر له کبله اونه به وینښته غوړوي ،اودمېړه په مرګ به دخفګان اظهارکوي اوکه چېرې د رجعي طلاق په عدت کې وي نو د مېړه د زړه راښکون لپاره به هر کوښښ کوي.

۲. په عدت کې نفقه

الف: هغه ښځې چې نفقه یې حق نده

۱. هره ښځه چې مېړه یې مړشي نو دمېړه په وارث یې نفقه نشته ده ځکه چې داحق د ښځې پخپل مېړه دی.

۲.چې له خاوند څخه د بېلتون لامل ښځه وي لکه دخاوند له پلاریازوی سره داسې کړنه چې حرمت مصاحرت ثابتوي.

---

[1] درالمختاراوحاشیه ابن عابدین.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۳. هره ښځه چې له مېړه ځخه بېله شي خوددی د نکاح تړون صحیح ن وي لکه فاسده نکاح یا هغه چې په شبهه کې ورسره وطې شوې وي.[۱]

ب :هغه ښځې چې نفقه یې حق ده

۱ . تړولې ښځې چې له خاوند ځخه بېلې شي خودبېلتون لامل دخاوند مرګ نه وي اودنکاح تړون صحیح وي که دبېلتون لامل فسخه وي او که طلاق اوبرابرخبره ده چې دفسخې سبب روا وي لکه له بلوغ ځخه وروسته دځان جداکول اوکه ناروا وي لکه مرتد والی یادښځې له موریالورسره داسې ځه کول چې حرمت مصاهرت ثابتوي.

۲. هره ښځه چې له مېړه ځخه یې دبېلتون لامل همدا وي مګردالامل شرعا منع نه وي، لکه دنکاح فسخه له دی لامله چې مهریې له امثالو ځخه کم وي[۲].

۳. هره ښځه چې قاضي یې دهمدې ښځې په غوښتنه په مېړه طلاقه کړي؛ خوکله چې له دې پنځوعیبونو ځخه یو پیداشي :

۱. چې تناسلي غړی یې غوڅ وي.

۲. چې خصي وي.

۳. خنثی مشکل (ایزک یا هجړا) وي.

۴. چې ساحرانواوجادوګرانوله ښځې سره له کوروالی ځخه منع کړی وي.

۵. هرسبب چې وي خوخاوند له ښځې سره کوروالی ونشي کولی.

---

[۱] درلمختاراوحاشیه ابن عابدین.

[۲] حاشیه ابن عابدین

(c) ketabton.com: The Digital Library

خو امام ابو حنیفه(رح) او د هغه د ملګرو په نزد یې په دې صورت کې نفقه نه شته ده ځکه چې دې خپل ځان په خپله جدا کړی دی.

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

۳. دعدت درواوالي حکمت

الف : هغه عدت چې له مړ خاوند سره د وفا لپاره وي ، دهغه په مرګ باندې دغم، اند یښنې اوخفګان ښکارول دي ځکه چې داله داسې چاڅخه یوازې پاتې شوله چې دژوند خوشیې اوورځې یې سره خوږې اوپه مینه تېرې کړې وي ، دژوند خواږه او ترخه یې څکلي وو ځکه خویې په هره ښځه چې کوروالی ورسره شوی وي اوکه نه واجب کړ. ځکه که کوروالی ورسره شوی هم نه وي نوخپل همېشنی ملګری خویې له لاسه ورکړ، اوپر غیرشرعي تړون درایوځای شویوښځې اوخاوندپر مرګ دعدت نه واجبولوڅخه ښکاري چې شریعت اصلا دې ډول تړونونوته کوم اعتبار نه ورکوي .

ب: دعدت له وجوب څخه بل حکمت د رحم پاکوالی دی، د دې لپاره چې له چاڅخه ښځه ببله شوېده اولادیې بل چا ته منسوب نشي ، اوبل داچې کوم کسان له دې ښځوسره واده کول غواړي د دوی اولادبل چاته منسوب نشي، نوالله(ج) ددې قضیې دحل لپاره ښځوته څه ټاکلی موده وخت ورکړ،او شریعت دلته دصحیح تړون او غیرشرعي تړون توپیر ځکه ونکړچې که څه هم غیرصحیح تړون اوتړون کوونکوته څه احترام نشته دی اوله دوی څخه سترګې پټې کړونوله هغه چاڅخه خویې نشوپټولای چې لدې وروسته ورسره واده کول غواړي .

ج : دعدت له رواوالي څخه بل حکمت دادی چې خاوندته دافرصت (چانس)وي چې که ښځې ته رجوع کول غواړي نورجوع کولی شي کېدای شي چې د داسې یوعلت له کبله یې ببله کړ ې وي چې ده یې په هغه وخت کې تحمل نشوکولی یا څه غلط ګومان ورته پیداشوی وي اوبیایې دا ګومان هم رفع شي اوپښېمان شي اویاخپل نفس اویاشیطان ته ماته ورکړي

(c) ketabton.com: The Digital Library

او ښځې ته رجوع وکړي اوددې لپاره چې دا تولې لارې بندې نه شي نو شریعت په ښځې عدت فرض کړچې که خاوند ښځې ته رجوع کول غواړي نووخت شته دی الله(ج) فرمايي : (يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ إِذَا طَلَّقْتُمُ النِّسَاء فَطَلِّقُوهُنَّ لِعِدَّتِهِنَّ وَأَحْصُوا الْعِدَّةَ وَاتَّقُوا اللَّهَ رَبَّكُمْ لَا تُخْرِجُوهُنَّ مِن بُيُوتِهِنَّ وَلَا يَخْرُجْنَ إِلَّا أَن يَأْتِينَ بِفَاحِشَةٍ مُّبَيِّنَةٍ وَتِلْكَ حُدُودُ اللَّهِ وَمَن يَتَعَدَّ حُدُودَ اللَّهِ فَقَدْ ظَلَمَ نَفْسَهُ لَا تَدْرِي لَعَلَّ اللَّهَ يُحْدِثُ بَعْدَ ذَلِكَ أَمْرًا) الطلاق

ای پیغمبره هغه وخت کې چې طلاقوئ تاسې ښځې نو طلاقوئ يې په پاکۍ کې اوشمېرئ دعدت ورځې،او ووېرېږئ له خپل رب څخه ،مه وباسئ هغوی له کوره دهغوی څخه اونه دي په خپله وځي مګرکله چې ووتلې له حدودو دالله ج څخه او دادالله ج حدود دي اوهرچاچې دالله ج له حدودو تېری وکړپس په تحقیق سره ظلم يې وکړ.په خپل ځان ،نه پوهېږې ته چې ښايي خدای ج له دې وروسته کومه چاره پيداکړي.

اوبيا د الله(ج) دې قول ته ځيرشي (وَبُعُولَتُهُنَّ أَحَقُّ بِرَدِّهِنَّ فِي ذَلِكَ إِنْ أَرَادُواْ إِصْلاَحًا).

یعنې : اود هغوی خاوندان حق لري دهغوی د راګرځولوپه دې موده کې که چېرې وغواړي په ښه ډول استوګنه .

نومطلب اوغرض دواړه په ډاګ شول.

(c) ketabton.com: The Digital Library

نهم څپرکی

د نسب ثبوت

داولادنسب پلارته له دې درې اسبابوڅخه په یوسبب ثابتېږي

۱. بستر
۲. اقرار
۳. بینات یانښې نښانې

بستر

الف: له بسترې څخه مراد

له بسترې څخه مراد چې دنسب نسبت پلارته ثابتوي دحمل په پیل کې دښځې اوسړي ترمنځ د نکاح وجود دی یعنې هره ښځه چې د چا په نکاح کې وه اود هغه د نکاح په موده کې حامله شوله په دې شرط چې له هغه څخه حمل اخستل کېده نو دهغه چا نسب چې داښځه یې زېږوي دې مېړه ته کېږي اودې ته اړتیانه شته چې ښځه په دې ګواهان راولي اونه د خاونداقرار اوبیناتو ته اړتیا شته ده.

www.melitahrik.com 0777400116

(c) ketabton.com: The Digital Library

اسلام ددې حمل نسبت خاوندته کوي سره لدې چې عقل په پوره اوبشپړيقين سره داپرېکړه نه شي کولی چې داطفل به حتمي له همدې خاوندڅخه وي ځکه چې اسلام کوم تړون جايزکړی دی دهغه غوښتنه داده چې ښځه بايديوازې په خپل خاوندااکتفا(بسوالی) وکړي اوله بل چاڅخه دې د خوند اومزو اخستلوناوړه هيله ونه ساتي اونه بل چاته روادي چې دې ښځه ته په دې غرض ور وړاندې شي اواصل دادی چې وګڼي دااسلام پر احکامو اودشريعت پرحدودو ولاړ دي نوځکه ،ګومان ،وهم اواحتمالاتوته اهميت ورنه کړل شو .

ب: پر بستر د نسب د ثبوت اساس

پر بستره دحمل د ثبوت لپاره علماو و درې اصله په نظر کې نيولي دي :

۱. دا چې له خاوند څخه دحمل امکان وي.

۲. د حمل کمه موده دشريعت په نظرکې.

۳. د حمل وروستۍ موده دشريعت په نظرکې.

۱. که چېرې مېړه کوچنی و اوحمل ورڅخه نه اخستل کېده نود علماووپه اتفاق سره لده څخه حمل نه ثابتېږي اوکه چېرې خاوندبالغ اودحمل امکان ورڅخه و مګرظاهراً دوی له يوبل سره هېڅ نه ويوځای شوي اود خاونداوښځې د اوسېدلوترمنځ ډېر واټن و لکه چې خاوند په لوېديځ اوښځه يي په ختيځ کې اوسېږي اوځانته وکيل وټاکي چې ماته فلانۍ ،د فلاني لورپه نکاح کړه اوهغه داکاروکړ اوظاهرا ددوی ملاقات اويوځای والي هېڅ نه و شوی اوبياښځه له دې نکاح څخه وروسته په ممکنه موده

(c) ketabton.com: The Digital Library

کې حمل وزېږوي نوایاداکوچنی هغه خاوند ته منسوبېږي چې په لوېدیځ کې اوسېږي؟

امام ابوحنیفه(رح) وایي چې داماشوم دي خاوندته منسوبېږي ځکه چې رسول الله(ص) دحجة الوداع په موقع وفرمایل : (الولدللفراش)

یعني : دکوچني نسبت بسترې ته دی.[1]

امام شافعي اوامام مالک(رح) وایي که دومره نژدې وچې مباشرت یې ممکن ونوددې کوچني نسبت ورته صحیح دی اوکه لرې و نونه ثابتېږي.[2]

مګرپه موجوده عصرکې چې دساینس اوتکنالوجۍ دپرمختګ پیردی او له شرق څخه غرب یاله غرب څخه شرق ته تلل دمیاشتوپر ځای پر ساعتونو بدل شوي دي او دنسب ثبوت لپاره ډول ډول تخنیکي وسایط هم جوړ شوي دنسب ثبوت کومه سخته چاره نه ده.

د حمل کمه موده د شریعت په نظر کې

دحمل کمه موده دعلماوو په اتفاق سره شپږمیاشتې ده ، دلیل یې (وَحَمْلُهُ وَفِصَالُهُ ثَلَاثُونَ شَهْرًا)الاحقاف : ۱۵

یعنی : اوحمل د ده او بېلتون د ده (له تي څخه) دېرش میاشتې دی.

(وَفِصَالُهُ فِي عَامَيْنِ) لقمان : ۱۴

یعنی : اوبېلول د دې (له تي څخه په پوره کېدلو) د دوه کلونوکې دي .

[1] ابن ماجه ،درالمختاراوحاشیه ابن عابدین ،

[2] المهذب

(c) ketabton.com: The Digital Library

(وَالْوَالِدَاتُ يُرْضِعْنَ أَوْلَادَهُنَّ حَوْلَيْنِ كَامِلَيْنِ) البقرة : ۲۳۳

یعنی : اومیندې دې تی ورکوي خپلو کوچنیانو ته دوه کاله پوره.

په لومړي ایت کې الله(ج) د حمل اوله تي څخه دبېلتون دواړه موده د یرش میاشتې وټاکله او په دی بل ایت کې الله(ج) له تي څخه دبېلولو موده یوازې دوه کاله وټاکله اودا څلېرویشت (۲۴) میاشتې وې نو دا ټول دلالت کوي چې د حمل کمه موده شپږ میاشتې ده .

اوس خوطب ثابته کړېده. چې حمل په شپږو میاشتو کې بشپړ انسان جوړېږي اوکه لدی څخه کمه موده کې یې په غړو بشپړاوبرابر انسان وزېږاوه اوخاوندتری انکار وکړنو نسبت یې دی خاوند ته نه کېږی ، خوکله که مېړه داومني چې زما ورسره پخوانۍ اړیکه وه واویامې ورسره په شبهې کوروالی کړی دی نونسبت یې ورته کېږی.

د حمل وروستۍ موده د شریعت په نظر کې

د حمل په وروستۍ موده کې د علماء دنظر اختلاف لری :

د امام ابوحنیفه(رح) په نزد دحمل وروستۍ موده دوه کاله ده دلیل یې دا حدیث دی چې عایشه(رض) روایت کوي ، (. ښځه په ګېډه کې حمل له دوو کالو څخه دڅرخې دستنې دسیورې دګرځېدلو په اندازه هم نه ځنډوي) دارقطنی.

(پخوابه ښځوله مالوچو ، وړیواوسونډوڅخه تارونه ، سنۍ اومزې اوبدل یولرګی به یې چې له یوفټ څخه به اوږدنه ووپه څرخه کې ورکاوه دلته مراد همدالنډلرګی اودهغه سیوري دی) یعنې حمل په ګېډه کې له دوه کالو څخه ډېروخت بالکل نه تېروي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

او د جمهور فقهاوو (امام شافعي، امام مالک ، امام احمد (رح) په نزد دحمل وروستۍ موده څلور کاله ده دلیل یې دمالک بن انس (رح) روایت دی چې :زموږ دګاونډي محمدبن عجلان ښځه یوه پاکه دابرو خاونده ښځه وه اوخاوندیې هم یورښتونی سړی واو دادرې خېټې یې دولسو کالوکې حامله شوله هره خېټه په څلوروکالوکې.[1]

دوی وایي چې داسې شوي دي اوخلکو عملاً پخپلو سترګو لیدلي هم دي نو همدا باید دحمل دزیږېدلو وروستۍ نېټه وټاکل شي؛ نوکه دحمل له کمې مودې څخه دمخه اویاله وروستۍ مودې څخه وروسته ښځې کوچنی وزیږاوه نو دحمل نسبت خاوند ته نه کېږی مګرکله چې خاوند ښکاره یادلالتاً (لکه چې خلک دطفل مبارکي ورکړي اودایې قبوله کړي یا دزیږښت په وخت کې په نسب اعتراف وکړي یاهغه څه تیارکړي چې دنفاسې ښځې اړتیا ورته وي)، داومنې اوکه لدې وروسته یې له نسب څخه انکار وکړ نودا انکار صحیح ندی.

اوبل داچې لعان وکړي نونسب نه ثابتېږي.

www.meltahrik.com 0777 400 116

کوروالی په شبهې سره

په شبهې سره دخول درې ډوله صورت نیسي.

۱. شبهه په ملک کې

[1] دارالقطنی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغه داسې چې شرعي دليل څوک په شبهه کې ورغورځوي لکه چې فکروکړي، چې لدې سره نکاح ماته روا ده اوهغه ورته روانه وي لکه دزوی له وينځې سره کوروالی پدې ګومان وکړي چې دا ورته رواده ځکه چې رسول الله(ص) فرمايي: (انت ومالک لابيک).

يعنې: ته او ستا مال دواړه ستاد پلاريې.

اويا له ښځې سره په بائن طلاق کې پدې ګومان کوروالی وکړي چې دا ماته رواده اودادې ښځې ته صحيح رجوع ده .

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

شبهه په تړون کې

لکه چې څوک له چا سره پدې فکرکورو الی اونکاح وکړي چې داورته حلاله ده او هغه ورته حلاله نه، بلکې حرامه وي لکه رضاعي خور.

شبهه په فعل کې

لکه چې له چا سره پدې ګومان کوروالی وشي چې دایې ښځه ده اوهغه یې ښځه نه وي ، نوپدې ټولوصورتونوکې نسب نه ثابتېږي مګرکله چې سړی پدې دخول اعتراف وکړي .

دنسب ثبوت په اقرار او نښو سره

دنسب ثبوت په اقرارسره

هغه اقرار چې دنسب (مثلاً زوی توب ، پلارتوب ، مورتوب ، لورتوب) غوښتنه کوي نودادرې شرطونه پکې لازم اوضرور دي :

۱. ددې ماشوم نسب (پلار) به معلوم نه وي اوکه پلار یې معلوم ونودا اقرار نه صحیح کېږي .

۲. داچې عادتاً لدې مدعی څخه دعمر له پلوه د دومره اولادامکان وي نوکه شل (۲۰) کلن زلمی په یوه پنځلس (۱۵) کلن هلک دعوه وکړي چې دازما زوی دی نودادعوه صحیح نده.

۳. داچې پرچا دعوه کېږي چې دازما اولاددی نوکه هغه دتصدیق اهل وي نوچې مدعي رښتونی وګڼي که چېرې ممېز و (دتمیز اهلیت ولري) چې ووایي دا زما پلاردی اوکه هغه ممیزیابالغ واو مدعي یې دروغژن کړنودانسب نه ثابتېږي .

(c) ketabton.com: The Digital Library

اوکه هغه دتصديق اهل نه وي لکه غير مميزکوچنی نودهغه اقرار ضرور ندی ، اوکه چېرې کومې ښځې دکوم کوچني په مورتوب اعتراف کاوه اوهغې خاونددرلود اودطلاق په عدت کې وه نوکه چېرې يې مېړه داښځه رښتونې وګڼله نود ده داتصديق اعتراف په پلارتوب د دې کوچنی دی او که چېرې يې داښځه دروغجنه کړله خودايې منله چې زما ښځې کوچنی زېږولی دی نودادوه صورتونه لري.

۱. داچې ښځې څوک زېږولی دی دايې له پلار توب څخه بالکل منکر شي لکه چې ووايي زما ښځې چې څوک زېږولی دی نوزما څخه ندی نودا انکار له اولاد دبسترې څخه دی نوداحکم وړاندې تېرشواوچاره يې داده چې لعان وکړي.

۲. چې ووايي زماښځې هلک زېږولی دی اودا انجلۍ ده يا د دې سرچپه ياد ښځې دحمل له زېږولو څخه بالکل منکرو،نودلته ديوې ښځې ګواهي هم چې دزيږښت په وخت کې يې له ښځې سره مرسته کړې وي کفايت کوي چې داسې ګواهي ورکړي چې همدا کوچنی دې ښځې زېږولی دی نونسب ثابتېږي.

د نسب ثبوت پر ګواهانو ،دلايلواونورونښو سره

که چېرې دعوه په پلارتوب اوزوی توب وه اودښځې اوخاوندپرې موافقه وه نو که مدعي عليه ژوندی وي نو دا دعوه اوربدلی شي مثلاً: يو هلک دعوه وکړله چې فلانی زما پلار دی ياچا دعوه وکړله چې فلانی زما زوی دی اوپه لومړي صورت کې پلار اودوهم صورت کې زوی ژوندی وي اودښځې اومېړه هم پرې موافقه وه نو دادعوه صحيح ده اونسب ثابتېږي

(c) ketabton.com: The Digital Library

خودهغوی دری شرطونه ترنظرلاندې نیول ضروري دي کوم چې لېږ وړاندې تېر شول.

اوکه چېرې مدعي علیه مړ وي لکه چې څوک وایي،دا فلانی چې مړشودا زما پـلار و نـو دا دعـوه یـوازې نشـي اورېدلی مګـر کلـه چـې ورسـره د حق غوښتنه ملګرې وي لکه میراث ځکه چې د مدعي اصل مقصد د حق غوښتل دي او د نسب دعوه ورسره ضمني ده.

اوکه چېرې د ښځې اوخاوند اختلاف ونودا اختلاف به یاد نکاح د شتوالي په صورت کې وي اویابه له بېلتون څخه وروسته وي نوکه چېرې د نکاح دوجود په صورت کې وي او خاوند دامنله چې ښځې یې حمل زېږولی دی مګرځانته یې د نسب له نسبت څخه انکار کاوه نو دلته هم له لعان څخه پرته بله چاره نشته ده اوکه چېرې یې دانه منله چې ښځې یې حمل زېږولی دی اویایې دامنله خو ویل یې چې هغه دا ندی هغه هلک و اودا نجلۍ ده اویا ددې سرچپه اویا هغه ژوندی واودې مړ دی نوښځه دا ثابتولی شي اودلته دیوې مسلمانې په عدالت مشهورې ښځې ګواهي یوازې هم منل کېږي.

اوکه چېرې داجګړه له بېلتون څخه وروسته وه نو که چېرې یې حمل د دوه و کالو څخه کمه موده کې وزېږېد یعنې د بېلتون دوه کاله تېر نه و چې حمل وزېږېد نو که داحمل ښکاره و اوکه ښکاره نه وخو خاوند دا منل چې دا زما څخه دی نو دامام ابوحنیفة(رح) په نزد دا نسب ثابتیږي اوګواهانوته اړتیا نشته ده او امام ابویوسف او امام احمد(رح) وايي چې دلته دیوې ښځې ګواهي هم بسوالی کوي

څوک په زوی توب نیول

(c) ketabton.com: The Digital Library

دچا چې نسب معلوم وي اوڅوک دهغه نسبت ځانته وکړي يعنې په زوی توب (تبنيت) يې ونيسي.

په جاهليت کې داسې وچې څوک به چاپه زوي توب ونيوه نو هغه به دده دسکه زوی په څېر و ،هغه ته به ټول هغه حقوق ورپه برخه و کوم چې خپل سکه زوی ته په برخه وي دهغه ښځه سکه نګور ګڼل کېدله ،نکاح به يې ورسره حرامه ګڼله رسول الله(ص) هم زيدبن حارثﷺ ته زوی ويلې واوکله چې زيد خپله ښځه زينب بي بي(رض) طلاقه کړله ،نورسول الله(ص) وغوښتل چې دغه جاهلانه عنعنه اودودله منځه يوسي اودغه دود دکلونو راهيسې دخلکوپه عقيده اوذهن کې ځاې نيولی وهرچابه ورته په درنه سترګه کتل دا ورته ډېره غټه خبره ښکارېدله.نوددې لوی جهل دله منځه وړلو لپاره لوی اقدام اولوی جرئت ته اړتيا وه هماغه وچې رسول الله(ص) داسماني حکم په اساس له زينب(رض) سره نکاح وکړله.اوکله چې رسول الله(ص) دا کار وکړ نومنافقينوته موقع په لاس ورغلله اوله وخت څخه په استفادې يې په حضور(ص) باندې د تهمتونو ،سيل اوباران جوړکړـ تولوکفاروبه ويل چې داخنګه رسول الله(ص) دی چې دخپل زوی ښځه يې په نکاح کړله ـ ،نودرسول الله(ص) ددې نيک اوپرځای اقدام دستاينې په غرض الله(ج) وفرمايل: (وَمَا جَعَلَ أَدْعِيَاءكُمْ أَبْنَاءكُمْ ذَلِكُمْ قَوْلُكُم بِأَفْوَاهِكُمْ وَاللَّهُ يَقُولُ الْحَقَّ وَهُوَ يَهْدِي السَّبِيلَ {۴} ادْعُوهُمْ لِآبَائِهِمْ هُوَ أَقْسَطُ عِندَ اللَّهِ)الاحزاب:۳-۴.

يعنې:ندي ګرځولي(الله ج) په زامنوبللي ستاسې زامن ستاسې دا ويل ستاسې دي په خولوستاسې اوالله(ج) وايي حق اودی ښيي سمه لاره،وبولئ تاسو دوی پلرونو خپلوته چې داکاربنه غوره دی په نزد د الله(ج).

(c) ketabton.com: The Digital Library

:(فَلَمَّا قَضَى زَيْدٌ مِّنْهَا وَطَرًا زَوَّجْنَاكَهَا) الاحزاب :۳۷.

يعنې : نو هر کله چې پوره کړ زيد له هغې څخه حاجت خپل نو په نکاح درکړله، مونږ هغه تاله.

(مَّا كَانَ مُحَمَّدٌ أَبَا أَحَدٍ مِّن رِّجَالِكُمْ وَلَكِن رَّسُولَ اللَّهِ وَخَاتَمَ النَّبِيِّينَ) الاحزاب: ۴۰.

يعنې نه دی محمد (ص) پلار د هيڅ يو تن له سړيو ستاسې مګر رسول د الله(ج) او مهر د انبياوو دی.)

همدا سې يو جاهليت زمونږ په ټولنه کې هم وجود لري ،هغه دا چې کومه نجلۍ څوک دنکاح په وخت کې دخپلې نکاح دتړون لپاره وکيل وټاکي نو بيا دې وکيل ته(نکاح پلار)ويلی شي چې بيا دخپل سکه پلار حيثيت لري ،خپل وي او که پردی له هغه څخه پرده نه کوي ازادې خبرې ،ازادناسته پاڅه يې ورسره وي او هيڅ دګناه فکر هم ورسره نه وي ان چې ځينې خونکاح هم ورسره حرامه ګڼي ،همدا راز وکيل(نکاح پلار) هم هغې ته دخپلې لور په سترګه ګوري او دې برو هغه حقوق څخه يې برخمنه ګڼي چې خپله سکه لور يې پرې لري.

دا کارپه اسلام کې کوم ځای نلري او په وکالت څوک د چا پلار کېدلای نشي او ترڅو يې چې شرعي محرم نه وي په وکالت يې محرم کېدلای نشي اودناسته پاڅه.ازادې خبرې او. . .هر څه ناروادي اودوی يوبل ته له لومړي مېړه څخه د بيلتون په صورت کې حلال دي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د نسل مخه نیول

په تېرو بحثونو کې مو ولوستل چې له نکاح څخه مهم او عمده غرض د نسل بقا يا پايښت دی او د نسل په ډېرښت مو د رسول الله(ص) حرص وليده.

په جاهليت کې به وګړيو د فقر، نېستی او لوږې له وېرې خپل اولاد وژل، الله(ج) نه تنها دا چې له دې څخه منع وکړله بلکې دا يې حرام سخته او لويه ګناه وګڼله.ويې فرمايل: (وَلاَ تَقْتُلُوا أَوْلاَدكُمْ خَشْيَةَ إِمْلاقٍ نَّحْنُ نَرْزُقُهُمْ وَإِيَّاكُم إنَّ قَتْلَهُمْ كَانَ خِطْءًا كَبِيراً)الاسرا : ۳۱.

يعني: او تاسو خپل اولاد د خوارۍ له وېرې مه وژنئ ، موږ هغوی او تاسو ته روزي ورکوو بېشکه د دوی وژنه لويه ګناه ده.

(وَلاَ تَقْتُلُواْ النَّفْسَ الَّتِي حَرَّمَ اللّهُ إِلاَّ بِالْحَقِّ) الاسراء: ۳۳.

يعني: او مه وژنئ تاسو هغه نفس چې حرام کړی دی خدای (جل جلاله) مګر په حق سره.

(قَدْ خَسِرَ الَّذِينَ قَتَلُواْ أَوْلاَدَهُمْ سَفَهًا بِغَيْرِ عِلْمٍ) الانعام: ۱۴۰.

يعني: په تحقيق سره زيانمن شويدي هغه کسان چې وژلي يې دي خپل اولاد له جهته د ناپوهی (حماقت نه)

(وَكَذَلِكَ زَيَّنَ لِكَثِيرٍ مِّنَ الْمُشْرِكِينَ قَتْلَ أَوْلاَدِهِمْ) الانعام: ۱۳۷.

يعني او همداسې - چې دوی ته دی - ښايسته کړل شوي دي ډېرو مشرکانو ته وژل د اولاد دوی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

(يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ إِذَا جَاءكَ الْمُؤْمِنَاتُ يُبَايِعْنَكَ عَلَى أَن لَّا يُشْرِكْنَ بِاللَّهِ شَيْئًا وَلَا يَسْرِقْنَ وَلَا يَزْنِينَ وَلَا يَقْتُلْنَ أَوْلَادَهُنَّ) سورة الممتحنة۱۲.

يعنې:اى پيغمبره په هغه وخت کې چې راشي تاسو لره مؤمنې ښځې چې ژمنه کوي له تاسو سره پدې خبرچې شريک به نه پيدا کوي له الله(ج)سره هېڅ شى اونه به غلا کوي اونه به زنا کوي،اونه به خپل اولاد وژني.

(وَإِذَا الْمَوْؤُودَةُ سُئِلَتْ {} بِأَيِّ ذَنبٍ قُتِلَتْ) التکوير:۸-۹

يعنې: اوپه هغه وخت کې چې له ژوندۍ ښخ کړل شوې نجلۍ وپوښتل شي چې په کومه ګناه وژل شويده.

(وَلاَ يَحِلُّ لَهُنَّ أَن يَكْتُمْنَ مَا خَلَقَ اللّهُ فِي أَرْحَامِهِنَّ) البقرة:۲۲۸.

يعنې : او روا ندي ښځولره دا چې پټوي به دوى هغه څه چې پيدا کړيدي خداى(ج) په رحمونود دوى کې.

نو پدې ټولو ايتونو کې الله(ج) دانسان له منځه وړل حرام ګرځولي دي که هغه دنفقې له وېرې وي اوکه دکوم بل جاهلي خوى له کبله.

علامه اقبال وايي چې پر مريمې ،فاطمه له دې کبله غوره ده چې د مريم دژوند سيرت موږ ته روښانه نه دى اودفاطمې د ژوند سيرت ټول روښانه دى، مريمې يوزوى زېږولى اودفاطمې اولاد ډېروو ،فاطمه ديولورپه صفت پېژنو ،ديوې خورپه صفت يې پېژنو ،ديومورپه صفت يې پېژنو ،ديومېرمنې په صفت يې پېژنو.[1]

---

[1] خواتين مجله

(c) ketabton.com: The Digital Library

اودا اوس چې ښکېلاکي ځواکونو دنسل بندۍ کومي چېغي جوړې کړې دي، دا د نفقي یاخوراکي موادودکمښت له کبله نه (که څه هم په دي خاطرهم حرام دي) بلکې دخپلوښکېلاکواهدافودتحقیق لپاره دي غواړي چې اسلامي هېوادونه دنفوس له لحاظه کمزوري وي (

که دخوراکي موادودکمښت له وېري دا کار وای نو- دااحصاییې کم ترکمه ۲۳ کاله پخوانۍ دي -- نوپه مصرکې چې (۳۷) میلیونه نفوس لري خلک د نسل بندۍ لپاره تشویقوي ، ولي یې په شوروي اوبرېتانیه کې نه تشویقوي په مصرکې په هرکیلومترکې (۱۱)کسه ژوندکوي اوپه شوروي کې په هرکیلومترمربع کې (۳۵) کسه ژوند کوي، دامریکاپه متحده ایالاتو کې په هرکیلومتر کې (۲۵) کسه ژوندکوي.

په هسپانیه کې جنرال فرانکویودهقان ته چې (۱۰۷) کاله عمر او۲۱بچیان لري د اولاد دډېروالي له کبله انعام ورکوي .

په یونان کې حکومت موراوپلارته ددریم کوچني د زیږولو په سرهرمیاشت انعام ورکوي.

دفرانسي حکومت (۵۲) میلیونه وګړي نابسیاګڼي؟.

اسرائیل له هرڅه ډېرد خپلووګړیود ډېروالي لپاره لاس اوپښې وهي اوپه اسلامي ټاټوبي کې د نسل بندۍ لپاره چېغې وهي !!

دا کارپه اسلام کې حرام اود څلورواړو مذهبونوپه اتفاق سره اسقاط حمل(د حمل غورزول) له ضرورته پرته حرام دي.نه یوازې په اسلام کې بلکې په مسیحیت کې هم حرام دي اوپه یهودیت کې شنډوالي لعنت ګڼل شوی دی.په ۱۹۷۷\۱۰\۱۷م په قاهره کې په اتم کنفرانس کې چې دټولې نړۍ علماووپه کې ګډون کړی واودزېږد بدلودمخنیوي یا کوچنۍ کورنۍپه اړه

(c) ketabton.com: The Digital Library

يې خبرې کولې ،ټولو په يوه اتفاق دا عمل حرام اودايې د ښکېلاک چال ،فريب د سيسه او دمسلمانانو د له منځه وړلو يوه پلمه وګڼله.په دې کنفرانس کې دکتوريوسف قرضاوي(مصري)له قطرڅخه ،امام موسی صدر د شيعه ګانو مشر له لبنان اوسوريې څخه ،دکتور عمرعبدالله السلام له لبنان څخه مولنا شيخ حاجي حسنين مخلوف اودکتور عبدالودود شلبي له مصر څخه ،مولنامفتي محمود له پاکستان څخه ،مولنا محمدهاشم مجددي له افغانستان څخه ،شيخ محمودصبحی له ليبيا څخه ګډون کړی وو.[1]

خوکله که څه شرعي عذروي لکه دمور ناروغتيا... خودفقرخوارئ وېره نه وي ،نوبيا دحمل مخنيوی روا دی.الله(ج) عيال داره شخص خوښوي ،رسول الله(ص) فرمايي:[ان الله يحب الفقيرالعفيف اب العيال].[2]

يقيناً الله(ج) خوښوي فقير(نيستمن)پاک اودډېرعيال (اولاد)پلار.

نوهيله ده چې نړيوال به ددوی په دسيسو اوپلمو و نه غولېږي اوددې دسيسوپه شنډولو کې ګام پورته کړي.

دا مبحث په دې ځای کې نيمګړې دی ،دنسل دمخنيوي دموضوع شرعي حيثيت مابه په تفصيل سره څېړلې ،چې په شريعت اوونېزه کې په پرله پسې ډول خپور شوی دی او انشاء الله چې زما بل کې کتاب کورنۍ فقه کې به هم خپورشي.

[1] قضيه تحديد النسل ام کلثوم يحيی مصطفی خطيب.

[2] ابن ماجه اوامام غزالی په احياء علوم الدين کی نقل کړی دی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ښځینه ناروغتیاوې

الف: حیض

تعریف

په هدایه کې وایي چې حیض په لغت کې وتلی وینې ته وایي اوپه بریقه کې لیکي چې حیض په لغت کې بهېدلو ته وایي ځکه چې په دې وخت کې وینه بهېږي اوپیاوړی همدا نظر دی.

په هدایه کې دحیض پېژندنه داسې کوي:

حیض هغه وینه ده چې دیوې روغې اوسالمې ښځې رحم یې شیندي.

د حیض کمه موده درې شپې درې ورځې اودرې شپې یعنې پوره دوه اویا ساعته ده که لدې څخه لږ هم څه کم وي حیض ندی.

په رسائل ابن عابدین کې لیکي چې مثلاً: که چېرې د یکشنبې په ورځ سحردلمرختلوپه و خت کې په ښځه وینه راغلله اود چهارشنبې په ورځ د صبح صادق په وخت کې وینه بنده شوله نوداحیض ندی.

د حیض په موده کې دښځوستونزو ته موپه تېرومخونوکې ګوته ونیوله. داسلام څخه وړاندې به عربوله حایضې ښځې څخه نفرت کاوه ،اودهغې دبسترې اوکاسې برسېره به یې هغوی هم له ځانه جداکولې اوپه بده سترګه یې ورته کتلې. په فارس کې به په حیض کې ښځه ګندګې اوناولې ګڼلی شوه لبرې دښتې ته به یې وشړله هلته به یوازې اوسېدله هېچا ته اجازه نه وه چې

(c) ketabton.com: The Digital Library

له هغه سره کښېني یا خبرې ورسره وکړي مرئیانو به ډوډۍ وروړله حتی دوی(مرئیانو)به هم پوزې لاسونو او غوږونو ته تړنه نیوله له دې وېرې چې هسې نه په ناڅاپي او ناپامۍ کې د حایضې له خیمې سره ولګېږي.

دمرګ اوژوند مطلق واک یې دخاوند په لاس کې وو.[1]

مګر اسلام دا ناوړه دودونه یومخیزه له منځه ویوړل او دهغې بایللې حیثیت یې بېرته راژوندی او له هغې سره یې له کوروالي څخه پرته هره لوبه یوځای کېدل، خوراک، څښاک، کښېناستل او یا څېدل رواکړل.پخپله رسول الله(ص) به دخپلو بيبيانو سره په حيض کې ویده کېده ،دپرتوګ له پاسه به یې هره لوبه ورسره کوله او علان یې وکړچې:(اصنعوا کل شي ء الا النکاح).۲

یعنې:هرڅه کوئ مګرکوروالی.

او په حیض کې کوروالی چې دواړو خواووته کوم زیان رسوي هغه خواوس طب په ډاګه کړېده. دحیض کمه موده لکه چې ومووېل درې شپې اودرې ورځې ده رسول الله فرمایي: (اقل الحیض للجاریة البکر والثیب ثلاثة ایام ولیالیها).[3]

یعنې:دحیض کمه موده پېغلې اوکونډې ته درې شپې اودرې ورځې ده.

او وروستۍ موده یې لس ورځې اولس شپې ده.

---

[1] المراة فی الاسلام استادمحمود العقاد ، الاسلام بلامذاهب \ دکتورمصطفی الشکعه نقل له : (the spirit of islam)
[2] صحاح سته مګربخاری، نیل الاوطار اومشکوة
[3] دارالقطني.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دحیض په موده کې چې ښځه هرڅه سوروالی، زېړوالی یاخړوالی وینې هغه ټول حیض دی. حیض په وړې نابالغې انجلۍ اوشنډې ځوانې اوپه زړې ښځې چې داولاد د له زېږېدلو څخه نا امیده وي چې تقریباً د (۵۵) پنځه پنځوس کالو په شاوخواکې وي) نه راځي.

حایضه ښځه به لمونځ نه کوي ،روژه به نه نیسي دلمانځه ګرځونه یې پرې نشته خو د روژې قضابه راوړي او روژه نیول ورته روان دي د مسافرو په څېرهم نده چې نیول یې عظمت اوخوړل یې رخصت وګڼل شي. نه به جومات ته ننوزي ،نه به دبیت الله طواف کوي، نه به دقران کریم تلاوت کوي اونه به مصحف پورته یامسحه کوي ،مګر له پوخ سره. کومه ښځه چې ټاکلې عادت ونلري کله که له لس ورځو څخه وړاندې له وینې ځنې پاکه شوله نوترڅوچې غسل ونکړي کوروالی ورسره روان دی.اوکه په یوولسمه ورځ هم غسل ونکړي بیاورته بې له غسله هم کوروالی روا دی ،خوښه نه ده.

اوکله کې وینه له لسو ورځو څخه زیاته شوه نو غسل دې وکړي اولمونځ به کوي.خو د هرلمانځه لپاره به بېل اودس کوي، ځکه دانا روغتیا ده ،روژه به هم نیسي د قران تلاوت هم کولای شي اوکوروالی هم ورته روا دی.[۱]

ب: نفاس

تعریف نفاس له تنفس یا دنفس له وتلو څخه اخیستل شوی دی.او داهغه وینه ده چې د ولادت (زېږولو) څخه وروسته یې د ښځې رحم شیندي.[۲]

---

[۱] درالمختار اوحاشیه ابن عابدین

[۲] الهدایه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دنفاس کمه موده شریعت ټاکلې نده او وروستۍ موده یې څلوېښت (۴۰) شپې اوورځې ده ،اوکه له دینه ډېره شوه نو بیا ناروغتیا ده بیا ورته لمونځ، روژه،کوروالې هرڅه روادي.[۱] نفاسه ښځه په ټولو احکامو کې د حایضې په څېرده.

[۱] الهدایه.

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

لسم څپرکی

د دین په زده کړه کې شرم پکار نه دی

ددین د احکامو زده کړه په هرمسلمان نارینه وی او که ښځینه یوشان فرض ده. الله(ج) دواړه ډلې مکلفې کړې دي چې د دین هغه ضروري احکام چې په ورځني ژوند کې ورته اړتیا پیښیږي یاد او زده کړي کوم ایتونه او احادیث چې د علم په فرضیت دلالت کوي ټول ددې خبرې دلیل او ددې دعوې ثبوت دی او هرڅوک چې په کوم دیني حکم نه پوهیږي او بیا هم پرې ځان نه پوهوي یا په دې هکله ځانته شرم او ننګ دروي دا ګناهکار دی .
الله(ج) خپلو بندګانو ته امر کوي چې **فاسئلوا اهل الذکر ان کنتم لاتعلمون**.

یعني :د پوهې له خاوندانو نه وپوښتئ که چېرې تاسې نه پوهیږئ .

نو د الله(ج) ددې حکم او دا ډول نورو اوامرو په اساس د دیني مسایلو زده کړه پر هر نارینه او ښځینه فرض ده او په هرمسلمان لازم دي چې په دې هکله هېڅ شرم او ننګ ونه کړي یعنې ددیني مسئلو په زده کړه کې شرم او عار هېڅ

(c) ketabton.com: The Digital Library

نشته دی او که هرڅوک په اسلام کې لږ مطالعه هم ولري او په ځانګړي ډول که چا احاديث او فقه لوستې وي نو هغه په دې پوهېږي چې د دين په زده کړه کې شرم نه شته دفقهي او حديثو معتبرو کتابونه له داسې مسايلو ډک دي او داسې مسايل په کې په خورا مفصل ډول تشريح شويدي چې ښايي ځيني به يې ځانته شرم بولي که د داسې مسايلو يادول شرم وي او يا دداسې مسايلو ليکل يا روښانول له اخلاقو سره سمون ونه لري نو زموږ د دين ائمه وو به هېڅکله هم نه ليکل او نه به يې لوستل که د داسې مسايلو يادول يا رانقلول د شرم او ننګ خبره وي نو نارينه وو صحابه وو او ښځينه صحابه وو او په ځانګړي ډول امهات المؤمنين(رض) او په خپله رسول اکرم(ص) به نه بيانول او نه به يې په مفصل ډول د دې مسايلو روايت کاوه .په خپله د رسول الله(ص) او د هغه(ص) د مبارکو صحابه و د حياد بېلګې له راوړلو نه انساني تاريخ بالکل عاجز دی نو آيا ددې مسايلو په يادولو او بيانولو نعوذ باالله من ذالک القول بې حياوو؟

ايا زموږ دحيا قوه له هغوی نه ډېره ده؟ نه هېڅکله هم نه نو بيا دې زموږ مسلمان ورونه او خويندې ميندې د رسول الله(ص) ،امهات المؤمنين ،نورو جليل القدره صحابه وو او تابعينو په پل ،پل کېږدي او دد يني مسايلو په زده کړه کې دې هېڅ شرم نه محسوسوي ،اسلام پوښتنه کول عيب نه بولي خو ناپوهي عيب بولي او د اسلامي شريعت په تطبيق کې هم په اسلامي ټولنه کې دناپوهۍ عذر ته اعتبار نه ورکول کېږي.زموږ ډېرې دينداره خويندې، ميندې او ورونه همدې غلط احساس له دين نه پردي کړيدي اود جهالت او ناپوهۍ په زولنو کې يې ګيرې کړې دي.له بده مرغه چې د بې سوادۍ او ناپوهۍ د بلا وزرې خوزموږ په ټولنه تر بلې هرې ټولنې زياتې خپرې دي او په ځانګړي ډول په اوسني وخت کې خو زموږ د ټولنې باسواده

(c) ketabton.com: The Digital Library

اولوستوالي ښځې په فیصدۍ کې هم نه راځي اوبیاکه دشرم اوخجالت احساس له دې بدمرغۍ سره یوځای شي نو خبره بالکل خرابه اوله بدهم بدتره شي.

الله(ج) چې یو انسان د یوعمل په ترسره کولومکلف کړی دی یایې دکوم کار دکولو نه منع کړی دی نو ددې مسئلې د شرعي حیثیت زده کول یې هم پرې فرض کړي دي او ددې مسئلې بیانول اویادول بیا نه تنها دا چې شرم اوحیا نه ده بلکې فرض اولازم دي ځکه چې موږه مسلمانان یو د ژوند دهرې برخې اوهر کار لپاره موحدود اوچوکاټ اسلام تعینوي.اوهمدارنګه د هغو مسایلو حدود اوچوکاټ هم اسلام ږدي چې بیانول یې لازم نه دي یا په بل عبارت دابه هم راته اسلام وایي چې په فلانۍ مسئله کې لدې زیات تفصیل اوبیان پکارندی که څوک په کې بیا هم تفصیل کول یا اوږدودل غواړي نو هغه سړی بې شرمه اوګناهګار دی.

اسلام په خپله د شرم اوحیا دین دی ،حیا دایمان نیمه برخه اوبې حیا انسان له نیم ایمان نه بې برخې اومحروم بولي.

رسول الله(ص) فرمایي: کله چې حیا نه لرې نو څه دې چې زړه غواړي کوه یې پخپله رسول لله(ص) ډېر حیاناک شخصیت وه خو لکه چې د مخه مو وویل د دین زده کړه یا بل چاته یې ورښودل (هغه چې اسلام یې دزده کړې اوبل ته د ښودلو اجازه کړې وي) لکه جنسي مسایل.حیض،نفاس،. . . دا که هر څومره چاته د شرم خبره ښکاري خو یادول یې بې حیایي نده بلکې په خپل ذات کې عبادت دی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ددې لپاره چې د اطمینان اوتسکین ډیوه مو لاروښانه شوي وي نوښه به داوي چې دهغومسایلواو روایاتو څونمونې دلته رایادې کړوچې په اصطلاح کې د شرم اوحیامسایل ګڼل کېږي.

پخپله رسول الله(ص) چې کوم احکام خپل امت ته بیانوي نو هدف یې دادی چې امت یې دا مسایل زده کړي اوعمل پرې وکړي.

صحابه وواوحتی امهات المؤمنین(رض) چې په محمدي سپېڅلې مدرسه کې څه زده کړې دي نوپرته له دې چې له ځان نه په کې څه کمښت اوډېرښت راولي په ډېره امانتداری سره یې امت ته بیان کړي چې نه یې په کې د شرم احساس کړیدی اونه یې په کې ننګ کړیدی او ددې مسایلوله بیان څخه د دوی اساسي هدف دادی چې هغه فرضیت یا وجوب چې نوروته ددې مسایلوښودلوپه هکله د دوی پر غاړه پروت دی ساقط شي اوهم نورمسلمانان دا دیني مسایل چې دوی په خپله د اسلام له یواځیني شارح(ص) څخه زده کړیدي نوروته وښيي اوکه خدای مه کړه دوی ددې احکاموپه روایت کې شرم محسوس کړی وای نونن به موږ ددې مسایلوله احکامو څخه څه خبرېدلو؟

که حضرت عایشې(رض) یا د رسول الله(ص) د مبارک حریم نورو بیبیانو د رسول الله(ص) د غسل طریقه موږ ته نه وای بیان کړې اوځان ته یې شرم ګڼلی وای نو نن به موږ د شرعي غسل طریقه له چا څخه یاده کړې وه ؟

ام سلمه(رض) روایت کوي چې سلیمه(رض) د رسول الله(ص) حضور ته راغلله اوعرض یې وکړه چې :(یا رسول الله ان الله لا یستحي من الحق ...)

(c) ketabton.com: The Digital Library

یعنې :ای د خدای رسوله! الله دحق په ویلو کې شرم نه کوي نوایا په ښځه کله چې احتلام ورته پېښ شي (شیطان یې وغولوي)غسل شته ؟ رسول الله(ص) ورته وفرمایل چې هوکله چې اوبه (مني) ووینې.[۱]

په پورتنیو الفاظو کې په محمدي مدرسه کې روزل شوي صحابیه په زغرده رسول الله(ص) ته وایي چې د دین په یادولو او په حق وینا کې شرم نشته اورسول الله(ص) هم ددې موضوع په پوښتنې سره ونه رټله اونه یې پرې د بې حیا نوم کېښود.

حضرت عایشه(رض) روایت کوي چې ما او رسول الله(ص) به په یو تشناب کې یوځای غسل کاوه اوله یوه لوښي مو اوبه کارولې تردې چې رسول الله(ص) به داوبو په لګولو کې په ماچالاکي کوله نومابه ورته وویل چې: (دع لی. . .) ماته اوبه پرېږده ماته اوبه پرېږده.

ددې مسئلې د بیان په وخت کې چې په روژه کې په ښکلولو او په غېږکې نیولو روژه ماتېږي اوکه نه؟ ام سلمه روایت کوي چې زه به رسول الله(ص) ښکلولم اوهغه به روژه و.[۲]

حضرت عایشه(رض) روایت کوي چې درفاعه ښځه راغلله اورسول الله(ص) ته یې عرض وکړچې زه رفاعه طلاقه کړم اوله هغه نه وروسته مې له عبدالرحمن ابن زبیرقرضی سره واده وکړ اوله هغه سره د تهوتې د څنډې په څېرشی دی (تناسلې اله یې دتهوتې په څېر نرمه اومړاوې ده) رسول الله(ص) ورته وفرمایل: چې شاید بېرته رفاعه غواړې؟ نه تر دې چې: (یذوقی عسیلتک وتذوقی عسیلته).

---

[۱] بخاري کتاب الادب ،فتح الباري ،اوکشف لحقایق

[۲] متفق علیه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

یعنې: (هغه ستا عسل وڅکي اوته دهغې عسل وڅکې) یعنې تر دې چې عبدالرحمن ستا له خوږونه خوند وانخلي اوته د هغه له خوږونه خوند وانخلې نو ته بېرته رفاعه ته تللی نشې.

په موطا کې وایي چې ددې ښځې نوم تمیمه وواودوهب لور وه.[۱]

حضرت میمونه(رض) د رسول الله(ص) د غسل جریان حکایت کوي اوداحدیث امام زیلعي اوټولوصحابه وو روایت کړیدی.

حضرت انس بن مالک رضی الله عنه روایت کوي چې: (ان النبی(ص) کان یطوف علی نسائه).

یعنې: رسول الله(ص) به په یوه شپه کې پر ټولوښییانوګرځېده (له ټولوسره به یې جماع کوله)اوده په دې وخت کې نهه ښځې درلودلې.[۲] اوبخاري کې وایي چې بیا به یې له دې ټولونه یوغسل کاوه.

حضرت عایشه(رض) روایت کوي چې کله رسول الله(ص) وفات کېده نوسریې زما دسینې اوغاړې ترمنځ ایښی وتر دې چې دخولې لاړې (توکانړې) به یې زمادخولې له لاړوسره یوځای شوې.[۳]

رسول الله(ص) په زغرده اعلان کوي چې : (ان الله لایستحی من الحق ....).

یعنې: الله(ج) له حق ویلوڅخه شرم نه کوي تاسوله ښځوسره دشاه له لارې(په دبرکې)جماع مه کوئ.[۴]

---

[۱] بخاري کتاب الطلاق، سبل السلام ج ۳ موطاامام مالک.
[۲] بخاری.
[۳] بخاري کتاب النکاح.
[۴] نسایی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

امام قاضي شهاب الدين احمد ابن حجرعسقلاني په فتح الباري کې تر دې عنوان لاندې چې د دين په زده کړه کې شرم او حيا په کارنده د (باب مالايستحی من الحق لتفقه فی الدين) تر عنوان لاندې مستقل باب رانقل کړيدی او په دې باب کې يې ډېر داسې روايتونه د نمونې په ډول رانقل کړيدی. کوم چې اوس ځنې خلک د حيا او شرم خبره ګڼي او صحابه وو روايت کړيدی.

د يوه حديث مفهوم دی چې له رسول الله(ص) څخه يې دهغه يوه مېرمن روايت کوي چې په التقا دختانينو (د نارينه او ښځې د عورت په يوځای کېدلو او دحشفې په ډوبېدلو غسل و اجب کېږي دا بي بي وايي چې (فعلته انا و رسول الله(ص) فاغتسلنا) يعني ما او رسول الله(ص) همدا کار وکړ. او بيا مو غسل وکړ.

پدې حديث کې دې مبارکې بي بي يوه لويه فقهي مسئله روښانه کړې او که خدای مکړه د خپلې بسترې خبره يې پټه ساتلې وای او سترګې يې پرې پټې کړې يا يې ځان ته دا شرم بللی وای چې څرنګه زه د خپلې بسترې خبرې بهر ته وباسم او هغه هم بيا داسې چې د قيامت تر ورځې به زما او رسول ا الله(ص) د بستر کېسې د خلکو په خولو کې اوړي او را اوړي او هغه هم په خپله زما دخولې حکايت نو نن به دا مسئله هم د امت لپاره دومره روښانه نه وه.

ډېر مفسرين، محدثين او ددين ائمه په دې نظردي چې درسول الله(ص) لخوا ځانته د ښځو په ډېروالي(تعدد دازواجو) کې د هغوی ستر هدف او حکمت دا و چې د دين په رسولو کې ورسره مرسته وکړي .درسول الله(ص) د سيرت هغه برخه خوبه چې نورو صحابه وو ليدله یااورېدله او دهغوی هغه اعمال او کړنې چې هغوی پرې خبرېدل نو دا خوبه صحابه وو ﷺ روايت

(c) ketabton.com: The Digital Library

کړی وومګر هغه مسایل به څنګه شوي وو چې د دوی له نظرنه پناه وواو د رسول الله(ص) له خپلې سکه بي بي پرته د بل چا پوهېدل یا خبرول پرې ممکن نه و او اکثره په کورنیو احکامو یا په بله اصطلاح کورنۍ فقهې پورې اړه نیسي نو رسول الله(ص) د همدې مسایلو د خورا ښه تشرېح کولو لپاره ډېر ودونه وکړل او ډېرې مېرمنې یې په دې اړه د ځان ملګرې کړلې. په بخاري او مسلم کې له حضرت عایشي(رض) نه روایت دی چې رسول الله(ص) فرمایي:((عشر من الفطرة...))

یعنې لس فطري سنت دي چې حضرت عایشه(رض) په کې د نارینه لپاره حلق العانه (د نامه لاندې د مخصوص غړی خرېبل) هم یادوي.[۱]

www.melitahrik.com 0777 400 116

[۱] بخاری مسلم او فتح الباري ص ۲۲۰.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د کوروالي اسلامي طریقه

الف: د مطلب لنډیز

اسلام بشپړنظام ،شامل اوکامل دین دی.هېڅ یې پټ نه دي پرېښي.دژوند په هر اړخ تطبیقېږي اولازمه ده چې موږ هم د ژوند په هره برخه کې اسلامي قانون عملي کړو ،هرمسلمان بایدد ښوونې په ډګر کې ښوونکې ،دزده کړې په ډګر کې زده کوونکی ،دکار اوخوارۍ په ډګرکې تر هر چا ډېرزیارکښ ،دجهاد سنګر کې باتوراومجاهد ،دتواضع اوعاجزۍ په ډګرکې تر هر چا متواضع ،دسرشارۍ په ډګر کې (د دښمن په مقابل کې) تر هر چاسرشاره اودسیاست په ډګرکې ترهرچالوی اوپوه سیاستمداروي.

فطرت د نورو ژویو په څېر انسان هم له جنسي غرایزو برخمن کړی دی اوانسان هغه په هره طریقه چې وي،پوره کوي،خوددې لپاره چې ددې حاجت په پوره کولو کې دانسان توپیرله نورو ژویو سره وشي. نو اسلام ددې لپاره هم ښکلي اوسپېڅلې لاره وښاکله ترڅوددې عملیې د اجرا په وخت کې په همدې لاره تلل وشي اوخوراښه نتیجه ورکړي.

اسلام دا حکم په خورا ښه توګه تشریح کړی دی اوله مطالعې څخه یې جوتېږي ،چې دا احکام مطالعه کول یا زده کول څه د ننګ اوشرم خبره نه ده، د خجالت ځای خو دادی چې انسان له خپل دین اومذهب څخه بې خبره واوسي،اوخپلې غوښتنې په غیر شرعي ډول پوره کوي په دې اړوند خوډېر څه کښل شوي هم دي اوډېرو مشورې هم ورکړې دي،چې په بازارونو کې مختلفې لکچرې (بیانونه) د رسالو اوکتابونو په شکل موندل اوپلورل

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

کېږي مګر دا په اسلامي طريقه نه دي ليکل شوي په دوی کې د غير اسلامي تدابيرو اوحرامو شيانو د پکار اچولومشورې ورکړل شوېدي.

که ددې غوښتنو په پوره کولو کې د اسلام تاکل شوي حدود مراعات نکړل شي نو انسان په مختلفو ناروغيو اخته کېږي د ښځينه ناروغيو اوپوستکي مشهور ډاکټرافتاب احمد شاه وايي: کله چې ماته ناروغان راشي نو زه له هغوی څخه مختلفې پوښتنې کوم نودارانه جوته شي چې په دوی کې له ځينو سره د حيض په حالت کې کوروالی شوی وي چې د هغوی تناسلي غړي ته يې پوره زيان رسولی وي او د هغه له امله يې ټول بدن ته د پوستکي ناروغي پيدا شوې وي او ځينو بيا له ښځو سره په غلطه لاره (د شاه لارې) خپل شهوت رفع کړی وي نو هرکله چې ما له دوی څخه وپوښتل چې تاسې نه پوهېږئ چې په اسلام کې په حيض، نفاس کې او شاله پلوه جماع حرامه ده؟نو هغوی به د ناپوهۍ څرګندونې کولې.[۱]

همدا اوس چې دا يډز نوم بدې اووژونکې ناروغۍ په کروړونوو کړي له ژوندون څخه لاس په سر کړل دا ټول په اسلامي تعليماتو د نه عمل نتيجه ده.

نو په همدې خاطر د کوروالي (جماع) په هکله اسلامي تعليماتو ته يو لنډه شان کتنه کووترڅو د دنيا او اخرت ګټه ترې واخلو.

ب: د واده اوله شپه

حضرت اسماء (رض) روايت کوي چې ما د عايشې (رض) ناوې جوړه کړله (ښايسته او ښکلايې ماورته برابره کړله) بيا رسول الله (ص) ته راغللم او د

[۱] اداب\ مباشرت، يعني ميان بيوی کې درميان جنسي تعلقات کاصحيح طريقه ډاکټر افتاب احمد شاه هوميوپيتهـ ماهرامراض جلدوامراض نسوان انډيا.

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغې د کتنې اوله هغې سره د ملاقات له پاره مې راوغوښت هغوی(ص) یې خواته راغلل اویوجام شیدې یې راوړلې هغوی(ص) پخپله هم ورڅخه وڅښلې بیا یې عایشې(ص) ته وړاندې کړلې، عایشې(ص) د حیا له کبله مخ وګرځاوه ما (اسماء وایي) عایشه(رض) ورټله او ورته ومې ویل چې د رسول الله(ص) له لاس څخه یې واخله عایشې(رض) شیدې واخستلې اولږې یې ورڅخه وڅښلې بیا رسول الله(ص) ورته وفرمایل: چې ملګرې ته دې یې ورکړه.

په دې حدیث کې ځوانانو ته درس دی چې دواده په لومړۍ شپه د بې صبرۍ ،بې ځایه تصرف اوبد اخلاقۍ څخه ځان وژغوري. په لومړۍ شپه ځینې ناوې یو څه شرمېږي نو په کار دی چې له هغې سره نرمه وضعه ،ښه ،اخلاق ،له مینې او محبت څخه ډکې خبرې وشي ترڅودهغې خجالت لېرې کړلی شي اوله یوداسې مقدماتي حکمت څخه کار واخستل شي چې ناوې هم څه جرئت پیدا کړي.

د واده لومړۍ شپه د ښځې اوخاوند ترمنځ دمینې اومحبت یا بغض، حسد ،کینې اونفرت د پیداکېدلو سریزه ده ځکه چې دا د نوي ژوند پیلامه (دپیل لومړۍ شپه) ده نو پکار ده چې خاوند له ښځې سره ښې اړیکې ټینګې کړي ،ځان ورته په قهر اوغصه کې ونه نیسي لکه نن سبا چې زموږ د ټولنې د وګړوخوی اوعادت دی ،اوښځه هم باید پدې شپه دمېړه د زړه د راښکون اوتوجه د راجلبولو لپاره خپل ټول کوښښونه ترسره کړي ،خپله ټوله ښکلا ،زینت اوسینګاربرابر کړي. ,خاوند دې له ځان څخه نه ایساروي ،نازنخرې د خاوندپه مینه اومحبت کې ډېرښت راولي خاوند نور هم حریصوي ،خودا نازونه اواداګانې بایدله اندازې څخه ډېرې نه شي چې د

www.melitahrik.com 0777400116

(c) ketabton.com: The Digital Library

مېږه طبیعت پرېشان کړي باید په یاد مو وي چې د واده داعلان په خاطر دهل او داریا وهل روا دي.[1]

همدا راز د ناوې په واسطه د مېږه او دمېږه په واسطه دناوې په ګوتو کې دګوتې ورکول،دنصاراوو پېښې دي ،هغوی هم په ودونو کې داسې کول ،دا د هغوی مذهبي دستور دی او نصاراوو په دستورعمل شرعاً ښه نه او مخالفت یې لازم دی.[2]

او کله چې ناوې کور ته راوستل شي نو دناوې لاس او یا دتندي وېښته به نیسي او دا دعا به وایي: (اللهم اني اسئلک من خیرها و خیرما جبلتها علیها واعوذبک من شرها وشرما جبلتها علیه).[3]

یعني :ای خدایه زه له تاڅخه ددې او ددې خویونو دخیرسوال کوم او پناه دروړم تاته له شرددې څخه او شردناوړه خویونو ددې څخه.

او کله چې ښځې سره کوروالی کول غواړي ،نو ځان دې نه لوڅوي او نه دې په ناڅاپه ډول په ښځه حمله کوي ،ځکه ښځه لا له دې کار سره اموخته نه وي.

ج: له خپلې مېرمن سره د کوروالي حکم

فقها په دې هکله بېل بېل نظریات لري ،یو شمېرعلماء وایي چې له خپلې ښځې سره یو ځل جماع (کوروالی) واجب ده .

www.melitahrik.com 0777 400 116

[1] بخاري،مسند احمد ،او سنن الکبری للامام البیهقي.
[2] اداب الزفاف في السنة المطهرة شیخ محمد ناصرالدین الباني.
[3] بخاري ،ابوداود او ابن ماجه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

اوځيني نور بيا وايي چې :کوروالی هم د نفقې اوجامې په څېرپرخاوند دخپل توان اوقدرت په اندازه واجب دی. ځکه چې دا دنکاح اصلي مقصد ته د رسېدلو يوا ځينۍ ذريعه ده.[۱]

امام ابن تیمیه(رح) وايي پر مېړه دښځې له نفقې څخه هم لوی حق دا دی چې په خورا ښه توګه ورسره يوځای شي.[۲]

په الفقه الاسلامي واد لته کې ليکي چې که چېرې سړی کوم صحي يافني عذر ونه لري لکه ناروغي يا مسا فري نوله خپلې مېرمنې سره کوروالی پرې واجب دي.

بايــد وويــل شــي چــې لــه احنــافو څخــه پرتــه نــور مذهبونــه دفرضواوواجبوترمنځ توپير نه کوي اوفرضوته هم واجب وايي اوداچې په کومه اندازه واجب ده نوليکي له خپلې مېرمن سره کم ترکمه په دومره اندازه کوروالی واجب دی چې له حراموڅخه پرې وژغورل شي . امام طحاوي وايي چې په هروڅلوروشپوکې يوځل کوروالی دښځې رسمي حق اوپر مېړه لا زم دی اوله دې څخه پرته بيا دا ديانتاً پر مېړه دښځې شرعي حق دی چې په کوروالي يې سېرابه او مړه کړي او په حراموکې له لوېدلوڅخه يې وژغوري

.

امام جعفرصادق وايي چې څوک له يوې څخه ډېرې ښځې ولري اوپه کوروالي يې مړ ولای ونه شي اوهغوی حرام کارته لاس ورواچوي نو ګناه يې دهمدې (بې وسه) مېړه پر غاړه ده .

[۱] تحفة العروس نقل له روضة المحبين څخه.
[۲] فتاوی ابن تيميه

(c) ketabton.com: The Digital Library

محمدعلي صفري هم وايي چې: هره ښځه په څلورو شپوکې يوځل د کوروالی حق لري.[۱]

ځينې نور علماء بيا وايي چې کوروالی د ښځې او مېړه حال ته په کتلو او د دواړو د جنسي توان په نظرکې نيولو سره واجب ده .دکتور وهبه زحيلي همدا اند معقول او غوره بللی دی .

ځينې خلک داسې انګېرې چې ګويا اسلام د شهوت او مينې مخالف دی ددوی دا دعوه نه يوازې دا چې په اسلام پسې يوه افترا ده ،بلکې معقوله هم نده او اسلام يې په کلکه ردوي.شهوت په انسان کې يوه الهي وديعه ده چې اسلام يې په رفع کولو او پوره کولو سخت تاکيد کوي د شهوت موضوع ته اسلام په ډېره جدي سترګه ګوري حتی د هغو مقدماتو ،دواعيو او تحريکوونکي‌و عواملو په ترسره کولو هم تاکېد کوي چې شهوت راپاروي ،زينت ،نظافت، ښکلا او ارايش د شهوت د راپارولو عوامل دي او دا ټول په اسلام کې جدي مطلوب دي حضرت علي‌رضی‌الله‌عنه فرمايي: زه هغه ښځه نه خوښوم چې د مېړه لپاره رانجه او نکريزي ونه کړي.په قران کريم کې هم کله چې الله(ج) د شهوت د رفع کولو موضوع بيانوي نو خطاب د آمر په صيغه کوي لکه: (نِسَآؤُكُمۡ حَرۡثٞ لَّكُمۡ فَأۡتُواْ حَرۡثَكُمۡ أَنَّىٰ شِئۡتُمۡ) البقرة۲۲۳.

يعنې: ښځې ستاسې ځای د کرلو ستاسې دی نو راځئ کروندو خپلو ته په هرډول چې خوښ مو وي.

(فَٱلۡـَٰٔنَ بَٰشِرُوهُنَّ) البقرة ۱۸۷.

يعنې پس اوس کوروالی کوئ له دوی سره.

---

[۱] زن وشوهر دوهم ټوک

(c) ketabton.com: The Digital Library

(فَإِذَا تَطَهَّرْنَ فَأْتُوهُنَّ مِنْ حَيْثُ أَمَرَكُمُ اللّهُ) البقرة ۲۲۲.

یعنې: نو هرکله چې پاکې شي دوی نو راځئ دوی ته (کوروالی ورسره وکړئ) له هغه پلوه چې خدای تاسې ته امر کړیدی.

د: کوروالی محل

الله(ج) انسان ته رواکړیدي چې :له خپلې مېرمن سر په جایزه او سپېڅلې طریقه خپله شهواني غریزه اشباع اوپوره کړي.نارینه کولی شي چې له خپل میل اوخوښې سره سم له خپلې ښځې څخه استفاده وکړي.اوهرخوند اومزه ورڅخه واخلي،خو چې دنکاح کولو اصلي غرض پکې له پامه ونه غورځول شي ،چې هغه د نسل پایښت اوډېرښت دی ،اودامقصد ترلاسه کېدل هغه وخت ممکن کېدلای شي چې دجماع محل فرج وي ،نو اسلامي شریعت له ښځې سره جماع کول په فرج کې حتمي وګرځول ،نارینه کولای شي چې دا معامله په خپل محل (فرج) کې له هرپلوه (په ملاسته ،ناسته ،اړخ ،له مخې ،له وروسته ،له پاسه ،له لاندې ،حتی په ولاړه هم اجراکړي ،مفسرین ددې ایت :(نِسَآؤُكُمْ حَرْثٌ لَّكُمْ فَأْتُواْ حَرْثَكُمْ أَنَّى شِئْتُمْ)البقرة ۲۲۳.

یعنې :ستاسو ښځې ستاسود کروندې ځای دی ،نوراځئ خپل پټي ته څنګه مو چې خوښه شي.

وایي چې :قریشو به په مکه کې له ښځو څخه په هر رنګ خوند اخست اوکله چې د مکې خلک مدینې ته مهاجر شول نو له دې کبله چې په مدینه کې یهودیان ډېر وو اویهودیانودا کار یوائې په اړخ باندې کاوه اودمدینې عام اوسېدونکي یې هم تر اغېز لاندې راغلي وونو یومهاجرله یوې انصارېې انجلۍ سره واده وکړ اوله هغې انجلۍ سره یې له خپل دستور سر

www.meltahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

سم له هره پلوه کوروالی کول غوښتل، دې انجلۍ دا کار بد وګاڼه و یې ویل چې :موږ یې یوازې په اړخ باندې کووته یې هم کوه اویا له ما څخه لېرې اوسه. د دوی خبره غتّه شوله تر دې چې دا پورتنی ایت نازل شو.رسول الله(ص) د[انی شئتم]په تفسیرکې وفرمایل: د مخې لخوا ،دشاه له خوا ،په اړخ باندې،خوچې په فرج کې وي.[۱]

همدا راز روایت دی چې یوځل حضرت عمر رضي الله عنه له خپلې مېرمن سره دشاله له پلوه په فرج کې کوروالې وکړاو وروسته ورته دشرعي ممانعت احساس وشو نو رسول(ص) ته راغی اوداحال یې ورته بیان کړ هغه (ص) هېڅ ځواب ورنکړتر دې چې دا پورتنی ایت نازل شواوکوروالی له هره پلوه روا شو ،خو د کروندې په پام کې نیول ضرور وګڼل شول.

ه: د کوروالی څو ادبونه

کله چې ښځه اوخاوند یوله بل سره مباشرت کول غواړي نومستحب دي چې:

۱. لمړی دوه رکعته لمونځ وکړي.

۲. له نهایت سکون اواطمنان څخه به کاراخلي ،بې صبري به نه کوي.

۳. دشهواتوجذبه به په ځان نه پیاوړې کوي.

---

[۱] ابوداود ،مسنداحمداوالمستدرک للحاکم

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

۴. درې ځله به سورت اخلاص اومعوذتين وايي بيا به لکه څنګه چې ابن عباس رضي الله عنه روايت کوي دا دعا ووايي: [بسم الله اللهم جنبنا الشيطان وجنب الشيطن ما رزقتنا].[1]

يعني: په نامه دخدای ای خدايه په امن مو وساته له شيطان څخه او په امن کې وساته له شيطان څخه هغه څه چې ته يې موږ ته روزي راکوې.

او د انزال په وخت کې به په زړه کې دا دعا وايي: [اللهم لاتجعل للشيطن فيما رزقتنى نصيبا]

يعني: ای خدايه مه ګرځوې شيطان لره په هغه څه کې چې ته يې ماته روزي راکوې څه برخه.

علماء وايي که دا دعاګانې ونه لوستل شي نو اولاد مفسد اوتباه کوونکی راځي.[2]

۵. کله چې دخول وشي هلته لږ څه ځنډ پکار دی ترهغې چې دښځې انزال هم وشي د دواړو يوځای انزال په خوند کې ډېربښت راولي اوکه دا کار يې (انزال يې ژر)وکړنو په ښځه به يې سخته تمامه شي.[3]

۶. کله چې څوک مباشرت کول غواړي نو خپله مېرمن دې دمخه خبره کړي چې هغه خپل زينت او ارايش برابر کړي.

۷. که د مباشرت په وخت کې د حاجت سخته اړتيا نه وي نو حاجت ته تلل ښه نه دي ځکه چې دا دذکر انتشار له منځه وړي.

---

[1] بخاري.
[2] رفاه المسلمين حضرت مولانا شاه اسحاق دهلوي.
[3] احياء العلوم امام غزالي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۸. که ښځه له پیل څخه د مخه خپل فرج په ښخو اوبولوند کړي نو شهوت به يې ژر راوپارېږي او په فرج کې یو څه تنګوالی هم راځي چې په لذت کې ډېرښت راولي.

۹. که د نارینه انزال ژر کېده نو دی دې هم خپل ذکرپه یخواوبولوند کړي چې انزال وځنډېږي.

۱۰. د تبې اوناروغتیا په وخت کې کوروالی روغتیا ته لوی تاوان رسوي.

۱۱. له کوروالی څخه وروسته ښه خوراک ډېر ګټور دی.

۱۲. په کوم ځای کې چې دچا دراتللو یا بله وېره وي نو مباشرت ښه ندی ځکه دلته خوند نه حاصلېږي.

۱۳. د مباشرت په وخت کې خوشبويي لګول د رسول الله(ص) سنت ده.

۱۴. لـــه هرنګـــه بـــد بـــويې څخـــه بـــه ځـــان ساتي،تمباکو ،سګرټ،نسواراونورې هرراز نشې شهوت له منځه وړي اورغبت په نفرت بدلوي.

۱۵. د مباشرت په وخت کې به مخ قبلې ته نه کوي.

۱۶. ډاکټران وايي چې له کوروالي څخه سمدستي وروسته اوبه څښل ښه ندي ځکه دا دتنفس ناروغتیاوې پیداکوي.

۱۷. په ډېره مړه خېټه هم دا کار ښه ندی.

۱۸. په ولاړه باندې کوروالی بدن کمزوری اوناتوانه کوي.

۱۹. له فارغېدلو څخه وروسته به دواړه بېل بېل ځانونه وچ کړي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

حضرت مولنا شاه اسحق دهلوي(رح) وايي چې: په يوه کپړه د دواړو ځان وچول د بېلتون لامل ګرځي.[۱]

۲۰. له کوروالي څخه وروسته به دواړه تش حاجت پوره کړي ځکه چې ډېر وخت د منيو څاڅکي په تناسلي غړي کې پاتې کېږي او دهغوی بهر وېستل پدې طريقه پکار دي د طب کتابونه ليکي چې دا مني بيا سوزيدل او تبې پيدا کوي.

حضرت علي رضی الله عنه فرمايي: که چا له مباشرت څخه وروسته تش حاجت پوره نکړنو په سخت رنځ به اخته شي.

۲۱. له مباشرت څخه وروسته د فرج وينځل ضرور دي فقيه ابوليث سمرقندي(رح) وايي چې: له مباشرت څخه وروسته به دواړه په معتدلو اوبو خپل غړي وينځي او په يخو اوبو وينځل د بخار خطره پيدا کوي او که په يخو اوبو يې وينځل غواړي نو لږ دې انتظار وکړي چې بدن خپل عادي حالت ته راشي او دا وينځل بدن تندرست کوي.

لکه وړاندې مو چې وويل دا ټول مستحبات او طبي مشورې دي شرعي واجبات نه دي او پرېښودل يې هم روا دي.

[۱] رفاه المسلمين حضرت مولانا شاه اسحاق دهلوي.

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

و: هم خرما هم ثواب

اسلام د موجوده مسیحیت په څېر منحرف دین ندی چې جنت د مال په بدل کې د پاپانو په واسطه وپلورل شي، شتمن جنت واخلي او نېستمن او بېوزله دې محروم او بې برخې ګرځي. په اسلام کې جنت بې پیسو لاس ته راځي، دژوند په هره برخه کې د اسلامي تعلیماتو عملي کول د جنت دلاس ته راوړلو وسیله ده، حتی چې دخپلو شهواتو په رفع کولو کې (چې فطري غوښتنه ده او انسان یې پوره کولو ته بې حده لېواله دی) هم ورته اجر دی لکه رسول الله(ص) چې فرمایي: ستا په کوروالي کې هم تاته اجراو ثواب دی، یو سړي وپوښتل یا رسول الله(ص) یو سړی به له موږ څخه خپل شهوت پوره کوي او ورته به اجرهم پکې وي؟ هغه ځواب ورکړ چې (ایا که په حراموکې یې استعمال کړي نو په هغه څه وبال نشته؟ هغه ځواب ورکړ، هو شته دی، هغه (ص) ورته و فرمایل(همداسې که په حلالولاروکې استعمال شي نوده ته په کې اجر دی.[1]

همدا راز ر سول الله(ص) فرمایي: چا چې د جمعې په ورځ غسل وکړ او بل یې غسل ته اړ کړ(د جمعې په ورځ یې له ښځې سره کوروالی وکړ)او دلمانځه لومړي وخت کې مسجد ته ولاړ او خطبه یې واورېدله، مسجد ته پلی لاړ شي، امام ته نژدې شي، خطبه واوري، لغوه بېهوده اوبې فایدې خبرې ونکړي اوله ناوړه کارو څخه ځان وساتي نو په هرقدم ورته د یو کال د لمانځه اوروژې د عمل ثواب دی.

همدا راز فرمایي: هر څه چې د الله(ج) ذکر نه وي لهولعب او بې ګټې دی مګر . . . او له ښځوسره لوبې.

---

[1] مسلم.

(c) ketabton.com: The Digital Library

اوداسې نور ډېر روايتونه شته دي چې ښيي له ښځې سره کوروالی اومستي ډېراجراوثواب لري.

فقهاء وايي چې: له ښځوسره لوبې اوله دوی سره مشغولېدل له نفل لمانځه څخه ډېرثواب لري.

د: جماع څو ناوړه ډولونه

۱. په حيض اونفاس کې له کوروالي څخه ممانعت

حيض اونفاس مو مخکې صفحوکې وپېژندل پدې دواړو ناروغيوکې له ښځوسره کوروالی حرام دی،اوکه څوک يې حلال ګڼي کافر دی اوله کوروالي څخه پرته هر څه کول ورسره روا دي الله(ج) د حيض په ورځوکې له ښځوڅخه په لېريوالي امر کړی دی فرمايي: (فَاعْتَزِلُواْ النِّسَاء فِي الْمَحِيضِ) البقرة ۲۲۲.

يعنې:په څنګ شئ له ښځوڅخه په حال د حيض کې.

رسول الله(ص) فرمايي: (من اتى حائضاًاوامراة فى دبرهااو کاهنافتصدقه بمايقول فقد کفربمانزل على محمد).

يعنې: چاچې له حايضې ښځې اويا ښځې سره د شاه له لارې کوروالی وکړ اويا کاهن ته ورغی اودهغه وينا يې رښتيا وګڼله نو کافرشوپه هغه څه چې نازل شوي پر محمد(ص) .

او په دې کې هېڅ شک نشته چې که دا کار يې روا وګاڼه نو کافر دی

(c) ketabton.com: The Digital Library

.اوسني طب د الله(ج) ددې وینا په هکله: (وَيَسْأَلُونَكَ عَنِ الْمَحِيضِ قُلْ هُوَ أَذًى فَاعْتَزِلُوا النِّسَاءَ فِي الْمَحِيضِ) البقره۲۲۲

۱. یعنې: اوپوښتنه کوي لتا څخه له حاله د حیض، ووایه چې (حیض)ضرر دی پس په څنګ شئ له ښځو څخه په حال د حیض کې.

ډېرانکشافات کړيدي اودا ضرر يې جوت اوروښانه کړیدی وايي چې: دحیض په وخت کې په خارجېدونکې وینه کې یوډول زهرناکه ماده ده چې که هغه جسم ته ننوتله نو د انسان روغتیا ته ډېرزیان رسوي،د ښځوپه دماغواغېزه کوي اوانسان ته دپوستکي ناروغي (خارښ، اتشک، ایډز او ..) پیدا کوي ،اولاد د جذام په رنځ اخته کېږي ،دښځوتناسلي غړي ډېرسخت درد کوي اوشاید پړسوب اوشنډوالی پیداکړي.

په حیض کې له ښځې سره دکوروالي د دنیوي سزا په هکله امام ابوحنیفه ،امام احمداوامام شافعي(رح) وايي چې :په ده کفاره نشته ده، او د امام مالک(رح) په نزد یودینارکفاره به ورکوي اوکه یودینار نه وي نو نیم دینار به ورکوي ځکه چې رسول الله(ص) فرمايي: چا چې په حیض کې له ښځې سره کوروالی وکړنو نیم دیناربه صدقه ورکوي.[۱]

۲. له ښځوسره په غیر فطري ډول (په دبرکې) عملیه

د ټولوفقهاوو په اتفاق سره د ښځې په دبرکې د تناسلي غړي ننوېستل حرام دي. بلکې کلک حرام.

[۱] ابوداود ،ترمذي،نسايي،ابن ماجه،دارمي اومشکوة.

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسول الله(ج) لدې کارڅخه صراحتاً منع کړېده اوهېڅا له حرام څخه پرته حتی مکروه هم ورته ندي ویلي.الله(ج) فرمایي: (نِسَآؤُكُمۡ حَرۡثٌ لَّكُمۡ) البقرة ۲۲۳.

یعنې: ستاسوښځې ستاسو دکرونديځای دی.

له ښځوسره د نکاح غرض اوهدف دنسل پاینښت دی اوپه دې ډول دنسل بقا ممکنه نده رسول الله(ص) فرمایي: من اتی حائضااوامراة فی دبرها فقد کفربما انزل علی محمد.[1]

یعنې: : چاچې له حایضې ښځې اویا ښځې سره د شاه له لارې کوروالی وکړ اویا کاهن ته ورغی اودهغه وینا یې رښتیا وګڼله نو په هغه څه چې پر محمد نازل شوي کافرشو (ص) .

همدا راز فرمایي:ان ا لله لا یستحی من الحق فلا تاتواالنساء فی ادبارهن.[2]

یعنې: الله(ج) دحق له بیانولو څخه حیا نه کوي ښځوته دشاه له لورې مه راځئ.

له حضرت خزیمه بن ثابت رضي الله عنه څخه یواوږد حدیث روایت شویدی چې په وروسته برخه کې یې وایي: له ښځوسره دشاه له پلوه کوروالی مکوئ.

همدا راز فرمایي:لاینظرالله الی رجل یأ تی امراته فی دبرها.[3]

---

[1] ابوداود،نسایی،ترمذی، بیهقی اومشکوة.
[2] نسایي.
[3] ترمذی اونسایي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

یعنې: نه ګوري خدای(ج)ـ د رحمت په سترګه ـ هغه سړي ته چې راتګ کوي خپلې ښځې ته دشاه له لوري.

((ملعون من یأتی امراة فی دبرها)).[1]

یعنې: لعنت شوی پر هغه چا ،چې له ښځوسره دشاه له لارې کوروالی کوي .

همدا رازفرمايي: ((ملعون من یأتی النساء فی محاشهن)).[2]

یعنې: لعنت شوی پر هغه چا چې له ښځوسره دشاه له لارې کوروالی کوي.

امام غزالي(رح) وايي چې : ښځوته دشاه له لارې راتګ سخت حرام دی. داځکه چې پدې کې دښځولپاره همېشه تکلیف دی.[3]

په دبرکې له ښځې سره پر وطې کوونکي د زنا حدنه تطبیقېږي ځکه دلته شبهه ده او حد په شبهې سره ساقطېږي.[4]

مګرپه اوسني یهودي منحرف شریعت کې يې له ښځوسره دشاه له لارې کوروالی روا کړیدی ځکه چې دهغوی په نزدښځه له قصاب څخه پېرل شوې غوښه ده اوله خپل رغبت اوغوښتنې سره سم يې هرډول استعمالولی شئ.

۳. د امیندوارۍ اوتې ورکولو پرمهال د کوروالي حکم

---

[1] ابوداود ،نسائی.اومسنداحمد

[2] ابوداوداومسنداحمد.

[3] احیاءالعلوم امام غزالی.

[4] الجنایات في الشریعة الاسلامیه.

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

په دې دواړه وختونو کې کوروالی د اسلام له نظره بې له کوم اکراهه روا دی مګر د ډاکټرانو په نظر د کوروالي نه کول غوره دي ځکه چې د حمل اوتي ورکولو په وخت کې ښځې ته تکلیف دی ځکه چې له کوروالي څخه نوی حمل پیدا کېږي او له حمل څخه وروسته د ښځې شیدې خرابېږي او د دې شیدو په څښلو د کوچني روغتیا زیانمنه کېږي. رسول الله(ج) به هغه کار چې دامت ګټه به یې پکې وه ډېر خوښاوه، فرمايي: خپل اولاد په پټه مه وژنئ لکه چې د تي رودونکي کوچني په شتوالي کې د هغه له مور سره جماع وکړئ او هغه ته زیان وکړي.

مګر دا کار یې حرام نه کړ ځکه چې دا خاوند ته هم زیان دی.

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

۴. له ډېر کوروالي څخه طبي ممانعت

فقيه ابوليث له حضرت علي رضي الله عنه څخه روايت کوي چې فرمايي: څوک چې غواړي ښه تندرست واوسي نو ډېر کوروالی دې نه کوي.

اسلام اعتدال (منځومانه) لاره په هره معامله کې خوښوي اوپکار دي چې کوروالی هم په اندازه وشي. حکيمان وايي: هغه غوښتنه چې څه عارضي سبب ونلري (لکه دښکلوښځوليدل ،فحش ،خبرې، دلوخوښځوليدل او . . .) بلکې په رښتياسره د کوروالی غوښتنه او اشتهاوي او دوهم پلو هم خوښ وي نو دا کوروالی د سکون ،نشاط اوخوښۍ سبب دی.

دکوروالي اندازه هر چاته تربل توپير لري د غښتلي اوکمزوري جسم خاوندان پدې هکله مساوي ندي. حضرت مولنا شاه اسحاق دهلوي(رح) وايي چې: دعادي خلکو(چې دجسم روغتيايي حالت يې په اوسطه توګه برابروي) لپاره په څلورو ورځوکې يوځل کوروالي مناسب دی اوکه ښځه خوښه وي ډېرښت هم پروانلري اود کمزورولپاره په يوه اونۍ يا دوه اونيوکې حتی په درې اونيوکې يوځل کوروالي مناسب دی اوپه کار ده چې له شپېته کلنۍ څخه وروسته داکار کم کړلی شي.

ډېر کوروالی بدن ته زيان رسوي. دماغ کمزوري کوي، د انسان ورځنۍ چارې ځنډوي. اوځوانانو اوهغه چاته چې صحت يې ښه وي له خپلې مناسبې اندازې څخه کم کوروالی هم روغتيا ته زيان رسوي ،شهوت ويده کوي اوتيتوي يې کورنی نظام يې خرابوي ځکه چې ښځه هم ميل لري

داهر څه طبي مشورې دي شرعاً ددې څه ممانعت نشته دی چې کم يې کوئ که ډېر اوهر وخت کې يې کولای شئ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

څو ضروري یادونې

له ښځو سره لوبې او مستي

له ښځو سره لووبې اومستي نارینه اوښځو دواړو ته ډېرې ګټې لري.رسول الله(ص) به تل لـه خپلـو بی‌بیانو سره لـوبې کـولې دهغـوی نـازاونخری بـه یـې منلې اوویل به یې:هر څه چې دالله(ج) ذکر نه وي لهـوه اولعب اوبېهـوده دي مګر . . اوله ښځوسره لوبې او مستي.

حضـرت عایشـه(رض) فرمـایي چـې: (یـوې ډلـې ښـځوژمنه وکړلـه چـې دخپلومېړونو رازونه اوحالات به یوه له بلې څخه نه پټوي ،په دوی کې چې ډېروله څه شي شکایت کاوه هغه داوه.دنفقې کموالی

،دمېړه ناوړه اخلاق،دکوروالي کمـوالی ،اودا چې مېړه یې ورسره لـوبې اومستي نه کوي)(۱)

(۱)تحفة العروس محمود مهدي اسانبولي

له ښځو سره لوبې اومستي له نفل لمانځه څخه ډېرا جرلري.رسول الله(ص) به حتی دحیض په ورځو کې له ښځوسره لوبې کولې،کله به یې چې لـه خپلـې کومې حائضې بي بي سر لوبې کول غوښتل نو دهغـې پـه تناسلي عضـوه بـه یې ټوټه واچوله بیا به یې چې څه غوښتل هغه به یې کول.[1]

[1] ابوداود اوبیهقي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

حضرت عایشه(رض) فرمايي: زه حائضه وم او ما به له لوښي څخه وڅکل بیا به همدا لوښی رسول الله(ص) واخست او خپله مبارکه خوله به يې پر هغه ځای کېښودله چې ما به ايښې وه او څکل به يې.[۱]

(دا وه له حائضې ښځې سره د رسول الله(ص) تګلاره) رسول الله(ص) فرمايي: هېڅوک دې د کوروالي په وخت کې پر ښځه لکه څاروی حمله نه کوي ،بلکې لدې وړاندې دې يې په غېږ کې نيولو او ښکلولو ،او دا سې نورو عمليو سره کوروالي ته اماده کړي

.د ښځو د سينو (تيونو) رودل روا دي خو بايد کوشش وشي چې شيدې تېرې نشي او که تېرې هم شي شرعي ستونزه نه لري ځکه چې حرمت په کوچنيوالي کې وي او که بالغ د چا شيدې وروي نو هغه پرې حرامه نده لکه چې زموږ تولنه هم په همدې غلطه انګېرنه کې ده ،د ښځو د سينو رودل ،منښل يې،د ښځې ښکلول ،ښځې ته د پراونارينه ته هم خوند ورکوي او دا دمينې اومحبت يو لوی مظهر (ښکارندوی) هم دی ځکه چې د چا څوک خوښ شي نو هغې ته غاړې وځي او غېږ په غېږ شي او دانهايت نژدې والی دی او کله چې مينه تر دې هم زياته شي نو ښکلول رامنځ ته شي بيا د روح نژديوالی راشي او خوله ښکلوي ژبه اوشونډې روي او کله چې نفس لدې څخه نورهم د پر نزديکت غوښتنه وکړي نوبيا کوروالی رامنځته شي.

---

[۱] مسلم ابن ماجه اومشکوة.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۲. د کوروالی لپاره ښه او مناسب وخت

فقیه ابولیث وایي: دکوروالي له ټولوڅخه غوره وخت د شپې وروستۍ برخه ده ځکه چې د شپې په لومړۍ برخه کې خېټه له خوړوڅخه ډکه وي او د شپې په وروستۍ برخه کې خواړه هضمېږي ،خوب پوره وي ،کراره کراري وي ،اشتها ښه برابره وي نو چې جماع وکړي بیا اودس یا غسل وکړي او ویده شي نو خپله لګول شوې انرژي (قوه) بېرته پوره کوي.له حضرت عایشې(رض) څخه روایت دی چې : رسول الله(ص) به د شپې په اخره برخه کې وترکول او که له ښځوڅخه به یې خپل حاجت پوره کاوه نوپه همدې وخت کې به یې کاوه.

د امام غزالي په نزد دشپې په لومړۍ برخه کې کوروالی مکروه دی پدې ګومان چې ټوله شپه به د ناپاکۍ په حالت کې سبا کوي.ډاکټران وایي چې: که څوک کوروالی کول غواړي اودشپې وروستۍ برخې پورې انتظار نشي کولې نو ګېډه دې نه مړوي.امام غزالي وایي چې دا درې شپې کوروالی مکروه دی د میاشتې لومړۍ ،پنځلسمه،او وروستۍ شپه.[1]

حضرت مولنا شاه اسحاق هم دادرې شپې او داخترونو شپې اودچهار شنبې شپه اوپه هغه شپه چې سبایې سفر کوي کوروالی منع کړی دی.[2]

[1] احیاء العلوم امام غزالي.
[2] رفاه المسلمین.

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

۳. د کوروالي په وخت کې د جامو وېستل

که مېړه او مېرمن يې جامې وېستل غواړي نو بايد چې په تدريج سره يې وباسي يو ځل او ناڅاپه د چا په مخ کې لوڅ او بربنډ ودرېدل ښايي يو دبل تر تاثير لاندې راشي او که جامې وباسي نو بايد دواړه جامې وباسې ځکه دا ښه نده چې ښځه ټوله لوڅه واوسي او خاوند پټ لکه چې يو عصبي ډاکټر (ماري ستوب) هم دا خبره کړېده.[1]

که څه هم د ځينو رواياتو نسبت رسول الله(ص) ته شويدی چې د ښځو عورت ته کتل يې منع ګڼلي دي لکه (اذا اتی احد من اهله فليستتر. . .).[2]

يعني : کله چې راتګ کوي يو ستاسې خپلې ښځې ته نو ځان دې په پرده کې کړي .

دې روايت ته نسائي او بيهقي منکرويلی دی ،همدا راز ديو بل روايت نسبت رسول الله(ص) ته شويدی چې: کله چې يو ستاسو له خپلې مېرمن سره کوروالی کوي نو د هغې فرج ته دې نه ګوري ځکه دا ړوندوالی پيدا کوي)

دا روايت ابن قيم جوزي په خپل کتاب موضوعات کې را اخستی دي چې موضوعي يې بللی دی او ددې مقابل کې داسې پياوړي روايتونه شته چې په ډاګه کوي چې د خپلې ښځې عورت او ټول بدن ته کتل روا دي.مثلاً.له عايشې(رض) څخه روايت دی چې :ما او رسول الله(ص) به له يوه

---

[1] تحفة العروس.

[2] ابن ماجه او بيهقي

(c) ketabton.com: The Digital Library

لوښي ځخه غسل کاوه هغه به بیړه کوله تردې چې ما به ورته ویل (ماته پرېږده ماته پرېږده) او دا دواړه به جُنُب وو.[1]

او د غسل په وخت او دکوروالي دوخت ترمنځ په کتلو کې هیڅ توپیر نشته دی

.

بل دا چې کله الله(ج) له خپلو ښځوسره کوروالی روا کړیدی نو دا عقل نه مني چې کتل دې یې ورته روا کړي نه وي. البته د ادب تقاضا داده چې له ډیرو کتلو ځخه ځان ساتنه وشي.

۴. د انزال سرعت

هغه چې نارینه دکوروالي اراده وکړي او دصحبت له پیل ځخه یوه یا دوه دقیقې وروسته یې انزال وشي . دا حالت ښځې ته زیان رسوي،اولاد نه پیدا کېږي،هر نارینه اوښځه په شهوت کې برابر ندي د ځینوشهوت پیاوړی اودځینوکمزوری وي،دعلاقې اوبه ، هوا اقلیم دغذا استعمال پدی کې لویه ونډه لري دځینو تودو سیمو ـ لکه عربستان ـ د اوسېدونکو شهوت ډېر زیات وي او په یخوعلاقو کې نسبتاً کم وي مګر دښځې شهوت په عمومي ډول له نارینه ځخه کم وي او ځومره چې دنارینه شهواني ځواک او طاقت ډېر وي دواړوخواوو ته خوشحالي حاصله وي اوکه دا ځواک په نارینه کې کم او په ښځه کې ډېروي نو پدې وخت کې ښځه ډېروخت نا ارامه وي. ډېروخت چې دښځې انزال ونشي نو خفه معلومېږي ، عصبي

[1] متفق علیه

(c) ketabton.com: The Digital Library

ناروغي ورته پيدا کېږي ، له کوروالي څخه بې رغبتي او له خاوند څخه نفرت ښکاروي.

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

۵. د دوه ځلې کوروالی ترمنځ طهارت او پاکوالی

که څوک محتلم وي یا یو ځل یې کوروالی کړی وي او بیا دا کار کول غواړي نو غسل ورته مستحب دی او که غسل نه کوي نو اودس دې ضرور وکړي ، رسول الله(ص) به صحابه وته درس ورکاوه چې که یو ځل مو کوروالی وکړ او بیا مو دا کار کاوه نو ترمنځ یې اودس کوئ.[1]

امام غزالی(رح) فرمایي: که څوک دوهم ځل کوروالی کول غواړي نو تش حاجت دې پوره کړي او خپل مخصوص غړی دې ووینځي او ددې دواړو کارونو له کولو څخه د مخه دې کوروالی نه کوي.[2]

ابي رافع رضي الله عنه وایي: چې نبي(ص) یوه ورځ په خپلو ټولو بیبیانو وګرځېد او له هرې یوې څخه به یې غسل کاوه ما ورته وویل چې ټول غسلونه ولې یو ځای نه کوې؟ هغه (ص) وفرمایل چې دا پاکه ښه او غوره طریقه ده[3]

عایشه(رض) فرمایي کله چې به رسول لله(ص) غوښتل چې خوراک وکړي او یا ویده شي او هغه به جنب و نو خپل عورت به یې ووینځه او د لمانځه دا اودس په څېر اودس به یې کاوه.[4]

او او به چې څومره نشاط پیدا کوي او صحت او روغتیا ته ګټه رسوي او س طب روښانه کړېده.

---

[1] مسلم او ابوداود.
[2] احیاء العلوم
[3] ابوداود او نسائي
[4] متفق علیه

(c) ketabton.com: The Digital Library

یوولسم څپرکی

زنا

پېژندنه او غندنه

الف: ثبوت او پېژندنه

فقهاوو د زنا بېل بېل تعریفونه کړيدي مګرجامع اوغوره تعریف يې دابن رشد اود محمد علي صابوني عبدالله بن محمودبن مودود اومحمد امين مشهورپه ابن عابدين ګڼ تعريف دی.

د ابن رشد تعريف : هره وطې چې د سيي نكاح يادنكاح دشبهې په اثريا چې له خپلې وينځې سره نه وي زنا ده.[1]

د محمدعلي صابوني اونوروګڼ تعريف : له ښځې سره په فرج کې وطې ده چې له هغې سره دنكاح څه شبهه ونلري.[2]

[1] بداية المجتهد.

[2] الاختيار ،حاشيه ابن عابدين،الفقه الاسلامى وادلته اوروائع البيان

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

د امام قرطبي تعريف : د ذکر داخلول دي په فرج کې چې طبعاً ورته اشتها راځي او شرعاً حرام وي.[1]

نو ددې تعريف پر اساس وطي په دبر کې او يا له نورو حيواناتو سره په زنا کې نه حسابيږي ځکه چې د سليم طبيعت اشتها ورته نه راځي.

د حنابله و تعريف : حنابله وايي چې زنا په قبل يا دبر کې بد کاري ده.[2]

ب: قباحت او بدوالی

اسلام که د ستر په هکله کوم احکام نازل کړي دي او که پردی ښځې يا نارينه ووته يې له لاس اوږدولو څخه منع کړې ده او که بې ځايه ګرځېدل يې ناخوښ ګڼلي دي دا ټول په خپل ذات کې عمده مقصود نه ،بلکې امنيتي تدابير او مخنيوی دی چې اصلي ناروغتيا زناده ددې لپاره چې څوک پدې لويه او بې شرمه ګناه کې چې هېڅوک يې له ضرر څخه خلاصيدلی نشي ، ونه لوېږي نو ټولې هغه لارې يې بندې کړې چې دې خواته دلالت او اشاره کوي الله(ج) فرمايي : (وَلاَ تَقْرَبُواْ الزِّنَى إِنَّهُ كَانَ فَاحِشَةً وَسَاء سَبِيلاً) الاسرا : ۳۲

يعنې: زنا ته مه نژدې کېږئ يقينا چې دا بې حيايي او بده لاره ده.

دلته الله(ج) فرمايي چې زنا خوښخي مکوئ حتی دزنا په خوا اشاره کونکي وسايلو ته هم مه نژدې کېږئ. کېدای شي چې تاسې په دې ډېر بد جرم کښې ولوېږئ .

---

[1] احکام القران محمد بن احمد قرطبی.

[2] الجنا يات فی الشريعة الاسلاميه دکتور محمد رشدی محمد اسماعيل.

(c) ketabton.com: The Digital Library

زنادکبیره لویوګناهونوله جملې څخه ده له شرک اوقتل څخه وروسته په دویمه پوړۍ کې راځي: (وَالَّذِينَ لَا يَدْعُونَ مَعَ اللَّهِ إِلَهًا آخَرَ وَلَا يَقْتُلُونَ النَّفْسَ الَّتِي حَرَّمَ اللَّهُ إِلَّا بِالْحَقِّ وَلَا يَزْنُونَ وَمَن يَفْعَلْ ذَلِكَ يَلْقَ أَثَامًا {۲۸} يُضَاعَفْ لَهُ الْعَذَابُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ وَيَخْلُدْ فِيهِ مُهَانًا) الفرقان ۲۸-- ۹۲

یعنې: او هغه خلک چه الله سره بل معبود نه بولي او هغه نفس نه قتلوي چې الله(ج) یې قتل منع کړیدی مګرپه حقه سره او زنا نه کوي اوڅوک چه داکار وکړي هغه په ګناه کې پرېووت، دوه چنده عذاب به دقیامت په ورځ ورکړل شي اوپروت به په کې وي سپک شوی.

حضرت عبدالله ابن مسعود رضي الله عنه روایت کوي چه ما له رسول الله(ص) څخه وپوښتل چه کومه ګناه ډېره لویه ده ؟ هغوی په ځواب کښې وفرمایل : (ان تجعل لله ندا وهو خلقک قلت ثم ای ؟قال : ان تقتل ولدک من اجل ان يطعم معک قلت ثم ای ؟ قال :ان تزنی بحليلة جارک).[1]

یعنې: چه الله(ج) ته شریک وبولې حال داچې همده پیداکړي یې ، ما وویل بیاکومه ده ؟ هغه وویل چه اولاددې ووژنې له دې وېرې چې له تا سره به طعام وخوري. ما وویل بیا! هغه وویل چې دهمسایه له ښځې سره زنا وکړې.

زنا د ځمکې پرمخ دهلاکت سبب ده ، رسول الله(ص) فرمایي : په هېڅ قوم کښې زنا نده ښکاره شوې مګر الله(ج) پکښې مرګ ښکاره کړیدی .

---

[1] نیل الاوطار

(c) ketabton.com: The Digital Library

حضرت ابوبکر صدیقؓ د خپل خلافت په لومړنۍ خطبه کې وفرمایل چې په هېڅ قوم کې فحاشي نه ده خپره شوې مګر الله(ج) ورته سزا عام طوفان رالېږلی دی.

حضرت عبدالله ابن مسعودؓ وايي چې: کله زنا په یوه سیمه کې ښکاره شي نو الله(ج) یې په هلاکولو امر وکړي.[1]

زنا ډېره لویه ګناه ده یوسف(ع) د زندان تورو تمبوته په زنا باندې ترجیح ورکوي زندان منی خودغه ناوړه کار ته زړه نه ښه کوي: (قَالَ رَبِّ السِّجْنُ أَحَبُّ إِلَيَّ مِمَّا يَدْعُونَنِي إِلَيْهِ) یوسف: ۳۳

یعنی: (ویې ویل ای زما ربه زندان ماته غوره دی له هغې څخه چې دوی مې دهغې طرف ته بلي.

ځکه هغه نبي وا وپوهېده چې زنا څومره ناوړه عمل دی اوزنا کار ته به دقیامت په ورځ څومره سزا ورکول کېږي.

رسول الله(ص) فرمايي: دقیامت په ورځ چې د الله(ج) د عرش له سیوري څخه پرته بل سیوری نشته الله(ج) به اوه کسانو دې سیوري تر لاندې ځای ورکړي چې یوبه له دی اوه کسانو څخه هغه وي چې کومه ښکلې او ښایسته ښځه یې ځانته - دزنالپاره -راوبولي خودی یې په مقابل کې ووایي: زه له الله(ج) څخه وېرېږم.[2]

یعني: یوازې دالله(ج) دوېرې له کبله له هغې سره زنا ونه کړي نوداسې شخص به دالله(ج) د رحمت ترسیوري لاندې وي.

[1] الطرق الحکمیه فی السیاسة الشرعیة محمد ابن قیم جوزی.
[2] بخاري.

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

ج: زنا او ټولنيز ظلمونه

زنا په لوېديځ ،ختيځ او اروپا کې په عام ډول د عيب خبره ،د اعتراض جوګه او څه جرم نه ګڼل کېږي اوڅوک چې پردې کارتندی تروشوي هغوی يې د فطرت دښمنان بولي خودې بې قيده (ولکې) ازادی دې ټولنوته ډېرې ناکاره ډالی راوړلې.

مارکس کورنی نظام د بدبختی نښه ګڼي د کمونېست ګوند په اساسنامه کې ليکي چې موږ د کورني ژوند نظام پای ته رسول غواړو ،لينن په خپلې يوې وېنا کې ويلې دي :موږ د حلالي او حرامي بچي ترمنځ توپير له منځه وړل غواړو.

فرويد له ده څخه هم وړاندې تللې دس ، ګډې ښځې د کمونېزم اصول دي . دا يدز وژونکې او هلاکوونکې ناروغي چې په ميليونونو وګړي يې له ژوند څخه لاس په سر کړل او س جوته شويده چې دا د مارکس ، لينن ، فرويد او . . . ډالی او خدمت (د زنا د ازادی) نتيجه ده او د پوستکي ډېری ناروغتياوې هم له همدې ناوړه کړنې څخه راپيدا کېږي.

زنا د ښځې او خاوند ترمنځ محبت له منځه وړي ځکه چې هر پلو به ياراني کوي لونډان به نيسي ،نسب ګډوډوي،د پلار له لطف او شفقت څخه اولاد محروموي،انسان په اخلاقي کمزوريو اخته کوي ،لکه بې حيايې چل،دروغ ويل،بدنيتي،خودغرضي ،دخپل غوښتنو غلامي،دخيالاتو پرېشاني،په طبيعت کې د ناروا خوندونو داخستلو عادت،بې وفايي او داسې نور.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دزنا په اثرد نکاح قانون له منځه ځي اوپه نتیجه کې چې کوم حرامي بچې ټولنې ته ډالۍ وړاندې کېږي هغه به دموراوپلاردطبیعت وارث وي،اودا به د یو مصیبت اویودروند پنډپه ځېرپر ټولنه باوري چې نه یې منلوته څوک تیاردي اونه یې ساتلوته.

دهغه نفقه ،لویول،ساتنه . . . داهرڅه په ټولنې اوپه کوچني باندې دزانې له ټولونه لوی ستم اوظلم دی چې دهغه د ژوندون هره لحظه یې له ستونزواوخطر سره مخ کړله.

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

د: د زنا ارکان

1 . وطې: د نارینه دذکرداخلول دي دښځې په فرج کې.
2 . وطې په صحیحه نکاح او له خپلې وینځې سره شرعاً روا ده،وطې په فاسده نکاح کې اویا په شبهې سره حرامه ده مګرزنا نده اونه عقوبت لري یوازې مهر واجبوي.[۱]

وطې به په اسلام کې له دې دوه حالاتو څنې خالي نه وي هغه له عَقر(مهر څني اوایا عُقر (عذاب) څخه . . .[۲]

لکه چې وموویل د حنابله وپه نزدپه قبل اودبرکې بدکارۍ ته زنا ویل کېږي اودزنا احکام پرې تطبیقوي.

اولمس (مسه) کول، ښکلول، په یوبستر کې ویده کېدل،یوبل ته غاړه ورکول اوحتی په یوبستر کې لوڅ لیدل زنا نده.

۱. د حرام کار د کولو هوډ او راتګ له اختیار او ارادې سره

نوکه چا دزنا هوډ او اراده وکړله اوپه خپل اختیاراواداري یې داکاروکړنودا زنا ده مرتکب ته یې دنیاکې عقوبت دی اوپه اخرت کې هم ورته د سخت عقوبت ګواښ شویدی اوکه چا زنا په ناپوهۍ سره وکړله لکه ذمي ،یا په داسې ځای کې ځوک اوسېده چې هلته داسلام دعوت خپورشوی نه و ،یا نوی مسلمان شوی واودزنا له حرمت څخه خبرنه ونوحد وربانديې نشته یا داسې وشوچې په تخت کې یې ښځه پرته وه اوده فکر وکړچې زما مېرمن ده او عادتاًدده پرتخت دده له خپلې مېرمنې څخه پرته

[۱] نهایة المحتاج،المغني لابن قدامه اوالمهذب للشیرازی.
[۲] فتح القدیر،البدائع الصنائع بدایه المجتهد بحرالرائق،المهذاب،المغنی،الجنایات فی الشریعه الاسلامیه اوالفقه الاسلامی وادلته.

(c) ketabton.com: The Digital Library

بل څوک نه ویده کېدله اووطی یې کړله اوهمدا سې دښځې په هکله هم نو حد نشته دی.[۱]

۲. د زنا ثبوت

په هرې معاملې کې دثبوت لپاره معمولاً لاندینۍ درې لارې په کار اچول کېږي.

۳. اقرار

کله چې زاني (زناکار) په خپله دا ومني چې ما زنا کړې ده ددې داعتراف ترڅنګ دشاهدانو اوقرائنوشته والي ته هېڅ ضروت نشته پدې شرط چې اقرار کوونکي کې داهلیت شرطونه پوره وي لکه چې یوصحابیې درسول الله (ص) په وړاندې په خپلې زنا باندې اعتراف وکړچې بیا رسول الله (ص) په حد کړله.

۴. شاهدان

د زنا په مقدمه کې به دنورو مسائلو پرخلاف شاهدان څلور وي ځکه دا مقدمه د نورو مقدموپه پرتله ډېر سخته ده شاهدان به دشهادت اهلیت ولري اودا چې قاضي یې شهادت ومني اوداسې شهادت ورکړي چې دا هرڅه یې په خپلو سترګوداسې لیدلي دي لکه سلایې چې درنجو په کڅوړه کې وي اویا لکه چې سطل (ډولچه) په کوهي کې وي.

شهادت ځان ته ځونور شرطونه لري چې زموږبحث اوږدوي د فقهې په کتابونوکې دې وکتل شي.

---

[۱] کتاب الفقه علی المذاهب الاربعة.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۵. قرائن او نښې

لکه د ناواده ښځې حمل چې خاوند ورسره کوروالی نه وي کړي یا دداسې ښځې حمل چې خاوندیې کوچنی وي اوعادتاً ورڅخه حمل نه اختستل کېږي یا د داسې سړې دښځې حمل چې مجبوب وي (ذکر یې غوڅ وي) یا دهاغه بالغې ښځې چې دپوره اندامونه والا کوچنې وزیږوي اود واده یې لاشپږمیاشتې تیرې نه وي نو داټولې د زنا نښې اونښانې دي.[۱]

سزاګانې

په دنیا کې دزناکار سزا:

ددې لپاره چې زنا بې شرمه اودرنه ګناه ده نو عقوبت یې هم سخت دی او دا عقوبت دمجرد (بې واده) اومتاهل (واده والا)ترمنځ توپېرلري ،ځکه چې متاهل نسبت مجرد ته پدې ښه پوهیږي چې په پردي ناموس تجاوز اوتېرې څومره زورلري ،اومجرد ته لا تراوسه داغیرت معلوم شوی نه وي نو شارع ددې خبرې خیال وساته او د دواړو په عقوبت کې یې توپیر راوست.

الف: محصن یا واده والا

پېژندنه

فقهاوو دمحصن لپاره لاندې شرطونه په اتفاق سره ټاکلي دي.

[۱] کتاب الفقه علی المذاهب الاربعه.

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

۱. حريت يا اصيلوالی: نو غلام (مريی) يا وينځه که هم واده ولري محصن نه دي.

۲. بلوغ :همدارنګه کوچنی که څه هم واده والا وي او کوروالی يې کړی وي محصن نه دی.

۳. عقل: ليونی که څه هم بالغ،ازاد ا صيل او واده والا وي بيا هم محصن نه دی.

۴. له محصنې سره نکاح ولري :يعنې چې له محصنې سره يې په صحيح عقد نکاح هم کړي وي او جماع هم صورت نيولی وي پداسې حال کې چې وطی يې روا وي نو په ليوني کوچني هغه مجرد چې صحيحه نکاح ونلري يا يې ښځه د شاه له لورې وطي کړي يا يې له وينځې سره کوروالی کړي وي حد نشته او نه ورته محصن ويل کېږي.

داحنافو اومالکيه ووپه نزد دا چې مسلمان هم وي اوکه داټول شرطونه پکې پوره وي خو چې مسلمان نه وي محصن نه دی اود محصن حد پرې نه تطبيقېږي . خوشوافع اوحنابله وايي چې: اسلام په احصان کې شرط نه دی نو که په چا کې دا ټول شرطونه بشپړشول اوزنا يې وکړله نو دمحصن حد پرې تطبيقېږي که څه هم مسلمان نه وي ځکه چې ابن عمرﷺ روايت کوي چې رسول الله(ص) يهودی سړی اويهودی ښځه هم په حد کړيدي.[1]

او دټولو فقهاووپه اتفاق سره هم دا شرطونه په ښځه کې ضرور

دي اوکه له ښځې اوخاوند څخه په يوه کې د احصان شرطونه بشپړ اوبل کې نيمګړې وي نو دلته د فقهاووترمنځ اختلاف د نظردی حنفي اوحنابله

---

[1] کتاب الفقه على الذاهبالاربعة،بخاري،مسلم،ابوداوداوابن ماجه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

فقهاء(رح) وايي چې: يوهم محصن نه دی او نه پري دمحصن احکام تطبيقيږي يعني دا رجم کيږي نه، بلکې په درو به وهل کيږي.

شافعيان اومالکيان(رح) وايي :په چا کې چې د احصان شرطونه پوره وي هغه محصن دی نارينه وي اوکه ښځه ،مېړه وي اوکه مېرمن يې اوچاته چې احصان ثابت نه وي هغه محصن نه دی دليل يې دا حديث دی چې ابوهريره او زيد بن خالد ﷺ روايت کړې دي چې يو بانډه چې رسول الله(ص) ته راغې او ورته يې ويل زه تاته الله(ج) دريادوم چې زموږپه منځ کې د الله په کتاب فيصله وکړه هغه څوک چې دده ورسره دعوه وه اوله ده پوه وه راوړاندې شواو ويې ويل هو فيصله وکړه د الله په کتاب مګر د خبرو اجازه لومړی ماته راکړه رسول الله(ص) ورته وفرمايل: چې ووايه هغه وويل چې زما زوی له ده سره مزدور و او دده له ښځې سره يې زنا وکړله اوزه خبرشوم چې زما په زوی د رجم عقوبت دی نو ماده ته سل ګډې اويوه وينځه ورکړله بيا له پوهانو څخه مې وپوښتل هغوی راته وويل:چې ستا په زوی سل درې اوديوکال تبعيد (دملک نه شړل) دي او دده په ښځې رجم دی رسول الله(ص) ورته وفرمايل: قسم په هغه خدای دی چې زما نفس دهغه په واک کې دی چې دالله(ج) پرکتاب به ستاسو په مقدمه کې فيصله وکړم.

ستا وينځه اوګډې ستاشولې اوپه زوي دې يوکال تبعيد دی اوسحرورشه ای انيسه (تصغيردانس)دده ښځې ته که اعتراف يې وکړنو رجم يې کړه نو انس ﷺ سحر وختي ورغی هغې اعتراف وکړاورجم يې کړله.[1]

نو لدې حديث څخه په ډاګه څرګنديږي چې هر چاته خپله سزا ده محصن ته دمحصن ،غير محصن ته دغير محصن سزا ورکول پکاردي اوهمدا رايه

[1] صحاح الستة

(c) ketabton.com: The Digital Library

پیاوړې هم ده ټول فقهاء پدې اتفاق سره لري چې که چېرې محصن له داسې چا سره زنا وکړله چې په هغې کې هم داحصان شرطونه پوره وونو دواړو ته درجم سزا پکار ده.

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

ب: د غیر محصن (جره)عقوبت

که چېرې کوم اصیل عاقل بالغ زنا وکړله خو د احصان شرطونه پکې پوره نه وونو دټولوفقهاوو په اتفاق سره دهغې عقوبت سل درې تاکل شویدی.الله(ج)فرمایي : (الزَّانِيَةُ وَالزَّانِي فَاجْلِدُوا كُلَّ وَاحِدٍ مِّنْهُمَا مِئَةَ جَلْدَةٍ وَلَا تَأْخُذْكُم بِهِمَا رَأْفَةٌ فِي دِينِ اللَّهِ إِن كُنتُمْ تُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ وَلْيَشْهَدْ عَذَابَهُمَا طَائِفَةٌ مِّنَ الْمُؤْمِنِينَ) النور۲.

یعنې :زنا کوونکی نارینه اوزنا کوونکې ښځې ،ووهئ هریوله دې دواړه څخه سل درې اونه دې راځي تاسولره په دوې باندې وېره (نرمي) د الله(ج) په حکم چلولو کې که تاسویقین لرئ په الله(ج) اوپر ورځ د اخرت ب اوحاضر دې شي وهلو د دوی ته څه خلک له مسلمانانو څخه .

حضرت عباده بن صامت‌ رضي الله عنه فرمایي: (البکربالبکرجلد ماٌة وتغریب عام).[1]

یعنې: نا واده په ناواده سل درې اویوکال تبعید دی.

بل د ابوهریره‌ رضي الله عنه اوزیدبن خالد جهني‌ رضي الله عنه هغه روایت چې موږ وړاندې بیان کړاوهمدا سزا عبدالله ابن عباس‌ رضي الله عنه تاکلې وه او ویې فرمایل:الرجم للثیب والجلد للبکر.[2]

یعنې په تیکو ویشتل واده والا ته او دُرې جره ته دي .

اوهمدا سل دُرې پوره اوکافي حد دی مالکیان(رح) وایي چې: غیر محصن زنا کاردې له درو څخه وروسته له وطن څخه لرې وشړل شي په دومره

---

[1] صحاح ستة مګربخاري،نیل اوطاراومسنداحمد .

[2] معارف القران نقل له بخاري څخه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

مصافه کې چې هلته په لمانځه کې قصر وشي ځکه چې دلته به هرڅوک ورته په بده سترګه ګوري اوښځه به دفساد له وېرې نه تبعیدوي خو په کورکې به یې دننه بنده ساتي اوبهر وتلو ته به یې نه پرېږدي شوافع اوحنابلهﷺ وايي چې:غیر محصن زناکاران دي له دروځخه وروسته تبعید شي او دتبعید مصافه دې دسفرله مصافې څخه کمه نه وي د دوی دلایل د ابوهریرهﷺ او زید بن خالد جهنيﷺ روایت اوبل د عباده بن صامتﷺ روایت دی چې رسول اللهﷺ فرمايي: (خذاعنی خذوا عنی قد جعل الله لهن سبیلا ،البکربالبکرجلدمأة وتغریب عام والثیب بالثیب جلد مأة والرجم).[1]

یعنې :له ماڅخه علم واخلئ له ما څخه علم واخلئ الله(ج) زنا کارسړي اوښځې ته لاره وګرځوله د ناواده سړي اوښځې لپاره سل درې اویوکال تبعید دی اوواده والا ښځې اوسړې لپاره سل درې اوپه تیږ ویشتل دي.

۱. احناف(رح) وايي چې د درو اوتبعید یوځای والی نشته دی او دا په قاضي پورې اړه لري چې که تبعید مناسب ویني نو تبعید دې یې کړي اوکه ضروري نه وي نو تبعید نشته ځکه چې تبعید په سوره نور کې نشته اوحدبرخه هم نده اودتعزیر له بابه دی اوبل داچې په تبعید کې فتنه ده اودا چې ځینې صحابه و دا کارکړیدی دا دهغوي خپل اجتهاد دی.

بل داچې تبعید په خبر واحد ثابت دی چې دقران په مقابل کې پرې عمل نه کېږي اوابن عباسﷺ هم په حد کې تبعید یاد نکړ.

---

[1] صحاح الستة مکربخاري مسند احمداوموطا امام مالک.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ج: د محصن (واده والا) سزا

د محصن زناکارعقوبت په اسلام کې په تیګو ویشتل اومړکول دي دا سزا ورته په متواترو روایاتو ثابته ده اوپرته له څینوخوارجو نورټول فقهاء پرې متفق دي.

رسول الله(ص) فرمايي:خذواعنی........والثیب بالثیب جلدماة والرجم).[1]

یعنې: له ما څخه علم واخلئ . . . واده والا سړی او واده والا ښځه سل درې اوپه تیګو ویشتل دي.

رسول الله(ص) غامدیه اوماعزرجم کړل او دا واقعه دحدیثوټولوکتابونو رانقل کړیده.[2]

رسول الله(ص) یهودي زنا کاران هم په تیګو وویشتل.[3]

د ابوهریرهؓ اوزید بن خالد جهنیؓ په روایت کې وویل شول چې رسول الله(ص) انسؓ ته وویل چې ورشه که هغې اعتراف وکړ نو رجم یې کړه .همدا راز رسول الله(ص) فرمايي:الشیخ والشیخة اذا زنیافارجموهما البتة نکالا من الله.[4]

یعنې:واده والا سړی او واده والا ښځه رجم کړئ خامخا لپاره دعبرت د الله(ج) له خوا څخه.

---

[1] ټول صحاحه مګربخاري،مسند احمد ،اونیل الاوطار.
[2] مسلم ابوداود ،ترمذی.،اونسايي.
[3] متفق علیه
[4] متفق علیه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسول الله(ص) فرمايي:لايحل دم امرء مسلم الاباحدى الثلاث الثيب زانى.[۱]

يعني: نده روا وينه توی‌ول دهېڅ مسلمان سړي مګرپه يود درېيوسببو ـ واده والا زنا کار. . .

همدا راز فرمايي:(ان الرجم حق فی کتاب الله علی من زنی اذا احصن من الرجال والنساء اذا قامت البينة اوکان الحمل اوالاعتراف).[۲]

يعني :يقيناً رجم د الله تعالى په کتاب کې حق دی په هغه چا چې زنا وکړي کله چې واده والا وي له نارينه يا له ښځو ښځه کله چې نښې پيدا شي اويا حمل ښکاره شي اويا اعتراف وکړي.

درجم سزا د واده والا لپاره بشپړه سزا ده اوله رجم سره نوره سزا نشته مګر تنها حنابله وايي چې :په لومړۍ ورځ به په درو ووهل شي او په دوهمه ورځ دې په تيګو وويشتل شي اوجمهورفقهاء وايي چې:رجم او درې دواړه نشته او دجمهورو فقهاء وينا پياوړې هم ده.[۳]

د: کيفيت او تطبيق

کله چې څوک په درو وهي نو دره به نه، نوې وي اونه زړه چې يا ډېردرد وکړي يا ببخي درد ونکړي د پوستکي برابره دره به وي په دره وهلو کې به مبالغه نه کوي تولې جامې به ترې نه باسي چې عورت يې ښکاره شي اودرې

[۱] متفق عليه.
[۲] متفق عليه.
[۳] کتاب الفقه على المذاهب الاربعة.

www.meltahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

به په ټول بدن وېشي ددې لپاره چې د بدن غړي یې له منځه لاړنشي او په مخ او عورت به یې په دُره نه وهي ښځه به په ناسته په دُره وهي او که څوک رجم کوي نو په برابرو تیګو به یې ولي چې نه ډېرې غټې وي او نه ډېرې وړې وي چې نه پرې تکلیف ډېر شي او نه داسې چې سمدستي مړشي او خلکو ته عبرت جوړنشي ځکه چې الله(ج) چې دیوډله خلکو په حضورکې دعذاب ورکولو حکم وکړهغه هم دعبرت لپاره.

نه به یې په توري یاټوپک یا تمانچې وژني او نه په چاقو یابرچې په تیرو ویشتلو کې ښایي حکمت همدا وي چې که تورن په ټوپک او تمانچې یا. . . سمدستي ووژل شي نو هغه چانس یې له لاسه وځي چې شریعت دهغه چا لپاره ورکړی دی چې زنا یې په اعتراف ثابته شوې وي یعني:که کوم محصن په خپلې زنا اعتراف وکړاو قاضي پرې حکم وکړچې ودې وژل شي او خلکو څوتیګي وویشت او بیا هغه له خپل اعتراف څخه واوښت نورجم یې ساقطېږي او څوک یې دوژلو حق نلري نو که داسې څوک په ټوپک یا . . . سمدستي ووژل شي نو هغه چانس به له لاسه ورکړي چې له مرګ څخه پرې خلاصېږي.

او په تیګو به یې پر مخ نه ولي سرې ته به کنده نه وباسي او نه به یې تړي او ښځوته به ترنامه کنده وباسي او جامې به ورپورې کلکې وتړي چې عورت یې ښکاره نشي. او که چېرې حامله وه نو هم په درو کې او هم په رجم کې به انتظار ورته کوي چې حمل وزېږوي او که نفاسه وي چې له نفاس څخه پاکه شي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

که زنا کار په حد کې مړشي نو غسل به ورکوي کفن به ورکوي لمونځ به پرې کوي او د مسلمانانو په هديره (حضيره) کې به يې ښخ کړي.[۱]

www.melitahrik.com
0777 400 116

[۱] کتاب الفقه على المذاهب الاربعة

(c) ketabton.com: The Digital Library

بېل بېل معلومات

الف: څوک په زنا مجبورل

دزوراندازدادی چې څوک یې په وژلو، په وهلو یا دکوم غړي په پرې کولو تهدید کړي، اوکه څوک چاپه وهلو وپرولی ونودا اکراه نده اوکه پدې مجبوریت کې څوک څه وکړي نو مسؤول دی.

کله چې چاته دوژلو یادکوم غړي دبېکاره کولو ګواښ وکړل شو چې هرومرو به زنا کوي کنه نو . . . درسره کوو اودا پوهېده که زه دده شرطونه پوره نه کړم نو داخپل هوډ پوره کوي نو که په داسې حالت کې چا زنا وکړله نو دامام ابوحنیفه(رح) په نزد په حد کېږي.ځکه چې زنا دذکر انتشار ته اړه لري اوانتشار امن، سکون هوساینې ته اړه لري او رضا اوخوښه غواړي اوکله که دده انتشار کېږي نو معنی دا چې دده خوښه ده امن او سکون ورسره دی مګرکه پاچا (بادشاه) یې مجبورکړي نوبیا حدنشته او امام زفر(رح) وایي چې: که پاچایي هم مجبورکړي نوبیاهم حدپرې شته دی.
جمهورفقهاء مالکیان، شوافع، حنابله، او صاحبان(رح) وایي چې که څوک له هر پلوه په زنا مجبور شي نو حد پرې نشته دی.[1]
اوپه یو روایت کې له حنابله ووځخه په اکراه کې حد غوره دی اوپه یوبل روایت کې امام مالک هم پکې تفصیل کړی دی.[2]
دلته قوي مذهب دجمهورو فقهاوودی ځکه چې دا اسلام له نظره حتی که چا څوک په کفرمجبورکړاوله وبرې یې دکفرکلمه هم ظاهراًوویله نو هغه مسلمان دی ځکه

[1] کتاب الفقه علی المذاهب الاربعة
[2] الفقه الاسلامی وادلته.

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې زړه خویې کفرنه دی منلی اونه یې قبول کړی دی، خوکله چې په کفرکې اکراه ته اعتبار ده اوکله چې په ایمان اوعقیده کې ناچاري، مجبورتیا او زورتر نظر لاندې نیول شوی نوپه زنا کې خو په طریقه اولی ترنظرلاندی نیول کېږي.

رسول الله(ص) فرمایي :پورته شوی دی زما له امت څخه وبال دخطا ،هېرې اوهغه چې پرې په زور کېږي.[1]

دا چې امام ابوحنیفه(رح) ته منسوب قول وایي چې انتشارپه زورنه راځي، خوکه فرض کړوچې داسې حالت وي چې یوه ښکلې پېغله چې هرډول ښایست، زینت اوښکلایې برابره وي اولوڅه دیوزلمي په مخ کې ودورل شي نو دلته که هرڅوزور وي نوایا دهغه انتشاربه ورته ونشي ؟فطري خبره ده چې انتشار به یې کېږي او که ښځه په زنا مجبوره شوه نودټولوفقهاوو په اتفاق سره حدپرې نشته دی.[2]

له خپلې مېرمنې سره څوک په زنا نیول

ځینې فقهاوایي چې: یوهم نه وژل کېږي دلیل یې دسعدبن عباده هغه حدیث دی چې بخاري روایت کړیدی (د لعان په عنوان کې دې وکتل شي) بله داچې دچا به له خپلې ښځې سره په څه خبره خفګان اوتاوتریخوالی پیدا شوی وي ،ورته به په غصه وي وبه یې وژني بیا به وایي چې زنایې کوله ،یابه یې له بل چاسره ورانه وي اوپه څه پلمه به یې کورته ننباسي وبه یې وژني او وایي به چې زما له ښځې سره یې زنا کوله.

ځینې صحابه وایي: که هغه یې وواژه نودانه وژل کېږي کله چې دده رښتینولي ثابته شي لکه دربښتوني ډاکټرنظر،یا پر زنا دمقتول بدشهرت یادښځې بد اخلاقي.

[1] ابوداود.
[2] فقه السنة

(c) ketabton.com: The Digital Library

مالکیان او حنابله(رح) وايي: که ګواهان يې راوستل چې په زنايې وژلی دی او مقتول محصن (واده والا) و نو هېڅ پرې نشته دی.

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

ماخذ او مراجع

۱. معارف القران:د پاکستان لومړی مفتي مولنامحمد شفیع.

۲. جامع البیان عن تأویل ای القران: محمدابن جریرطبري(رح)

۳. الکشاف عن حقائق التنزیل وعیون الأقاویل:ابي القاسم محمدبن عمرزمحشري.

۴. الجامع الاحکام القرآن:ابي عبدالله محمدبن احمد الانصارالقرطبي.

۵. تفسیرالقرآن العظیم (ابن کثیر) حافظ عماد احمدبن ابي الفداءاسماعیل بن کثیر.

۶. روائع البیان فی تفسیرایات الاحکام:محمدعلي صابوني.

۷. صحیح بخاري:.ابي عبدالله محمدابن اسماعیل ابن ابراهیم البخاري.

۸. صحیح مسلم:ابولحسن مسلم بن الحجاج نشاپوري.

۹. سنن ابن ماجه:ابوداود سلیمان ابن الاشعث سجستاني.

۱۰. جامع ترمذي:ابي عیسی محمدابن عیسی.

۱۱. سنن ابن ماجه :ابي عبدالله محمدابن یزیدالقزویني.

۱۲. سنن نسائي:ابوعبدالرحمن محمدابن شعیب بن علي بن بحرالنسائي.

۱۳. سنن دارلقطني:عبد الله ابن محمد دارقطني.

۱۴. المستدرک:حافظ ابي عبدالله محمدعبدالله حاکم النشاپوري.

۱۵. المسند :امام احمدبن حنبل.

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

۱۲. موطا: امام مالک.

۱۷. فتح الباري: احمد ابن علي ابن محمد ابن حجر العسقلاني.

۱۸. شرح مسلم: ذکریا محی الدین بن شرف النووي.

۱۹. ریاض الصالحین: ابوزکریا یحیی بن شرف نووی

۲۰. معالم السنن: امام ابي سلیمان الخطابي.

۲۱. نصب الرایه: علامه جلال الدین ابي محمد الزیلعي.

۲۲. السنن الکبري. ابي بکر احمد ابن حسین ابن علي البیهقي.

۲۳. سنن الدارمي: ابي محمد عبدالله ابن بهرام الدارمي.

۲۴. نیل الاوطار: محمد ابن علي ابن محمد الشوکاني.

۲۵. جامع الصغیر: امام عبدالرحمن ابن کمال الدین السیوطي.

۲۲. مشکوة المصابیح. محمد بن عبدالله

۲۷. بحر الرائق: زین الدین نجیم مصري.

۲۸. بدائع الصنایع فی ترتیب الشرائع: علاوالدین ابوبکر کاساني.

۲۹. فتح القدیر: امام کمال الدین محمد ابن احمد عبدالواحد ابن الهمام.

۳۰. المبسوط: ابي بکر محمد ابن احمد شمس الائمه السرخسي.

۳۱. مجمع الانهر شرح ملتقي الابحر: عبدالله محمد ابن سلیمان.

۳۲. ردالمحتار علی الدرالمختار. سید محمد امین المعروف بابن عابدین.

www.melltahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

۳۳. الاختیارلتعلیل المختارالمسمي بالاختیارلشرح المختار:عبدالله ابن محمودابن مودود النسفي.

۳۴. حاشیه ابن عابدین:سیدمحمدامین المعروف بابن عابدین.

۳۵. الهدایه:شیخ الاسلام برهان الدین ابوالحسن ابن ابي بکرمرغیناني فرغاني.

۳۶. شرح الوقایه:مولناعبدالحی لکهنوي.

۳۷. البریقه شرح الطریقه:ابي سعیدخادمي قونوي.

۳۸. الاشباه والنظائر:شیخ زین العابدین محمد ابن ابراهیم ابي نجیم.

۳۹. تحفة المحتاج:شهاب الدین ابن حجرالهیتمی.

۴۰. نهایه المحتاج الی شرح المنهاج:شمس الدین محمد ابن ابي العباس الرملي.

۴۱. المهذب:ابواسحاق ابراهیم ابن علي یوسف.

۴۲. الوجیز:امام ابي حامدالغزالي.

۴۳. المجموع شرح المهذب:ابي ذکریامحي الدین ابن شرف النووي.

۴۴. مغني المحتاج الی معرفةالفاظ المنهاج :محمدشربیني الخطیب.

۴۵. حاشیة الباجوري:شیخ ابراهیم الباجوري.

۴۶. المیزان:امام شعراني.

۴۷. رحمة الامة:محمدعبدالرحمن الدمشقي.

۴۸. الخرشي علی مختصرخلیل:امام ابي عبدالله محمدالخرشي.

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

۴۹. بدایه المجتهد ونهایة ا لمقتصد :محمد ابن احمد ابن محمد ابن رشد .

۵۰. شرح الکبیر علی متن المقنع:شمس الدین ابو الفرج عبد الرحمن.

۵۱. المغني:ابن محمد عبد الله ابن احمد ابن قدامه.

۵۲. کشاف القناع علي متن لاقناع:شیخ منصور ابن یونس ابن ادریس.

۵۳. غایة المنتهی :شیخ مرعي بن الکرمي الحنبلي.

۵۴. زاد المعاد فی هدی خیر العباد :محمد ابن ابي بکر ابن قیم الجوزي.

۵۵. فتاوی ابن تیمیه :امام ابن تیمیه.

۵۶. احیاء علوم الدین:امام ابی حامد الغزالي.

۵۷. کتاب الفقه علی المذاهب الاربعة:عبد الرحمن جزیري.

۵۸. الفقه الاسلامي وادلته:دکتور وهبة الزحیلي.

۵۹. فقه السنه:سید السابق.

۶۰. زاد المستنقع:شرف الدین موسی بن احمد المقدسي.

۶۱. حجة الله البالغة:احمد ابن عبد الرحمن الدهلوي معروف په شاه ولي الله دهلوي.

۶۲. اللباس والزینة فی الشریعة الاسلامیة:محمد عبد العزیز عمرو.

۶۳. الانکحة الفاسده :عبد الرحمن بن عبد الرحمن شمیلة لامدل.

۶۴. النکاح والقضایا المتعلقه به:دکتور احمد الحصري.

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

۶۵. الاحوال الشخصية فی الشريعة الاسلامية:محمد محی الدين عبدالحميد.

۶۶. الجنايات فی الشريعة الاسلاميه:دکتورمحمد رشدي محمداسماعيل.

۶۷. کشف الاسرار:ايت الله خميني.

۶۸. کاشف الغطاء:محمد حسين الکاشف الغطاء.

۶۹. مختصرالنافع:ابي القاسم نجم الدين جعفرابن الحسين المحلي.

۷۰. الاعتبارفي الناسخ والمنسوخ من الاثار:محمد ابن موسى الهمداني.

۷۱. این است ائين ما:ايت الله محمد حسين ژباړه ايت الله ناصرمکارم شيرازي.

۷۲. المحلى:امام ابي محمد علي ابن احمدابن سعيد ابن حزم ظاهري الاندلسي.

۷۳. طرق الحکمية فی السياسه الشرعية :محمد ابن ابي بکرابن القيم الجوزي.

۷۴. فرد اودولت:دکتور عبداکريم زندان.

۷۵. تلبيس ابليس:محمد ابن ابي بکرابن القيم الجوزي.

۷۶. الاغاني:امام ابوالفرج الاصفهاني.

۷۷. اداب مباشرت :داکترافتاب احمدشاه.

۷۸. تحفة العروس:محمود مهدي استانبولي،

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

۷۹. رفاه المسلمين:حضرت مولنا شاه اسحاق دهلوي.

۸۰. پرده سيد ابولاعلى مودودي.

۸۱. المقدمه:عبدالرحمن ابن محمدابن خلدون.

۸۲. الحياة الاجتماعيه عندالعرب:استاد ظافرالقاسمي.

۸۳. اداب الزفاف في السنة المطهره:شيخ محمدناصرالدين الباني.

۸۴. الاسلام بلامذاهب:دكتورمصطفى الشكعه.

۸۵. حقوق المراة فى الاسلام:عبدالقادرشبية الحمد.

۸۶. المراة فى القران:استاد محمود العقاد.

۸۷. المراة بين البيت والعمل:دكتور محمد سلاله ادم.

۸۸. قضيه تحديدالنسل فى الشريعه الاسلاميه:ام كلثوم يحيى مصطفى الخطيب.

۸۹. تنظيم النسل وموقف الشريعة الاسلاميه:دكتورعبدالله ابن عبدالحسن الطريقي.

۹۰. كشف الحقايق :عبدالعزيزمحمد نسفي

۹۱. سبل السلام شرح بلوغ المرام: محمد بن إسماعيل الصنعاني

۹۲. نظام حقوق زن دراسلام:مرتضى مطهري.

۹۳. زن وشوهر: محمدعلي صغري.

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

پای

www.melitahrik.com
0777 400 116

Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library